॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

# ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ

# ಚತುಕ್ಕನಿಪಾತಪಾಳಿ

### ೧. ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ

## ೧. ಭಣ್ಡಗಾಮವಗ್ಗೋ

### ೧. ಅನುಬುದ್ಧಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವಜ್ಜೀಸು ವಿಹರತಿ ಭಣ್ಡಗಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಚತುನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ಅರಿಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ಅರಿಯಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಯ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ । ಅರಿಯಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಅನನುಬೋಧಾ ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಏವಮಿದಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಸನ್ಧಾವಿತಂ ಸಂಸರಿತಂ ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ। ತಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಂ ಸೀಲಂ ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ಅರಿಯೋ ಸಮಾಧಿ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಪಟಿವಿದ್ಧೋ, ಅರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಅನುಬುದ್ಧಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಅರಿಯಾ ವಿಮುತ್ತಿ ಅನುಬುದ್ಧಾ ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಉಚ್ಛಿನ್ನಾ ಭವತಣ್ಹಾ, ಖೀಣಾ ಭವನೇತ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಸೀಲಂ ಸಮಾಧಿ ಪಞ್ಞಾ ಚ, ವಿಮುತ್ತಿ ಚ ಅನುತ್ತರಾ।
ಅನುಬುದ್ಧಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ, ಗೋತಮೇನ ಯಸಸ್ಸಿನಾ॥

"ಇತಿ ಬುದ್ಧೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಧಮ್ಮಮಕ್ಖಾಸಿ ಭಿಕ್ಖುನಂ।
ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಸತ್ಥಾ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

### ೨. ಪಪತಿತಸುತ್ತಂ

೨. "ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋ 'ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಪಪತಿತೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅರಿಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲೇನ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋ 'ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಪಪತಿತೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅರಿಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಸಮಾಧಿನಾ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಪಪತಿತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅರಿಯಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಯ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಪಪತಿತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅರಿಯಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಪಪತಿತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಪಪತಿತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಅಪಪತಿತೋ’ತಿ [ಅಪ್ಪಪತಿತೋತಿ (ಕ॰)] ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅರಿಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಅಪಪತಿತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅರಿಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿನಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಅಪಪತಿತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅರಿಯಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಅಪಪತಿತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅರಿಯಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಅಪಪತಿತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ‘ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ ಅಪಪತಿತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ।

“ಚುತಾ ಪತನ್ತಿ ಪತಿತಾ, ಗಿದ್ಧಾ ಚ ಪುನರಾಗತಾ।
ಕತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ರತಂ ರಮ್ಮಂ, ಸುಖೇನಾನ್ವಾಗತಂ ಸುಖ”ನ್ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಪಠಮಖತಸುತ್ತಂ

೩. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ [ಅವ್ಯತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ।

“ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ [ವ್ಯತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಬ್ಯತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ , ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ”ತಿ।

[ಸು॰ ನಿ॰ ೬೬೩; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೦] “ಯೋ ನಿನ್ದಿಯಂ ಪಸಂಸತಿ,
ತಂ ವಾ ನಿನ್ದತಿ ಯೋ ಪಸಂಸಿಯೋ।
ವಿಚಿನಾತಿ ಮುಖೇನ ಸೋ ಕಲಿಂ,
ಕಲಿನಾ ತೇನ ಸುಖಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

[ಸು॰ ನಿ॰ ೬೬೩; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೦] “ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಅಯಂ ಕಲಿ,
ಯೋ ಅಕ್ಖೇಸು ಧನಪರಾಜಯೋ।
ಸಬ್ಬಸ್ಸಾಪಿ ಸಹಾಪಿ ಅತ್ತನಾ,
ಅಯಮೇವ ಮಹನ್ತತರೋ ಕಲಿ।
ಯೋ ಸುಗತೇಸು ಮನಂ ಪದೋಸಯೇ॥

“ಸತಂ ಸಹಸ್ಸಾನಂ ನಿರಬ್ಬುದಾನಂ,
ಛತ್ತಿಂಸತೀ ಪಞ್ಚ ಚ ಅಬ್ಬುದಾನಿ।
ಯಮರಿಯಗರಹೀ [ಯಮರಿಯಂ ಗರಹೀಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಿರಯಂ ಉಪೇತಿ,
ವಾಚಂ ಮನಞ್ಚ ಪಣಿಧಾಯ ಪಾಪಕ”ನ್ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

### ೪. ದುತಿಯಖತಸುತ್ತಂ

೪. “ಚತೂಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ಮಾತರಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಪಿತರಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ…ಪೇ॰… ತಥಾಗತೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ…ಪೇ॰… ತಥಾಗತಸಾವಕೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಇಮೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಸು ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ।

“ಚತೂಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ಮಾತರಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಪಿತರಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ…ಪೇ॰… ತಥಾಗತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ…ಪೇ॰… ತಥಾಗತಸಾವಕೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಇಮೇಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಸು ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ”ತಿ।

“ಮಾತರಿ ಪಿತರಿ ಚಾಪಿ, ಯೋ ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ।
ತಥಾಗತೇ ವಾ ಸಮ್ಬುದ್ಧೇ, ಅಥ ವಾ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೇ।
ಬಹುಞ್ಚ ಸೋ ಪಸವತಿ, ಅಪುಞ್ಞಂ ತಾದಿಸೋ ನರೋ॥

“ತಾಯ ನಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾಯ [ತಾಯ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಇಧೇವ ನಂ ಗರಹನ್ತಿ, ಪೇಚ್ಚಾಪಾಯಞ್ಚ ಗಚ್ಛತಿ॥

“ಮಾತರಿ ಪಿತರಿ ಚಾಪಿ, ಯೋ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ।
ತಥಾಗತೇ ವಾ ಸಮ್ಬುದ್ಧೇ, ಅಥ ವಾ ತಸ್ಸ ಸಾವಕೇ।
ಬಹುಞ್ಚ ಸೋ ಪಸವತಿ, ಪುಞ್ಞಂ ಏತಾದಿಸೋ [ಪುಞ್ಞಮ್ಪಿ ತಾದಿಸೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನರೋ॥

“ತಾಯ ನಂ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಯ, ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಇಧೇವ [ಇಧ ಚೇವ (ಸೀ॰)] ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದತೀ”ತಿ [ಸಗ್ಗೇ ಚ ಮೋದತೀತಿ (ಸೀ॰)]॥ ಚತುತ್ಥಂ।

## ೫. ಅನುಸೋತಸುತ್ತಂ

೫. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅನುಸೋತಗಾಮೀ ಪುಗ್ಗಲೋ, ಪಟಿಸೋತಗಾಮೀ ಪುಗ್ಗಲೋ, ಠಿತತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ, ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ [ಪಾರಗತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸೋತಗಾಮೀ ಪುಗ್ಗಲೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಮೇ ಚ ಪಟಿಸೇವತಿ, ಪಾಪಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸೋತಗಾಮೀ ಪುಗ್ಗಲೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸೋತಗಾಮೀ ಪುಗ್ಗಲೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಮೇ ಚ ನಪ್ಪಟಿಸೇವತಿ, ಪಾಪಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತಿ, ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಅಸ್ಸುಮುಖೋಪಿ ರುದಮಾನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸೋತಗಾಮೀ ಪುಗ್ಗಲೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಿತತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ, ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಿತತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಥಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ।

“ಯೇ ಕೇಚಿ ಕಾಮೇಸು ಅಸಞ್ಞತಾ ಜನಾ,
ಅವೀತರಾಗಾ ಇಧ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ।
ಪುನಪ್ಪುನಂ ಜಾತಿಜರೂಪಗಾಮಿ ತೇ [ಜಾತಿಜರೂಪಗಾಹಿನೋ (ಸೀ॰), ಜಾತಿಜರೂಪಗಾ ಹಿ ತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)],
ತಣ್ಹಾಧಿಪನ್ನಾ ಅನುಸೋತಗಾಮಿನೋ॥

“ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಧೀರೋ ಇಧುಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀ,
ಕಾಮೇ ಚ ಪಾಪೇ ಚ ಅಸೇವಮಾನೋ।
ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಜಹೇಯ್ಯ ಕಾಮೇ,
ಪಟಿಸೋತಗಾಮೀತಿ ತಮಾಹು ಪುಗ್ಗಲಂ॥

“ಯೋ ವೇ ಕಿಲೇಸಾನಿ ಪಹಾಯ ಪಞ್ಚ,
ಪರಿಪುಣ್ಣಸೇಖೋ ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ।

ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಸಮಾಹಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ,
ಸ ವೇ ಠಿತತ್ತೋತಿ ನರೋ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

‘‘ಪರೋಪರಾ ಯಸ್ಸ ಸಮೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಾ,
ವಿಧೂಪಿತಾ ಅತ್ಥಗತಾ ನ ಸನ್ತಿ।
ಸ ವೇ ಮುನಿ [ಸ ವೇದಗೂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವುಸಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋ,
ಲೋಕನ್ತಗೂ ಪಾರಗತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಸುತ್ತಂ

೬. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಸುತೇನ ಅನುಪಪನ್ನೋ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಸುತೇನ ಉಪಪನ್ನೋ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಸುತೇನ ಅನುಪಪನ್ನೋ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಸುತೇನ ಉಪಪನ್ನೋ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತೇನ ಅನುಪಪನ್ನೋ ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಪ್ಪಕಂ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಗಾಥಾ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಕಸ್ಸ ಸುತಸ್ಸ ನ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ [ನ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತೇನ ಅನುಪಪನ್ನೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತೇನ ಉಪಪನ್ನೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಪ್ಪಕಂ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಗಾಥಾ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಕಸ್ಸ ಸುತಸ್ಸ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತೇನ ಉಪಪನ್ನೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತೇನ ಅನುಪಪನ್ನೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಬಹುಕಂ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಗಾಥಾ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಬಹುಕಸ್ಸ ಸುತಸ್ಸ ನ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ [ನ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ (ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತೇನ ಅನುಪಪನ್ನೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತೇನ ಉಪಪನ್ನೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಬಹುಕಂ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಗಾಥಾ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಬಹುಕಸ್ಸ ಸುತಸ್ಸ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತೇನ ಉಪಪನ್ನೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ।

‘‘ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋಪಿ ಚೇ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇಸು ಅಸಮಾಹಿತೋ।
ಉಭಯೇನ ನಂ ಗರಹನ್ತಿ, ಸೀಲತೋ ಚ ಸುತೇನ ಚ॥

‘‘ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋಪಿ ಚೇ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತೋ।
ಸೀಲತೋ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೇ ಸುತಂ॥

‘‘ಬಹುಸ್ಸುತೋಪಿ ಚೇ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇಸು ಅಸಮಾಹಿತೋ।

ಸೀಲತೋ ನಂ ಗರಹನ್ತಿ, ನಾಸ್ಸ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೇ ಸುತಂ॥

‘‘ಬಹುಸ್ಸುತೋಪಿ ಚೇ ಹೋತಿ, ಸೀಲೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತೋ।
ಉಭಯೇನ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಸೀಲತೋ ಚ ಸುತೇನ ಚ॥

‘‘ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಧಮ್ಮಧರಂ, ಸಪ್ಪಞ್ಞಂ ಬುದ್ಧಸಾವಕಂ।
ನೇಕ್ಖಂ ಜಮ್ಬೋನದಸ್ಸೇವ, ಕೋ ತಂ ನಿನ್ದಿತುಮರಹತಿ।
ದೇವಾಪಿ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾಪಿ ಪಸಂಸಿತೋ’’ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಸೋಭನಸುತ್ತಂ

೭. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಙ್ಘಂ ಸೋಭೇನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಯತ್ತೋ ವಿನೀತೋ ವಿಸಾರದೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘಂ ಸೋಭೇತಿ। ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಙ್ಘಂ ಸೋಭೇತಿ। ಉಪಾಸಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಯತ್ತೋ ವಿನೀತೋ ವಿಸಾರದೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘಂ ಸೋಭೇತಿ। ಉಪಾಸಿಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಙ್ಘಂ ಸೋಭೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ವಿಯತ್ತಾ ವಿನೀತಾ ವಿಸಾರದಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಙ್ಘಂ ಸೋಭೇನ್ತೀ’’ತಿ।

‘‘ಯೋ ಹೋತಿ ವಿಯತ್ತೋ [ವ್ಯತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಬ್ಯತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಚ ವಿಸಾರದೋ ಚ,
ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ಚ ಹೋತಿ।
ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ,
ಸ ತಾದಿಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಘಸೋಭನೋ [ಸಂಘಸೋಭಣೋ (ಕ॰)]॥

‘‘ಭಿಕ್ಖು ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ ಬಹುಸ್ಸುತಾ।
ಉಪಾಸಕೋ ಚ ಯೋ ಸದ್ಧೋ, ಯಾ ಚ ಸದ್ಧಾ ಉಪಾಸಿಕಾ।
ಏತೇ ಖೋ ಸಙ್ಘಂ ಸೋಭೇನ್ತಿ, ಏತೇ ಹಿ ಸಙ್ಘಸೋಭನಾ’’ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ವೇಸಾರಜ್ಜಸುತ್ತಂ

೮. ‘‘ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಿ, ಯೇಹಿ ವೇಸಾರಜ್ಜೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ , ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತೇ ಪಟಿಜಾನತೋ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ’ತಿ ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ । ಏತಮಹಂ [ಏತಮ್ಪಹಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

‘‘‘ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ತೇ ಪಟಿಜಾನತೋ ಇಮೇ ಆಸವಾ ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ’ತಿ ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ

ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

‘‘‘ಯೇ ಖೋ ಪನ ತೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ’ತಿ ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

‘‘‘ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ತೇ ಅತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಸೋ ನ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ’ತಿ ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಿ, ಯೇಹಿ ವೇಸಾರಜ್ಜೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತೀ’’ತಿ।

‘‘ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ವಾದಪಥಾ ಪುಥುಸ್ಸಿತಾ,  
ಯಂ ನಿಸ್ಸಿತಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚ।  
ತಥಾಗತಂ ಪತ್ವಾ ನ ತೇ ಭವನ್ತಿ,  
ವಿಸಾರದಂ ವಾದಪಥಾತಿವತ್ತಂ [ವಾದಪಥಾಭಿವತ್ತಿನಂ (ಸೀ॰), ವಾದಪಥಾತಿ ವುತ್ತಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)]॥

‘‘ಯೋ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಕೇವಲೀ [ಕೇವಲಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಕೇವಲೋ (ಕ॰)],  
ಪವತ್ತಯೀ ಸಬ್ಬಭೂತಾನುಕಮ್ಪೀ।  
ತಂ ತಾದಿಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಸೇಟ್ಠಂ,  
ಸತ್ತಾ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ ಭವಸ್ಸ ಪಾರಗು’’ನ್ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೯. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದಾ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಚೀವರಹೇತು ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಸೇನಾಸನಹೇತು ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಇತಿಭವಾಭವಹೇತು ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದಾ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ।

‘‘ತಣ್ಹಾ ದುತಿಯೋ ಪುರಿಸೋ, ದೀಘಮದ್ಧಾನ ಸಂಸರಂ।  
ಇತ್ಥಭಾವಞ್ಞಥಾಭಾವಂ, ಸಂಸಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ॥

‘‘ಏವಮಾದೀನವಂ ಞತ್ವಾ, ತಣ್ಹಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಂ।  
ವೀತತಣ್ಹೋ ಅನಾದಾನೋ, ಸತೋ ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಬ್ಬಜೇ’’ತಿ [ಇತಿವು॰ ೧೫, ೧೦೫]॥ ನವಮಂ।

## ೧೦. ಯೋಗಸುತ್ತಂ

೧೦. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಮಯೋಗೋ, ಭವಯೋಗೋ, ದಿಟ್ಠಿಯೋಗೋ, ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಯೋಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ [ಅತ್ಥಗಮಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಮಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಪ್ಪಜಾನತೋ [ನಪ್ಪಜಾನತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮರಾಗೋ ಕಾಮನನ್ದೀ [ಕಾಮನನ್ದಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಮಜ್ಝೋಸಾನಂ ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಸಾನುಸೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಯೋಗೋ। ಇತಿ ಕಾಮಯೋಗೋ।

“ಭವಯೋಗೋ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭವಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಭವಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಪ್ಪಜಾನತೋ ಯೋ ಭವೇಸು ಭವರಾಗೋ ಭವನನ್ದೀ ಭವಸ್ನೇಹೋ ಭವಮುಚ್ಛಾ ಭವಪಿಪಾಸಾ ಭವಪರಿಳಾಹೋ ಭವಜ್ಝೋಸಾನಂ ಭವತಣ್ಹಾ ಸಾನುಸೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಯೋಗೋ। ಇತಿ ಕಾಮಯೋಗೋ ಭವಯೋಗೋ।

“ದಿಟ್ಠಿಯೋಗೋ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಪ್ಪಜಾನತೋ ಯೋ ದಿಟ್ಠೀಸು ದಿಟ್ಠಿರಾಗೋ ದಿಟ್ಠಿನನ್ದೀ ದಿಟ್ಠಿಸ್ನೇಹೋ ದಿಟ್ಠಿಮುಚ್ಛಾ ದಿಟ್ಠಿಪಿಪಾಸಾ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಳಾಹೋ ದಿಟ್ಠಿಜ್ಝೋಸಾನಂ [ದಿಟ್ಠಿಅಜ್ಝೋಸಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದಿಟ್ಠಿತಣ್ಹಾ ಸಾನುಸೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯೋಗೋ। ಇತಿ ಕಾಮಯೋಗೋ ಭವಯೋಗೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋಗೋ।

“ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗೋ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಪ್ಪಜಾನತೋ ಯಾ ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಅವಿಜ್ಜಾ ಅಞ್ಞಾಣಂ ಸಾನುಸೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗೋ। ಇತಿ ಕಾಮಯೋಗೋ ಭವಯೋಗೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋಗೋ ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗೋ, ಸಂಯುತ್ತೋ ಪಾಪಕೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕೇಹಿ ಪೋನೋಭವಿಕೇಹಿ [ಪೋನೋ ಬ್ಭವಿಕೇಹಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸದರೇಹಿ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೇಹಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಕೇಹಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಯೋಗಾ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸಂಯೋಗಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಮಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ, ಭವಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ, ದಿಟ್ಠಿಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ, ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಕಾಮಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನತೋ ಯೋ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮರಾಗೋ ಕಾಮನನ್ದೀ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಮಜ್ಝೋಸಾನಂ ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಸಾ ನಾನುಸೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ। ಇತಿ ಕಾಮಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ।

“ಭವಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭವಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಭವಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನತೋ ಯೋ ಭವೇಸು ಭವರಾಗೋ ಭವನನ್ದೀ ಭವಸ್ನೇಹೋ ಭವಮುಚ್ಛಾ ಭವಪಿಪಾಸಾ ಭವಪರಿಳಾಹೋ ಭವಜ್ಝೋಸಾನಂ ಭವತಣ್ಹಾ ಸಾ ನಾನುಸೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ। ಇತಿ ಕಾಮಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ ಭವಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ।

“ದಿಟ್ಠಿಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನತೋ ಯೋ ದಿಟ್ಠೀಸು ದಿಟ್ಠಿರಾಗೋ ದಿಟ್ಠಿನನ್ದೀ ದಿಟ್ಠಿಸ್ನೇಹೋ ದಿಟ್ಠಿಮುಚ್ಛಾ ದಿಟ್ಠಿಪಿಪಾಸಾ ದಿಟ್ಠಿಪರಿಳಾಹೋ ದಿಟ್ಠಿಜ್ಝೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠಿತಣ್ಹಾ ಸಾ ನಾನುಸೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ। ಇತಿ ಕಾಮಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ ಭವಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ।

“ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನತೋ ಯಾ ಛಸು ಫಸ್ಸಾಯತನೇಸು ಅವಿಜ್ಜಾ ಅಞ್ಞಾಣಂ ಸಾ ನಾನುಸೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ । ಇತಿ ಕಾಮಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ ಭವಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ ದಿಟ್ಠಿಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ ಅವಿಜ್ಜಾಯೋಗವಿಸಂಯೋಗೋ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಪಾಪಕೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕೇಹಿ ಪೋನೋಭವಿಕೇಹಿ ಸದರೇಹಿ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕೇಹಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಕೇಹಿ। ತಸ್ಮಾ ಯೋಗಕ್ಖೇಮೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ವಿಸಂಯೋಗಾ”ತಿ।

“ಕಾಮಯೋಗೇನ ಸಂಯುತ್ತಾ, ಭವಯೋಗೇನ ಚೂಭಯಂ।
ದಿಟ್ಠಿಯೋಗೇನ ಸಂಯುತ್ತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪುರಕ್ಖತಾ॥

“ಸತ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಸಂಸಾರಂ, ಜಾತಿಮರಣಗಾಮಿನೋ।
ಯೇ ಚ ಕಾಮೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಭವಯೋಗಞ್ಚ ಸಬ್ಬಸೋ॥

“ದಿಟ್ಠಿಯೋಗಂ ಸಮೂಹಚ್ಚ, ಅವಿಜ್ಜಞ್ಚ ವಿರಾಜಯಂ।
ಸಬ್ಬಯೋಗವಿಸಂಯುತ್ತಾ, ತೇ ವೇ ಯೋಗಾತಿಗಾ ಮುನೀ”ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಭಣ್ಡಗಾಮವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅನುಬುದ್ಧಂ ಪಪತಿತಂ ದ್ವೇ, ಖತಾ ಅನುಸೋತಪಞ್ಚಮಂ।
ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಚ ಸೋಭನಂ, ವೇಸಾರಜ್ಜಂ ತಣ್ಹಾಯೋಗೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

# ೨. ಚರವಗ್ಗೋ

## ೧. ಚರಸುತ್ತಂ

೧೧. [ಇತಿವು॰ ೧೧೦] “ಚರತೋ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ವಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ನಪ್ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ [ಬ್ಯನ್ತಿಕರೋತಿ (ಪೀ॰), ಬ್ಯನ್ತಿಂ ಕರೋತಿ (ಕ॰)] ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಚರಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಭೂತೋ ‘ಅನಾತಾಪೀ ಅನೋತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಕುಸೀತೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಠಿತಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ವಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ನಪ್ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಠಿತೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಭೂತೋ ‘ಅನಾತಾಪೀ ಅನೋತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಕುಸೀತೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ವಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ನಪ್ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಭೂತೋ ‘ಅನಾತಾಪೀ ಅನೋತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಕುಸೀತೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಸಯಾನಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಜಾಗರಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ವಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ನಪ್ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಸಯಾನೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಾಗರೋ ಏವಂಭೂತೋ ‘ಅನಾತಾಪೀ ಅನೋತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಕುಸೀತೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಚರತೋ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ವಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಚರಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಭೂತೋ ‘ಆತಾಪೀ ಓತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಠಿತಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ವಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಠಿತೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಭೂತೋ ‘ಆತಾಪೀ ಓತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ವಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಭೂತೋ ‘ಆತಾಪೀ ಓತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಸಯಾನಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಜಾಗರಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ವಾ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ವಾ। ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಸಯಾನೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಾಗರೋ ಏವಂಭೂತೋ ‘ಆತಾಪೀ ಓತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ।

“ಚರಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ತಿಟ್ಠಂ, ನಿಸಿನ್ನೋ ಉದ ವಾ ಸಯಂ।
ಯೋ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಪಾಪಕಂ ಗೇಹನಿಸ್ಸಿತಂ॥

“ಕುಮ್ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸೋ, ಮೋಹನೇಯ್ಯೇಸು ಮುಚ್ಛಿತೋ।
ಅಭಬ್ಬೋ ತಾದಿಸೋ ಭಿಕ್ಖು, ಫುಟ್ಠುಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮಂ॥

“ಯೋ ಚ ಚರಂ ವಾ ತಿಟ್ಠಂ ವಾ, ನಿಸಿನ್ನೋ ಉದ ವಾ ಸಯಂ।
ವಿತಕ್ಕಂ ಸಮಯಿತ್ವಾನ, ವಿತಕ್ಕೂಪಸಮೇ ರತೋ।
ಭಬ್ಬೋ ಸೋ ತಾದಿಸೋ ಭಿಕ್ಖು, ಫುಟ್ಠುಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮ”ನ್ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

### ೨. ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೧೨. “ಸಮ್ಪನ್ನಸೀಲಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರಥ ಸಮ್ಪನ್ನಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತಾ ವಿಹರಥ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ। ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಥ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಸಮ್ಪನ್ನಸೀಲಾನಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರತಂ ಸಮ್ಪನ್ನಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತಾನಂ ವಿಹರತಂ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀನಂ ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಕಿಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿ ಕರಣೀಯಂ?

“ಚರತೋ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಬ್ಯಾಪಾದೋ ವಿಗತೋ ಹೋತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಂ... ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ... ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ, ಚರಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಭೂತೋ ‘ಆತಾಪೀ ಓತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಠಿತಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಬ್ಯಾಪಾದೋ ವಿಗತೋ ಹೋತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಂ... ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ... ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ, ಠಿತೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಭೂತೋ ‘ಆತಾಪೀ ಓತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಬ್ಯಾಪಾದೋ ವಿಗತೋ ಹೋತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಂ... ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ... ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ, ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಭೂತೋ ‘ಆತಾಪೀ ಓತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಸಯಾನಸ್ಸ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಜಾಗರಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾಬ್ಯಾಪಾದೋ ವಿಗತೋ ಹೋತಿ, ಥಿನಮಿದ್ಧಂ... ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ... ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧಂ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಂ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ, ಸಯಾನೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಾಗರೋ ಏವಂಭೂತೋ ‘ಆತಾಪೀ ಓತ್ತಾಪೀ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ।

“ಯತಂ [ಯಥಾ (ಕ॰) ಇತಿವು॰ ೧೧೧] ಚರೇ ಯತಂ [ಯಥಾ (ಕ॰) ಇತಿವು॰ ೧೧೧] ತಿಟ್ಠೇ, ಯತಂ [ಯಥಾ (ಕ॰) ಇತಿವು॰ ೧೧೧] ಅಚ್ಛೇ ಯತಂ [ಯಥಾ (ಕ॰) ಇತಿವು॰ ೧೧೧] ಸಯೇ।

ಯತಂ [ಯಥಾ (ಕ॰) ಇತಿವು॰ ೧೧೧] ಸಮಿಞ್ಜಯೇ [ಸಮ್ಮಿಞ್ಜಯೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭಿಕ್ಖು, ಯತಮೇನಂ
[ಯತಮೇವ ನಂ (ಸೀ॰), ಯತಮೇತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಯತಮೇವ (?)] ಪಸಾರಯೇ॥

‘‘ಉದ್ಧಂ ತಿರಿಯಂ ಅಪಾಚೀನಂ, ಯಾವತಾ ಜಗತೋ ಗತಿ।
ಸಮವೇಕ್ಖಿತಾ ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ॥

‘‘ಚೇತೋಸಮಥಸಾಮೀಚಿಂ, ಸಿಕ್ಖಮಾನಂ ಸದಾ ಸತಂ।
ಸತತಂ ಪಹಿತತ್ತೋತಿ, ಆಹು ಭಿಕ್ಖುಂ ತಥಾವಿಧ’’ನ್ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಪಧಾನಸುತ್ತಂ

೧೩. ‘‘ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನೀ’’ತಿ।

‘‘ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಮಾರಧೇಯ್ಯಾಭಿಭೂತಾ,
ತೇ ಅಸಿತಾ ಜಾತಿಮರಣಭಯಸ್ಸ ಪಾರಗೂ।
ತೇ ತುಸಿತಾ ಜೇತ್ವಾ ಮಾರಂ ಸವಾಹಿನಿಂ [ಸವಾಹನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ತೇ ಅನೇಜಾ,
ಸಬ್ಬಂ ನಮುಚಿಬಲಂ ಉಪಾತಿವತ್ತಾ ತೇ ಸುಖಿತಾ’’ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

### ೪. ಸಂವರಸುತ್ತಂ

೧೪. ‘‘ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಧಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸಂವರಪ್ಪಧಾನಂ, ಪಹಾನಪ್ಪಧಾನಂ, ಭಾವನಾಪ್ಪಧಾನಂ, ಅನುರಕ್ಖಣಾಪ್ಪಧಾನಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರಪ್ಪಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ , ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ, ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರಪ್ಪಧಾನಂ।

‘‘ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾನಪ್ಪಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰…

ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾನಪ್ಪಧಾನಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಪ್ಪಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಪ್ಪಧಾನಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುರಕ್ಖಣಾಪ್ಪಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಭದ್ದಕಂ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಂ ಅನುರಕ್ಖತಿ ಅಟ್ಠಿಕಸಞ್ಞಂ ಪುಳವಕಸಞ್ಞಂ ವಿನೀಲಕಸಞ್ಞಂ ವಿಚ್ಛಿದ್ದಕಸಞ್ಞಂ ಉದ್ಧುಮಾತಕಸಞ್ಞಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುರಕ್ಖಣಾಪ್ಪಧಾನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಪಧಾನಾನೀ"ತಿ।

"ಸಂವರೋ ಚ ಪಹಾನಞ್ಚ, ಭಾವನಾ ಅನುರಕ್ಖಣಾ।
ಏತೇ ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ, ದೇಸಿತಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ।
ಯೇಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಇಧಾತಾಪೀ, ಖಯಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾಪುಣೇ"ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

## ೫. ಪಞ್ಞತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೧೫. "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗ್ಗಪಞ್ಞತ್ತಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಭಾವೀನಂ ಯದಿದಂ - ರಾಹು ಅಸುರಿನ್ದೋ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಭೋಗೀನಂ ಯದಿದಂ - ರಾಜಾ ಮನ್ಧಾತಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಧಿಪತೇಯ್ಯಾನಂ ಯದಿದಂ - ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ। ಸದೇವಕೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ತಥಾಗತೋ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಅಗ್ಗಪಞ್ಞತ್ತಿಯೋ"ತಿ।

"ರಾಹುಗ್ಗಂ ಅತ್ತಭಾವೀನಂ, ಮನ್ಧಾತಾ ಕಾಮಭೋಗಿನಂ।
ಮಾರೋ ಆಧಿಪತೇಯ್ಯಾನಂ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಯಸಸಾ ಜಲಂ॥

"ಉದ್ಧಂ ತಿರಿಯಂ ಅಪಾಚೀನಂ, ಯಾವತಾ ಜಗತೋ ಗತಿ।
ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಬುದ್ಧೋ ಅಗ್ಗೋ ಪವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

## ೬. ಸೋಖುಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೬. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಖುಮ್ಮಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಪರಮೇನ; ತೇನ ಚ ರೂಪಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ರೂಪಸೋಖುಮ್ಮಂ ಉತ್ತರಿತರಂ ವಾ ಪಣೀತತರಂ ವಾ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ತೇನ ಚ ರೂಪಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ರೂಪಸೋಖುಮ್ಮಂ ಉತ್ತರಿತರಂ ವಾ ಪಣೀತತರಂ ವಾ ನ ಪತ್ಥೇತಿ। ವೇದನಾಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಪರಮೇನ; ತೇನ ಚ ವೇದನಾಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ವೇದನಾಸೋಖುಮ್ಮಂ ಉತ್ತರಿತರಂ ವಾ ಪಣೀತತರಂ ವಾ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ತೇನ ಚ ವೇದನಾಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ವೇದನಾಸೋಖುಮ್ಮಂ ಉತ್ತರಿತರಂ ವಾ ಪಣೀತತರಂ ವಾ ನ ಪತ್ಥೇತಿ। ಸಞ್ಞಾಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಪರಮೇನ; ತೇನ ಚ

ಸಞ್ಞಾಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಸೋಖುಮ್ಮಂ ಉತ್ತರಿತರಂ ವಾ ಪಣೀತತರಂ ವಾ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ತೇನ ಚ ಸಞ್ಞಾಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಸೋಖುಮ್ಮಂ ಉತ್ತರಿತರಂ ವಾ ಪಣೀತತರಂ ವಾ ನ ಪತ್ಥೇತಿ। ಸಙ್ಖಾರಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಪರಮೇನ; ತೇನ ಚ ಸಙ್ಖಾರಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ಸಙ್ಖಾರಸೋಖುಮ್ಮಂ ಉತ್ತರಿತರಂ ವಾ ಪಣೀತತರಂ ವಾ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ತೇನ ಚ ಸಙ್ಖಾರಸೋಖುಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಂ ಸಙ್ಖಾರಸೋಖುಮ್ಮಂ ಉತ್ತರಿತರಂ ವಾ ಪಣೀತತರಂ ವಾ ನ ಪತ್ಥೇತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಸೋಖುಮ್ಮಾನೀ''ತಿ।

''ರೂಪಸೋಖುಮ್ಮತಂ ಞತ್ವಾ, ವೇದನಾನಞ್ಚ ಸಮ್ಭವಂ।
ಸಞ್ಞಾ ಯತೋ ಸಮುದೇತಿ, ಅತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ ಯತ್ಥ ಚ।
ಸಙ್ಖಾರೇ ಪರತೋ ಞತ್ವಾ, ದುಕ್ಖತೋ ನೋ ಚ ಅತ್ತತೋ॥

''ಸ ವೇ ಸಮ್ಮದ್ದಸೋ ಭಿಕ್ಖು, ಸನ್ತೋ ಸನ್ತಿಪದೇ ರತೋ।
ಧಾರೇತಿ ಅನ್ತಿಮಂ ದೇಹಂ, ಜೇತ್ವಾ ಮಾರಂ ಸವಾಹಿನಿ''ನ್ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಪಠಮಅಗತಿಸುತ್ತಂ

೧೭. ''ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗತಿಗಮನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅಗತಿಗಮನಾನೀ''ತಿ।

''ಛನ್ದಾ ದೋಸಾ ಭಯಾ ಮೋಹಾ, ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ಅತಿವತ್ತತಿ।
ನಿಹೀಯತಿ ತಸ್ಸ ಯಸೋ, ಕಾಳಪಕ್ಖೇವ ಚನ್ದಿಮಾ''ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ದುತಿಯಅಗತಿಸುತ್ತಂ

೧೮. ''ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಗತಿಗಮನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ನಾಗತಿಗಮನಾನೀ''ತಿ।

''ಛನ್ದಾ ದೋಸಾ ಭಯಾ ಮೋಹಾ, ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ।
ಆಪೂರತಿ ತಸ್ಸ ಯಸೋ, ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇವ ಚನ್ದಿಮಾ''ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ತತಿಯಅಗತಿಸುತ್ತಂ

೧೯. ''ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗತಿಗಮನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ , ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅಗತಿಗಮನಾನಿ।

''ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಗತಿಗಮನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ನಾಗತಿಗಮನಾನೀ''ತಿ।

''ಛನ್ದಾ ದೋಸಾ ಭಯಾ ಮೋಹಾ, ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ಅತಿವತ್ತತಿ।
ನಿಹೀಯತಿ ತಸ್ಸ ಯಸೋ, ಕಾಳಪಕ್ಖೇವ ಚನ್ದಿಮಾ॥

“ಛನ್ದಾ ದೋಸಾ ಭಯಾ ಮೋಹಾ, ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ।
ಆಪೂರತಿ ತಸ್ಸ ಯಸೋ, ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇವ ಚನ್ದಿಮಾ”ತಿ॥ ನವಮಂ।

### ೧೦. ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕಸುತ್ತಂ

೨೦. “ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ನ ಛನ್ದಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ದೋಸಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮೋಹಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಭಯಾಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ।

“ಯೇ ಕೇಚಿ ಕಾಮೇಸು ಅಸಞ್ಞತಾ ಜನಾ,
ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಅಧಮ್ಮಗಾರವಾ।
ಛನ್ದಾ ದೋಸಾ ಮೋಹಾ ಚ ಭಯಾ ಗಾಮಿನೋ [ಛನ್ದಾ ಚ ದೋಸಾ ಚ ಭಯಾ ಚ ಗಾಮಿನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ)],
ಪರಿಸಾಕಸಟೋ [ಪರಿಸಕ್ಕಸಾವೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚ ಪನೇಸ ವುಚ್ಚತಿ॥

“ಏವಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಸಮಣೇನ ಜಾನತಾ,
ತಸ್ಮಾ ಹಿ ತೇ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಪಸಂಸಿಯಾ।
ಧಮ್ಮೇ ಠಿತಾ ಯೇ ನ ಕರೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಂ,
ನ ಛನ್ದಾ ನ ದೋಸಾ ನ ಮೋಹಾ ನ ಭಯಾ ಚ ಗಾಮಿನೋ [ನ ಛನ್ದದೋಸಾ ನ ಭಯಾ ಚ ಗಾಮಿನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।
“ಪರಿಸಾಯ ಮಣ್ಡೋ ಚ ಪನೇಸ ವುಚ್ಚತಿ,
ಏವಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಸಮಣೇನ ಜಾನತಾ”ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಚರವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚರಂ ಸೀಲಂ ಪಧಾನಾನಿ, ಸಂವರಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿ ಪಞ್ಚಮಂ।
ಸೋಖುಮ್ಮಂ ತಯೋ ಅಗತೀ, ಭತ್ತುದ್ದೇಸೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

# ೩. ಉರುವೇಲವಗ್ಗೋ

## ೧. ಪಠಮಉರುವೇಲಸುತ್ತಂ

೨೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ [ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೩ ಆಗತಂ] - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಏಕಮಿದಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯಂ ಉರುವೇಲಾಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ನಜ್ಜಾ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ತೀರೇ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧೇ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - 'ದುಕ್ಖಂ ಖೋ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ [ಗರುಕತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ'"ನ್ತಿ?

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - ಅಪರಿಪೂರಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಅತ್ತನಾ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನತರಂ, ಯಮಹಂ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ।

"ಅಪರಿಪೂರಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಅತ್ತನಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನತರಂ, ಯಮಹಂ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ।

"ಅಪರಿಪೂರಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಅತ್ತನಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನತರಂ, ಯಮಹಂ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ।

"ಅಪರಿಪೂರಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯಂ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಅತ್ತನಾ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನತರಂ, ಯಮಹಂ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಯ್ವಾಯಂ [ಯೋಪಾಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮೋ ಮಯಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತಮೇವ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ'"ನ್ತಿ।

"ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಮಮ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ [ಸಮ್ಮಿಞ್ಜಿತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ,

ಏವಮೇವಂ - ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಮಮ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಂ ಪಥವಿಯಂ ನಿಹನ್ತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಏವಮೇತಂ ಭಗವಾ, ಏವಮೇತಂ ಸುಗತ! ಯೇಪಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಹೇಸುಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ತೇಪಿ ಭಗವನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂಯೇವ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಿಂಸು; ಯೇಪಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ತೇಪಿ ಭಗವನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂಯೇವ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ; ಭಗವಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂಯೇವ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೂ'''ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ -

"ಯೇ ಚ ಅತೀತಾ [ಯೇ ಚಬ್ಭತೀತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ಯೇ ಚ ಬುದ್ಧಾ ಅನಾಗತಾ।
ಯೋ ಚೇತರಹಿ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಬಹೂನಂ [ಬಹುನ್ನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೩] ಸೋಕನಾಸನೋ॥

"ಸಬ್ಬೇ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುನೋ, ವಿಹಂಸು [ವಿಹರಿಂಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಿಹರನ್ತಿ ಚ।
ಅಥೋಪಿ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏಸಾ ಬುದ್ಧಾನ ಧಮ್ಮತಾ॥

"ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಅತ್ತಕಾಮೇನ [ಅತ್ಥಕಾಮೇನ (ಸೀ॰ ಕ॰)], ಮಹತ್ತಮಭಿಕಙ್ಖತಾ।
ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಗರುಕಾತಬ್ಬೋ, ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

"ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಚ ಅಜ್ಝೇಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪತಿರೂಪಂ ಯ್ವಾಯಂ [ಯೋಪಾಯಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಧಮ್ಮೋ ಮಯಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ತಮೇವ ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕತ್ವಾ ಗರುಂ ಕತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹಾಸಿಂ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘೋಪಿ ಮಹತ್ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಥ ಮೇ ಸಙ್ಘೇಪಿ ಗಾರವೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೨. ದುತಿಯಉರುವೇಲಸುತ್ತಂ

೨೨. "ಏಕಮಿದಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯಂ ಉರುವೇಲಾಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ನಜ್ಜಾ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ತೀರೇ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧೇ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಜಿಣ್ಣಾ ವುದ್ಧಾ ಮಹಲ್ಲಕಾ ಅದ್ಧಗತಾ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಸುತಂ ನೇತಂ [ಮೇತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಭೋ ಗೋತಮ - ನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಜಿಣ್ಣೇ ವುದ್ಧೇ ಮಹಲ್ಲಕೇ ಅದ್ಧಗತೇ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಅಭಿವಾದೇತಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇತೀತಿ। ತಯಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ತಥೇವ। ನ ಹಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಜಿಣ್ಣೇ ವುದ್ಧೇ ಮಹಲ್ಲಕೇ ಅದ್ಧಗತೇ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೇ ಅಭಿವಾದೇತಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಟ್ಠೇತಿ ವಾ ಆಸನೇನ ವಾ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ತಯಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನ ಸಮ್ಪನ್ನಮೇವಾ'''ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ನಯಿಮೇ [ನ ವತ ಮೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ನ ಚಯಿಮೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ನ ವತಿಮೇ (?)] ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಜಾನನ್ತಿ ಥೇರಂ ವಾ ಥೇರಕರಣೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ'ತಿ। ವುದ್ಧೋ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಆಸೀತಿಕೋ ವಾ ನಾವುತಿಕೋ ವಾ ವಸ್ಸಸತಿಕೋ ವಾ ಜಾತಿಯಾ। ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಕಾಲವಾದೀ ಅಭೂತವಾದೀ ಅನತ್ಥವಾದೀ ಅಧಮ್ಮವಾದೀ ಅವಿನಯವಾದೀ, ಅನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಅಕಾಲೇನ ಅನಪದೇಸಂ ಅಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ 'ಬಾಲೋ ಥೇರೋ'ತ್ವೇವ [ತೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ದಹರೋ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯುವಾ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ । ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ‘ಪಣ್ಡಿತೋ ಥೇರೋ’ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ, ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ [ಸಾತ್ಥಾ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ [ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಾ (ಸೀ॰)] ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ ಧಾತಾ [ಧತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಥೇರಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

“ಯೋ ಉದ್ಧತೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ಸಮ್ಫಞ್ಚ ಬಹು ಭಾಸತಿ।
ಅಸಮಾಹಿತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಅಸದ್ಧಮ್ಮರತೋ ಮಗೋ।
ಆರಾ ಸೋ ಥಾವರೇಯ್ಯಮ್ಹಾ, ಪಾಪದಿಟ್ಠಿ ಅನಾದರೋ॥

“ಯೋ ಚ ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸುತವಾ ಪಟಿಭಾನವಾ।
ಸಞ್ಞತೋ ಧೀರೋ ಧಮ್ಮೇಸು [ಸಞ್ಞತೋ ಧೀರಧಮ್ಮೇಸು (ಸೀ॰), ಸಂಯುತ್ತೋ ಥಿರಧಮ್ಮೇಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)],
ಪಞ್ಞಾಯತ್ಥಂ ವಿಪಸ್ಸತಿ॥

“ಪಾರಗೂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ, ಅಖಿಲೋ ಪಟಿಭಾನವಾ।
ಪಹೀನಜಾತಿಮರಣೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕೇವಲೀ॥

“ತಮಹಂ ವದಾಮಿ ಥೇರೋತಿ, ಯಸ್ಸ ನೋ ಸನ್ತಿ ಆಸವಾ।
ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಭಿಕ್ಖು, ಸೋ ಥೇರೋತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಲೋಕಸುತ್ತಂ

೨೩. “ಲೋಕೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಲೋಕಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ। ಲೋಕಸಮುದಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಲೋಕಸಮುದಯೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನೋ। ಲೋಕನಿರೋಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಲೋಕನಿರೋಧೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕತೋ। ಲೋಕನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ। ಲೋಕನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಭಾವಿತಾ।

“ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮಾರಕಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಸ್ಸ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತಥಾಗತೇನ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। ತಸ್ಮಾ ‘ತಥಾಗತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಯಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ ಯಞ್ಚ ರತ್ತಿಂ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ, ಯಂ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ಭಾಸತಿ ಲಪತಿ ನಿದ್ದಿಸತಿ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ತಥೇವ ಹೋತಿ, ನೋ ಅಞ್ಞಥಾ। ತಸ್ಮಾ ‘ತಥಾಗತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಯಥಾವಾದೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ತಥಾಕಾರೀ, ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ। ಇತಿ ಯಥಾವಾದೀ ತಥಾಕಾರೀ, ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ। ತಸ್ಮಾ ‘ತಥಾಗತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಸದೇವಕೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಭೂ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ದಸೋ ವಸವತ್ತೀ। ತಸ್ಮಾ ‘ತಥಾಗತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ”।

“ಸಬ್ಬಂ ಲೋಕಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಸಬ್ಬಂ ಲೋಕೇ ಯಥಾತಥಂ।
ಸಬ್ಬಂ ಲೋಕಂ [ಸಬ್ಬಲೋಕ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಿಸಂಯುತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನೂಪಯೋ॥

“ಸ ವೇ ಸಬ್ಬಾಭಿಭೂ ಧೀರೋ, ಸಬ್ಬಗನ್ಥಪ್ಪಮೋಚನೋ।
ಫುಟ್ಠ’ಸ್ಸ ಪರಮಾ ಸನ್ತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಕುತೋಭಯಂ॥

“ಏಸ ಖೀಣಾಸವೋ ಬುದ್ಧೋ, ಅನೀಘೋ ಛಿನ್ನಸಂಸಯೋ।
ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋ, ವಿಮುತ್ತೋ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ॥

“ಏಸ ಸೋ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧೋ, ಏಸ ಸೀಹೋ ಅನುತ್ತರೋ।
ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಯೀ॥

“ಇತಿ ದೇವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಚ, ಯೇ ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗತಾ।
ಸಙ್ಗಮ್ಮ ತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಹನ್ತಂ ವೀತಸಾರದಂ॥

“ದನ್ತೋ ದಮಯತಂ ಸೇಟ್ಠೋ, ಸನ್ತೋ ಸಮಯತಂ ಇಸಿ।
ಮುತ್ತೋ ಮೋಚಯತಂ ಅಗ್ಗೋ, ತಿಣ್ಣೋ ತಾರಯತಂ ವರೋ॥

“ಇತಿ ಹೇತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಹನ್ತಂ ವೀತಸಾರದಂ।
ಸದೇವಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ನತ್ಥಿ ತೇ [ನತ್ಥಿ ತೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ”ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

### ೪. ಕಾಳಕಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೨೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾಕೇತೇ ವಿಹರತಿ ಕಾಳಕಾರಾಮೇ [ಕೋಳಿಕಾರಾಮೇ (ಕ॰)]। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮಾರಕಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಸ್ಸ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ, ತಮಹಂ ಜಾನಾಮಿ।

“ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮಾರಕಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಸ್ಸ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ, ತಮಹಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಿದಿತಂ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ನ ಉಪಟ್ಠಾಸಿ।

“ಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮಾರಕಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಸ್ಸ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ, ತಮಹಂ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ವದೇಯ್ಯಂ, ತಂ ಮಮಸ್ಸ ಮುಸಾ।

“ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ತಮಹಂ ಜಾನಾಮಿ ಚ ನ ಚ ಜಾನಾಮೀತಿ ವದೇಯ್ಯಂ, ತಂಪಸ್ಸ [ತಂ ಪಿಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ತಂ ಮಮಸ್ಸ (ಕ॰)] ತಾದಿಸಮೇವ।

“ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ತಮಹಂ ನೇವ ಜಾನಾಮಿ ನ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ವದೇಯ್ಯಂ, ತಂ ಮಮಸ್ಸ ಕಲಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ದಟ್ಠಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ದಿಟ್ಠಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಅದಿಟ್ಠಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ದಟ್ಠಾರಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ; ಸುತ್ವಾ ಸೋತಬ್ಬಂ, ಸುತಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಅಸುತಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಸೋತಬ್ಬಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಸೋತಾರಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ; ಮುತ್ವಾ ಮೋತಬ್ಬಂ, ಮುತಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಅಮುತಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮೋತಬ್ಬಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಮೋತಾರಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ; ವಿಞ್ಞತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಂ, ವಿಞ್ಞಾತಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಅವಿಞ್ಞಾತಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾತಾರಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತಾದೀಯೇವ ತಾದೀ [ತಾದಿಸೋವ ತಾದೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ತಾದಿಸೇ ಯೇವ ತಾದೀ (ಪೀ॰), ತಾದೀಯೇವ ತಾದೀಯೇವೇಕಾ (ಕ॰)]। ತಮ್ಹಾ ಚ ಪನ ತಾದಿಮ್ಹಾ [ತಾದಿತಮ್ಹಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಞ್ಞೋ ತಾದೀ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ನತ್ಥೀತಿ ವದಾಮೀ”ತಿ।

> “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಂವ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಾ,
> ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ಸಚ್ಚಮುತಂ ಪರೇಸಂ।
> ನ ತೇಸು ತಾದೀ ಸಯಸಂವುತೇಸು,
> ಸಚ್ಚಂ ಮುಸಾ ವಾಪಿ ಪರಂ ದಹೇಯ್ಯ॥
>
> “ಏತಞ್ಚ ಸಲ್ಲಂ ಪಟಿಕಚ್ಚ [ಪಟಿಗಚ್ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ದಿಸ್ವಾ,
> ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಯತ್ಥ ಪಜಾ ವಿಸತ್ತಾ।
> ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ ತಥೇವ ಏತಂ,
> ಅಜ್ಝೋಸಿತಂ ನತ್ಥಿ ತಥಾಗತಾನ”ನ್ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸುತ್ತಂ

೨೫. “ನಯಿದಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ ಜನಕುಹನತ್ಥಂ, ನ ಜನಲಪನತ್ಥಂ, ನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಾನಿಸಂಸತ್ಥಂ, ನ ಇತಿವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾನಿಸಂಸತ್ಥಂ, ನ ‘ಇತಿ ಮಂ ಜನೋ ಜಾನಾತೂ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ ಸಂವರತ್ಥಂ ಪಹಾನತ್ಥಂ ವಿರಾಗತ್ಥಂ ನಿರೋಧತ್ಥ”ನ್ತಿ।

> “ಸಂವರತ್ಥಂ ಪಹಾನತ್ಥಂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅನೀತಿಹಂ।
> ಅದೇಸಯಿ ಸೋ ಭಗವಾ, ನಿಬ್ಬಾನೋಗಧಗಾಮಿನಂ।

ಏಸ ಮಗ್ಗೋ ಮಹನ್ತೇಹಿ [ಮಹತ್ತೇಭಿ (ಕ॰) ಇತಿವು॰ ೩೫], ಅನುಯಾತೋ ಮಹೇಸಿಭಿ॥

“ಯೇ ಚ ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಯಥಾ ಬುದ್ಧೇನ ದೇಸಿತಂ।
ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸತ್ಥುಸಾಸನಕಾರಿನೋ”ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಕುಹಸುತ್ತಂ

೨೬. [ಇತಿವು॰ ೧೦೮ ಇತಿವುತ್ತಕೇಪಿ] “ಯೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಕುಹಾ ಥದ್ಧಾ ಲಪಾ ಸಿಙ್ಗೀ ಉನ್ನಳಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ, ನ ಮೇ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾಮಕಾ। ಅಪಗತಾ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ, ನ ಚ ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರುಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಕ್ಕುಹಾ ನಿಲ್ಲಪಾ ಧೀರಾ ಅತ್ಥದ್ಧಾ ಸುಸಮಾಹಿತಾ, ತೇ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾಮಕಾ। ಅನಪಗತಾ ಚ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ। ತೇ ಚ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರುಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೀ”ತಿ।

[ಇತಿವು॰ ೧೦೮ ಇತಿವುತ್ತಕೇಪಿ] “ಕುಹಾ ಥದ್ಧಾ ಲಪಾ ಸಿಙ್ಗೀ, ಉನ್ನಳಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ।
ನ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ವಿರೂಹನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧದೇಸಿತೇ॥

“ನಿಕ್ಕುಹಾ ನಿಲ್ಲಪಾ ಧೀರಾ, ಅತ್ಥದ್ಧಾ ಸುಸಮಾಹಿತಾ।
ತೇ ವೇ ಧಮ್ಮೇ ವಿರೂಹನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧದೇಸಿತೇ”ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಸನ್ತುಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೨೭. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಾನಿ ಚ [ಚೇವ (ಕ॰)] ಸುಲಭಾನಿ ಚ, ತಾನಿ ಚ ಅನವಜ್ಜಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಪಂಸುಕೂಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೀವರಾನಂ ಅಪ್ಪಞ್ಚ ಸುಲಭಞ್ಚ , ತಞ್ಚ ಅನವಜ್ಜಂ। ಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭೋಜನಾನಂ ಅಪ್ಪಞ್ಚ ಸುಲಭಞ್ಚ, ತಞ್ಚ ಅನವಜ್ಜಂ। ರುಕ್ಖಮೂಲಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇನಾಸನಾನಂ ಅಪ್ಪಞ್ಚ ಸುಲಭಞ್ಚ, ತಞ್ಚ ಅನವಜ್ಜಂ। ಪೂತಿಮುತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭೇಸಜ್ಜಾನಂ ಅಪ್ಪಞ್ಚ ಸುಲಭಞ್ಚ, ತಞ್ಚ ಅನವಜ್ಜಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅಪ್ಪಾನಿ ಚ ಸುಲಭಾನಿ ಚ, ತಾನಿ ಚ ಅನವಜ್ಜಾನಿ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಪ್ಪೇನ ಚ ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸುಲಭೇನ ಚ, ಇದಮಸ್ಸಾಹಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಸಾಮಞ್ಞಙ್ಗನ್ತಿ [ಸಾಮಞ್ಞನ್ತಿ (ಕ॰)] ವದಾಮೀ”ತಿ।

“ಅನವಜ್ಜೇನ ತುಟ್ಠಸ್ಸ, ಅಪ್ಪೇನ ಸುಲಭೇನ ಚ।
ನ ಸೇನಾಸನಮಾರಬ್ಭ, ಚೀವರಂ ಪಾನಭೋಜನಂ।
ವಿಘಾತೋ ಹೋತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ, ದಿಸಾ ನಪ್ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ॥

“ಯೇ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅಕ್ಖಾತಾ, ಸಾಮಞ್ಞಸ್ಸಾನುಲೋಮಿಕಾ।
ಅಧಿಗ್ಗಹಿತಾ ತುಟ್ಠಸ್ಸ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖತೋ”ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಅರಿಯವಂಸಸುತ್ತಂ

೨೮. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯವಂಸಾ ಅಗ್ಗಞ್ಞಾ ರತ್ತಞ್ಞಾ ವಂಸಞ್ಞಾ ಪೋರಾಣಾ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಾ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಾ, ನ ಸಂಕೀಯನ್ತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಾ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು

ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಚೀವರೇನ, ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ನ ಚ ಚೀವರಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಚೀವರಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಲದ್ಧಾ ಚ ಚೀವರಂ ಅಗಧಿತೋ [ಅಗಥಿತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಸನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ; ತಾಯ ಚ ಪನ ಇತರೀತರಚೀವರಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನೋ [ನ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೦೯)] ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಯೋ ಹಿ ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಅನಲಸೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪತಿಸ್ಸತೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣೇ ಅಗ್ಗಞ್ಞೇ ಅರಿಯವಂಸೇ ಠಿತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಇತರೀತರಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ನ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಲದ್ಧಾ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಸನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ; ತಾಯ ಚ ಪನ ಇತರೀತರಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ , ನೋ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಯೋ ಹಿ ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಅನಲಸೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪತಿಸ್ಸತೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣೇ ಅಗ್ಗಞ್ಞೇ ಅರಿಯವಂಸೇ ಠಿತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಇತರೀತರೇನ ಸೇನಾಸನೇನ, ಇತರೀತರಸೇನಾಸನಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ನ ಚ ಸೇನಾಸನಹೇತು ಅನೇಸನಂ ಅಪ್ಪತಿರೂಪಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಲದ್ಧಾ ಚ ಸೇನಾಸನಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಲದ್ಧಾ ಚ ಸೇನಾಸನಂ ಅಗಧಿತೋ ಅಮುಚ್ಛಿತೋ ಅನಜ್ಝೋಸನ್ನೋ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ; ತಾಯ ಚ ಪನ ಇತರೀತರಸೇನಾಸನಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನೋ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಯೋ ಹಿ ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಅನಲಸೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪತಿಸ್ಸತೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣೇ ಅಗ್ಗಞ್ಞೇ ಅರಿಯವಂಸೇ ಠಿತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭಾವನಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಭಾವನಾರತೋ, ಪಹಾನಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಪಹಾನರತೋ; ತಾಯ ಚ ಪನ ಭಾವನಾರಾಮತಾಯ ಭಾವನಾರತಿಯಾ ಪಹಾನಾರಾಮತಾಯ ಪಹಾನರತಿಯಾ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನೋ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಯೋ ಹಿ ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಅನಲಸೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪತಿಸ್ಸತೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೋರಾಣೇ ಅಗ್ಗಞ್ಞೇ ಅರಿಯವಂಸೇ ಠಿತೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯವಂಸಾ ಅಗ್ಗಞ್ಞಾ ರತ್ತಞ್ಞಾ ವಂಸಞ್ಞಾ ಪೋರಾಣಾ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಾ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಾ, ನ ಸಂಕೀಯನ್ತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಾ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಅರಿಯವಂಸೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ವಿಹರತಿ ಸ್ವೇವ ಅರತಿಂ ಸಹತಿ, ನ ತಂ ಅರತಿ ಸಹತಿ; ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ವಿಹರತಿ ಸ್ವೇವ ಅರತಿಂ ಸಹತಿ, ನ ತಂ ಅರತಿ ಸಹತಿ; ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ವಿಹರತಿ ಸ್ವೇವ ಅರತಿಂ ಸಹತಿ, ನ ತಂ ಅರತಿ ಸಹತಿ; ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ವಿಹರತಿ ಸ್ವೇವ ಅರತಿಂ ಸಹತಿ, ನ ತಂ ಅರತಿ ಸಹತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅರತಿರತಿಸಹೋ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧೀರೋ”ತಿ।

“ನಾರತಿ ಸಹತಿ ಧೀರಂ [ವೀರಂ (ಸೀ॰)], ನಾರತಿ ಧೀರಂ ಸಹತಿ।
ಧೀರೋವ ಅರತಿಂ ಸಹತಿ, ಧೀರೋ ಹಿ ಅರತಿಸ್ಸಹೋ॥

“ಸಬ್ಬಕಮ್ಮವಿಹಾಯೀನಂ , ಪನುಣ್ಣಂ [ಪಣುನ್ನಂ (?)] ಕೋ ನಿವಾರಯೇ।
ನೇಕ್ಖಂ ಜಮ್ಬೋನದಸ್ಸೇವ, ಕೋ ತಂ ನಿನ್ದಿತುಮರಹತಿ।
ದೇವಾಪಿ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾಪಿ ಪಸಂಸಿತೋ”ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಧಮ್ಮಪದಸುತ್ತಂ

೧೯. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪದಾನಿ ಅಗ್ಗಞ್ಞಾನಿ ರತ್ತಞ್ಞಾನಿ ವಂಸಞ್ಞಾನಿ ಪೋರಾಣಾನಿ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಾನಿ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಾನಿ, ನ ಸಂಕೀಯನ್ತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಾನಿ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅನಭಿಜ್ಝಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪದಂ ಅಗ್ಗಞ್ಞಂ ರತ್ತಞ್ಞಂ ವಂಸಞ್ಞಂ ಪೋರಾಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಂ, ನ ಸಂಕೀಯತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಂ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ।

“ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪದಂ ಅಗ್ಗಞ್ಞಂ ರತ್ತಞ್ಞಂ ವಂಸಞ್ಞಂ ಪೋರಾಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಂ, ನ ಸಂಕೀಯತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಂ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ।

“ಸಮ್ಮಾಸತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪದಂ ಅಗ್ಗಞ್ಞಂ ರತ್ತಞ್ಞಂ ವಂಸಞ್ಞಂ ಪೋರಾಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಂ, ನ ಸಂಕೀಯತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಂ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ।

“ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪದಂ ಅಗ್ಗಞ್ಞಂ ರತ್ತಞ್ಞಂ ವಂಸಞ್ಞಂ ಪೋರಾಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಂ, ನ ಸಂಕೀಯತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಂ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಧಮ್ಮಪದಾನಿ ಅಗ್ಗಞ್ಞಾನಿ ರತ್ತಞ್ಞಾನಿ ವಂಸಞ್ಞಾನಿ ಪೋರಾಣಾನಿ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಾನಿ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಾನಿ, ನ ಸಂಕೀಯನ್ತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಾನಿ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ।

“ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ವಿಹರೇಯ್ಯ, ಅಬ್ಯಾಪನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ।
ಸತೋ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಸ್ಸ [ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾಯಂ (ಕ॰)], ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತೋ”ತಿ॥ ನವಮಂ।

### ೧೦. ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸುತ್ತಂ

೩೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಸಿಪ್ಪಿನಿಕಾತೀರೇ [ಸಪ್ಪಿನಿಯಾ ತೀರೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸಿಪ್ಪಿನಿಯಾ ತೀರೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಿಪ್ಪಿನಿಯಾ ನದಿಯಾ ತೀರೇ (ಕ॰)] ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೇ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ ಅನ್ನಭಾರೋ ವರಧರೋ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಚ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಸಿಪ್ಪಿನಿಕಾತೀರಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಏತದವೋಚ –

“ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಧಮ್ಮಪದಾನಿ ಅಗ್ಗಞ್ಞಾನಿ ರತ್ತಞ್ಞಾನಿ ವಂಸಞ್ಞಾನಿ ಪೋರಾಣಾನಿ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಾನಿ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಾನಿ, ನ ಸಂಕೀಯನ್ತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಾನಿ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅನಭಿಜ್ಝಾ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಧಮ್ಮಪದಂ ಅಗ್ಗಞ್ಞಂ ರತ್ತಞ್ಞಂ ವಂಸಞ್ಞಂ ಪೋರಾಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಂ, ನ ಸಂಕೀಯತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಂ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಧಮ್ಮಪದಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಧಮ್ಮಪದಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಧಮ್ಮಪದಂ ಅಗ್ಗಞ್ಞಂ ರತ್ತಞ್ಞಂ ವಂಸಞ್ಞಂ ಪೋರಾಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಂ, ನ ಸಂಕೀಯತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಂ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ , ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಧಮ್ಮಪದಾನಿ ಅಗ್ಗಞ್ಞಾನಿ ರತ್ತಞ್ಞಾನಿ ವಂಸಞ್ಞಾನಿ ಪೋರಾಣಾನಿ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಾನಿ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಾನಿ, ನ ಸಂಕೀಯನ್ತಿ ನ ಸಂಕೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಾನಿ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ।

“ಯೋ ಖೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಮೇತಂ ಅನಭಿಜ್ಝಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಂ ಕಾಮೇಸು ತಿಬ್ಬಸಾರಾಗಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ತಮಹಂ ತತ್ಥ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ - ‘ಏತು ವದತು ಬ್ಯಾಹರತು ಪಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸಾನುಭಾವ’ನ್ತಿ। ಸೋ ವತ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಅನಭಿಜ್ಝಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಂ ಕಾಮೇಸು ತಿಬ್ಬಸಾರಾಗಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಯೋ ಖೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಮೇತಂ ಅಬ್ಯಾಪಾದಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಂ ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ತಮಹಂ ತತ್ಥ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ - ‘ಏತು ವದತು ಬ್ಯಾಹರತು ಪಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸಾನುಭಾವ’ನ್ತಿ। ಸೋ ವತ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಂ ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಯೋ ಖೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಮೇತಂ ಸಮ್ಮಾಸತಿಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಂ ಅಸಮ್ಪಜಾನಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ತಮಹಂ ತತ್ಥ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ - ‘ಏತು ವದತು ಬ್ಯಾಹರತು ಪಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸಾನುಭಾವ’ನ್ತಿ। ಸೋ ವತ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಸಮ್ಮಾಸತಿಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಂ ಅಸಮ್ಪಜಾನಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಯೋ ಖೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಮೇತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ತಮಹಂ ತತ್ಥ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ - ‘ಏತು ವದತು ಬ್ಯಾಹರತು ಪಸ್ಸಾಮಿಸ್ಸಾನುಭಾವ’ನ್ತಿ। ಸೋ ವತ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಂ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಯೋ ಖೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಧಮ್ಮಪದಾನಿ ಗರಹಿತಬ್ಬಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ವಾದಾನುಪಾತಾ ಗಾರಯ್ಹಾ ಠಾನಾ [ವಾದಾನುವಾದಾ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೮)] ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅನಭಿಜ್ಝಂ ಚೇ ಭವಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಗರಹತಿ ಪಟಿಕ್ಕೋಸತಿ, ಯೇ ಚ ಹಿ [ಯೇ ಚ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪೨-೧೪೩)] ಅಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಕಾಮೇಸು ತಿಬ್ಬಸಾರಾಗಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪುಜ್ಜಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪಾಸಂಸಾ। ಅಬ್ಯಾಪಾದಂ ಚೇ ಭವಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಗರಹತಿ ಪಟಿಕ್ಕೋಸತಿ, ಯೇ ಚ ಹಿ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪುಜ್ಜಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪಾಸಂಸಾ। ಸಮ್ಮಾಸತಿಂ ಚೇ ಭವಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಗರಹತಿ ಪಟಿಕ್ಕೋಸತಿ, ಯೇ ಚ ಹಿ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪುಜ್ಜಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪಾಸಂಸಾ। ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಚೇ ಭವಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಗರಹತಿ ಪಟಿಕ್ಕೋಸತಿ, ಯೇ ಚ ಹಿ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪುಜ್ಜಾ ತೇ ಭೋತೋ ಪಾಸಂಸಾ।

“ಯೋ ಖೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಧಮ್ಮಪದಾನಿ ಗರಹಿತಬ್ಬಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ವಾದಾನುಪಾತಾ ಗಾರಯ್ಹಾ ಠಾನಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ । ಯೇಪಿ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಅಹೇಸುಂ ಉಕ್ಕಲಾ ವಸ್ಸಭಞ್ಞಾ [ವಸ್ಸಭಿಞ್ಞಾ (ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೬೨ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಅಹೇತುಕವಾದಾ ಅಕಿರಿಯವಾದಾ ನತ್ಥಿಕವಾದಾ, ತೇಪಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಧಮ್ಮಪದಾನಿ ನ ಗರಹಿತಬ್ಬಂ ನ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿಂಸು। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನಿನ್ದಾಬ್ಯಾರೋಸನಉಪಾರಮ್ಭಭಯಾ”ತಿ [ಉಪವಾದಭಯಾತಿ (ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೫೦; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೬೨ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ]।

“ಅಬ್ಯಾಪನ್ನೋ ಸದಾ ಸತೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತೋ।
ಅಭಿಜ್ಝಾವಿನಯೇ ಸಿಕ್ಖಂ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಉರುವೇಲವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ಉರುವೇಲಾ ಲೋಕೋ ಕಾಳಕೋ [ಕೋಳಿಕೋ (ಕ॰)], ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।

ಕುಹಂ ಸನ್ತುಟ್ಠಿ ವಂಸೋ ಚ, ಧಮ್ಮಪದಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಚಾತಿ॥

# ೪. ಚಕ್ಕವಗ್ಗೋ

## ೧. ಚಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೩೧. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಕಾನಿ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಚತುಚಕ್ಕಂ ವತ್ತತಿ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ ಭೋಗೇಸು। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಪತಿರೂಪದೇಸವಾಸೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾವಸ್ಸಯೋ [ಸಪ್ಪುರಿಸೂಪಸ್ಸಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಅತ್ತಸಮ್ಮಾಪಣಿಧಿ, ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಕತಪುಞ್ಞತಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಚಕ್ಕಾನಿ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾನಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಚತುಚಕ್ಕಂ ವತ್ತತಿ, ಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ ಭೋಗೇಸೂ”ತಿ।

“ಪತಿರೂಪೇ ವಸೇ ದೇಸೇ, ಅರಿಯಮಿತ್ತಕರೋ ಸಿಯಾ।
ಸಮ್ಮಾಪಣಿಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಪುಬ್ಬೇ ಪುಞ್ಞಕತೋ ನರೋ।
ಧಞ್ಞಂ ಧನಂ ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ, ಸುಖಞ್ಚೇತಂಧಿವತ್ತತೀ”ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

## ೨. ಸಙ್ಗಹಸುತ್ತಂ

೩೨. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದಾನಂ, ಪೇಯ್ಯವಜ್ಜಂ, ಅತ್ಥಚರಿಯಾ, ಸಮಾನತ್ತತಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂನೀ”ತಿ।

“ದಾನಞ್ಚ ಪೇಯ್ಯವಜ್ಜಞ್ಚ [ಸಙ್ಗಹೇ (ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪಾಠನ್ತರಂ) ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೨೭೩ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಅತ್ಥಚರಿಯಾ ಚ ಯಾ ಇಧ।
ಸಮಾನತ್ತತಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಯಥಾರಹಂ।
ಏತೇ ಖೋ ಸಙ್ಗಹಾ ಲೋಕೇ, ರಥಸ್ಸಾಣೀವ ಯಾಯತೋ॥

“ಏತೇ ಚ ಸಙ್ಗಹಾ ನಾಸ್ಸು, ನ ಮಾತಾ ಪುತ್ತಕಾರಣಾ।
ಲಭೇಥ ಮಾನಂ ಪೂಜಂ ವಾ, ಪಿತಾ ವಾ ಪುತ್ತಕಾರಣಾ॥

“ಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಙ್ಗಹಾ [ಸಙ್ಗಹೇ (ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪಾಠನ್ತರಂ) ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೨೭೩ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಏತೇ, ಸಮವೇಕ್ಖನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ತಸ್ಮಾ ಮಹತ್ತಂ ಪಪ್ಪೋನ್ತಿ, ಪಾಸಂಸಾ ಚ ಭವನ್ತಿ ತೇ”ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

## ೩. ಸೀಹಸುತ್ತಂ

೩೩. “ಸೀಹೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಗರಾಜಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಆಸಯಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಆಸಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಿಜಮ್ಭತಿ। ವಿಜಮ್ಭಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಚತುದ್ದಿಸಾ ಅನುವಿಲೋಕೇತಿ। ಸಮನ್ತಾ ಚತುದ್ದಿಸಾ ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ। ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿತ್ವಾ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಸೀಹಸ್ಸ ಮಿಗರಞ್ಞೋ ನದತೋ ಸದ್ದಂ ಸುಣನ್ತಿ, ತೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಭಯಂ ಸಂವೇಗಂ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಬಿಲಂ ಬಿಲಾಸಯಾ ಪವಿಸನ್ತಿ, ದಕಂ ದಕಾಸಯಾ [ಉದಕಂ ಉದಕಾಸಯಾ (ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೭೮; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೩೭ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಪವಿಸನ್ತಿ, ವನಂ

ವನಾಸಯಾ ಪವಿಸನ್ತಿ, ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖಿನೋ ಭಜನ್ತಿ । ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ದಳ್ಹೇಹಿ ವರತ್ತೇಹಿ ಬನ್ಧನೇಹಿ ಬದ್ಧಾ, ತೇಪಿ ತಾನಿ ಬನ್ಧನಾನಿ ಸಞ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಭೀತಾ ಮುತ್ತಕರೀಸಂ ಚಜಮಾನಾ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ। ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಪಾಣಾನಂ, ಏವಂ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - 'ಇತಿ ಸಕ್ಕಾಯೋ, ಇತಿ ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ [ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ (ಅಟ್ಠ॰, ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೭೮) "ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ"ತಿ ಪಚ್ಛಿಮಪದಂ ಪನ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಇತಿ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ ಉಚ್ಚೇಸು ವಿಮಾನೇಸು ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾ, ತೇಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಭಯಂ ಸಂವೇಗಂ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ - 'ಅನಿಚ್ಚಾ ವತ ಕಿರ, ಭೋ, ಮಯಂ ಸಮಾನಾ ನಿಚ್ಚಮ್ಹಾತಿ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ; ಅದ್ಧುವಾ ವತ ಕಿರ, ಭೋ, ಮಯಂ ಸಮಾನಾ ಧುವಮ್ಹಾತಿ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ; ಅಸಸ್ಸತಾ ವತ ಕಿರ, ಭೋ, ಮಯಂ ಸಮಾನಾ ಸಸ್ಸತಮ್ಹಾತಿ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ। ಮಯಂ ಕಿರ, ಭೋ, ಅನಿಚ್ಚಾ ಅದ್ಧುವಾ ಅಸಸ್ಸತಾ ಸಕ್ಕಾಯಪರಿಯಾಪನ್ನಾ'ತಿ। ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಏವಂ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ"ತಿ।

"ಯದಾ ಬುದ್ಧೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಯಿ।
ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಸತ್ಥಾ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ॥

"ಸಕ್ಕಾಯಞ್ಚ ನಿರೋಧಞ್ಚ, ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಸಮ್ಭವಂ।
ಅರಿಯಞ್ಚಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ, ದುಕ್ಖೂಪಸಮಗಾಮಿನಂ॥

"ಯೇಪಿ ದೀಘಾಯುಕಾ ದೇವಾ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಭೀತಾ ಸನ್ತಾಸಮಾಪಾದುಂ, ಸೀಹಸ್ಸೇವಿ'ತರೇಮಿಗಾ॥

"ಅವೀತಿವತ್ತಾ ಸಕ್ಕಾಯಂ, ಅನಿಚ್ಚಾ ಕಿರ ಭೋ ಮಯಂ।
ಸುತ್ವಾ ಅರಹತೋ ವಾಕ್ಯಂ, ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ"ತಿ [ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೭೮]॥ ತತಿಯಂ।

### ೪. ಅಗ್ಗಪ್ಪಸಾದಸುತ್ತಂ

**೩೪**. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗ್ಗಪ್ಪಸಾದಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಅಪದಾ ವಾ ದ್ವಿಪದಾ [ದಿಪದಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೩೨; ಇತಿವು॰ ೯೦] ವಾ ಚತುಪ್ಪದಾ ವಾ ಬಹುಪ್ಪದಾ ವಾ ರೂಪಿನೋ ವಾ ಅರೂಪಿನೋ ವಾ ಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ಅಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಿನಾಸಞ್ಞಿನೋ ವಾ, ತಥಾಗತೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನಾ, ಅಗ್ಗೇ ತೇ ಪಸನ್ನಾ। ಅಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ।

"ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖತಾ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯೇ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇ ಮಗ್ಗೇ ಪಸನ್ನಾ, ಅಗ್ಗೇ ತೇ ಪಸನ್ನಾ। ಅಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ।

“ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖತಾ ವಾ ಅಸಙ್ಖತಾ ವಾ, ವಿರಾಗೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ ಮದನಿಮ್ಮದನೋ ಪಿಪಾಸವಿನಯೋ ಆಲಯಸಮುಗ್ಘಾತೋ ವಟ್ಟುಪಚ್ಛೇದೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿರಾಗೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನಾ, ಅಗ್ಗೇ ತೇ ಪಸನ್ನಾ। ಅಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ।

“ಯಾವತಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘಾ ವಾ ಗಣಾ ವಾ, ತಥಾಗತಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಯೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನಾ , ಅಗ್ಗೇ ತೇ ಪಸನ್ನಾ। ಅಗ್ಗೇ ಖೋ ಪನ ಪಸನ್ನಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಗ್ಗಪ್ಪಸಾದಾ”ತಿ।

“ಅಗ್ಗತೋ ವೇ ಪಸನ್ನಾನಂ, ಅಗ್ಗಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿಜಾನತಂ।
ಅಗ್ಗೇ ಬುದ್ಧೇ ಪಸನ್ನಾನಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇ ಅನುತ್ತರೇ॥

“ಅಗ್ಗೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಸನ್ನಾನಂ, ವಿರಾಗೂಪಸಮೇ ಸುಖೇ।
ಅಗ್ಗೇ ಸಙ್ಘೇ ಪಸನ್ನಾನಂ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತೇ ಅನುತ್ತರೇ॥

“ಅಗ್ಗಸ್ಮಿಂ ದಾನಂ ದದತಂ, ಅಗ್ಗಂ ಪುಞ್ಞಂ ಪವಡ್ಢತಿ।
ಅಗ್ಗಂ ಆಯು ಚ ವಣ್ಣೋ ಚ, ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿ ಸುಖಂ ಬಲಂ॥

“ಅಗ್ಗಸ್ಸ ದಾತಾ ಮೇಧಾವೀ, ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಸಮಾಹಿತೋ।
ದೇವಭೂತೋ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ, ಅಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ಪಮೋದತೀ”ತಿ [ಇತಿವು॰ ೯೦]॥ ಚತುತ್ಥಂ।

## ೫. ವಸ್ಸಕಾರಸುತ್ತಂ

**೩೫**. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಚತೂಹಿ ಖೋ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಮಹಾಪಞ್ಞಂ ಮಹಾಪುರಿಸಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮ । ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಸುತಜಾತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಖೋ ಪನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ’ತಿ। ಸತಿಮಾ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಚಿರಕತಮ್ಪಿ ಚಿರಭಾಸಿತಮ್ಪಿ ಸರಿತಾ ಅನುಸ್ಸರಿತಾ ಯಾನಿ ಖೋ ಪನ ತಾನಿ ಗಹಟ್ಠಕಾನಿ ಕಿಂಕರಣೀಯಾನಿ, ತತ್ಥ ದಕ್ಖೋ ಹೋತಿ ಅನಲಸೋ, ತತ್ರುಪಾಯಾಯ ವೀಮಂಸಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಲಂ ಕಾತುಂ ಅಲಂ ಸಂವಿಧಾತುಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಮಹಾಪಞ್ಞಂ ಮಹಾಪುರಿಸಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮ। ಸಚೇ ಮೇ [ಸಚೇ ಪನ ಮೇ (ಸೀ॰ ಕ॰), ಸಚೇ ಮೇ ಪನ (ಪೀ॰)], ಭೋ ಗೋತಮ, ಅನುಮೋದಿತಬ್ಬಂ ಅನುಮೋದತು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ; ಸಚೇ ಪನ ಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಪಟಿಕ್ಕೋಸತು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ”ತಿ।

“ನೇವ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನುಮೋದಾಮಿ ನ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಾಮಿ । ಚತೂಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಮಹಾಪಞ್ಞಂ ಮಹಾಪುರಿಸಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ

ಹೋತಿ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ; ಬಹುಸ್ಸ ಜನತಾ ಅರಿಯೇ ಞಾಯೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಾ, ಯದಿದಂ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮತಾ ಕುಸಲಧಮ್ಮತಾ। ಸೋ ಯಂ ವಿತಕ್ಕಂ ಆಕಙ್ಖತಿ ವಿತಕ್ಕೇತುಂ ತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಯಂ ವಿತಕ್ಕಂ ನಾಕಙ್ಖತಿ ವಿತಕ್ಕೇತುಂ ನ ತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ; ಯಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತುಂ ತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ, ಯಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ನಾಕಙ್ಖತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತುಂ ನ ತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ। ಇತಿ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ ವಿತಕ್ಕಪಥೇ। ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ನೇವ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನುಮೋದಾಮಿ ನ ಪನ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಾಮಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಮಹಾಪಞ್ಞಂ ಮಹಾಪುರಿಸಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಮೀ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ। ಇಮೇಹಿ ಚ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಧಾರೇಮ; ಭವಞ್ಹಿ ಗೋತಮೋ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ; ಬಹು ತೇ [ಬಹುಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಜನತಾ ಅರಿಯೇ ಞಾಯೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಾ, ಯದಿದಂ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮತಾ ಕುಸಲಧಮ್ಮತಾ। ಭವಞ್ಹಿ ಗೋತಮೋ ಯಂ ವಿತಕ್ಕಂ ಆಕಙ್ಖತಿ ವಿತಕ್ಕೇತುಂ ತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಯಂ ವಿತಕ್ಕಂ ನಾಕಙ್ಖತಿ ವಿತಕ್ಕೇತುಂ ನ ತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಯಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತುಂ ತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ, ಯಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ನಾಕಙ್ಖತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತುಂ ನ ತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತಿ। ಭವಞ್ಹಿ ಗೋತಮೋ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕಪಥೇ। ಭವಞ್ಹಿ ಗೋತಮೋ ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ । ಭವಞ್ಹಿ ಗೋತಮೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ"ತಿ।

"ಅದ್ಧಾ ಖೋ ತ್ಯಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಸಜ್ಜ ಉಪನೀಯ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ। ಅಪಿ ಚ, ತ್ಯಾಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ - 'ಅಹಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ; ಬಹು ಮೇ [ಬಹುಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಜನತಾ ಅರಿಯೇ ಞಾಯೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಾ, ಯದಿದಂ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮತಾ ಕುಸಲಧಮ್ಮತಾ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಂ ವಿತಕ್ಕಂ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ವಿತಕ್ಕೇತುಂ ತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇಮಿ, ಯಂ ವಿತಕ್ಕಂ ನಾಕಙ್ಖಾಮಿ ವಿತಕ್ಕೇತುಂ ನ ತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇಮಿ , ಯಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತುಂ ತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇಮಿ, ಯಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ನಾಕಙ್ಖಾಮಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇತುಂ ನ ತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇಮಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕಪಥೇ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'"ತಿ।

"ಯೋ ವೇದಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ, ಮಚ್ಚುಪಾಸಪ್ಪಮೋಚನಂ।
ಹಿತಂ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಞಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಕಾಸಯಿ।
ಯಂ ವೇ ದಿಸ್ವಾ ಚ ಸುತ್ವಾ ಚ, ಪಸೀದನ್ತಿ ಬಹೂ ಜನಾ [ಪಸೀದತಿ ಬಹುಜ್ಜನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]॥

"ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಸ್ಸ ಕುಸಲೋ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಅನಾಸವೋ।
ಬುದ್ಧೋ ಅನ್ತಿಮಸಾರೀರೋ [ಅನ್ತಿಮಧಾರಿತೋ (ಕ॰)], "(ಮಹಾಪಞ್ಞೋ) [( ) ಸ್ಯಾ॰ ಪೋತ್ಥಕೇ ನತ್ಥಿ]
ಮಹಾಪುರಿಸೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ದೋಣಸುತ್ತಂ

೩೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಅನ್ತರಾ ಚ ಉಕ್ಕಟ್ಠಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸೇತಬ್ಯಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ದೋಣೋಪಿ ಸುದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅನ್ತರಾ ಚ ಉಕ್ಕಟ್ಠಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸೇತಬ್ಯಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ದೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಚಕ್ಕಾನಿ ಸಹಸ್ಸಾರಾನಿ ಸನೇಮಿಕಾನಿ ಸನಾಭಿಕಾನಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರಪರಿಪೂರಾನಿ; ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – "ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ನ ವತಿಮಾನಿ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸ ಪದಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ!! ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸೀದಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಅಥ ಖೋ ದೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಪದಾನಿ ಅನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಭಗವನ್ತಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಪಸಾದನೀಯಂ ಸನ್ತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸನ್ತಮಾನಸಂ ಉತ್ತಮದಮಥಸಮಥಮನುಪ್ಪತ್ತಂ ದನ್ತಂ ಗುತ್ತಂ ಸಂಯತಿನ್ದ್ರಿಯಂ [ಯತಿನ್ದ್ರಿಯಂ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೭)] ನಾಗಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

"ದೇವೋ ನೋ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದೇವೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ನೋ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಯಕ್ಖೋ ನೋ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಮನುಸ್ಸೋ ನೋ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮನುಸ್ಸೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

"'ದೇವೋ ನೋ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದೇವೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ನೋ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಯಕ್ಖೋ ನೋ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಮನುಸ್ಸೋ ನೋ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – 'ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮನುಸ್ಸೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। ಅಥ ಕೋ ಚರಹಿ ಭವಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಸವಾನಂ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ದೇವೋ ಭವೇಯ್ಯಂ, ತೇ ಮೇ ಆಸವಾ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆಸವಾನಂ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಭವೇಯ್ಯಂ... ಯಕ್ಖೋ ಭವೇಯ್ಯಂ... ಮನುಸ್ಸೋ ಭವೇಯ್ಯಂ, ತೇ ಮೇ ಆಸವಾ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉಪ್ಪಲಂ ವಾ ಪದುಮಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಂ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಂ ಉದಕಾ ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ ತಿಟ್ಠತಿ ಅನುಪಲಿತ್ತಂ ಉದಕೇನ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಲೋಕೇ ಜಾತೋ ಲೋಕೇ ಸಂವಡ್ಢೋ ಲೋಕಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವಿಹರಾಮಿ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ಲೋಕೇನ। ಬುದ್ಧೋತಿ ಮಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಾರೇಹೀ"ತಿ।

"ಯೇನ ದೇವೂಪಪತ್ಯಸ್ಸ, ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ವಾ ವಿಹಙ್ಗಮೋ।
ಯಕ್ಖತ್ತಂ ಯೇನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಞ್ಚ ಅಬ್ಬಜೇ।
ತೇ ಮಯ್ಹಂ, ಆಸವಾ ಖೀಣಾ, ವಿದ್ಧಸ್ತಾ ವಿನಳೀಕತಾ॥

"ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ಯಥಾ ವಗ್ಗು, ತೋಯೇನ ನುಪಲಿಪ್ಪತಿ [ನುಪಲಿಮ್ಪತಿ (ಕ॰)]।
ನುಪಲಿಪ್ಪಾಮಿ [ನುಪಲಿಮ್ಪಾಮಿ (ಕ॰)] ಲೋಕೇನ, ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋಸ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

**೭. ಅಪರಿಹಾನಿಯಸುತ್ತಂ**

೩೭. “ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ; ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ - ‘ನೇವ ದವಾಯ ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ; ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ। ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ, ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ , ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ, ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ; ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಪರಿಹಾನಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇತಿ।

“ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಚ ಸಂವುತೋ।
ಭೋಜನಮ್ಹಿ ಚ ಮತ್ತಞ್ಞೂ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುಞ್ಜತಿ॥

“ಏವಂ ವಿಹಾರೀ ಆತಾಪೀ, ಅಹೋರತ್ತಮತನ್ದಿತೋ।
ಭಾವಯಂ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ॥

“ಅಪ್ಪಮಾದರತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಪಮಾದೇ ಭಯದಸ್ಸಿ ವಾ [ಭಯದಸ್ಸಾವೀ (ಕ॰) ಧ॰ ಪ॰ ೩೨ ಧಮ್ಮಪದೇಪಿ]।
ಅಭಬ್ಬೋ ಪರಿಹಾನಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ”ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

## ೮. ಪತಿಲೀನಸುತ್ತಂ

೩೮. “ಪನುಣ್ಣಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೋ [ಪಣುನ್ನಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೋ (?)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಸಮವಯಸಟ್ಠೇಸನೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಪತಿಲೀನೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪನುಣ್ಣಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುಥುಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚಾನಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ; ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ನುಣ್ಣಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಪನುಣ್ಣಾನಿ ಚತ್ತಾನಿ ವನ್ತಾನಿ ಮುತ್ತಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಾನಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪನುಣ್ಣಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮವಯಸಟ್ಠೇಸನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಮೇಸನಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಭವೇಸನಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮವಯಸಟ್ಠೇಸನೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪತಿಲೀನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪತಿಲೀನೋ ಹೋತಿ। ಪನುಣ್ಣಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಸಮವಯಸಟ್ಠೇಸನೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಪತಿಲೀನೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ।

[ಇತಿವು॰ ೫೫ ಇತಿವುತ್ತಕೇಪಿ] “ಕಾಮೇಸನಾ ಭವೇಸನಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾ ಸಹ।
ಇತಿ ಸಚ್ಚಪರಾಮಾಸೋ, ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾ ಸಮುಸ್ಸಯಾ॥

[ಇತಿವು॰ ೫೫ ಇತಿವುತ್ತಕೇಪಿ] “ಸಬ್ಬರಾಗವಿರತ್ತಸ್ಸ, ತಣ್ಹಕ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿನೋ।
ಏಸನಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಾ, ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾ ಸಮೂಹತಾ॥

“ಸ ವೇ ಸನ್ತೋ ಸತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಪರಾಜಿತೋ।
ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಬುದ್ಧೋ, ಪತಿಲೀನೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

## ೯. ಉಜ್ಜಯಸುತ್ತಂ

೩೯. ಅಥ ಖೋ ಉಜ್ಜಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಜ್ಜಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಭವಮ್ಪಿ ನೋ ಗೋತಮೋ ಯಞ್ಞಂ ವಣ್ಣೇತೀ”ತಿ ? “ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ಯಞ್ಞಂ ವಣ್ಣೇಮಿ; ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ಯಞ್ಞಂ ನ ವಣ್ಣೇಮಿ। ಯಥಾರೂಪೇ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಞ್ಞೇ ಗಾವೋ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಅಜೇಳಕಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ವಿವಿಧಾ ಪಾಣಾ ಸಙ್ಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ; ಏವರೂಪಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ,

ಸಾರಮ್ಭಂ ಯಞ್ಞಂ ನ ವಣ್ಣೇಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವರೂಪಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಾರಮ್ಭಂ ಯಞ್ಞಂ ನ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಮಾಪನ್ನಾ।

"ಯಥಾರೂಪೇ ಚ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಞ್ಞೇ ನೇವ ಗಾವೋ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಅಜೇಳಕಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ವಿವಿಧಾ ಪಾಣಾ ಸಙ್ಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ; ಏವರೂಪಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿರಾರಮ್ಭಂ ಯಞ್ಞಂ ವಣ್ಣೇಮಿ, ಯದಿದಂ ನಿಚ್ಚದಾನಂ ಅನುಕುಲಯಞ್ಞಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವರೂಪಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿರಾರಮ್ಭಂ ಯಞ್ಞಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಮಾಪನ್ನಾ"ತಿ।

"ಅಸ್ಸಮೇಧಂ ಪುರಿಸಮೇಧಂ, ಸಮ್ಮಾಪಾಸಂ ವಾಜಪೇಯ್ಯಂ ನಿರಗ್ಗಳಂ ।
ಮಹಾಯಞ್ಞಾ ಮಹಾರಮ್ಭಾ [ಸಮ್ಮಾಪಾಸಂ ವಾಜಪೇಯ್ಯಂ। ನಿರಗ್ಗಳಂ ಮಹಾರಮ್ಭಾ (ಪೀ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೦], ನ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಮಹಪ್ಫಲಾ॥

"ಅಜೇಳಕಾ ಚ ಗಾವೋ ಚ, ವಿವಿಧಾ ಯತ್ಥ ಹಞ್ಞರೇ।
ನ ತಂ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಯಞ್ಞಂ, ಉಪಯನ್ತಿ ಮಹೇಸಿನೋ॥

"ಯೇ ಚ ಯಞ್ಞಾ ನಿರಾರಮ್ಭಾ, ಯಜನ್ತಿ ಅನುಕುಲಂ ಸದಾ।
ಅಜೇಳಕಾ ಚ ಗಾವೋ ಚ, ವಿವಿಧಾ ನೇತ್ಥ ಹಞ್ಞರೇ [ನಾಜೇಳಕಾ ಚ ಗಾವೋ ಚ, ವಿವಿಧಾ ಯತ್ಥ ಹಞ್ಞರೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]।
ತಞ್ಚ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಯಞ್ಞಂ, ಉಪಯನ್ತಿ ಮಹೇಸಿನೋ॥

"ಏತಂ [ಏವಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಯಜೇಥ ಮೇಧಾವೀ, ಏಸೋ ಯಞ್ಞೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ।
ಏತಂ [ಏವಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಹಿ ಯಜಮಾನಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಪಿಯೋ।
ಯಞ್ಞೋ ಚ ವಿಪುಲೋ ಹೋತಿ, ಪಸೀದನ್ತಿ ಚ ದೇವತಾ"ತಿ॥ ನವಮಂ।

### ೧೦. ಉದಾಯೀಸುತ್ತಂ

**೪೦**. ಅಥ ಖೋ ಉದಾಯೀ [ಉದಾಯಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉದಾಯೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಭವಮ್ಪಿ ನೋ ಗೋತಮೋ ಯಞ್ಞಂ ವಣ್ಣೇತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ಯಞ್ಞಂ ವಣ್ಣೇಮಿ; ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ಯಞ್ಞಂ ನ ವಣ್ಣೇಮಿ। ಯಥಾರೂಪೇ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಞ್ಞೇ ಗಾವೋ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಅಜೇಳಕಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ವಿವಿಧಾ ಪಾಣಾ ಸಙ್ಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ; ಏವರೂಪಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಾರಮ್ಭಂ ಯಞ್ಞಂ ನ ವಣ್ಣೇಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವರೂಪಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಾರಮ್ಭಂ ಯಞ್ಞಂ ನ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಮಾಪನ್ನಾ।

"ಯಥಾರೂಪೇ ಚ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಞ್ಞೇ ನೇವ ಗಾವೋ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಅಜೇಳಕಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ವಿವಿಧಾ ಪಾಣಾ ಸಙ್ಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ; ಏವರೂಪಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿರಾರಮ್ಭಂ ಯಞ್ಞಂ ವಣ್ಣೇಮಿ , ಯದಿದಂ ನಿಚ್ಚದಾನಂ ಅನುಕುಲಯಞ್ಞಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವರೂಪಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿರಾರಮ್ಭಂ ಯಞ್ಞಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಮಾಪನ್ನಾ"ತಿ।

"ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ನಿರಾರಮ್ಭಂ, ಯಞ್ಞಂ ಕಾಲೇನ ಕಪ್ಪಿಯಂ।
ತಾದಿಸಂ ಉಪಸಂಯನ್ತಿ, ಸಞ್ಞತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಯೋ॥

“ವಿವಟಚ್ಛದಾ [ವಿವತ್ತಚ್ಛದಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದಾ (ಕ॰)] ಯೇ ಲೋಕೇ, ವೀತಿವತ್ತಾ ಕುಲಂ ಗತಿಂ।
ಯಞ್ಞಮೇತಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಬುದ್ಧಾ ಯಞ್ಞಸ್ಸ [ಪುಞ್ಞಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕೋವಿದಾ॥

“ಯಞ್ಞೇ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಸದ್ಧೇ, ಹಬ್ಯಂ [ಹವ್ಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಹುಞ್ಞಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಕತ್ವಾ ಯಥಾರಹಂ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಯಜತಿ [ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಯಜನ್ತಿ (ಕ॰)], ಸುಖೇತ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಸು॥

“ಸುಹುತಂ ಸುಯಿಟ್ಠಂ ಸುಪ್ಪತ್ತಂ [ಸಮ್ಪತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೇಸು ಯಂ ಕತಂ।
ಯಞ್ಞೋ ಚ ವಿಪುಲೋ ಹೋತಿ, ಪಸೀದನ್ತಿ ಚ ದೇವತಾ॥

“ಏವಂ [ಏತಂ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೩೭] ಯಜಿತ್ವಾ ಮೇಧಾವೀ, ಸದ್ಧೋ ಮುತ್ತೇನ ಚೇತಸಾ।
ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಸುಖಂ ಲೋಕಂ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಚಕ್ಕವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಚಕ್ಕೋ ಸಙ್ಗಹೋ ಸೀಹೋ, ಪಸಾದೋ ವಸ್ಸಕಾರೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।
ದೋಣೋ ಅಪರಿಹಾನಿಯೋ ಪತಿಲೀನೋ, ಉಜ್ಜಯೋ ಉದಾಯಿನಾ ತೇ ದಸಾತಿ॥

# ೫. ರೋಹಿತಸ್ಸವಗ್ಗೋ

## ೧. ಸಮಾಧಿಭಾವನಾಸುತ್ತಂ

**೪೧**. "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಞಾಣದಸ್ಸನಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಞಾಣದಸ್ಸನಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಲೋಕಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ದಿವಾಸಞ್ಞಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ - ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ। ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಞಾಣದಸ್ಸನಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿದಿತಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ವಿದಿತಾ ಸಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ವಿದಿತಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ - 'ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ [ಅತ್ಥಗಮೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]; ಇತಿ ವೇದನಾ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ। ಇದಞ್ಚ ಪನ ಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ ಪಾರಾಯನೇ ಪುಣ್ಣಕಪಞ್ಹೇ -

"ಸಙ್ಖಾಯ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಪರೋಪರಾನಿ,
ಯಸ್ಸಿಞ್ಜಿತಂ ನತ್ಥಿ ಕುಹಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ।
ಸನ್ತೋ ವಿಧೂಮೋ ಅನೀಘೋ ನಿರಾಸೋ,
ಅತಾರಿ ಸೋ ಜಾತಿಜರನ್ತಿ ಬ್ರೂಮೀ"ತಿ [ಸು॰ ನಿ॰ ೧೦೫೪; ಚೂಳನಿ॰ ಪುಣ್ಣಕಮಾಣವಪುಚ್ಛಾ ೭೩]॥ ಪಠಮಂ।

## ೨. ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣಸುತ್ತಂ

೪೧. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣಾನಿ [ಪಞ್ಹಾಬ್ಯಾಕರಣಾನಿ (ಕ॰)]। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಹೋ ಏಕಂಸಬ್ಯಾಕರಣೀಯೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಹೋ ವಿಭಜ್ಜಬ್ಯಾಕರಣೀಯೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಹೋ ಪಟಿಪುಚ್ಛಾಬ್ಯಾಕರಣೀಯೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಹೋ ಠಪನೀಯೋ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣಾನೀ”ತಿ।

“ಏಕಂಸವಚನಂ ಏಕಂ, ವಿಭಜ್ಜವಚನಾಪರಂ।
ತತಿಯಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಚತುತ್ಥಂ ಪನ ಠಾಪಯೇ॥

“ಯೋ ಚ ತೇಸಂ [ನೇಸಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತತ್ಥ ತತ್ಥ, ಜಾನಾತಿ ಅನುಧಮ್ಮತಂ।
ಚತುಪಞ್ಹಸ್ಸ ಕುಸಲೋ, ಆಹು ಭಿಕ್ಖುಂ ತಥಾವಿಧಂ॥

“ದುರಾಸದೋ ದುಪ್ಪಸಹೋ, ಗಮ್ಭೀರೋ ದುಪ್ಪಧಂಸಿಯೋ।
ಅಥೋ ಅತ್ಥೇ ಅನತ್ಥೇ ಚ, ಉಭಯಸ್ಸ ಹೋತಿ ಕೋವಿದೋ [ಉಭಯತ್ಥಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]॥

“ಅನತ್ಥಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಅತ್ಥಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಅತ್ಥಾಭಿಸಮಯಾ ಧೀರೋ, ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ”ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಪಠಮಕೋಧಗರುಸುತ್ತಂ

೪೩. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕೋಧಗರು ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು, ಮಕ್ಖಗರು ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು, ಲಾಭಗರು ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು, ಸಕ್ಕಾರಗರು ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ನ ಕೋಧಗರು, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ನ ಮಕ್ಖಗರು, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ನ ಲಾಭಗರು , ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ನ ಸಕ್ಕಾರಗರು। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ।

“ಕೋಧಮಕ್ಖಗರೂ ಭಿಕ್ಖೂ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗಾರವಾ।
ನ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ವಿರೂಹನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧದೇಸಿತೇ॥

“ಯೇ ಚ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುನೋ, ವಿಹಂಸು ವಿಹರನ್ತಿ ಚ।
ತೇ ವೇ ಧಮ್ಮೇ ವಿರೂಹನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧದೇಸಿತೇ”ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

### ೪. ದುತಿಯಕೋಧಗರುಸುತ್ತಂ

೪೪. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕೋಧಗರುತಾ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುತಾ, ಮಕ್ಖಗರುತಾ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುತಾ, ಲಾಭಗರುತಾ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುತಾ, ಸಕ್ಕಾರಗರುತಾ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುತಾ ನ ಕೋಧಗರುತಾ, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುತಾ ನ ಮಕ್ಖಗರುತಾ, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುತಾ ನ ಲಾಭಗರುತಾ, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುತಾ ನ ಸಕ್ಕಾರಗರುತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ

ಸದ್ಧಮ್ಮಾ’’ತಿ।

“ಕೋಧಮಕ್ಖಗರು ಭಿಕ್ಖು, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗಾರವೋ।
ಸುಖೇತ್ತೇ ಪೂತಿಬೀಜಂವ, ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ನ ವಿರೂಹತಿ॥

“ಯೇ ಚ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರುನೋ, ವಿಹಂಸು ವಿಹರನ್ತಿ ಚ।
ತೇ ವೇ ಧಮ್ಮೇ ವಿರೂಹನ್ತಿ, ಸ್ನೇಹಾನ್ವಯಮಿವೋಸಧಾ’’ತಿ [ಸ್ನೇಹಮನ್ವಾಯಮಿವೋಸಧಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]॥
ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ರೋಹಿತಸ್ಸಸುತ್ತಂ

**೪೫**. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ [ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೭] ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ರೋಹಿತಸ್ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ರೋಹಿತಸ್ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಯತ್ಥ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಞಾತುಂ ವಾ ದಟ್ಠುಂ ವಾ ಪಾಪುಣಿತುಂ ವಾ’’ತಿ? “ಯತ್ಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನಾಹಂ ತಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮೀ’’ತಿ।

“ಅಚ್ಛರಿಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ – ‘ಯತ್ಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನಾಹಂ ತಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮೀ’’’ತಿ।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರೋಹಿತಸ್ಸೋ ನಾಮ ಇಸಿ ಅಹೋಸಿಂ ಭೋಜಪುತ್ತೋ ಇದ್ಧಿಮಾ ವೇಹಾಸಙ್ಗಮೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪೋ ಜವೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ದಳ್ಹಧಮ್ಮಾ [ದಳ್ಹಧಮ್ಮೋ, ಅ॰ ನಿ॰ ೯.೩೮; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೬೧ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ಟೀಕಾ ಚ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಬ್ಯಾಕರಣಂ ಚ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ] ಧನುಗ್ಗಹೋ ಸಿಕ್ಖಿತೋ ಕತಹತ್ಥೋ ಕತೂಪಾಸನೋ ಲಹುಕೇನ ಅಸನೇನ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ತಿರಿಯಂ ತಾಲಚ್ಛಾಯಂ ಅತಿಪಾತೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪೋ ಪದವೀತಿಹಾರೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪುರತ್ಥಿಮಾ ಸಮುದ್ದಾ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಸಮುದ್ದೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪೇನ ಜವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಏವರೂಪೇನ ಚ ಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಏವರೂಪಂ ಇಚ್ಛಾಗತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ – ‘ಅಹಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ನಿದ್ದಾಕಿಲಮಥಪಟಿವಿನೋದನಾ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕೋ ವಸ್ಸಸತಜೀವೀ ವಸ್ಸಸತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತರಾಯೇವ ಕಾಲಙ್ಕತೋ।

“ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ – ‘ಯತ್ಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನಾಹಂ ತಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮೀ’’’ತಿ।

‘‘‘ಯತ್ಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನಾಹಂ ತಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ಪತ್ತೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ಚಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮಿ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಬ್ಯಾಮಮತ್ತೇ ಕಳೇವರೇ [ಕಳೇಬರೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಸಞ್ಞಿಮ್ಹಿ ಸಮನಕೇ ಲೋಕಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ಲೋಕಸಮುದಯಞ್ಚ ಲೋಕನಿರೋಧಞ್ಚ ಲೋಕನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದ’’ನ್ತಿ।

‘‘ಗಮನೇನ ನ ಪತ್ತಬ್ಬೋ, ಲೋಕಸ್ಸನ್ತೋ ಕುದಾಚನಂ।
ನ ಚ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕನ್ತಂ, ದುಕ್ಖಾ ಅತ್ಥಿ ಪಮೋಚನಂ॥

‘‘ತಸ್ಮಾ ಹವೇ ಲೋಕವಿದೂ ಸುಮೇಧೋ,
ಲೋಕನ್ತಗೂ ವುಸಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋ।
ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಸಮಿತಾವಿ ಞತ್ವಾ,
ನಾಸೀಸತೀ [ನಾಸಿಂಸತೀ (ಸೀ॰)] ಲೋಕಮಿಮಂ ಪರಞ್ಚಾ’’ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ದುತಿಯರೋಹಿತಸ್ಸಸುತ್ತಂ

**೪೬**. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಇಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ರೋಹಿತಸ್ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಹಿತಸ್ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಯತ್ಥ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ [ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೭], ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಞಾತುಂ ವಾ ದಟ್ಠುಂ ವಾ ಪಾಪುಣಿತುಂ ವಾ’ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಹಿತಸ್ಸಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಯತ್ಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನಾಹಂ ತಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮೀ’ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಹಿತಸ್ಸೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ – ಯತ್ಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನಾಹಂ ತಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮಿ’’’।

‘‘ಭೂತಪುಬ್ಬಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ರೋಹಿತಸ್ಸೋ ನಾಮ ಇಸಿ ಅಹೋಸಿಂ ಭೋಜಪುತ್ತೋ ಇದ್ಧಿಮಾ ವೇಹಾಸಙ್ಗಮೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪೋ ಜವೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ದಳ್ಹಧಮ್ಮಾ ಧನುಗ್ಗಹೋ ಸಿಕ್ಖಿತೋ ಕತಹತ್ಥೋ ಕತೂಪಾಸನೋ ಲಹುಕೇನ ಅಸನೇನ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ತಿರಿಯಂ ತಾಲಚ್ಛಾಯಂ ಅತಿಪಾತೇಯ್ಯ । ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪೋ ಪದವೀತಿಹಾರೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪುರತ್ಥಿಮಾ ಸಮುದ್ದಾ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಸಮುದ್ದೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವರೂಪೇನ ಜವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಏವರೂಪೇನ ಚ ಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಏವರೂಪಂ ಇಚ್ಛಾಗತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ – ಅಹಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ನಿದ್ದಾಕಿಲಮಥಪಟಿವಿನೋದನಾ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕೋ ವಸ್ಸಸತಜೀವೀ ವಸ್ಸಸತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತರಾಯೇವ ಕಾಲಙ್ಕತೋ।

‘‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ – ‘ಯತ್ಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನಾಹಂ ತಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮೀ’’’ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಹಿತಸ್ಸಂ ದೇವಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ –

"'ಯತ್ಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ನಾಹಂ, ತಂ ಗಮನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಞಾತೇಯ್ಯಂ ದಟ್ಠೇಯ್ಯಂ ಪತ್ತೇಯ್ಯನ್ತಿ ವದಾಮೀ'ತಿ। ನ ಚಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪ್ಪತ್ವಾವ ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮಿ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಬ್ಯಾಮಮತ್ತೇ ಕಳೇವರೇ ಸಸಞ್ಞಿಮ್ಹಿ ಸಮನಕೇ ಲೋಕಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ಲೋಕಸಮುದಯಞ್ಚ ಲೋಕನಿರೋಧಞ್ಚ ಲೋಕನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದ"ನ್ತಿ।

"ಗಮನೇನ ನ ಪತ್ತಬ್ಬೋ, ಲೋಕಸ್ಸನ್ತೋ ಕುದಾಚನಂ।
ನ ಚ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕನ್ತಂ, ದುಕ್ಖಾ ಅತ್ಥಿ ಪಮೋಚನಂ॥

"ತಸ್ಮಾ ಹವೇ ಲೋಕವಿದೂ ಸುಮೇಧೋ,
ಲೋಕನ್ತಗೂ ವುಸಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೋ।
ಲೋಕಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಸಮಿತಾವಿ ಞತ್ವಾ,
ನಾಸೀಸತೀ ಲೋಕಮಿಮಂ ಪರಞ್ಚಾ"ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

## ೭. ಸುವಿದೂರಸುತ್ತಂ

**೪೭**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುವಿದೂರವಿದೂರಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ನಭಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀ ಚ; ಇದಂ ಪಠಮಂ ಸುವಿದೂರವಿದೂರೇ। ಓರಿಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೀರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಪಾರಿಮಞ್ಚ; ಇದಂ ದುತಿಯಂ ಸುವಿದೂರವಿದೂರೇ। ಯತೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇರೋಚನೋ ಅಬ್ಭುದೇತಿ ಯತ್ಥ ಚ ಅತ್ಥಮೇತಿ [ಅತ್ಥಙ್ಗಮೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰), ವೇತಿ (ಕ॰)]; ಇದಂ ತತಿಯಂ ಸುವಿದೂರವಿದೂರೇ। ಸತಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೋ ಅಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ; ಇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಸುವಿದೂರವಿದೂರೇ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಸುವಿದೂರವಿದೂರಾನೀ"ತಿ।

[ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೧೪, ೪೪೮] "ನಭಞ್ಚ ದೂರೇ ಪಥವೀ ಚ ದೂರೇ,
ಪಾರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ತದಾಹು ದೂರೇ।
ಯತೋ ಚ ವೇರೋಚನೋ ಅಬ್ಭುದೇತಿ,
ಪಭಙ್ಕರೋ ಯತ್ಥ ಚ ಅತ್ಥಮೇತಿ।
ತತೋ ಹವೇ ದೂರತರಂ ವದನ್ತಿ,
ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ ಅಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮಂ॥

"ಅಬ್ಯಾಯಿಕೋ ಹೋತಿ ಸತಂ ಸಮಾಗಮೋ,
ಯಾವಾಪಿ [ಯಾವಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ತಥೇವ ಹೋತಿ।
ಖಿಪ್ಪಞ್ಹಿ ವೇತಿ ಅಸತಂ ಸಮಾಗಮೋ,
ತಸ್ಮಾ ಸತಂ ಧಮ್ಮೋ ಅಸಬ್ಭಿ ಆರಕಾ"ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

## ೮. ವಿಸಾಖಸುತ್ತಂ

**೪೮**. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ವಿಸಾಖೋ ಪಞ್ಚಾಲಪುತ್ತೋ [ಪಞ್ಚಾಲಿಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ, ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ

ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತಾಯ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

"ಕೋ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತಾಯಾ"ತಿ ? "ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ವಿಸಾಖೋ ಪಞ್ಚಾಲಪುತ್ತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತಾಯಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ವಿಸಾಖಂ ಪಞ್ಚಾಲಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಸಾಧು, ವಿಸಾಖ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ವಿಸಾಖ, ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತಾಯಾತಿ।

"ನಾಭಾಸಮಾನಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಮಿಸ್ಸಂ ಬಾಲೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತಂ।
ಭಾಸಮಾನಞ್ಚ ಜಾನನ್ತಿ, ದೇಸೇನ್ತಂ ಅಮತಂ ಪದಂ॥

"ಭಾಸಯೇ ಜೋತಯೇ ಧಮ್ಮಂ, ಪಗ್ಗಣ್ಹೇ ಇಸಿನಂ ಧಜಂ।
ಸುಭಾಸಿತಧಜಾ ಇಸಯೋ, ಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಇಸಿನಂ ಧಜೋ"ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ವಿಪಲ್ಲಾಸಸುತ್ತಂ

೪೯. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸಾ ಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸಾ ದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸಾ । ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅನಿಚ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ; ದುಕ್ಖೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ; ಅನತ್ತನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಾತಿ ಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ; ಅಸುಭೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸಾ ಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸಾ ದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸಾ।

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸಾ ನಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸಾ ನದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅನಿಚ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ನಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ನಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ನದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ; ದುಕ್ಖೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನ್ತಿ ನಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ನಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ನದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ; ಅನತ್ತನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾತಿ ನಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ನಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ನದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ; ಅಸುಭೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸುಭನ್ತಿ ನಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ನಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ನದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸೋ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ನಸಞ್ಞಾವಿಪಲ್ಲಾಸಾ ನಚಿತ್ತವಿಪಲ್ಲಾಸಾ ನದಿಟ್ಠಿವಿಪಲ್ಲಾಸಾ"ತಿ।

"ಅನಿಚ್ಚೇ ನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಿನೋ, ದುಕ್ಖೇ ಚ ಸುಖಸಞ್ಞಿನೋ।
ಅನತ್ತನಿ ಚ ಅತ್ತಾತಿ, ಅಸುಭೇ ಸುಭಸಞ್ಞಿನೋ।
ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಹತಾ ಸತ್ತಾ, ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾ ವಿಸಞ್ಞಿನೋ॥

"ತೇ ಯೋಗಯುತ್ತಾ ಮಾರಸ್ಸ, ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮಿನೋ ಜನಾ।
ಸತ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಸಂಸಾರಂ, ಜಾತಿಮರಣಗಾಮಿನೋ॥

“ಯದಾ ಚ ಬುದ್ಧಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಭಙ್ಕರಾ।
ತೇ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ [ತೇಮಂ ಧಮ್ಮಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಕಾಸೇನ್ತಿ, ದುಕ್ಖೂಪಸಮಗಾಮಿನಂ॥

“ತೇಸಂ ಸುತ್ವಾನ ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ, ಸಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚಲದ್ಧಾ ತೇ।
ಅನಿಚ್ಚಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದಕ್ಖುಂ, ದುಕ್ಖಮದ್ದಕ್ಖು ದುಕ್ಖತೋ॥

“ಅನತ್ತನಿ ಅನತ್ತಾತಿ, ಅಸುಭಂ ಅಸುಭತದ್ದಸುಂ।
ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸಮಾದಾನಾ, ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪಚ್ಚಗು”ನ್ತಿ [ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೨೩೮]॥ ನವಮಂ।

### ೧೦. ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಸುತ್ತಂ

**೫೦**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ [ಚೂಳವ॰ ೪೪೭], ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅಬ್ಭಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ।

“ಮಹಿಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ।

“ಧೂಮೋ ರಜೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ।

“ರಾಹು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸುರಿನ್ದೋ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ। ಇಮೇ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ, ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸುರಂ ಪಿವನ್ತಿ ಮೇರಯಂ, ಸುರಾಮೇರಯಪಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಮೇಥುನಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿಯನ್ತಿ, ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ।

“ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತಾ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಯೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ , ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ ನ ವಿರೋಚನ್ತೀ”ತಿ।

“ರಾಗದೋಸಪರಿಕ್ಕಿಟ್ಠಾ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ಅವಿಜ್ಜಾನಿವುತಾ ಪೋಸಾ, ಪಿಯರೂಪಾಭಿನನ್ದಿನೋ॥

“ಸುರಂ ಪಿವನ್ತಿ ಮೇರಯಂ, ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ಮೇಥುನಂ।
ರಜತಂ ಜಾತರೂಪಞ್ಚ, ಸಾದಿಯನ್ತಿ ಅವಿದ್ದಸೂ।
ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವನ್ತಿ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ॥

“ಏತೇ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ವುತ್ತಾ, ಬುದ್ಧೇನಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ।
ಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ [ಉಪಕ್ಕಿಲಿಟ್ಠಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ನ ತಪನ್ತಿ ನ ಭಾಸನ್ತಿ, ಅಸುದ್ಧಾ ಸರಜಾ ಮಗಾ॥

“ಅನ್ಧಕಾರೇನ ಓನದ್ಧಾ, ತಣ್ಹಾದಾಸಾ ಸನೇತ್ತಿಕಾ।
ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ಕಟಸಿಂ ಘೋರಂ, ಆದಿಯನ್ತಿ ಪುನಬ್ಭವ”ನ್ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ರೋಹಿತಸ್ಸವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಮಾಧಿಪಞ್ಹಾ ದ್ವೇ ಕೋಧಾ, ರೋಹಿತಸ್ಸಾಪರೇ ದುವೇ।
ಸುವಿದೂರವಿಸಾಖವಿಪಲ್ಲಾಸಾ, ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

**೨. ದುತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ**

# (೪) ೧. ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದವಗ್ಗೋ

## ೧. ಪಠಮಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಸುತ್ತಂ

**೫೧**. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ ಸೋವಗ್ಗಿಕಾ ಸುಖವಿಪಾಕಾ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಯಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇನಾಸನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ ಸೋವಗ್ಗಿಕಾ ಸುಖವಿಪಾಕಾ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಇಮೇಹಿ ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ [ಗಣೇತುಂ (ಕ॰)] – 'ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ [ಅಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ [ಸಙ್ಖಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಗಚ್ಛತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ನ ಸುಕರಂ ಉದಕಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ – 'ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ', ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಉದಕಕ್ಖನ್ಧೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ – 'ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

“ಮಹೋದಧಿಂ ಅಪರಿಮಿತಂ ಮಹಾಸರಂ,
ಬಹುಭೇರವಂ ರತನವರಾನಮಾಲಯಂ [ರತನಗಣಾನಮಾಲಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।
ನಜ್ಜೋ ಯಥಾ ನರಗಣಸಙ್ಘಸೇವಿತಾ [ಮಚ್ಛಗಣಸಂಘಸೇವಿತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)],
ಪುಥೂ ಸವನ್ತೀ ಉಪಯನ್ತಿ ಸಾಗರಂ॥

“ಏವಂ ನರಂ ಅನ್ನದಪಾನವತ್ಥದಂ [ಅನ್ನಪಾನವತ್ಥಂ (ಕ॰)],
ಸೇಯ್ಯಾನಿಸಜ್ಜತ್ಥರಣಸ್ಸ ದಾಯಕಂ।
ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಧಾರಾ ಉಪಯನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಂ,
ನಜ್ಜೋ ಯಥಾ ವಾರಿವಹಾವ ಸಾಗರ”ನ್ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

## ೨. ದುತಿಯಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಸುತ್ತಂ

**೫೨**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ ಸೋವಗ್ಗಿಕಾ ಸುಖವಿಪಾಕಾ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ‘ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ’ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ‘ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ, ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ’ತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ ಅಖಣ್ಡೇಹಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದೇಹಿ ಅಸಬಲೇಹಿ ಅಕಮ್ಮಾಸೇಹಿ ಭುಜಿಸ್ಸೇಹಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥೇಹಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠೇಹಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕೇಹಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಾ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರಾ ಸೋವಗ್ಗಿಕಾ ಸುಖವಿಪಾಕಾ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಾ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ।

[ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೪೭] “ಯಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ತಥಾಗತೇ, ಅಚಲಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸೀಲಞ್ಚ ಯಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಅರಿಯಕನ್ತಂ ಪಸಂಸಿತಂ॥

“ಸಙ್ಘೇ ಪಸಾದೋ ಯಸ್ಸತ್ಥಿ, ಉಜುಭೂತಞ್ಚ ದಸ್ಸನಂ।
ಅದಲಿದ್ದೋತಿ ತಂ ಆಹು, ಅಮೋಘಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ॥

“ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ, ಪಸಾದಂ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ।
ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ ಮೇಧಾವೀ, ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಪಠಮಸಂವಾಸಸುತ್ತಂ

**೫೩**. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಅನ್ತರಾ ಚ ಮಧುರಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ವೇರಞ್ಜಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಬಹುಲಾಪಿ ಖೋ ಗಹಪತೀ ಚ ಗಹಪತಾನಿಯೋ ಚ ಅನ್ತರಾ ಚ ಮಧುರಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ವೇರಞ್ಜಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ( ) [(ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ) (ಪೀ॰ ಕ॰)] ನಿಸೀದಿ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ ಗಹಪತೀ ಚ ಗಹಪತಾನಿಯೋ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಗಹಪತೀ ಚ ಗಹಪತಾನಿಯೋ ಚ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಂವಾಸಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಛವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ, ಛವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ, ದೇವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ, ದೇವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಛವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ? ಇಧ , ಗಹಪತಯೋ, ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ; ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿನೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಿನೀ ಮುಸಾವಾದಿನೀ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯಿನೀ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅಕ್ಕೋಸಿಕಪರಿಭಾಸಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಛವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಗಹಪತಯೋ, ಛವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ; ಭರಿಯಾ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅನಕ್ಕೋಸಿಕಪರಿಭಾಸಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಛವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ದೇವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅನಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ; ಭರಿಯಾ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೀ…ಪೇ॰…

ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯಿನೀ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅಕ್ಕೋಸಿಕಪರಿಭಾಸಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ದೇವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ದೇವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ…ಪೇ॰… ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅನಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ; ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰… ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅನಕ್ಕೋಸಿಕಪರಿಭಾಸಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ದೇವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಂವಾಸಾ"ತಿ।

"ಉಭೋ ಚ ಹೋನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ, ಕದರಿಯಾ ಪರಿಭಾಸಕಾ।
ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಜಾನಿಪತಯೋ, ಛವಾ ಸಂವಾಸಮಾಗತಾ॥

"ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲೋ, ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ।
ಭರಿಯಾ ಸೀಲವತೀ ಹೋತಿ, ವದಞ್ಞೂ ವೀತಮಚ್ಛರಾ।
ಸಾಪಿ ದೇವೀ ಸಂವಸತಿ, ಛವೇನ ಪತಿನಾ ಸಹ॥

"ಸಾಮಿಕೋ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ವದಞ್ಞೂ ವೀತಮಚ್ಛರೋ।
ಭರಿಯಾ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ, ಕದರಿಯಾ ಪರಿಭಾಸಿಕಾ।
ಸಾಪಿ ಛವಾ ಸಂವಸತಿ, ದೇವೇನ ಪತಿನಾ ಸಹ॥

"ಉಭೋ ಸದ್ಧಾ ವದಞ್ಞೂ ಚ, ಸಞ್ಞತಾ ಧಮ್ಮಜೀವಿನೋ।
ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಜಾನಿಪತಯೋ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಂವದಾ॥

"ಅತ್ಥಾಸಂ ಪಚುರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಫಾಸುಕಂ [ಫಾಸತ್ತಂ (ಸೀ॰), ವಾಸತ್ಥಂ (ಪೀ॰)] ಉಪಜಾಯತಿ।
ಅಮಿತ್ತಾ ದುಮ್ಮನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಸಮಸೀಲಿನಂ॥

"ಇಧ ಧಮ್ಮಂ ಚರಿತ್ವಾನ, ಸಮಸೀಲಬ್ಬತಾ ಉಭೋ।
ನನ್ದಿನೋ ದೇವಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಮೋದನ್ತಿ ಕಾಮಕಾಮಿನೋ"ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

### ೪. ದುತಿಯಸಂವಾಸಸುತ್ತಂ

**೫೪**. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವಾಸಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಛವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ, ಛವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ, ದೇವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ, ದೇವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ। ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಮುಸಾವಾದೀ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಫರುಸವಾಚೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ; ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೀ ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿನೀ

ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಿನೀ ಮುಸಾವಾದಿನೀ ಪಿಸುಣವಾಚಾ ಫರುಸವಾಚಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಿನೀ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುನೀ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅಕ್ಕೋಸಿಕಪರಿಭಾಸಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ; ಭರಿಯಾ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲುನೀ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅನಕ್ಕೋಸಿಕಪರಿಭಾಸಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅನಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ; ಭರಿಯಾ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಿನೀ…ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅಕ್ಕೋಸಿಕಪರಿಭಾಸಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವೋ ಛವಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅನಕ್ಕೋಸಕಪರಿಭಾಸಕೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ; ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಅನಕ್ಕೋಸಿಕಪರಿಭಾಸಿಕಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವೋ ದೇವಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಂವಾಸಾ”ತಿ।

“ಉಭೋ ಚ ಹೋನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ, ಕದರಿಯಾ ಪರಿಭಾಸಕಾ।
ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಜಾನಿಪತಯೋ, ಛವಾ ಸಂವಾಸಮಾಗತಾ॥

“ಸಾಮಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲೋ, ಕದರಿಯೋ ಪರಿಭಾಸಕೋ।
ಭರಿಯಾ ಸೀಲವತೀ ಹೋತಿ, ವದಞ್ಞೂ ವೀತಮಚ್ಛರಾ।
ಸಾಪಿ ದೇವೀ ಸಂವಸತಿ, ಛವೇನ ಪತಿನಾ ಸಹ॥

“ಸಾಮಿಕೋ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ವದಞ್ಞೂ ವೀತಮಚ್ಛರೋ।
ಭರಿಯಾ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ, ಕದರಿಯಾ ಪರಿಭಾಸಿಕಾ।
ಸಾಪಿ ಛವಾ ಸಂವಸತಿ, ದೇವೇನ ಪತಿನಾ ಸಹ॥

“ಉಭೋ ಸದ್ಧಾ ವದಞ್ಞೂ ಚ, ಸಞ್ಞತಾ ಧಮ್ಮಜೀವಿನೋ।
ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಜಾನಿಪತಯೋ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಂವದಾ॥

“ಅತ್ಥಾಸಂ ಪಚುರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಫಾಸುಕಂ ಉಪಜಾಯತಿ।
ಅಮಿತ್ತಾ ದುಮ್ಮನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಸಮಸೀಲಿನಂ॥

“ಇಧ ಧಮ್ಮಂ ಚರಿತ್ವಾನ, ಸಮಸೀಲಬ್ಬತಾ ಉಭೋ।
ನನ್ದಿನೋ ದೇವಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಮೋದನ್ತಿ ಕಾಮಕಾಮಿನೋ”ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಪಠಮಸಮಜೀವೀಸುತ್ತಂ

**೫೫**. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ [ಸುಂಸುಮಾರಗಿರೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭೇಸಕಳಾವನೇ [ಭೇಸಕಲಾವನೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ನಕುಲಪಿತುನೋ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಚ ಗಹಪತಿ ನಕುಲಮಾತಾ ಚ ಗಹಪತಾನೀ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಯತೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ದಹರಸ್ಸೇವ ದಹರಾ ಆನೀತಾ, ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ನಕುಲಮಾತರಂ ಗಹಪತಾನಿಂ ಮನಸಾಪಿ ಅತಿಚರಿತಾ, ಕುತೋ ಪನ ಕಾಯೇನ! ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತು”ನ್ತಿ। ನಕುಲಮಾತಾಪಿ ಖೋ ಗಹಪತಾನೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಯತೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನಕುಲಪಿತುನೋ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ದಹರಸ್ಸೇವ ದಹರಾ ಆನೀತಾ, ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ನಕುಲಪಿತರಂ ಗಹಪತಿಂ ಮನಸಾಪಿ ಅತಿಚರಿತಾ, ಕುತೋ ಪನ ಕಾಯೇನ! ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ , ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತು”ನ್ತಿ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯುಂ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಉಭೋ ಜಾನಿಪತಯೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಉಭೋವ [ಉಭೋ ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಸ್ಸು ಸಮಸದ್ಧಾ ಸಮಸೀಲಾ ಸಮಚಾಗಾ ಸಮಪಞ್ಞಾ, ತೇ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ [ಪಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ (ಕ॰)]।

“ಉಭೋ ಸದ್ಧಾ ವದಞ್ಞೂ ಚ, ಸಞ್ಞತಾ ಧಮ್ಮಜೀವಿನೋ।
ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಜಾನಿಪತಯೋ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಂವದಾ॥

“ಅತ್ಥಾಸಂ ಪಚುರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಫಾಸುಕಂ ಉಪಜಾಯತಿ।
ಅಮಿತ್ತಾ ದುಮ್ಮನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಸಮಸೀಲಿನಂ॥

“ಇಧ ಧಮ್ಮಂ ಚರಿತ್ವಾನ, ಸಮಸೀಲಬ್ಬತಾ ಉಭೋ।
ನನ್ದಿನೋ ದೇವಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಮೋದನ್ತಿ ಕಾಮಕಾಮಿನೋ”ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ದುತಿಯಸಮಜೀವೀಸುತ್ತಂ

೫೬. "ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯುಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಭೋ ಜಾನಿಪತಯೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಉಭೋವ ಅಸ್ಸು ಸಮಸದ್ಧಾ ಸಮಸೀಲಾ ಸಮಚಾಗಾ ಸಮಪಞ್ಞಾ, ತೇ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ।

"ಉಭೋ ಸದ್ಧಾ ವದಞ್ಞೂ ಚ, ಸಞ್ಞತಾ ಧಮ್ಮಜೀವಿನೋ।
ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಜಾನಿಪತಯೋ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಂವದಾ॥

"ಅತ್ಥಾಸಂ ಪಚುರಾ ಹೋನ್ತಿ, ಫಾಸುಕಂ ಉಪಜಾಯತಿ।
ಅಮಿತ್ತಾ ದುಮ್ಮನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಉಭಿನ್ನಂ ಸಮಸೀಲಿನಂ॥

"ಇಧ ಧಮ್ಮಂ ಚರಿತ್ವಾನ, ಸಮಸೀಲಬ್ಬತಾ ಉಭೋ।
ನನ್ದಿನೋ ದೇವಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಮೋದನ್ತಿ ಕಾಮಕಾಮಿನೋ"ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಸುಪ್ಪವಾಸಾಸುತ್ತಂ

೫೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಲಿಯೇಸು ವಿಹರತಿ ಪಜ್ಜನಿಕಂ [ಸಜ್ಜನೇಲಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಜ್ಜನೇಲಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಾಮ ಕೋಲಿಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಸುಪ್ಪವಾಸಾಯ ಕೋಲಿಯಧೀತುಯಾ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುಪ್ಪವಾಸಾ ಕೋಲಿಯಧೀತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುಪ್ಪವಾಸಾ ಕೋಲಿಯಧೀತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಸುಪ್ಪವಾಸಂ ಕೋಲಿಯಧೀತರಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಭೋಜನಂ , ಸುಪ್ಪವಾಸೇ, ದೇನ್ತೀ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ದೇತಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಆಯುಂ ದೇತಿ, ವಣ್ಣಂ ದೇತಿ, ಸುಖಂ ದೇತಿ, ಬಲಂ ದೇತಿ। ಆಯುಂ ಖೋ ಪನ ದತ್ವಾ ಆಯುಸ್ಸ ಭಾಗಿನೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ। ವಣ್ಣಂ ದತ್ವಾ ವಣ್ಣಸ್ಸ ಭಾಗಿನೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ। ಸುಖಂ ದತ್ವಾ ಸುಖಸ್ಸ ಭಾಗಿನೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ। ಬಲಂ ದತ್ವಾ ಬಲಸ್ಸ ಭಾಗಿನೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ। ಭೋಜನಂ, ಸುಪ್ಪವಾಸೇ, ದೇನ್ತೀ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ದೇತೀ"ತಿ।

"ಸುಸಙ್ಖತಂ ಭೋಜನಂ ಯಾ ದದಾತಿ,
ಸುಚಿಂ ಪಣೀತಂ [ಸುಪಣೀತಂ (ಕ॰)] ರಸಸಾ ಉಪೇತಂ।
ಸಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಉಜ್ಜುಗತೇಸು ದಿನ್ನಾ,
ಚರಣೂಪಪನ್ನೇಸು ಮಹಗ್ಗತೇಸು।
ಪುಞ್ಞೇನ ಪುಞ್ಞಂ ಸಂಸನ್ದಮಾನಾ,
ಮಹಪ್ಫಲಾ ಲೋಕವಿದೂನ ವಣ್ಣಿತಾ॥

"ಏತಾದಿಸಂ ಯಞ್ಞಮನುಸ್ಸರನ್ತಾ,
ಯೇ ವೇದಜಾತಾ ವಿಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ।
ವಿನೇಯ್ಯ ಮಚ್ಛೇರಮಲಂ ಸಮೂಲಂ,

ಅನಿನ್ದಿತಾ ಸಗ್ಗಮುಪೇನ್ತಿ ಠಾನ"ನ್ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಸುದತ್ತಸುತ್ತಂ

**೫೮**. ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಭೋಜನಂ , ಗಹಪತಿ, ದದಮಾನೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ದೇತಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಆಯುಂ ದೇತಿ, ವಣ್ಣಂ ದೇತಿ, ಸುಖಂ ದೇತಿ, ಬಲಂ ದೇತಿ। ಆಯುಂ ಖೋ ಪನ ದತ್ವಾ ಆಯುಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ। ವಣ್ಣಂ ದತ್ವಾ... ಸುಖಂ ದತ್ವಾ... ಬಲಂ ದತ್ವಾ ಬಲಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ। ಭೋಜನಂ, ಗಹಪತಿ, ದದಮಾನೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ದೇತೀ"ತಿ।

[ಮಹಾವ॰ ೨೮೨] "ಯೋ ಸಞ್ಞತಾನಂ ಪರದತ್ತಭೋಜಿನಂ,
ಕಾಲೇನ ಸಕ್ಕಚ್ಚ ದದಾತಿ ಭೋಜನಂ।
ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛತಿ,
ಆಯುಞ್ಚ ವಣ್ಣಞ್ಚ ಸುಖಂ ಬಲಞ್ಚ॥

"ಸೋ ಆಯುದಾಯೀ ವಣ್ಣದಾಯೀ [ಸೋ ಆಯುದಾಯೀ ಬಲದಾಯೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಆಯುದಾಯೀ ಬಲದಾಯೀ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಸುಖಂ ಬಲಂ ದದೋ [ಸುಖಂ ವಣ್ಣಂ ದದೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಸುಖಬಲದದೋ (ಕ॰)] ನರೋ।
ದೀಘಾಯು ಯಸವಾ ಹೋತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೂಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಭೋಜನಸುತ್ತಂ

**೫೯**. "ಭೋಜನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದದಮಾನೋ ದಾಯಕೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ದೇತಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಆಯುಂ ದೇತಿ, ವಣ್ಣಂ ದೇತಿ, ಸುಖಂ ದೇತಿ, ಬಲಂ ದೇತಿ। ಆಯುಂ ಖೋ ಪನ ದತ್ವಾ ಆಯುಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ। ವಣ್ಣಂ ದತ್ವಾ... ಸುಖಂ ದತ್ವಾ... ಬಲಂ ದತ್ವಾ ಬಲಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಹೋತಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ವಾ ಮಾನುಸಸ್ಸ ವಾ। ಭೋಜನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದದಮಾನೋ ದಾಯಕೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ದೇತೀ"ತಿ।

[ಮಹಾವ॰ ೨೮೨] "ಯೋ ಸಞ್ಞತಾನಂ ಪರದತ್ತಭೋಜಿನಂ,
ಕಾಲೇನ ಸಕ್ಕಚ್ಚ ದದಾತಿ ಭೋಜನಂ।
ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛತಿ,
ಆಯುಞ್ಚ ವಣ್ಣಞ್ಚ ಸುಖಂ ಬಲಞ್ಚ॥

"ಸೋ ಆಯುದಾಯೀ ವಣ್ಣದಾಯೀ, ಸುಖಂ ಬಲಂ ದದೋ ನರೋ।
ದೀಘಾಯು ಯಸವಾ ಹೋತಿ, ಯತ್ಥ ಯತ್ಥೂಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ॥ ನವಮಂ।

### ೧೦. ಗಿಹಿಸಾಮೀಚಿಸುತ್ತಂ

೧೦. ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

‘‘ಚತೂಹಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಗಿಹಿಸಾಮೀಚಿಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಯಸೋಪಟಿಲಾಭಿನಿಂ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಚೀವರೇನ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಸೇನಾಸನೇನ , ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಗಿಹಿಸಾಮೀಚಿಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಯಸೋಪಟಿಲಾಭಿನಿಂ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕ’’ನ್ತಿ।

‘‘ಗಿಹಿಸಾಮೀಚಿಪಟಿಪದಂ, ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಸಮ್ಮಗ್ಗತೇ ಸೀಲವನ್ತೇ, ಚೀವರೇನ ಉಪಟ್ಠಿತಾ॥

ಪಿಣ್ಡಪಾತಸಯನೇನ, ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯೇನ ಚ।
ತೇಸಂ ದಿವಾ ಚ ರತ್ತೋ ಚ, ಸದಾ ಪುಞ್ಞಂ ಪವಡ್ಢತಿ।
ಸಗ್ಗಞ್ಚ ಕಮತಿಟ್ಠಾನಂ [ಸಗ್ಗಞ್ಚ ಸಪ್ಪತಿಟ್ಠಾನಂ (ಕ॰)], ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾನ ಭದ್ದಕ’’ನ್ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದಾ ದ್ವೇ ಚ, ಸಂವಾಸಾ ಸಮಜೀವಿನೋ।
ಸುಪ್ಪವಾಸಾ ಸುದತ್ತೋ ಚ, ಭೋಜನಂ ಗಿಹಿಸಾಮಿಚೇತಿ॥

# (೭) ೨. ಪತ್ತಕಮ್ಮವಗ್ಗೋ

## ೧. ಪತ್ತಕಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೬೧. ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಗಹಪತಿ, ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಭೋಗಾ ಮೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತು ಸಹಧಮ್ಮೇನಾತಿ, ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

"ಭೋಗೇ ಲದ್ಧಾ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಯಸೋ ಮೇ ಆಗಚ್ಛತು ಸಹ ಞಾತೀಹಿ ಸಹ ಉಪಜ್ಝಾಯೇಹೀತಿ, ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

"ಭೋಗೇ ಲದ್ಧಾ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಯಸಂ ಲದ್ಧಾ ಸಹ ಞಾತೀಹಿ ಸಹ ಉಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಚಿರಂ ಜೀವಾಮಿ ದೀಘಮಾಯುಂ ಪಾಲೇಮೀತಿ, ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

"ಭೋಗೇ ಲದ್ಧಾ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಯಸಂ ಲದ್ಧಾ ಸಹ ಞಾತೀಹಿ ಸಹ ಉಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಚಿರಂ ಜೀವಿತ್ವಾ ದೀಘಮಾಯುಂ ಪಾಲೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಾಮೀತಿ, ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

"ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ತಾನಂ ಮನಾಪಾನಂ ದುಲ್ಲಭಾನಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಾ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ, ಚಾಗಸಮ್ಪದಾ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಗಹಪತಿ, ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಾ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ದಹತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಬೋಧಿಂ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ, ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಗಹಪತಿ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಗಹಪತಿ, ಚಾಗಸಮ್ಪದಾ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣಿ ವೋಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಚಾಗಸಮ್ಪದಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಗಹಪತಿ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾ? ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭಾಭಿಭೂತೇನ , ಗಹಪತಿ, ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ, ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪರಾಧೇತಿ। ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪರಾಧೇನ್ತೋ ಯಸಾ ಚ ಸುಖಾ ಚ ಧಂಸತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದಾಭಿಭೂತೇನ, ಗಹಪತಿ, ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ, ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪರಾಧೇತಿ। ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪರಾಧೇನ್ತೋ ಯಸಾ ಚ ಸುಖಾ ಚ ಧಂಸತಿ। ಥಿನಮಿದ್ಧಾಭಿಭೂತೇನ, ಗಹಪತಿ, ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ ಕಿಚ್ಚಂ

ಅಪರಾಧೇತಿ। ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪರಾಧೇನ್ತೋ ಯಸಾ ಚ ಸುಖಾ ಚ ಧಂಸತಿ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಭಿಭೂತೇನ, ಗಹಪತಿ, ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ, ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪರಾಧೇತಿ। ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪರಾಧೇನ್ತೋ ಯಸಾ ಚ ಸುಖಾ ಚ ಧಂಸತಿ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಭಿಭೂತೇನ, ಗಹಪತಿ, ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ, ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪರಾಧೇತಿ। ಅಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪರಾಧೇನ್ತೋ ಯಸಾ ಚ ಸುಖಾ ಚ ಧಂಸತಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ। ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ।

“ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋತಿ, ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಪುಥುಪಞ್ಞೋ ಆಪಾತದಸೋ [ಆಪಾಥದಸೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ [ಹಾಸಪಞ್ಞೋ (ಕ॰)]। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ , ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ತಾನಂ ಮನಾಪಾನಂ ದುಲ್ಲಭಾನಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಇಧ ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ। ಮಾತಾಪಿತರೋ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ। ಪುತ್ತದಾರದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸೇ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ। ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚೇ ಸುಖೇತಿ ಪೀಣೇತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸುಖಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಠಾನಗತಂ ಹೋತಿ ಪತ್ತಗತಂ ಆಯತನಸೋ ಪರಿಭುತ್ತಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಯಾ ತಾ ಹೋನ್ತಿ ಆಪದಾ ಅಗ್ಗಿತೋ ವಾ ಉದಕತೋ ವಾ ರಾಜತೋ ವಾ ಚೋರತೋ ವಾ ಅಪ್ಪಿಯತೋ ವಾ ದಾಯಾದತೋ [ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೪೧], ತಥಾರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಪರಿಯೋಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಸೋತ್ಥಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಕರೋತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ದುತಿಯಂ ಠಾನಗತಂ ಹೋತಿ ಪತ್ತಗತಂ ಆಯತನಸೋ ಪರಿಭುತ್ತಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಪಞ್ಚಬಲಿಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ - ಞಾತಿಬಲಿಂ, ಅತಿಥಿಬಲಿಂ, ಪುಬ್ಬಪೇತಬಲಿಂ, ರಾಜಬಲಿಂ, ದೇವತಾಬಲಿಂ। ಇದಮಸ್ಸ ತತಿಯಂ ಠಾನಗತಂ ಹೋತಿ ಪತ್ತಗತಂ ಆಯತನಸೋ ಪರಿಭುತ್ತಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮದಪ್ಪಮಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಖನ್ತಿಸೋರಚ್ಚೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಏಕಮತ್ತಾನಂ ದಮೇನ್ತಿ, ಏಕಮತ್ತಾನಂ ಸಮೇನ್ತಿ, ಏಕಮತ್ತಾನಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪೇಸು ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಉದ್ಧಗ್ಗಿಕಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ ಸೋವಗ್ಗಿಕಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಂ । ಇದಮಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಂ ಠಾನಗತಂ ಹೋತಿ ಪತ್ತಗತಂ ಆಯತನಸೋ ಪರಿಭುತ್ತಂ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಗಹಪತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಪತ್ತಕಮ್ಮೇಹಿ ಭೋಗಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಗಹಪತಿ, ಭೋಗಾ ಅಟ್ಠಾನಗತಾ ಅಪತ್ತಗತಾ ಅನಾಯತನಸೋ ಪರಿಭುತ್ತಾ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಗಹಪತಿ, ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಪತ್ತಕಮ್ಮೇಹಿ ಭೋಗಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಗಹಪತಿ, ಭೋಗಾ ಠಾನಗತಾ ಪತ್ತಗತಾ ಆಯತನಸೋ ಪರಿಭುತ್ತಾ”ತಿ।

“ಭುತ್ತಾ ಭೋಗಾ ಭತಾ ಭಚ್ಚಾ [ಗತಾ ಭೂತಾ (ಕ॰) ಭಟಾ ಭಚ್ಚಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ವಿತಿಣ್ಣಾ ಆಪದಾಸು ಮೇ।
ಉದ್ಧಗ್ಗಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ದಿನ್ನಾ, ಅಥೋ ಪಞ್ಚಬಲೀ ಕತಾ।
ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸೀಲವನ್ತೋ, ಸಞ್ಞತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಯೋ॥

“ಯದತ್ಥಂ ಭೋಗಂ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಘರಮಾವಸಂ।
ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕತಂ ಅನನುತಾಪಿಯಂ॥

“ಏತಂ [ಏವಂ (ಕ॰)] ಅನುಸ್ಸರಂ ಮಚ್ಚೋ, ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ನರೋ।
ಇಧೇವ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದತೀ”ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

### ೨. ಆನಣ್ಯಸುತ್ತಂ

೬೨. ಅಥ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಗಹಪತಿ, ಸುಖಾನಿ ಅಧಿಗಮನೀಯಾನಿ ಗಿಹಿನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಮಯೇನ ಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿಸುಖಂ, ಭೋಗಸುಖಂ, ಆನಣ್ಯಸುಖಂ [ಅಣಣಸುಖಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಅತ್ಥಿಸುಖಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಭೋಗಾ ಹೋನ್ತಿ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತಾ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತಾ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಾ । ಸೋ ‘ಭೋಗಾ ಮೇ ಅತ್ಥಿ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತಾ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತಾ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಾ’ತಿ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಸುಖಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಅತ್ಥಿಸುಖಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಭೋಗಸುಖಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೋತಿ। ಸೋ

‘ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಾಧಿಗತೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ ಬಾಹಾಬಲಪರಿಚಿತೇಹಿ ಸೇದಾವಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೋಮೀ’ತಿ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಸುಖಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಭೋಗಸುಖಂ ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಆನಣ್ಯಸುಖಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಾರೇತಿ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ। ಸೋ ‘ನ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಾರೇಮಿ [ಕಿಞ್ಚಿ ವಾ ದೇತಿ (ಕಂ॰)] ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ’ತಿ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಸುಖಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಆನಣ್ಯಸುಖಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅನವಜ್ಜೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅನವಜ್ಜೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅನವಜ್ಜೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ‘ಅನವಜ್ಜೇನಮ್ಹಿ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅನವಜ್ಜೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅನವಜ್ಜೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ’ತಿ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಸುಖಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಗಹಪತಿ, ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಚತ್ತಾರಿ ಸುಖಾನಿ ಅಧಿಗಮನೀಯಾನಿ ಗಿಹಿನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಮಯೇನ ಸಮಯಂ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ।

“ಆನಣ್ಯಸುಖಂ ಞತ್ವಾನ, ಅಥೋ ಅತ್ಥಿಸುಖಂ ಪರಂ।
ಭುಞ್ಜಂ ಭೋಗಸುಖಂ ಮಚ್ಚೋ, ತತೋ ಪಞ್ಞಾ ವಿಪಸ್ಸತಿ॥

“ವಿಪಸ್ಸಮಾನೋ ಜಾನಾತಿ, ಉಭೋ ಭೋಗೇ ಸುಮೇಧಸೋ।
ಅನವಜ್ಜಸುಖಸ್ಸೇತಂ, ಕಲಂ ನಾಗ್ಘತಿ ಸೋಳಸಿ”ನ್ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಬ್ರಹ್ಮಸುತ್ತಂ

೬೩. “ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಇತಿವು॰ ೧೦೬], ತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಯೇಸಂ ಪುತ್ತಾನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಜ್ಝಾಗಾರೇ ಪೂಜಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಕಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾನಿ ಕುಲಾನಿ , ಯೇಸಂ ಪುತ್ತಾನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಜ್ಝಾಗಾರೇ ಪೂಜಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಪುಬ್ಬದೇವತಾನಿ [ಸಪುಬ್ಬದೇವಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಯೇಸಂ ಪುತ್ತಾನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಜ್ಝಾಗಾರೇ ಪೂಜಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸಾಹುನೇಯ್ಯಕಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಯೇಸಂ ಪುತ್ತಾನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಜ್ಝಾಗಾರೇ ಪೂಜಿತಾ ಹೋನ್ತಿ।

“ಬ್ರಹ್ಮಾತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ [ಮಾತಾಪಿತುನ್ನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಾತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಪುಬ್ಬದೇವತಾತಿ [ಪುಬ್ಬದೇವಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಆಹುನೇಯ್ಯಾತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಬಹುಕಾರಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಪುತ್ತಾನಂ ಆಪಾದಕಾ ಪೋಸಕಾ ಇಮಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತಾರೋ”ತಿ।

“ಬ್ರಹ್ಮಾತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಾತಿ ವುಚ್ಚರೇ।
ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಚ ಪುತ್ತಾನಂ, ಪಜಾಯ ಅನುಕಮ್ಪಕಾ॥

“ತಸ್ಮಾ ಹಿ ನೇ ನಮಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯ ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಅನ್ನೇನ ಅಥ ಪಾನೇನ, ವತ್ಥೇನ ಸಯನೇನ ಚ।
ಉಚ್ಛಾದನೇನ ನ್ಹಾಪನೇನ, ಪಾದಾನಂ ಧೋವನೇನ ಚ॥

“ತಾಯ ನಂ ಪಾರಿಚರಿಯಾಯ, ಮಾತಾಪಿತೂಸು ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಇಧೇವ ನಂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದತೀ”ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

### ೪. ನಿರಯಸುತ್ತಂ

**೬೪**. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ”ತಿ।

“ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ, ಮುಸಾವಾದೋ ಚ ವುಚ್ಚತಿ।
ಪರದಾರಗಮನಞ್ಚಾಪಿ, ನಪ್ಪಸಂಸನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ”ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ರೂಪಸುತ್ತಂ

**೬೫**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ರೂಪಪ್ಪಮಾಣೋ ರೂಪಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಘೋಸಪ್ಪಮಾಣೋ ಘೋಸಪ್ಪಸನ್ನೋ , ಲೂಖಪ್ಪಮಾಣೋ ಲೂಖಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಧಮ್ಮಪ್ಪಮಾಣೋ ಧಮ್ಮಪ್ಪಸನ್ನೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ರೂಪೇ ಪಮಾಣಿಂಸು [ಯೇ ಚ ರೂಪೇನ ಪಾಮಿಂಸು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಯೇ ಚ ಘೋಸೇನ ಅನ್ವಗೂ।
ಛನ್ದರಾಗವಸೂಪೇತಾ, ನಾಭಿಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಜನಾ [ನ ತೇ ಜಾನನ್ತಿ ತಂ ಜನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]॥

“ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ನ ಜಾನಾತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಸಮನ್ತಾವರಣೋ ಬಾಲೋ, ಸ ವೇ ಘೋಸೇನ ವುಯ್ಹತಿ॥

“ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ನ ಜಾನಾತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಬಹಿದ್ಧಾ ಫಲದಸ್ಸಾವೀ, ಸೋಪಿ ಘೋಸೇನ ವುಯ್ಹತಿ॥

“ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ವಿನೀವರಣದಸ್ಸಾವೀ, ನ ಸೋ ಘೋಸೇನ ವುಯ್ಹತೀ”ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಸರಾಗಸುತ್ತಂ

**೬೬**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸರಾಗೋ, ಸದೋಸೋ, ಸಮೋಹೋ, ಸಮಾನೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ।

“ಸಾರತ್ತಾ ರಜನೀಯೇಸು, ಪಿಯರೂಪಾಭಿನನ್ದಿನೋ।
ಮೋಹೇನ ಆವುತಾ [ಅಧಮಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸತ್ತಾ, ಬದ್ಧಾ [ಬನ್ಧಾ (ಕ॰)] ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ಬನ್ಧನಂ॥

“ರಾಗಜಂ ದೋಸಜಞ್ಚಾಪಿ, ಮೋಹಜಂ ಚಾಪವಿದ್ದಸೂ।
ಕರೋನ್ತಾಕುಸಲಂ ಕಮ್ಮಂ [ಧಮ್ಮಂ (ಕ॰)], ಸವಿಘಾತಂ ದುಖುದ್ರಯಂ॥

“ಅವಿಜ್ಜಾನಿವುತಾ ಪೋಸಾ, ಅನ್ಧಭೂತಾ ಅಚಕ್ಖುಕಾ।
ಯಥಾ ಧಮ್ಮಾ ತಥಾ ಸನ್ತಾ, ನ ತಸ್ಸೇವನ್ತಿ [ನಸ್ಸೇವನ್ತಿ (ಸೀ॰)] ಮಞ್ಞರೇ”ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

## ೭. ಅಹಿರಾಜಸುತ್ತಂ

**೬೭**. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಹಿನಾ ದಟ್ಠೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಇಧ , ಭನ್ತೇ, ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಹಿನಾ ದಟ್ಠೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ”ತಿ।

“ನ ಹಿ ನೂನ [ನ ಹ ನೂನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರಿ ಅಹಿರಾಜಕುಲಾನಿ ಮೇತ್ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಫರಿ। ಸಚೇ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರಿ ಅಹಿರಾಜಕುಲಾನಿ ಮೇತ್ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಫರೇಯ್ಯ, ನ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಹಿನಾ ದಟ್ಠೋ ಕಾಲಙ್ಕರೇಯ್ಯ।

“ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ವಿರೂಪಕ್ಖಂ ಅಹಿರಾಜಕುಲಂ, ಏರಾಪಥಂ ಅಹಿರಾಜಕುಲಂ, ಛಬ್ಯಾಪುತ್ತಂ ಅಹಿರಾಜಕುಲಂ, ಕಣ್ಹಾಗೋತಮಕಂ ಅಹಿರಾಜಕುಲಂ। ನ ಹಿ ನೂನ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಹಿರಾಜಕುಲಾನಿ ಮೇತ್ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಫರಿ। ಸಚೇ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಹಿರಾಜಕುಲಾನಿ ಮೇತ್ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಫರೇಯ್ಯ, ನ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಹಿನಾ ದಟ್ಠೋ ಕಾಲಙ್ಕರೇಯ್ಯ।

“ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಹಿರಾಜಕುಲಾನಿ ಮೇತ್ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಫರಿತುಂ ಅತ್ತಗುತ್ತಿಯಾ ಅತ್ತರಕ್ಖಾಯ ಅತ್ತಪರಿತ್ತಾಯಾ”ತಿ।

[ಚೂಳವ॰ ೨೫೧; ಜಾ॰ ೧.೨.೧೦೫ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] “ವಿರೂಪಕ್ಖೇಹಿ ಮೇ ಮೇತ್ತಂ, ಮೇತ್ತಂ ಏರಾಪಥೇಹಿ ಮೇ।
ಛಬ್ಯಾಪುತ್ತೇಹಿ ಮೇ ಮೇತ್ತಂ, ಮೇತ್ತಂ ಕಣ್ಹಾಗೋತಮಕೇಹಿ ಚ॥

“ಅಪಾದಕೇಹಿ ಮೇ ಮೇತ್ತಂ, ಮೇತ್ತಂ ದ್ವಿಪಾದಕೇಹಿ [ದಿಪಾದಕೇಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮೇ।
ಚತುಪ್ಪದೇಹಿ ಮೇ ಮೇತ್ತಂ, ಮೇತ್ತಂ ಬಹುಪ್ಪದೇಹಿ ಮೇ॥

“ಮಾ ಮಂ ಅಪಾದಕೋ ಹಿಂಸಿ, ಮಾ ಮಂ ಹಿಂಸಿ ದ್ವಿಪಾದಕೋ [ದಿಪಾದಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।
ಮಾ ಮಂ ಚತುಪ್ಪದೋ ಹಿಂಸಿ, ಮಾ ಮಂ ಹಿಂಸಿ ಬಹುಪ್ಪದೋ॥

“ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾ, ಸಬ್ಬೇ ಭೂತಾ ಚ ಕೇವಲಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಭದ್ರಾನಿ ಪಸ್ಸನ್ತು, ಮಾ ಕಞ್ಚಿ [ಕಿಞ್ಚಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಪಾಪಮಾಗಮಾ॥

“ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಬುದ್ಧೋ, ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಧಮ್ಮೋ।
ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಸಙ್ಘೋ, ಪಮಾಣವನ್ತಾನಿ ಸರೀಸಪಾನಿ [ಸಿರಿಂಸಪಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]॥

“ಅಹಿವಿಚ್ಛಿಕಾ ಸತಪದೀ, ಉಣ್ಣನಾಭೀ ಸರಬೂ ಮೂಸಿಕಾ।
ಕತಾ ಮೇ ರಕ್ಖಾ ಕತಾ ಮೇ ಪರಿತ್ತಾ [ಕತಂ ಮೇ ಪರಿತ್ತಂ (?)], ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತು ಭೂತಾನಿ।

ಸೋಹಂ ನಮೋ ಭಗವತೋ, ನಮೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾನ"ನ್ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ದೇವದತ್ತಸುತ್ತಂ

**೬೮**. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ದೇವದತ್ತೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ದೇವದತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅತ್ತವಧಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಚೂಳವ॰ ೨೫೨; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮೪], ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ। ಪರಾಭವಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕದಲೀ ಅತ್ತವಧಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ, ಪರಾಭವಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಧಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪರಾಭವಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಳು ಅತ್ತವಧಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ, ಪರಾಭವಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಧಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪರಾಭವಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಳೋ ಅತ್ತವಧಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ, ಪರಾಭವಾಯ ಫಲಂ ದೇತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಧಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪರಾಭವಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸತರೀ ಅತ್ತವಧಾಯ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪರಾಭವಾಯ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಧಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದಿ, ಪರಾಭವಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೋ ಉದಪಾದೀ"ತಿ।

"ಫಲಂ ವೇ ಕದಲಿಂ ಹನ್ತಿ, ಫಲಂ ವೇಳುಂ ಫಲಂ ನಳಂ।
ಸಕ್ಕಾರೋ ಕಾಪುರಿಸಂ ಹನ್ತಿ, ಗಬ್ಭೋ ಅಸ್ಸತರಿಂ ಯಥಾ"ತಿ [ಚೂಳವ॰ ೩೩೫; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೩; ೨.೧೮೪; ನೇತ್ತಿ॰ ೯೦]॥ ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಪಧಾನಸುತ್ತಂ

**೬೯**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಧಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸಂವರಪ್ಪಧಾನಂ, ಪಹಾನಪ್ಪಧಾನಂ, ಭಾವನಾಪ್ಪಧಾನಂ, ಅನುರಕ್ಖಣಾಪ್ಪಧಾನಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರಪ್ಪಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರಪ್ಪಧಾನಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾನಪ್ಪಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಹಾನಪ್ಪಧಾನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಪ್ಪಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾಪ್ಪಧಾನಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುರಕ್ಖಣಾಪ್ಪಧಾನಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುರಕ್ಖಣಾಪ್ಪಧಾನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಪಧಾನಾನೀ”ತಿ।

“ಸಂವರೋ ಚ ಪಹಾನಞ್ಚ, ಭಾವನಾ ಅನುರಕ್ಖಣಾ।
ಏತೇ ಪಧಾನಾ ಚತ್ತಾರೋ, ದೇಸಿತಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ।
ಯೋ ಹಿ [ಯೇಹಿ (?)] ಭಿಕ್ಖು ಇಧಾತಾಪೀ, ಖಯಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾಪುಣೇ”ತಿ॥ ನವಮಂ।

## ೧೦. ಅಧಮ್ಮಿಕಸುತ್ತಂ

೭೦. “ಯಸ್ಮಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ರಾಜಾನೋ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ರಾಜಾಯುತ್ತಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ರಾಜಾಯುತ್ತೇಸು ಅಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ಅಧಮ್ಮಿಕೇಸು ನೇಗಮಜಾನಪದಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ನೇಗಮಜಾನಪದೇಸು ಅಧಮ್ಮಿಕೇಸು ವಿಸಮಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ । ವಿಸಮಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ವಿಸಮಂ ನಕ್ಖತ್ತಾನಿ ತಾರಕರೂಪಾನಿ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ವಿಸಮಂ ನಕ್ಖತ್ತೇಸು ತಾರಕರೂಪೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ವಿಸಮಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾ [ರತ್ತಿದಿವಾ (ಕ॰)] ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ವಿಸಮಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ವಿಸಮಂ ಮಾಸದ್ಧಮಾಸಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ವಿಸಮಂ ಮಾಸದ್ಧಮಾಸೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ವಿಸಮಂ ಉತುಸಂವಚ್ಛರಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ವಿಸಮಂ ಉತುಸಂವಚ್ಛರೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ವಿಸಮಂ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ ವಿಸಮಾ ಅಪಞ್ಜಸಾ । ವಿಸಮಂ ವಾತೇಸು ವಾಯನ್ತೇಸು ವಿಸಮೇಸು ಅಪಞ್ಜಸೇಸು ದೇವತಾ ಪರಿಕುಪಿತಾ ಭವನ್ತಿ। ದೇವತಾಸು ಪರಿಕುಪಿತಾಸು ದೇವೋ ನ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛತಿ। ದೇವೇ ನ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛನ್ತೇ ವಿಸಮಪಾಕಾನಿ [ವಿಸಮಪಾಕೀನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವಿಸಮಂ ಪಾಕಾನಿ (ಕ॰)] ಸಸ್ಸಾನಿ ಭವನ್ತಿ। ವಿಸಮಪಾಕಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಸ್ಸಾನಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾ ಅಪ್ಪಾಯುಕಾ ಹೋನ್ತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಚ ಬವ್ಹಾಬಾಧಾ [ಬಹ್ವಾಬಾಧಾ (ಕ॰)] ಚ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ರಾಜಾನೋ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ರಾಜಾಯುತ್ತಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ರಾಜಾಯುತ್ತೇಸು ಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇಸು ಧಮ್ಮಿಕೇಸು ನೇಗಮಜಾನಪದಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ನೇಗಮಜಾನಪದೇಸು ಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಸಮಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ಸಮಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ಸಮಂ ನಕ್ಖತ್ತಾನಿ ತಾರಕರೂಪಾನಿ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ಸಮಂ ನಕ್ಖತ್ತೇಸು ತಾರಕರೂಪೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ಸಮಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ಸಮಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ಸಮಂ ಮಾಸದ್ಧಮಾಸಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ಸಮಂ ಮಾಸದ್ಧಮಾಸೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ಸಮಂ ಉತುಸಂವಚ್ಛರಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। ಸಮಂ ಉತುಸಂವಚ್ಛರೇಸು ಪರಿವತ್ತನ್ತೇಸು ಸಮಂ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ ಸಮಾ ಪಞ್ಜಸಾ। ಸಮಂ ವಾತೇಸು ವಾಯನ್ತೇಸು ಸಮೇಸು ಪಞ್ಜಸೇಸು ದೇವತಾ ಅಪರಿಕುಪಿತಾ ಭವನ್ತಿ। ದೇವತಾಸು ಅಪರಿಕುಪಿತಾಸು ದೇವೋ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛತಿ। ದೇವೇ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛನ್ತೇ ಸಮಪಾಕಾನಿ ಸಸ್ಸಾನಿ ಭವನ್ತಿ। ಸಮಪಾಕಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಸ್ಸಾನಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಚ ಬಲವನ್ತೋ ಚ ಅಪ್ಪಾಬಾಧಾ ಚಾ”ತಿ।

“ಗುನ್ನಂ ಚೇ ತರಮಾನಾನಂ, ಜಿಮ್ಹಂ ಗಚ್ಛತಿ ಪುಙ್ಗವೋ।
ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಜಿಮ್ಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೇತ್ತೇ ಜಿಮ್ಹಂ ಗತೇ ಸತಿ॥

“ಏವಮೇವಂ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಯೋ ಹೋತಿ ಸೇಟ್ಠಸಮ್ಮತೋ।
ಸೋ ಚೇ ಅಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ, ಪಗೇವ ಇತರಾ ಪಜಾ।
ಸಬ್ಬಂ ರಟ್ಠಂ ದುಕ್ಖಂ ಸೇತಿ, ರಾಜಾ ಚೇ ಹೋತಿ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ॥

“ಗುನ್ನಂ ಚೇ ತರಮಾನಾನಂ, ಉಜುಂ ಗಚ್ಛತಿ ಪುಙ್ಗವೋ।
ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಉಜುಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೇತ್ತೇ ಉಜುಂ ಗತೇ ಸತಿ॥

“ಏವಮೇವಂ ಮನುಸ್ಸೇಸು, ಯೋ ಹೋತಿ ಸೇಟ್ಠಸಮ್ಮತೋ।
ಸೋ ಸಚೇ [ಸೋ ಚೇವ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸೋ ಚೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಧಮ್ಮಂ ಚರತಿ, ಪಗೇವ ಇತರಾ ಪಜಾ।
ಸಬ್ಬಂ ರಟ್ಠಂ ಸುಖಂ ಸೇತಿ, ರಾಜಾ ಚೇ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ”ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಪತ್ತಕಮ್ಮವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಪತ್ತಕಮ್ಮಂ ಆನಣ್ಯಕೋ [ಅನಣಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅನಣ್ಯಕೋ (ಕ॰)], ಸಬ್ರಹ್ಮನಿರಯಾ ರೂಪೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।
ಸರಾಗಅಹಿರಾಜಾ ದೇವದತ್ತೋ, ಪಧಾನಂ ಅಧಮ್ಮಿಕೇನ ಚಾತಿ॥

# (೮) ೩. ಅಪಣ್ಣಕವಗ್ಗೋ

## ೧. ಪಧಾನಸುತ್ತಂ

೭೧. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಪಣ್ಣಕಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಯೋನಿ ಚಸ್ಸ ಆರದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಪಣ್ಣಕಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಯೋನಿ ಚಸ್ಸ ಆರದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೭೨. “ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಪಣ್ಣಕಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಯೋನಿ ಚಸ್ಸ ಆರದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೇನ, ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೇನ, ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೇನ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಪಣ್ಣಕಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಯೋನಿ ಚಸ್ಸ ಆರದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

## ೩. ಸಪ್ಪುರಿಸಸುತ್ತಂ

೭೩. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಯೋ ಹೋತಿ ಪರಸ್ಸ ಅವಣ್ಣೋ ತಂ ಅಪುಟ್ಠೋಪಿ ಪಾತು ಕರೋತಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ! ಪುಟ್ಠೋ ಖೋ ಪನ ಪಞ್ಹಾಭಿನೀತೋ ಅಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಪರಿಪೂರಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಯೋ ಹೋತಿ ಪರಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ತಂ ಪುಟ್ಠೋಪಿ ನ ಪಾತು ಕರೋತಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅಪುಟ್ಠಸ್ಸ! ಪುಟ್ಠೋ ಖೋ ಪನ ಪಞ್ಹಾಭಿನೀತೋ ಹಾಪೇತ್ವಾ ಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಯೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತನೋ ಅವಣ್ಣೋ ತಂ ಪುಟ್ಠೋಪಿ ನ ಪಾತು ಕರೋತಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅಪುಟ್ಠಸ್ಸ! ಪುಟ್ಠೋ ಖೋ ಪನ ಪಞ್ಹಾಭಿನೀತೋ ಹಾಪೇತ್ವಾ ಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ತನೋ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಯೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತನೋ ವಣ್ಣೋ ತಂ ಅಪುಟ್ಠೋಪಿ ಪಾತು ಕರೋತಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ! ಪುಟ್ಠೋ ಖೋ ಪನ ಪಞ್ಹಾಭಿನೀತೋ ಅಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಪರಿಪೂರಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ತನೋ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

“ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಯೋ ಹೋತಿ ಪರಸ್ಸ ಅವಣ್ಣೋ ತಂ ಪುಟ್ಠೋಪಿ ನ ಪಾತು ಕರೋತಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅಪುಟ್ಠಸ್ಸ! ಪುಟ್ಠೋ ಖೋ ಪನ

ಪಞ್ಞಾಭಿನೀತೋ ಹಾಪೇತ್ವಾ ಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಯೋ ಹೋತಿ ಪರಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ತಂ ಅಪುಟ್ಠೋಪಿ ಪಾತು ಕರೋತಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ! ಪುಟ್ಠೋ ಖೋ ಪನ ಪಞ್ಞಾಭಿನೀತೋ ಅಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಪರಿಪೂರಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಯೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತನೋ ಅವಣ್ಣೋ ತಂ ಅಪುಟ್ಠೋಪಿ ಪಾತು ಕರೋತಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪುಟ್ಠಸ್ಸ! ಪುಟ್ಠೋ ಖೋ ಪನ ಪಞ್ಞಾಭಿನೀತೋ ಅಹಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಪರಿಪೂರಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ತನೋ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಯೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತನೋ ವಣ್ಣೋ ತಂ ಪುಟ್ಠೋಪಿ ನ ಪಾತು ಕರೋತಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಅಪುಟ್ಠಸ್ಸ! ಪುಟ್ಠೋ ಖೋ ಪನ ಪಞ್ಞಾಭಿನೀತೋ ಹಾಪೇತ್ವಾ ಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಅಪರಿಪೂರಂ ಅವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ತನೋ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ವೇದಿತಬ್ಬಮೇತಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಧುಕಾ ಯಞ್ಞದೇವ ರತ್ತಿಂ ವಾ ದಿವಂ ವಾ ಆನೀತಾ ಹೋತಿ, ತಾವದೇವಸ್ಸಾ ತಿಬ್ಬಂ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಸ್ಸುಯಾಪಿ ಸಸುರೇಪಿ ಸಾಮಿಕೇಪಿ ಅನ್ತಮಸೋ ದಾಸಕಮ್ಮಕರಪೋರಿಸೇಸು। ಸಾ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಂವಾಸಮನ್ವಾಯ ವಿಸ್ಸಾಸಮನ್ವಾಯ ಸಸ್ಸುಮ್ಪಿ ಸಸುರಮ್ಪಿ ಸಾಮಿಕಮ್ಪಿ ಏವಮಾಹ - 'ಅಪೇಥ, ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಜಾನಾಥಾ'ತಿ! ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಞ್ಞದೇವ ರತ್ತಿಂ ವಾ ದಿವಂ ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ತಾವದೇವಸ್ಸ ತಿಬ್ಬಂ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಉಪಾಸಕೇಸು ಉಪಾಸಿಕಾಸು ಅನ್ತಮಸೋ ಆರಾಮಿಕಸಮಣುದ್ದೇಸೇಸು। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಂವಾಸಮನ್ವಾಯ ವಿಸ್ಸಾಸಮನ್ವಾಯ ಆಚರಿಯಮ್ಪಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಮ್ಪಿ ಏವಮಾಹ - 'ಅಪೇಥ, ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಜಾನಾಥಾ'ತಿ! ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಅಧುನಾಗತವಧುಕಾಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಪಠಮಅಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೭೪. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗ್ಗಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸೀಲಗ್ಗಂ, ಸಮಾಧಿಗ್ಗಂ [ಸಮಾಧಗ್ಗಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ)], ಪಞ್ಞಗ್ಗಂ, ವಿಮುತ್ತಗ್ಗಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅಗ್ಗಾನೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ದುತಿಯಅಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೭೫. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗ್ಗಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ರೂಪಗ್ಗಂ, ವೇದನಾಗ್ಗಂ, ಸಞ್ಞಾಗ್ಗಂ, ಭವಗ್ಗಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅಗ್ಗಾನೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಕುಸಿನಾರಸುತ್ತಂ

೭೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಉಪವತ್ತನೇ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನೇ ಅನ್ತರೇನ ಯಮಕಸಾಲಾನಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸಮಯೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ

ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೧೬], ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಪಿ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಬುದ್ಧೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ, ಪುಚ್ಛಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ - 'ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ, ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತು'"ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಪಿ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಬುದ್ಧೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ, ಪುಚ್ಛಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ - 'ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ, ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತು'"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಪಿ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಬುದ್ಧೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ, ಪುಚ್ಛಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ - 'ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ, ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತು'"ನ್ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥುಗಾರವೇನಪಿ ನ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಸಹಾಯಕೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಆರೋಚೇತೂ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ! ನತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಪಿ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಬುದ್ಧೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ"ತಿ।

"ಪಸಾದಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ವದೇಸಿ। ಞಾಣಮೇವ ಹೇತ್ಥ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ - 'ನತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಪಿ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ ಬುದ್ಧೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪಟಿಪದಾಯ ವಾ'। ಇಮೇಸಞ್ಹಿ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಯೋ ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೭೭. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನಿ, ನ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬಾನಿ; ಯಾನಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾದಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಬುದ್ಧಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬುದ್ಧವಿಸಯೋ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯೋ, ನ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬೋ; ಯಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾದಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸ। ಝಾಯಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾನವಿಸಯೋ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯೋ, ನ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬೋ; ಯಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾದಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸ। ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯೋ, ನ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬೋ; ಯಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾದಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸ। ಲೋಕಚಿನ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾ, ನ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬಾ; ಯಂ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾದಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾನಿ, ನ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬಾನಿ; ಯಾನಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಉಮ್ಮಾದಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ದಕ್ಖಿಣಸುತ್ತಂ

೭೮. "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ವಿಸುದ್ಧಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನೋ ದಾಯಕತೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ನೇವ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ಚೇವ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾಯಕೋ ಹೋತಿ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ; ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಹೋನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ [ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೋ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೮೧ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ]। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನೋ ದಾಯಕತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದಾಯಕೋ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ; ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನೋ ದಾಯಕತೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ನೇವ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾಯಕೋ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ; ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ನೇವ ದಾಯಕತೋ ವಿಸುಜ್ಝತಿ, ನೋ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ಚೇವ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾಯಕೋ ಹೋತಿ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ; ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾ ದಾಯಕತೋ ಚೇವ ವಿಸುಜ್ಝತಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತೋ ಚ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ದಕ್ಖಿಣಾ ವಿಸುದ್ಧಿಯೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

## ೯. ವಣಿಜ್ಜಸುತ್ತಂ

೭೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಾವ ವಣಿಜ್ಜಾ ಪಯುತ್ತಾ ಛೇದಗಾಮಿನೀ ಹೋತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಾವ ವಣಿಜ್ಜಾ ಪಯುತ್ತಾ ನ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ [ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ (ಸೀ॰)] ಹೋತಿ? ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಾವ ವಣಿಜ್ಜಾ ಪಯುತ್ತಾ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ [ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ (ಸೀ॰)] ಹೋತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಾವ ವಣಿಜ್ಜಾ ಪಯುತ್ತಾ ಪರಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪವಾರೇತಿ – ‘ವದತು, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚಯೇನಾ’ತಿ। ಸೋ ಯೇನ ಪವಾರೇತಿ ತಂ ನ ದೇತಿ। ಸೋ ಚೇ ತತೋ ಚುತೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಯಞ್ಞದೇವ ವಣಿಜ್ಜಂ ಪಯೋಜೇತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಛೇದಗಾಮಿನೀ।

“ಇಧ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪವಾರೇತಿ – ‘ವದತು , ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚಯೇನಾ’ತಿ। ಸೋ ಯೇನ ಪವಾರೇತಿ ತಂ ನ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಚೇ ತತೋ ಚುತೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಯಞ್ಞದೇವ ವಣಿಜ್ಜಂ ಪಯೋಜೇತಿ, ಸಾಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ [ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)]।

“ಇಧ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪವಾರೇತಿ – ‘ವದತು, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚಯೇನಾ’ತಿ। ಸೋ ಯೇನ ಪವಾರೇತಿ ತಂ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಚೇ ತತೋ ಚುತೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಯಞ್ಞದೇವ ವಣಿಜ್ಜಂ ಪಯೋಜೇತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ [ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ (ಸೀ॰ ಕ॰)]।

“ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪವಾರೇತಿ - ‘ವದತು, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಚಯೇನಾ’ತಿ। ಸೋ ಯೇನ ಪವಾರೇತಿ ತಂ ಪರಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಚೇ ತತೋ ಚುತೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಯಞ್ಞದೇವ ವಣಿಜ್ಜಂ ಪಯೋಜೇತಿ, ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪರಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ [ಪರಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ (ಕ॰)]।

“ಅಯಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಾವ ವಣಿಜ್ಜಾ ಪಯುತ್ತಾ ಛೇದಗಾಮಿನೀ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಾವ ವಣಿಜ್ಜಾ ಪಯುತ್ತಾ ನ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಾವ ವಣಿಜ್ಜಾ ಪಯುತ್ತಾ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ತಾದಿಸಾವ ವಣಿಜ್ಜಾ ಪಯುತ್ತಾ ಪರಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಹೋತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ಕಮ್ಬೋಜಸುತ್ತಂ

**೮೦**. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಾತುಗಾಮೋ ನೇವ ಸಭಾಯಂ ನಿಸೀದತಿ, ನ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಪಯೋಜೇತಿ, ನ ಕಮ್ಬೋಜಂ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ? “ಕೋಧನೋ, ಆನನ್ದ, ಮಾತುಗಾಮೋ; ಇಸ್ಸುಕೀ, ಆನನ್ದ, ಮಾತುಗಾಮೋ; ಮಚ್ಛರೀ , ಆನನ್ದ, ಮಾತುಗಾಮೋ; ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಆನನ್ದ, ಮಾತುಗಾಮೋ - ಅಯಂ ಖೋ , ಆನನ್ದ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಾತುಗಾಮೋ ನೇವ ಸಭಾಯಂ ನಿಸೀದತಿ, ನ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಪಯೋಜೇತಿ, ನ ಕಮ್ಬೋಜಂ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅಪಣ್ಣಕವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪಧಾನಂ ದಿಟ್ಠಿಸಪ್ಪುರಿಸ, ವಧುಕಾ ದ್ವೇ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಅಗ್ಗಾನಿ।
ಕುಸಿನಾರಅಚಿನ್ತೇಯ್ಯಾ, ದಕ್ಖಿಣಾ ಚ ವಣಿಜ್ಜಾ ಕಮ್ಬೋಜನ್ತಿ॥

# (೯) ೪. ಮಚಲವಗ್ಗೋ

### ೧. ಪಾಣಾತಿಪಾತಸುತ್ತಂ

**೮೧**. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ , ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೨. ಮುಸಾವಾದಸುತ್ತಂ

**೮೨**. “ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಅವಣ್ಣಾರಹಸುತ್ತಂ

**೮೩**. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ, ಅನನುವಿಚ್ಚ ಅಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಅಪ್ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ ಅನುವಿಚ್ಚ ಪರಿಯೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಪಸಾದನೀಯೇ ಠಾನೇ ಪಸಾದಂ ಉಪದಂಸೇತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

## ೪. ಕೋಧಗರುಸುತ್ತಂ

**೮೪**. "ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಕೋಧಗರು ಹೋತಿ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು, ಮಕ್ಖಗರು ಹೋತಿ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು, ಲಾಭಗರು ಹೋತಿ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು, ಸಕ್ಕಾರಗರು ಹೋತಿ ನ ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ಹೋತಿ ನ ಕೋಧಗರು, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ಹೋತಿ ನ ಮಕ್ಖಗರು, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ಹೋತಿ ನ ಲಾಭಗರು, ಸದ್ಧಮ್ಮಗರು ಹೋತಿ ನ ಸಕ್ಕಾರಗರು - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

## ೫. ತಮೋತಮಸುತ್ತಂ

**೮೫**. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ತಮೋ ತಮಪರಾಯಣೋ [... ಪರಾಯನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಪು॰ ಪ॰ ೧೬೮; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೩೨], ತಮೋ ಜೋತಿಪರಾಯಣೋ, ಜೋತಿ ತಮಪರಾಯಣೋ , ಜೋತಿ ಜೋತಿಪರಾಯಣೋ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತಮೋ ಹೋತಿ ತಮಪರಾಯಣೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೀಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಚಣ್ಡಾಲಕುಲೇ ವಾ ವೇನಕುಲೇ ವಾ ನೇಸಾದಕುಲೇ ವಾ ರಥಕಾರಕುಲೇ ವಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲೇ ವಾ ದಲಿದ್ದೇ ಅಪ್ಪನ್ನಪಾನಭೋಜನೇ ಕಸಿರವುತ್ತಿಕೇ, ಯತ್ಥ ಕಸಿರೇನ ಘಾಸಚ್ಛಾದೋ ಲಬ್ಭತಿ। ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ದುದ್ದಸಿಕೋ ಓಕೋಟಿಮಕೋ ಬವ್ಹಾಬಾಧೋ ಕಾಣೋ ವಾ ಕುಣೀ ವಾ ಖಞ್ಜೋ ವಾ ಪಕ್ಖಹತೋ ವಾ, ನ ಲಾಭೀ ಅನ್ನಸ್ಸ ಪಾನಸ್ಸ ವತ್ಥಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತಮೋ ಹೋತಿ ತಮಪರಾಯಣೋ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತಮೋ ಹೋತಿ ಜೋತಿಪರಾಯಣೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೀಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಚಣ್ಡಾಲಕುಲೇ ವಾ ವೇನಕುಲೇ ವಾ ನೇಸಾದಕುಲೇ ವಾ ರಥಕಾರಕುಲೇ ವಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲೇ ವಾ ದಲಿದ್ದೇ ಅಪ್ಪನ್ನಪಾನಭೋಜನೇ ಕಸಿರವುತ್ತಿಕೇ, ಯತ್ಥ ಕಸಿರೇನ ಘಾಸಚ್ಛಾದೋ ಲಬ್ಭತಿ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ದುದ್ದಸಿಕೋ ಓಕೋಟಿಮಕೋ ಬವ್ಹಾಬಾಧೋ ಕಾಣೋ ವಾ ಕುಣೀ ವಾ ಖಞ್ಜೋ ವಾ ಪಕ್ಖಹತೋ ವಾ ನ ಲಾಭೀ ಅನ್ನಸ್ಸ ಪಾನಸ್ಸ ವತ್ಥಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತಮೋ ಹೋತಿ ಜೋತಿಪರಾಯಣೋ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೋತಿ ಹೋತಿ ತಮಪರಾಯಣೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಚ್ಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಅಡ್ಢೇ ಮಹದ್ಧನೇ ಮಹಾಭೋಗೇ ಪಹೂತಜಾತರೂಪರಜತೇ ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣೇ ಪಹೂತಧನಧಞ್ಞೇ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಲಾಭೀ ಅನ್ನಸ್ಸ ಪಾನಸ್ಸ ವತ್ಥಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ

ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೋತಿ ಹೋತಿ ತಮಪರಾಯಣೋ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೋತಿ ಹೋತಿ ಜೋತಿಪರಾಯಣೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಚ್ಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಅಡ್ಢೇ ಮಹದ್ಧನೇ ಮಹಾಭೋಗೇ ಪಹೂತಜಾತರೂಪರಜತೇ ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣೇ ಪಹೂತಧನಧಞ್ಞೇ; ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಲಾಭೀ ಅನ್ನಸ್ಸ ಪಾನಸ್ಸ ವತ್ಥಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ , ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಜೋತಿ ಹೋತಿ ಜೋತಿಪರಾಯಣೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಓಣತೋಣತಸುತ್ತಂ

**೮೬**. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಓಣತೋಣತೋ, ಓಣತುಣ್ಣತೋ, ಉಣ್ಣತೋಣತೋ, ಉಣ್ಣತುಣ್ಣತೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೬೯]। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

**೮೭**. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಮಣಮಚಲೋ, ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ, ಸಮಣಪದುಮೋ, ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಮಚಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖೋ ಹೋತಿ ಪಾಟಿಪದೋ [ಪಟಿಪದೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೨ ಸೇಖಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ]; ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಜೇಟ್ಠೋ ಪುತ್ತೋ ಆಭಿಸೇಕೋ ಅನಭಿಸಿತ್ತೋ ಮಚಲಪ್ಪತ್ತೋ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖೋ ಹೋತಿ ಪಾಟಿಪದೋ, ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಮಚಲೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ [ಫಸ್ಸಿತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪದುಮೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಅಟ್ಠ ಚ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪದುಮೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ। ಯೇಹಿ ಖೋ ಪನ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರತಿ, ತ್ಯಸ್ಸ [ತ್ಯಾಸ್ಸ (ಸೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೪] ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪಂಯೇವ ಬಹುಲಂ ಉಪಹಾರಂ ಉಪಹರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯಾನಿ ಖೋ ಪನ ತಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ಸನ್ನಿಪಾತಿಕಾನಿ ವಾ ಉತುಪರಿಣಾಮಜಾನಿ ವಾ ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜಾನಿ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾನಿ ವಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾನಿ ವಾ, ತಾನಿ ಪನಸ್ಸ ನ ಬಹುದೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋ ಹೋತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ ಹೋತಿ।

“ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋತಿ, ಮಮೇವ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋತಿ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ; ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ। ಯೇಹಿ ಖೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರಾಮಿ ತೇ ಮೇ ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪೇನೇವ ಬಹುಲಂ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪೇನ; ಮನಾಪಂಯೇವ ಬಹುಲಂ ಉಪಹಾರಂ ಉಪಹರನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಮನಾಪಂ। ಯಾನಿ ಖೋ ಪನ ತಾನಿ ವೇದಯಿತಾನಿ ಪಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ಸೇಮ್ಹಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ವಾತಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾ ಸನ್ನಿಪಾತಿಕಾನಿ ವಾ ಉತುಪರಿಣಾಮಜಾನಿ ವಾ ವಿಸಮಪರಿಹಾರಜಾನಿ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾನಿ ವಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಜಾನಿ ವಾ, ತಾನಿ ಮೇ ನ ಬಹುದೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಪ್ಪಾಬಾಧೋಹಮಸ್ಮಿ। ಚತುನ್ನಂ ಖೋ ಪನಸ್ಮಿ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ।

“ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋತಿ, ಮಮೇವ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಸಂಯೋಜನಸುತ್ತಂ

**೮೮**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಮಣಮಚಲೋ, ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ, ಸಮಣಪದುಮೋ, ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೯೦ (ಥೋಕಂ ವಿಸದಿಸಂ)] ಸಮಣಮಚಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ। ಏವಂ ಖೋ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಮಚಲೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಹೋತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ, ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪದುಮೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪದುಮೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

**೮೯**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಮಣಮಚಲೋ, ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ, ಸಮಣಪದುಮೋ, ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಮಚಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ [ಸಮ್ಮಾಸತೀ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ [ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಮಚಲೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ [ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತೀ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ । ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪದುಮೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಟ್ಠ ಚ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪದುಮೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ…ಪೇ॰… ಯಞ್ಹಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋತಿ, ಮಮೇವ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

## ೧೦. ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೯೦. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಮಣಮಚಲೋ, ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ, ಸಮಣಪದುಮೋ, ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಮಚಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಖೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸೋ, ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಮಚಲೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ - 'ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ... ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ...ಪೇ॰... ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ ; ನೋ ಚ ಖೋ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪುಣ್ಡರೀಕೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪದುಮೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ - 'ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ... ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ...ಪೇ॰... ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ ; ಅಟ್ಠ ಚ ವಿಮೋಕ್ಖೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ । ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣಪದುಮೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾಚಿತೋವ ಬಹುಲಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅಯಾಚಿತೋ...ಪೇ॰... ಮಮೇವ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ ಸಮಣೇಸು ಸಮಣಸುಖುಮಾಲೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಮಚಲವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಚ ಮುಸಾ, ಅವಣ್ಣಕೋಧತಮೋಣತಾ।
ಪುತ್ತೋ ಸಂಯೋಜನಞ್ಚೇವ, ದಿಟ್ಠಿ ಖನ್ಧೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

# (೧೦) ೫. ಅಸುರವಗ್ಗೋ

## ೧. ಅಸುರಸುತ್ತಂ

೯೧. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅಸುರೋ ಅಸುರಪರಿವಾರೋ, ಅಸುರೋ ದೇವಪರಿವಾರೋ, ದೇವೋ ಅಸುರಪರಿವಾರೋ, ದೇವೋ ದೇವಪರಿವಾರೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸುರೋ ಹೋತಿ ಅಸುರಪರಿವಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ, ಪರಿಸಾಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸುರೋ ಹೋತಿ ಅಸುರಪರಿವಾರೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸುರೋ ಹೋತಿ ದೇವಪರಿವಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ, ಪರಿಸಾ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸುರೋ ಹೋತಿ ದೇವಪರಿವಾರೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದೇವೋ ಹೋತಿ ಅಸುರಪರಿವಾರೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ, ಪರಿಸಾ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದೇವೋ ಹೋತಿ ಅಸುರಪರಿವಾರೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದೇವೋ ಹೋತಿ ದೇವಪರಿವಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ, ಪರಿಸಾಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದೇವೋ ಹೋತಿ, ದೇವಪರಿವಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ಪಠಮಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೯೨. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ, ನ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ, ನ ಲಾಭೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಚೇವ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ನ ಚ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

## ೩. ದುತಿಯಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೯೩. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ, ನ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ, ನ ಲಾಭೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಚೇವ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ನ ಚ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ನ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇನ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ನ ಲಾಭೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇನ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥೇ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಲಾಭೀ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಚೇವ ಲಾಭೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ನ ಚ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇನ ತೇಸಂಯೇವ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರಣೀಯಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿತ್ತಚೇಲೋ ವಾ ಆದಿತ್ತಸೀಸೋ ವಾ ತಸ್ಸೇವ [ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಚೇಲಸ್ಸ ವಾ ಸೀಸಸ್ಸ ವಾ ನಿಬ್ಬಾಪನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತಂ ಛನ್ದಞ್ಚ ವಾಯಾಮಞ್ಚ ಉಸ್ಸಾಹಞ್ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನಿಞ್ಚ ಸತಿಞ್ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ತೇಸಂಯೇವ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರಣೀಯಂ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇನ ತೇಸುಯೇವ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಉತ್ತರಿ [ಉತ್ತರಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ತತಿಯಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೯೪. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ, ನ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ, ನ ಲಾಭೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಚೇವ ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ನ ಚ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ।

"ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ನ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇನ ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – 'ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ? ಕಥಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ಸಮ್ಮಸಿತಬ್ಬಾ? ಕಥಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ' [ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ (ಕ॰)] ತಿ? ತಸ್ಸ ಸೋ ಯಥಾದಿಟ್ಠಂ ಯಥಾವಿದಿತಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ – 'ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಾ

ಸಮ್ಮಸಿತಬ್ಬಾ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ'ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ನ ಲಾಭೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇನ ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ? ಕಥಂ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ನಿಸಾದೇತಬ್ಬಂ ? ಕಥಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿ ಕಾತಬ್ಬಂ? ಕಥಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಸೋ ಯಥಾದಿಟ್ಠಂ ಯಥಾವಿದಿತಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - 'ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ನಿಸಾದೇತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿ ಕಾತಬ್ಬಂ [ಏಕೋದಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ (ಪೀ॰)], ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಲಾಭೀ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಚೇವ ಲಾಭೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ನ ಚ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇನ ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ? ಕಥಂ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ನಿಸಾದೇತಬ್ಬಂ? ಕಥಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿ ಕಾತಬ್ಬಂ? ಕಥಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾತಬ್ಬಂ? ಕಥಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ? ಕಥಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ಸಮ್ಮಸಿತಬ್ಬಾ? ಕಥಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಸೋ ಯಥಾದಿಟ್ಠಂ ಯಥಾವಿದಿತಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ - 'ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ನಿಸಾದೇತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕೋದಿ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಾತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ಸಮ್ಮಸಿತಬ್ಬಾ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ'ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಲಾಭೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ ಲಾಭೀ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ , ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೇನ ತೇಸು ಚೇವ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಉತ್ತರಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಛವಾಲಾತಸುತ್ತಂ

೯೫. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ, ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ [ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪರಹಿತಾಯ ಚ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛವಾಲಾತಂ ಉಭತೋ ಪದಿತ್ತಂ [ಆದಿತ್ತಂ (ಕ॰)], ಮಜ್ಝೇ ಗೂಥಗತಂ, ನೇವ ಗಾಮೇ ಕಟ್ಠತ್ಥಂ ಫರತಿ ನ ಅರಞ್ಞೇ ( ) [(ಕಟ್ಠತ್ಥಂ ಫರತಿ) ಕತ್ಥಚಿ]; ತಥೂಪಮಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ

ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪರಹಿತಾಯ ಚ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಪಾಮೋಕ್ಖೋ [ಮೋಕ್ಖೋ (ಪೀ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೭೭೨-೭೭೩; ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೮೧] ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ, ಖೀರಮ್ಹಾ ದಧಿ, ದಧಿಮ್ಹಾ ನವನೀತಂ, ನವನೀತಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿ, ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ, ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ [ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ (ಕ॰)] ತತ್ಥ [ತತ್ರ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೭೭೨-೭೭೨)] ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪರಹಿತಾಯ ಚ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ರಾಗವಿನಯಸುತ್ತಂ

**೯೬**. ‘‘ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ, ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪರಹಿತಾಯ ಚ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನಾ ರಾಗವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ರಾಗವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ದೋಸವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ದೋಸವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನಾ ನ ರಾಗವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ರಾಗವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ದೋಸವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ದೋಸವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನಾ ನ ರಾಗವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ರಾಗವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ದೋಸವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ದೋಸವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ನ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪರಹಿತಾಯ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ರಾಗವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ರಾಗವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ದೋಸವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ದೋಸವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪರಹಿತಾಯ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

## ೭. ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತಿಸುತ್ತಂ

೯೭. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ, ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪರಹಿತಾಯ ಚ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತೀ ಚ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸುತಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಧಾರಕಜಾತಿಕೋ [ಧಾರಣಜಾತಿಕೋ (ಕ॰)] ಹೋತಿ, ಧಾತಾನಞ್ಚ [ಧತಾನಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ; ನೋ ಚ ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ, ನೋ ಚ ಸನ್ದಸ್ಸಕೋ ಹೋತಿ ಸಮಾದಪಕೋ [ಸಮಾದಾಪಕೋ (?)] ಸಮುತ್ತೇಜಕೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತೀ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಚ ಸುತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಧಾರಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಧಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖೀ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ; ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಚ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ, ಸನ್ದಸ್ಸಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾದಪಕೋ ಸಮುತ್ತೇಜಕೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತೀ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಚ ಸುತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಧಾರಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಧಾತಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖೀ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ; ನೋ ಚ ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ, ನೋ ಚ ಸನ್ದಸ್ಸಕೋ ಹೋತಿ ಸಮಾದಪಕೋ ಸಮುತ್ತೇಜಕೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪರಹಿತಾಯ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತೀ ಚ ಹೋತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಸುತಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಧಾರಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಧಾತಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥೂಪಪರಿಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ; ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಚ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಲಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ, ಸನ್ದಸ್ಸಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾದಪಕೋ ಸಮುತ್ತೇಜಕೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪರಹಿತಾಯ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

## ೮. ಅತ್ತಹಿತಸುತ್ತಂ

೯೮. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ, ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪರಹಿತಾಯ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಸಿಕ್ಖಾಪದಸುತ್ತಂ

೯೯. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ, ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ, ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಪರಹಿತಾಯ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ ; ಅತ್ತನಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಮುಸಾವಾದಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಂ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ನೋ ಪರಹಿತಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ…ಪೇ॰… ಅತ್ತನಾ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಂ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಹಿತಾಯ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪರಹಿತಾಯ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ…ಪೇ॰… ಅತ್ತನಾ ಚ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತಹಿತಾಯ ಚೇವ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪರಹಿತಾಯ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

## ೧೦. ಪೋತಲಿಯಸುತ್ತಂ

೧೦೦. ಅಥ ಖೋ ಪೋತಲಿಯೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಪೋತಲಿಯಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಪೋತಲಿಯ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಪೋತಲಿಯ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೬೫] ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ನೋ ಚ ಖೋ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಇಧ ಪನ, ಪೋತಲಿಯ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ನೋ ಚ ಖೋ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಇಧ ಪನ, ಪೋತಲಿಯ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ನೋ ಚ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಇಧ ಪನ, ಪೋತಲಿಯ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಚ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಇಮೇ ಖೋ, ಪೋತಲಿಯ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಪೋತಲಿಯ, ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಕತಮೋ ತೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಖಮತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚಾ"ತಿ?

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ನೋ ಚ ಖೋ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಇಧ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ನೋ ಚ ಖೋ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಇಧ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ನೋ ಚ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಇಧ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಚ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ನೋ ಚ ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ; ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಖಮತಿ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ [ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರಾ (ಕ॰)] ಹೇಸಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಯದಿದಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ"ತಿ।

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಪೋತಲಿಯ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ಖೋ, ಪೋತಲಿಯ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಪೋತಲಿಯ, ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಚ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ; ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ ಹೇಸಾ, ಪೋತಲಿಯ, ಯದಿದಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಕಾಲಞ್ಞುತಾ"ತಿ।

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ…ಪೇ॰… ಇಮೇ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ

ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಚ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ, ವಣ್ಣಾರಹಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತಾ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ; ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಖಮತಿ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾ ಹೇಸಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಯದಿದಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಕಾಲಞ್ಞುತಾ।

"ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ, ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ । ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅಸುರವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಸುರೋ ತಯೋ ಸಮಾಧೀ, ಛವಾಲಾತೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।
ರಾಗೋ ನಿಸನ್ತಿ ಅತ್ತಹಿತಂ, ಸಿಕ್ಖಾ ಪೋತಲಿಯೇನ ಚಾತಿ॥

ದುತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

**೩. ತತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ**

# (೧೧) ೧. ವಲಾಹಕವಗ್ಗೋ

## ೧. ಪಠಮವಲಾಹಕಸುತ್ತಂ

೧೦೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಗಜ್ಜಿತಾ ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ, ವಸ್ಸಿತಾ ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ, ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ, ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ವಸ್ಸಿತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ವಲಾಹಕಾ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ವಲಾಹಕೂಪಮಾ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೫೭] ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಗಜ್ಜಿತಾ ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ, ವಸ್ಸಿತಾ ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ, ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ, ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ವಸ್ಸಿತಾ ಚ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಕತ್ತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕೋ ಗಜ್ಜಿತಾ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ವಸ್ಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಭಾಸಿತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ವಸ್ಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕೋ ವಸ್ಸಿತಾ, ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಕತ್ತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕೋ ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ [ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ (ಕ॰)], ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ಹೋತಿ ವಸ್ಸಿತಾ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಭಾಸಿತಾ ಚ ಹೋತಿ ಕತ್ತಾ ಚ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ಹೋತಿ ವಸ್ಸಿತಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ [ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ಹೋತಿ (ಕ॰)] ವಸ್ಸಿತಾ ಚ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ವಲಾಹಕೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ದುತಿಯವಲಾಹಕಸುತ್ತಂ

೧೦೨. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಗಜ್ಜಿತಾ ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ, ವಸ್ಸಿತಾ ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ, ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ವಸ್ಸಿತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ವಲಾಹಕಾ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ವಲಾಹಕೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಗಜ್ಜಿತಾ ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ, ವಸ್ಸಿತಾ ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ, ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ, ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ವಸ್ಸಿತಾ ಚ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ।

ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕೋ ಗಜ್ಜಿತಾ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ವಸ್ಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ವಸ್ಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕೋ ವಸ್ಸಿತಾ, ನೋ ಗಜ್ಜಿತಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕೋ ನೇವ ಗಜ್ಜಿತಾ, ನೋ ವಸ್ಸಿತಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ಹೋತಿ ವಸ್ಸಿತಾ ಚ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ಹೋತಿ ವಸ್ಸಿತಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕೋ ಗಜ್ಜಿತಾ ಚ ವಸ್ಸಿತಾ ಚ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ವಲಾಹಕೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಕುಮ್ಭಸುತ್ತಂ

೧೦೩. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ತುಚ್ಛೋ ಪಿಹಿತೋ, ಪೂರೋ ವಿವಟೋ, ತುಚ್ಛೋ ವಿವಟೋ, ಪೂರೋ ಪಿಹಿತೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಕುಮ್ಭಾ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಚತ್ತಾರೋ ಕುಮ್ಭೂಪಮಾ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೬೦] ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ತುಚ್ಛೋ ಪಿಹಿತೋ, ಪೂರೋ ವಿವಟೋ, ತುಚ್ಛೋ ವಿವಟೋ, ಪೂರೋ ಪಿಹಿತೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತುಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ಪಿಹಿತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತುಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ಪಿಹಿತೋ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೋ ತುಚ್ಛೋ ಪಿಹಿತೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪೂರೋ ಹೋತಿ ವಿವಟೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪೂರೋ ಹೋತಿ ವಿವಟೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೋ ಪೂರೋ ವಿವಟೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತುಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ವಿವಟೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ತುಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ವಿವಟೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೋ ತುಚ್ಛೋ ವಿವಟೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪೂರೋ ಹೋತಿ ಪಿಹಿತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪೂರೋ ಹೋತಿ ಪಿಹಿತೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೋ ಪೂರೋ ಪಿಹಿತೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಕುಮ್ಭೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಉದಕರಹದಸುತ್ತಂ

**೧೦೪**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಹದಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಉತ್ತಾನೋ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ, ಗಮ್ಭೀರೋ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ, ಉತ್ತಾನೋ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ, ಗಮ್ಭೀರೋ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಉದಕರಹದಾ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಉದಕರಹದೂಪಮಾ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೬೧] ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಉತ್ತಾನೋ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ , ಗಮ್ಭೀರೋ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ, ಉತ್ತಾನೋ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ, ಗಮ್ಭೀರೋ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉತ್ತಾನೋ ಹೋತಿ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉತ್ತಾನೋ ಹೋತಿ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಹದೋ ಉತ್ತಾನೋ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಹದೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉತ್ತಾನೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಉತ್ತಾನೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಹದೋ ಉತ್ತಾನೋ ಉತ್ತಾನೋಭಾಸೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಹೋತಿ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಹೋತಿ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಹದೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಗಮ್ಭೀರೋಭಾಸೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಉದಕರಹದೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಅಮ್ಬಸುತ್ತಂ

**೧೦೫**. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಆಮಂ ಪಕ್ಕವಣ್ಣಿ [ಪಕ್ಕವಣ್ಣೀ (ಪು॰ ಪ॰ ೧೫೯)], ಪಕ್ಕಂ ಆಮವಣ್ಣಿ [ಆಮವಣ್ಣೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಆಮಂ ಆಮವಣ್ಣಿ, ಪಕ್ಕಂ ಪಕ್ಕವಣ್ಣಿ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಅಮ್ಬಾನಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಮ್ಬೂಪಮಾ [ಪಕ್ಕವಣ್ಣೀ (ಪು॰ ಪ॰ ೧೫೯)] ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಆಮೋ ಪಕ್ಕವಣ್ಣೀ, ಪಕ್ಕೋ ಆಮವಣ್ಣೀ, ಆಮೋ ಆಮವಣ್ಣೀ, ಪಕ್ಕೋ ಪಕ್ಕವಣ್ಣೀ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಮೋ ಹೋತಿ ಪಕ್ಕವಣ್ಣೀ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಮೋ ಹೋತಿ ಪಕ್ಕವಣ್ಣೀ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮ್ಬಂ ಆಮಂ ಪಕ್ಕವಣ್ಣಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಕ್ಕೋ ಹೋತಿ ಆಮವಣ್ಣೀ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಕ್ಕೋ ಹೋತಿ ಆಮವಣ್ಣೀ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮ್ಬಂ ಪಕ್ಕಂ ಆಮವಣ್ಣಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಮೋ ಹೋತಿ ಆಮವಣ್ಣೀ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಮೋ ಹೋತಿ ಆಮವಣ್ಣೀ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮ್ಬಂ ಆಮಂ ಆಮವಣ್ಣಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಕ್ಕೋ ಹೋತಿ ಪಕ್ಕವಣ್ಣೀ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಹೋತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ಪಸಾರಿತಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಕ್ಕೋ ಹೋತಿ ಪಕ್ಕವಣ್ಣೀ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮ್ಬಂ ಪಕ್ಕಂ ಪಕ್ಕವಣ್ಣಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಮ್ಬೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ’’ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ದುತಿಯಅಮ್ಬಸುತ್ತಂ

(ಛಟ್ಠಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ಪಾಳಿಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪನ ಕತ್ಥಚಿಪಿ ನ ದಿಸ್ಸತಿ।) [( ) “ಛಟ್ಠಂ ಉಕ್ಕಾನತ್ಥಮೇವಾ”ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ಪಾಳಿಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪನ ಕತ್ಥಚಿಪಿ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। “… ಆಮಂ ಪಕ್ಕೋಭಾಸಂ, ಪಕ್ಕಂ ಆಮೋಭಾಸ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪಾಠೋ ಭವೇಯ್ಯ]

### ೭. ಮೂಸಿಕಸುತ್ತಂ

೧೦೭. “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೂಸಿಕಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ನೋ ವಸಿತಾ, ವಸಿತಾ ನೋ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ, ನೇವ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ನೋ ವಸಿತಾ, ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಚ ವಸಿತಾ ಚ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಮೂಸಿಕಾ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಮೂಸಿಕೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ನೋ ವಸಿತಾ, ವಸಿತಾ ನೋ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ, ನೇವ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ನೋ ವಸಿತಾ, ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಚ ವಸಿತಾ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ ನೋ ವಸಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸಿತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೂಸಿಕಾ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ, ನೋ ವಸಿತಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ವಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ , ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ವಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೂಸಿಕಾ ವಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ, ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ ನೋ ವಸಿತಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸಿತಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೂಸಿಕಾ ನೇವ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ವಸಿತಾ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಚ ಹೋತಿ ವಸಿತಾ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಚ ಹೋತಿ ವಸಿತಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೂಸಿಕಾ ಗಾಧಂ ಕತ್ತಾ ಚ ಹೋತಿ ವಸಿತಾ ಚ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಮೂಸಿಕೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಬಲೀಬದ್ದಸುತ್ತಂ

೧೦೮. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲೀಬದ್ದಾ [ಬಲಿವದ್ದಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಬಲಿಬದ್ಧಾ (ಕ॰) ಪು॰ ಪ॰ ೧೬೨]। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಗವಚಣ್ಡೋ ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ, ಪರಗವಚಣ್ಡೋ ನೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ, ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಚ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ ಚ, ನೇವ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಬಲೀಬದ್ದಾ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಬಲೀಬದ್ದೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಗವಚಣ್ಡೋ ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ, ಪರಗವಚಣ್ಡೋ ನೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ, ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಚ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ ಚ, ನೇವ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಕಪರಿಸಂ ಉಬ್ಬೇಜೇತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಪರಿಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲೀಬದ್ದೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ, ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಪರಿಸಂ ಉಬ್ಬೇಜೇತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಸಕಪರಿಸಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲೀಬದ್ದೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ, ನೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಚ ಹೋತಿ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಕಪರಿಸಂ ಉಬ್ಬೇಜೇತಾ ಹೋತಿ ಪರಪರಿಸಞ್ಚ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಚ ಹೋತಿ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲೀಬದ್ದೋ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಚ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ ಚ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಹೋತಿ ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಸಕಪರಿಸಂ ಉಬ್ಬೇಜೇತಾ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಪರಿಸಞ್ಚ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವ ಸಗವಚಣ್ಡೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲೀಬದ್ದೋ ನೇವ ಸಗವಚಣ್ಡೋ, ನೋ ಪರಗವಚಣ್ಡೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಬಲೀಬದ್ದೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ರುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೦೯. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಫೇಗ್ಗು ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ, ಫೇಗ್ಗು ಸಾರಪರಿವಾರೋ, ಸಾರೋ ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ, ಸಾರೋ ಸಾರಪರಿವಾರೋ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ರುಕ್ಖಾ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ರುಕ್ಖೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಫೇಗ್ಗು ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ, ಫೇಗ್ಗು ಸಾರಪರಿವಾರೋ, ಸಾರೋ ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ, ಸಾರೋ ಸಾರಪರಿವಾರೋ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಫೇಗ್ಗು ಹೋತಿ ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ; ಪರಿಸಾಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಫೇಗ್ಗು ಹೋತಿ ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಫೇಗ್ಗು ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಫೇಗ್ಗು ಹೋತಿ ಸಾರಪರಿವಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ; ಪರಿಸಾ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಫೇಗ್ಗು ಹೋತಿ ಸಾರಪರಿವಾರೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಫೇಗ್ಗು ಸಾರಪರಿವಾರೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾರೋ ಹೋತಿ ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ; ಪರಿಸಾ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾರೋ ಹೋತಿ ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಸಾರೋ ಫೇಗ್ಗುಪರಿವಾರೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾರೋ ಹೋತಿ ಸಾರಪರಿವಾರೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ; ಪರಿಸಾಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾರೋ ಹೋತಿ ಸಾರಪರಿವಾರೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಸಾರೋ ಸಾರಪರಿವಾರೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ರುಕ್ಖೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೭೦]। ನವಮಂ।

### ೧೦. ಆಸೀವಿಸಸುತ್ತಂ

೧೧೦. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸೀವಿಸಾ [ಆಸಿವಿಸಾ (ಕ॰) ಪು॰ ಪ॰ ೧೬೩]। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಆಗತವಿಸೋ ನ ಘೋರವಿಸೋ, ಘೋರವಿಸೋ ನ ಆಗತವಿಸೋ, ಆಗತವಿಸೋ ಚ ಘೋರವಿಸೋ ಚ, ನೇವಾಗತವಿಸೋ ನ ಘೋರವಿಸೋ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಸೀವಿಸಾ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಸೀವಿಸೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಆಗತವಿಸೋ ನ ಘೋರವಿಸೋ, ಘೋರವಿಸೋ ನ ಆಗತವಿಸೋ , ಆಗತವಿಸೋ ಚ ಘೋರವಿಸೋ ಚ, ನೇವಾಗತವಿಸೋ ನ ಘೋರವಿಸೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಗತವಿಸೋ ಹೋತಿ, ನ ಘೋರವಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಕುಜ್ಝತಿ। ಸೋ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಕೋಧೋ [ಕೋಪೋ (ಕ॰) ಪು॰ ಪ॰ ೧೬೩] ನ ದೀಘರತ್ತಂ ಅನುಸೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಗತವಿಸೋ ಹೋತಿ, ನ ಘೋರವಿಸೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸೀವಿಸೋ ಆಗತವಿಸೋ, ನ ಘೋರವಿಸೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಘೋರವಿಸೋ ಹೋತಿ, ನ ಆಗತವಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಕುಜ್ಝತಿ। ಸೋ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಕೋಧೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಅನುಸೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಘೋರವಿಸೋ ಹೋತಿ, ನ ಆಗತವಿಸೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸೀವಿಸೋ ಘೋರವಿಸೋ, ನ ಆಗತವಿಸೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಗತವಿಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಘೋರವಿಸೋ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಕುಜ್ಝತಿ। ಸೋ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಕೋಧೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಅನುಸೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಗತವಿಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಘೋರವಿಸೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸೀವಿಸೋ ಆಗತವಿಸೋ ಚ ಘೋರವಿಸೋ ಚ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವಾಗತವಿಸೋ ಹೋತಿ ನ ಘೋರವಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಕುಜ್ಝತಿ। ಸೋ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಕೋಧೋ ನ ದೀಘರತ್ತಂ ಅನುಸೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವಾಗತವಿಸೋ ಹೋತಿ, ನ ಘೋರವಿಸೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸೀವಿಸೋ ನೇವಾಗತವಿಸೋ ನ ಘೋರವಿಸೋ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಸೀವಿಸೂಪಮಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ವಲಾಹಕವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ದ್ವೇ ವಲಾಹಾ ಕುಮ್ಭ-ಉದಕ, ರಹದಾ ದ್ವೇ ಹೋನ್ತಿ ಅಮ್ಬಾನಿ।
ಮೂಸಿಕಾ ಬಲೀಬದ್ದಾ ರುಕ್ಖಾ, ಆಸೀವಿಸೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

# (೧೨) ೨. ಕೇಸಿವಗ್ಗೋ

## ೧. ಕೇಸಿಸುತ್ತಂ

೧೧೧. ಅಥ ಖೋ ಕೇಸಿ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಕೇಸಿಂ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – ''ತ್ವಂ ಖೋಸಿ, ಕೇಸಿ, ಪಞ್ಞಾತೋ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥೀತಿ [ಸಞ್ಞಾತೋ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಕೇಸಿ, ಅಸ್ಸದಮ್ಮಂ ವಿನೇಸೀ''ತಿ? ''ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಸ್ಸದಮ್ಮಂ ಸಣ್ಹೇನಪಿ ವಿನೇಮಿ, ಫರುಸೇನಪಿ ವಿನೇಮಿ , ಸಣ್ಹಫರುಸೇನಪಿ ವಿನೇಮೀ''ತಿ। ''ಸಚೇ ತೇ, ಕೇಸಿ, ಅಸ್ಸದಮ್ಮೋ ಸಣ್ಹೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಸಣ್ಹಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಕರೋಸೀ''ತಿ? ''ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಸ್ಸದಮ್ಮೋ ಸಣ್ಹೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಸಣ್ಹಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ; ಹನಾಮಿ ನಂ, ಭನ್ತೇ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಾ ಮೇ ಆಚರಿಯಕುಲಸ್ಸ ಅವಣ್ಣೋ ಅಹೋಸೀ''ತಿ।

''ಭಗವಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ। ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಪುರಿಸದಮ್ಮಂ ವಿನೇತೀ''ತಿ? ''ಅಹಂ ಖೋ, ಕೇಸಿ, ಪುರಿಸದಮ್ಮಂ ಸಣ್ಹೇನಪಿ ವಿನೇಮಿ, ಫರುಸೇನಪಿ ವಿನೇಮಿ, ಸಣ್ಹಫರುಸೇನಪಿ ವಿನೇಮಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಕೇಸಿ, ಸಣ್ಹಸ್ಮಿಂ – ಇತಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಇತಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಇತಿ ವಚೀಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಇತಿ ಮನೋಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ದೇವಾ, ಇತಿ ಮನುಸ್ಸಾತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಕೇಸಿ, ಫರುಸಸ್ಮಿಂ – ಇತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಇತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಇತಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಇತಿ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ನಿರಯೋ, ಇತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ, ಇತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ''ತಿ।

''ತತ್ರಿದಂ, ಕೇಸಿ, ಸಣ್ಹಫರುಸಸ್ಮಿಂ – ಇತಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಇತಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಇತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಇತಿ ವಚೀಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಇತಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಇತಿ ಮನೋಸುಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಇತಿ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ, ಇತಿ ದೇವಾ, ಇತಿ ಮನುಸ್ಸಾ, ಇತಿ ನಿರಯೋ, ಇತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ, ಇತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ''ತಿ।

''ಸಚೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸದಮ್ಮೋ ಸಣ್ಹೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಸಣ್ಹಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಕಿನ್ತಿ ನಂ ಭಗವಾ ಕರೋತೀ''ತಿ? ''ಸಚೇ ಮೇ, ಕೇಸಿ, ಪುರಿಸದಮ್ಮೋ ಸಣ್ಹೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಸಣ್ಹಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಹನಾಮಿ ನಂ, ಕೇಸೀ''ತಿ। ''ನ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಕಪ್ಪತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ – 'ಹನಾಮಿ, ನಂ ಕೇಸೀ'''ತಿ! ''ಸಚ್ಚಂ, ಕೇಸಿ! ನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಕಪ್ಪತಿ। ಅಪಿ ಚ ಯೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮೋ ಸಣ್ಹೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ಸಣ್ಹಫರುಸೇನ ವಿನಯಂ ನ ಉಪೇತಿ, ನ ತಂ ತಥಾಗತೋ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ, ನಾಪಿ ವಿಞ್ಞೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। ವಧೋ ಹೇಸೋ, ಕೇಸಿ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ – ಯಂ ನ ತಥಾಗತೋ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ, ನಾಪಿ ವಿಞ್ಞೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀ''ತಿ।

''ಸೋ ಹಿ ನೂನ, ಭನ್ತೇ, ಸುಹತೋ ಹೋತಿ – ಯಂ ನ ತಥಾಗತೋ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ, ನಾಪಿ ವಿಞ್ಞೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀತಿ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ''ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೧. ಜವಸುತ್ತಂ

೧೧೧. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅಜ್ಜವೇನ, ಜವೇನ, ಖನ್ತಿಯಾ, ಸೋರಚ್ಚೇನ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ, ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅಜ್ಜವೇನ, ಜವೇನ, ಖನ್ತಿಯಾ, ಸೋರಚ್ಚೇನ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೨. ಪತೋದಸುತ್ತಂ

೧೧೩. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭದ್ರಾ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಪತೋದಚ್ಛಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮಂ ಅಜ್ಜ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇಸ್ಸತಿ, ಕಿಮಸ್ಸಾಹಂ [ಕಥಮಸ್ಸಾಹಂ (ಕ॰)] ಪಟಿಕರೋಮೀ’ತಿ! ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಪತೋದಚ್ಛಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಲೋಮವೇಧವಿದ್ಧೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮಂ ಅಜ್ಜ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇಸ್ಸತಿ, ಕಿಮಸ್ಸಾಹಂ ಪಟಿಕರೋಮೀ’ತಿ! ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಪತೋದಚ್ಛಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ನಾಪಿ ಲೋಮವೇಧವಿದ್ಧೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಚಮ್ಮವೇಧವಿದ್ಧೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮಂ ಅಜ್ಜ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇಸ್ಸತಿ, ಕಿಮಸ್ಸಾಹಂ ಪಟಿಕರೋಮೀ’ತಿ! ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಪತೋದಚ್ಛಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ನಾಪಿ ಲೋಮವೇಧವಿದ್ಧೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ನಾಪಿ ಚಮ್ಮವೇಧವಿದ್ಧೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಅಟ್ಠಿವೇಧವಿದ್ಧೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮಂ ಅಜ್ಜ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇಸ್ಸತಿ, ಕಿಮಸ್ಸಾಹಂ ಪಟಿಕರೋಮೀ’ತಿ ! ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಭದ್ರಾ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋಮೇ ಭದ್ರಾ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ಸುಣಾತಿ - ‘ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದುಕ್ಖಿತೋ ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ [ಕಾಲಕತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ’ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಯೋನಿಸೋ ಪದಹತಿ। ಪಹಿತತ್ತೋ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಪರಮಸಚ್ಚಂ [ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚಂ (ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮೩ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಪತೋದಚ್ಛಾಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಭದ್ರಂ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಣಾತಿ - ‘ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದುಕ್ಖಿತೋ ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ವಾ’ತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಾಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಿತಂ ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ವಾ। ಸೋ ತೇನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಯೋನಿಸೋ ಪದಹತಿ। ಪಹಿತತ್ತೋ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಪರಮಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಲೋಮವೇಧವಿದ್ಧೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಭದ್ರಂ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಣಾತಿ - ‘ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದುಕ್ಖಿತೋ ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ವಾ’ತಿ, ನಾಪಿ ಸಾಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಿತಂ ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ವಾ, ಅಪಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಞಾತಿ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತೋ ವಾ ದುಕ್ಖಿತೋ ವಾ ಹೋತಿ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ವಾ। ಸೋ ತೇನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಯೋನಿಸೋ ಪದಹತಿ। ಪಹಿತತ್ತೋ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಪರಮಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಚಮ್ಮವೇಧವಿದ್ಧೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಭದ್ರಂ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಣಾತಿ - ‘ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಗಾಮೇ ವಾ ನಿಗಮೇ ವಾ ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದುಕ್ಖಿತೋ ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ವಾ’ತಿ, ನಾಪಿ ಸಾಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಿತಂ ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತಂ ವಾ, ನಾಪಿಸ್ಸ ಞಾತಿ ವಾ ಸಾಲೋಹಿತೋ ವಾ ದುಕ್ಖಿತೋ ವಾ ಹೋತಿ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ವಾ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಾಮಞ್ಞೇವ ಫುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸಾರೀರಿಕಾಹಿ ವೇದನಾಹಿ ದುಕ್ಖಾಹಿ ತಿಬ್ಬಾಹಿ [ತಿಪ್ಪಾಹಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಖರಾಹಿ ಕಟುಕಾಹಿ ಅಸಾತಾಹಿ ಅಮನಾಪಾಹಿ ಪಾಣಹರಾಹಿ। ಸೋ ತೇನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಯೋನಿಸೋ ಪದಹತಿ। ಪಹಿತತ್ತೋ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಪರಮಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಅಟ್ಠಿವೇಧವಿದ್ಧೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಭದ್ರಂ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯಂ ವದಾಮಿ। ಏವರೂಪೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಭದ್ರೋ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೋ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಭದ್ರಾ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

## ೪. ನಾಗಸುತ್ತಂ

೧೧೪. "ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸೋತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಹನ್ತಾ ಚ, ಖನ್ತಾ ಚ, ಗನ್ತಾ ಚ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸೋತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಯಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಕಾರಣಂ ಕಾರೇತಿ - ಯದಿ ವಾ ಕತಪುಬ್ಬಂ ಯದಿ ವಾ ಅಕತಪುಬ್ಬಂ - ತಂ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ [ಅಟ್ಠಿಕತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೪೦] ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ [ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಸುಣಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸೋತಾ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಹನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಹತ್ಥಿಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಹತ್ಥಾರುಹಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅಸ್ಸಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅಸ್ಸಾರುಹಮ್ಪಿ ಹನತಿ , ರಥಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ರಥಿಕಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಪತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಹನತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಹನ್ತಾ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಗತೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸತ್ತಿಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಅಸಿಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಉಸುಪ್ಪಹಾರಾನಂ ಫರಸುಪ್ಪಹಾರಾನಂ ["ಫರಸುಪ್ಪಹಾರಾನ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಪದಂ ಸ್ಯಾಮಪೋತ್ಥಕೇ ನತ್ಥಿ। ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೧೭ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಭೇರಿಪಣವಸಙ್ಖತಿಣವನಿನ್ನಾದಸದ್ದಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಖನ್ತಾ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಯಮೇನಂ ಹತ್ಥಿದಮ್ಮಸಾರಥಿ ದಿಸಂ ಪೇಸೇತಿ - ಯದಿ ವಾ ಗತಪುಬ್ಬಂ ಯದಿ ವಾ ಅಗತಪುಬ್ಬಂ - ತಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಹನ್ತಾ ಚ, ಖನ್ತಾ ಚ, ಗನ್ತಾ ಚ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತಾ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಹನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ (ಹನತಿ) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು। ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೬೪ ಪಟಿಪದಾವಗ್ಗೇ ಚತುತ್ಥಸುತ್ತೇ ಪನ "ಸಮೇತೀ"ತಿ ಪದಂ ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ] ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ...ಪೇ॰... ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ...ಪೇ॰... ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಹನತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಹನ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪಿಪಾಸಾಯ, ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖನ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾಯಂ ದಿಸಾ ಅಗತಪುಬ್ಬಾ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ ಯದಿದಂ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಂ ಖಿಪ್ಪಞ್ಞೇವ ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗನ್ತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಠಾನಸುತ್ತಂ

೧೧೫. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಂ ಅಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ತಞ್ಚ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಂ ಅಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ತಞ್ಚ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಂ ಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ತಞ್ಚ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಂ ಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ತಞ್ಚ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಠಾನಂ ಅಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ತಞ್ಚ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಂ ಉಭಯೇನೇವ ನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ [ಪಞ್ಞಾಯತಿ (?)]। ಯಮ್ಪಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಕ॰)] ಠಾನಂ ಅಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ಇಮಿನಾಪಿ ನಂ [ತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಸ್ಯಾಮಪೋತ್ಥಕೇ ನತ್ಥಿ] ನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಠಾನಂ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ; ಇಮಿನಾಪಿ ನಂ [ತಂ (ಪೀ॰) ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಂ ಉಭಯೇನೇವ ನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಠಾನಂ ಅಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ತಞ್ಚ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ - ಇಮಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನೇ ಬಾಲೋ ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ಪುರಿಸಥಾಮೇ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಖೋ ಇದಂ ಠಾನಂ ಅಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ಅಥ ಚರಹಿದಂ ಠಾನಂ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ’ತಿ। ಸೋ ತಂ ಠಾನಂ ನ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಕಯಿರಮಾನಂ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಪಣ್ಡಿತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಖೋ ಇದಂ ಠಾನಂ ಅಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ಅಥ ಚರಹಿದಂ ಠಾನಂ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ’ತಿ। ಸೋ ತಂ ಠಾನಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಠಾನಂ ಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ತಞ್ಚ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ - ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನೇ ಬಾಲೋ ಚ ಪಣ್ಡಿತೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ಪುರಿಸಥಾಮೇ ಪುರಿಸವೀರಿಯೇ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೇ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಖೋ ಇದಂ ಠಾನಂ ಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ಅಥ ಚರಹಿದಂ ಠಾನಂ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ’ತಿ। ಸೋ ತಂ ಠಾನಂ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಪಣ್ಡಿತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಖೋ ಇದಂ ಠಾನಂ ಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ; ಅಥ ಚರಹಿದಂ ಠಾನಂ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅನತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ’ತಿ। ಸೋ ತಂ ಠಾನಂ ನ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಅಕಯಿರಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಠಾನಂ ಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ, ತಞ್ಚ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ - ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಂ ಉಭಯೇನೇವ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ। ಯಮ್ಪಿದಂ ಠಾನಂ ಮನಾಪಂ ಕಾತುಂ, ಇಮಿನಾಪಿ ನಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ; ಯಮ್ಪಿದಂ ಠಾನಂ ಕಯಿರಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಇಮಿನಾಪಿ ನಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಂ ಉಭಯೇನೇವ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಅಪ್ಪಮಾದಸುತ್ತಂ

೧೧೬. “ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನೇಹಿ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕರಣೀಯೋ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಹಥ, ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಥ; ತತ್ಥ ಚ ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ। ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಹಥ, ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಥ; ತತ್ಥ ಚ ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ। ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಹಥ, ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇಥ; ತತ್ಥ ಚ ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಹಥ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಭಾವೇಥ ; ತತ್ಥ ಚ ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವಿತಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವಿತಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವಿತಂ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಭಾವಿತಾ, ಸೋ ನ ಭಾಯತಿ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಸ್ಸ ಮರಣಸ್ಸಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಆರಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೧೭. “ಚತೂಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನೇಸು ಅತ್ತರೂಪೇನ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಸತಿ ಚೇತಸೋ ಆರಕ್ಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ‘ಮಾ ಮೇ ರಜನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ರಜ್ಜೀ’ತಿ ಅತ್ತರೂಪೇನ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಸತಿ ಚೇತಸೋ ಆರಕ್ಖೋ ಕರಣೀಯೋ; ‘ಮಾ ಮೇ ದೋಸನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ದುಸ್ಸೀ’ತಿ ಅತ್ತರೂಪೇನ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಸತಿ ಚೇತಸೋ ಆರಕ್ಖೋ ಕರಣೀಯೋ; ‘ಮಾ ಮೇ ಮೋಹನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಮುಯ್ಹೀ’ತಿ ಅತ್ತರೂಪೇನ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಸತಿ ಚೇತಸೋ ಆರಕ್ಖೋ ಕರಣೀಯೋ; ‘ಮಾ ಮೇ ಮದನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ಮಜ್ಜೀ’ತಿ ಅತ್ತರೂಪೇನ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಸತಿ ಚೇತಸೋ ಆರಕ್ಖೋ ಕರಣೀಯೋ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಜನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ನ ರಜ್ಜತಿ ವೀತರಾಗತ್ತಾ, ದೋಸನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ನ ದುಸ್ಸತಿ ವೀತದೋಸತ್ತಾ, ಮೋಹನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ನ ಮುಯ್ಹತಿ ವೀತಮೋಹತ್ತಾ, ಮದನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ನ ಮಜ್ಜತಿ ವೀತಮದತ್ತಾ, ಸೋ ನ ಛಮ್ಭತಿ ನ ಕಮ್ಪತಿ ನ ವೇಧತಿ ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಚ ಪನ ಸಮಣವಚನಹೇತುಪಿ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಸಂವೇಜನೀಯಸುತ್ತಂ

೧೧೮. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಾನಿ ಸಂವೇಜನೀಯಾನಿ ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ‘ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಜಾತೋ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಂ ಸಂವೇಜನೀಯಂ ಠಾನಂ। ‘ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಂ ಸಂವೇಜನೀಯಂ ಠಾನಂ। ‘ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇಸೀ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಂ ಸಂವೇಜನೀಯಂ ಠಾನಂ। ‘ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ’ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಂ

ಸಂವೇಜನೀಯಂ ಠಾನಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಸದ್ಧಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನೀಯಾನಿ ಸಂವೇಜನೀಯಾನಿ ಠಾನಾನೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಪಠಮಭಯಸುತ್ತಂ

೧೧೯. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಜಾತಿಭಯಂ, ಜರಾಭಯಂ, ಬ್ಯಾಧಿಭಯಂ, ಮರಣಭಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ದುತಿಯಭಯಸುತ್ತಂ

೧೨೦. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅಗ್ಗಿಭಯಂ, ಉದಕಭಯಂ, ರಾಜಭಯಂ, ಚೋರಭಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಕೇಸಿವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಕೇಸಿ ಜವೋ ಪತೋದೋ ಚ, ನಾಗೋ ಠಾನೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।
ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಚ ಆರಕ್ಖೋ, ಸಂವೇಜನೀಯಞ್ಚ ದ್ವೇ ಭಯಾತಿ॥

# (೧೩) ૩. ಭಯವಗ್ಗೋ

## ೧. ಅತ್ತಾನುವಾದಸುತ್ತಂ

೧೨೧. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ತಾನುವಾದಭಯಂ, ಪರಾನುವಾದಭಯಂ, ದಣ್ಡಭಯಂ, ದುಗ್ಗತಿಭಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಾನುವಾದಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಞ್ಚೇವ [ಅಹಞ್ಚೇ (?)] ಖೋ ಪನ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ಕಿಞ್ಚ ತಂ ಯಂ ಮಂ [ಕಿಞ್ಚ ತಂ ಮಂ (ಸೀ॰), ಕಿಞ್ಚ ಮಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಕಿಞ್ಚ ತಂ ಕಮ್ಮಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ನ ಉಪವದೇಯ್ಯಾ'ತಿ! ಸೋ ಅತ್ತಾನುವಾದಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಾನುವಾದಭಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಾನುವಾದಭಯಂ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ಕಿಞ್ಚ ತಂ ಯಂ ಮಂ ಪರೇ ಸೀಲತೋ ನ ಉಪವದೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ! ಸೋ ಪರಾನುವಾದಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಾನುವಾದಭಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಣ್ಡಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಸ್ಸತಿ ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ, ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತೇ, ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ, ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ, ಅದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತೇ, ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತೇ, ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಬಲಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಕಹಾಪಣಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೇ, ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತೇ, ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತೇ, ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತೇ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತೇ।

"ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯಥಾರೂಪಾನಂ ಖೋ ಪಾಪಕಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಹೇತು ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತಿ, ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಮಮ್ಪಿ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವರೂಪಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇಯ್ಯುಂ, ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇಯ್ಯುಂ, ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇಯ್ಯುಂ, ಅದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇಯ್ಯುಂ, ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ, ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ, ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ, ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ; ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಬಲಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಕಹಾಪಣಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯುಂ, ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇಯ್ಯುಂ, ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇಯ್ಯುಂ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ

ಛಿನ್ದೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ। ಸೋ ದಣ್ಡಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ನ ಪರೇಸಂ ಪಾಭತಂ ವಿಲುಮ್ಪನ್ತೋ ಚರತಿ। ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ…ಪೇ॰… ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಣ್ಡಭಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಗ್ಗತಿಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಖೋ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಾಪಕೋ ವಿಪಾಕೋ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಂ, ಕಿಞ್ಚ ತಂ ಯಾಹಂ ನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ! ಸೋ ದುಗ್ಗತಿಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಪಹಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಿ, ಸುದ್ಧಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಗ್ಗತಿಭಯಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನೀ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೨. ಊಮಿಭಯಸುತ್ತಂ

೧೨೨. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಯಾನಿ ಉದಕೋರೋಹನ್ತಸ್ಸ [ಉದಕೋರೋಹನ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೬೧)] ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾನಿ । ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಊಮಿಭಯಂ, ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಂ, ಆವಟ್ಟಭಯಂ, ಸುಸುಕಾಭಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ ಉದಕೋರೋಹನ್ತಸ್ಸ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾನಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ [ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ [ಪಬ್ಬಜತೋ (ಸೀ॰)] ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಊಮಿಭಯಂ, ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಂ, ಆವಟ್ಟಭಯಂ, ಸುಸುಕಾಭಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಊಮಿಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - ‘ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ’ತಿ! ತಮೇನಂ ತಥಾ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ - ‘ಏವಂ ತೇ ಅಭಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಆಲೋಕೇತಬ್ಬಂ , ಏವಂ ತೇ ವಿಲೋಕೇತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಸಮಿಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಪಸಾರಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಂ ಧಾರೇತಬ್ಬ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಮಯಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತಾ ಸಮಾನಾ ಅಞ್ಞೇ ಓವದಾಮಪಿ ಅನುಸಾಸಾಮಪಿ। ಇಮೇ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ಪುತ್ತಮತ್ತಾ ಮಞ್ಞೇ ನತ್ತಮತ್ತಾ ಮಞ್ಞೇ ಓವದಿತಬ್ಬಂ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಊಮಿಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋ। ಊಮಿಭಯನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಊಮಿಭಯಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - ‘ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ’ತಿ! ತಮೇನಂ ತಥಾ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಓವದನ್ತಿ ಅನುಸಾಸನ್ತಿ - ‘ಇದಂ ತೇ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ನ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ನ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಇದಂ ತೇ ಪಾತಬ್ಬಂ , ಇದಂ ತೇ ನ ಪಾತಬ್ಬಂ, ಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ನ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ನ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ,

ಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ಪಾತಬ್ಬಂ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ತೇ ನ ಪಾತಬ್ಬಂ, ಕಾಲೇ ತೇ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ವಿಕಾಲೇ ತೇ ನ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಕಾಲೇ ತೇ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ವಿಕಾಲೇ ತೇ ನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಕಾಲೇ ತೇ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ, ವಿಕಾಲೇ ತೇ ನ ಸಾಯಿತಬ್ಬಂ, ಕಾಲೇ ತೇ ಪಾತಬ್ಬಂ, ವಿಕಾಲೇ ತೇ ನ ಪಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಮಯಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತಾ ಸಮಾನಾ ಯಂ ಇಚ್ಛಾಮ ತಂ ಖಾದಾಮ, ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮ ನ ತಂ ಖಾದಾಮ; ಯಂ ಇಚ್ಛಾಮ ತಂ ಭುಞ್ಜಾಮ, ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮ ನ ತಂ ಭುಞ್ಜಾಮ; ಯಂ ಇಚ್ಛಾಮ ತಂ ಸಾಯಾಮ, ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮ ನ ತಂ ಸಾಯಾಮ; ಯಂ ಇಚ್ಛಾಮ ತಂ ಪಿವಾಮ, ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮ ನ ತಂ ಪಿವಾಮ; ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಖಾದಾಮ ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಖಾದಾಮ ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮ ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮ ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಸಾಯಾಮ ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಸಾಯಾಮ ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಪಿವಾಮ ಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಪಿವಾಮ, ಕಾಲೇಪಿ ಖಾದಾಮ ವಿಕಾಲೇಪಿ ಖಾದಾಮ ಕಾಲೇಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮ ವಿಕಾಲೇಪಿ ಭುಞ್ಜಾಮ ಕಾಲೇಪಿ ಸಾಯಾಮ ವಿಕಾಲೇಪಿ ಸಾಯಾಮ ಕಾಲೇಪಿ ಪಿವಾಮ ವಿಕಾಲೇಪಿ ಪಿವಾಮ; ಯಮ್ಪಿ ನೋ ಸದ್ಧಾ ಗಹಪತಿಕಾ ದಿವಾ ವಿಕಾಲೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ವಾ ಭೋಜನೀಯಂ ವಾ ದೇನ್ತಿ, ತತ್ರಪಿಮೇ [ತತ್ಥಪಿಮೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೬೩)] ಮುಖಾವರಣಂ ಮಞ್ಞೇ ಕರೋನ್ತೀ'ತಿ। ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋ। ಕುಮ್ಭೀಲಭಯನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓದರಿಕತ್ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮ್ಭೀಲಭಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವಟ್ಟಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ, ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ! ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಗಹಪತಿಂ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಂ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಂ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಂ ಪರಿಚಾರಯಮಾನಂ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಮಯಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತಾ ಸಮಾನಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಾ ಪರಿಚಾರಿಮ್ಹಾ; ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಕುಲೇ ಭೋಗಾ। ಸಕ್ಕಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕಾತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ ! ಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆವಟ್ಟಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋ। ಆವಟ್ಟಭಯನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆವಟ್ಟಭಯಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಸುಕಾಭಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ! ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ ಅರಕ್ಖಿತೇನೇವ ಕಾಯೇನ ಅರಕ್ಖಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಅರಕ್ಖಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಅಸಂವುತೇಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ। ತಸ್ಸ ಮಾತುಗಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ ದುನ್ನಿವತ್ಥಂ ವಾ ದುಪ್ಪಾರುತಂ ವಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಸುಕಾಭಯಸ್ಸ ಭೀತೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತೋ। ಸುಸುಕಾಭಯನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಸುಕಾಭಯಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಭಯಾನಿ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಿತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

## ೩. ಪಠಮನಾನಾಕರಣಸುತ್ತಂ

೧೨೩. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? [ಕಥಾ॰ ೬೭೧ ಆದಯೋ] ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ, ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ಥ ಠಿತೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರೀ ಅಪರಿಹೀನೋ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ಕಪ್ಪೋ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ। ತತ್ಥ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ನಿರಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ। ಭಗವತೋ ಪನ ಸಾವಕೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಭವೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸೇಸೋ ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇನ, ಯದಿದಂ ಗತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಸತಿ [ಯದಿದಂ ಚುತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಚಾತಿ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೧೭ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ]।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ, ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ಥ ಠಿತೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರೀ ಅಪರಿಹೀನೋ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಆಭಸ್ಸರಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಆಭಸ್ಸರಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ। ತತ್ಥ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ನಿರಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ। ಭಗವತೋ ಪನ ಸಾವಕೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಭವೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸೇಸೋ ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇನ, ಯದಿದಂ ಗತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಸತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ, ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ಥ ಠಿತೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರೀ ಅಪರಿಹೀನೋ, ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಸುಭಕಿಣ್ಹಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸುಭಕಿಣ್ಹಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ಚತ್ತಾರೋ ಕಪ್ಪಾ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ। ತತ್ಥ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ನಿರಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ। ಭಗವತೋ ಪನ ಸಾವಕೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಭವೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸೇಸೋ ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇನ, ಯದಿದಂ ಗತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಸತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ, ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ಥ ಠಿತೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರೀ ಅಪರಿಹೀನೋ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ವೇಹಪ್ಫಲಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ವೇಹಪ್ಫಲಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ಪಞ್ಚ

ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ। ತತ್ಥ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ನಿರಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ। ಭಗವತೋ ಪನ ಸಾವಕೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಭವೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸೇಸೋ ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇನ, ಯದಿದಂ ಗತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಸತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ''ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ದುತಿಯನಾನಾಕರಣಸುತ್ತಂ

೧೨೪. ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುದ್ಧಾವಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಪತ್ತಿ ಅಸಾಧಾರಣಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುದ್ಧಾವಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಪತ್ತಿ ಅಸಾಧಾರಣಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ''ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಪಠಮಮೇತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೨೫. ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ, ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ಥ ಠಿತೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರೀ ಅಪರಿಹೀನೋ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ಕಪ್ಪೋ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ। ತತ್ಥ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ನಿರಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ। ಭಗವತೋ ಪನ ಸಾವಕೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಭವೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸೇಸೋ ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇನ, ಯದಿದಂ ಗತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಸತಿ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ

ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ, ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತತ್ಥ ಠಿತೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರೀ ಅಪರಿಹೀನೋ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಆಭಸ್ಸರಾನಂ [ಸ್ಯಾಮಪೋತ್ಥಕೇ ಪನ ಕರುಣಾದಯೋ ತಯೋ ವಿಹಾರಾ ಆಭಸ್ಸರಾದೀಹಿ ತೀಹಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಮೇವ ದಸ್ಸಿತಂ] ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಆಭಸ್ಸರಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ದ್ವೇ ಕಪ್ಪಾ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ…ಪೇ॰… ಸುಭಕಿಣ್ಹಾನಂ [ಸ್ಯಾಮಪೋತ್ಥಕೇ ಪನ ಕರುಣಾದಯೋ ತಯೋ ವಿಹಾರಾ ಆಭಸ್ಸರಾದೀಹಿ ತೀಹಿ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಮೇವ ದಸ್ಸಿತಂ] ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸುಭಕಿಣ್ಹಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ಚತ್ತಾರೋ ಕಪ್ಪಾ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ…ಪೇ॰… ವೇಹಪ್ಫಲಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ವೇಹಪ್ಫಲಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾನಂ ಪಞ್ಚ ಕಪ್ಪಸತಾನಿ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ। ತತ್ಥ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ನಿರಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ। ಭಗವತೋ ಪನ ಸಾವಕೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಯಾವತಕಂ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಆಯುಪ್ಪಮಾಣಂ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಭವೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸೇಸೋ ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇನ, ಯದಿದಂ ಗತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಸತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ''ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ದುತಿಯಮೇತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೨೬. ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುದ್ಧಾವಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಪತ್ತಿ ಅಸಾಧಾರಣಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕರುಣಾ…ಪೇ॰… ಮುದಿತಾ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ । ಸೋ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಹೋತಿ ರೂಪಗತಂ ವೇದನಾಗತಂ ಸಞ್ಞಾಗತಂ ಸಙ್ಖಾರಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಗತಂ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುದ್ಧಾವಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಪತ್ತಿ ಅಸಾಧಾರಣಾ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ''ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಪಠಮತಥಾಗತಅಚ್ಛರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೨೭. “ತಥಾಗತಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ [ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಯದಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಾ ಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾ, ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ಅಥ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯಾಪಿ ತಾ ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ ಅಘಾ ಅಸಂವುತಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ ಯತ್ಥಪಿಮೇಸಂ [ಯತ್ಥಿಮೇಸಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾನಂ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾನಂ ಆಭಾ ನಾನುಭೋನ್ತಿ, ತತ್ಥಪಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ - ‘ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ [ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಪಾತುಭವತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಅಥ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯಾಪಿ ತಾ ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ ಅಘಾ ಅಸಂವುತಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ ಯತ್ಥಪಿಮೇಸಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾನಂ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾನಂ ಆಭಾ ನಾನುಭೋನ್ತಿ, ತತ್ಥಪಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ - ‘ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ, ಅಥ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯಾಪಿ ತಾ ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ ಅಘಾ ಅಸಂವುತಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ ಯತ್ಥಪಿಮೇಸಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾನಂ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾನಂ ಆಭಾ ನಾನುಭೋನ್ತಿ, ತತ್ಥಪಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ - ‘ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ತಥಾಗತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ, ಅಥ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯಾಪಿ ತಾ ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ ಅಘಾ ಅಸಂವುತಾ ಅನ್ಧಕಾರಾ ಅನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾ ಯತ್ಥಪಿಮೇಸಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾನಂ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾನಂ ಆಭಾ ನಾನುಭೋನ್ತಿ, ತತ್ಥಪಿ ಅಪ್ಪಮಾಣೋ ಉಳಾರೋ ಓಭಾಸೋ ಪಾತುಭವತಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ದೇವಾನಂ ದೇವಾನುಭಾವಂ। ಯೇಪಿ ತತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಉಪಪನ್ನಾ ತೇಪಿ ತೇನೋಭಾಸೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ - ‘ಅಞ್ಞೇಪಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಾತುಭವತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಾತುಭವನ್ತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ದುತಿಯತಥಾಗತಅಚ್ಛರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೨೮. “ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಾತುಭವನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಆಲಯಾರಾಮಾ [ಆಲಯರಾಮಾ (ಅಞ್ಞಸುತ್ತೇಸು)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಾ ಆಲಯರತಾ ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾ; ಸಾ ತಥಾಗತೇನ ಅನಾಲಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತಿ । ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಮಾನಾರಾಮಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಾ ಮಾನರತಾ ಮಾನಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಸಾ ತಥಾಗತೇನ ಮಾನವಿನಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಅನುಪಸಮಾರಾಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಾ ಅನುಪಸಮರತಾ ಅನುಪಸಮಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಸಾ ತಥಾಗತೇನ ಓಪಸಮಿಕೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಾತುಭವತಿ।

“ಅವಿಜ್ಜಾಗತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜಾ ಅಣ್ಡಭೂತಾ ಪರಿಯೋನದ್ಧಾ। ಸಾ ತಥಾಗತೇನ ಅವಿಜ್ಜಾವಿನಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಅಚ್ಛರಿಯೋ ಅಬ್ಭುತೋ ಧಮ್ಮೋ ಪಾತುಭವತಿ। ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವಾ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಾತುಭವನ್ತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಆನನ್ದಅಚ್ಛರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೨೯. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಆನನ್ದೇ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಆನನ್ದೇ”ತಿ। ನವಮಂ।

## ೧೦. ಚಕ್ಕವತ್ತಿಅಚ್ಛರಿಯಸುತ್ತಂ

೧೩೦. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ರಞ್ಞೇ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಮ್ಹಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಹಪತಿಪರಿಸಾ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಹಪತಿಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಪರಿಸಾ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ರಞ್ಞೇ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಮ್ಹಿ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ [ಚತ್ತಾರೋಮೇ (ಕ॰)] ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಆನನ್ದೇ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ।

“ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಪರಿಸಾ…ಪೇ॰… ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕಪರಿಸಾ…ಪೇ॰… ಸಚೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾಪರಿಸಾ ಆನನ್ದಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ದಸ್ಸನೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ತತ್ರ ಚೇ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಭಾಸಿತೇನಪಿ ಸಾ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋತಿ। ಅತಿತ್ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾಪರಿಸಾ ಹೋತಿ, ಅಥ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀ ಭವತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಅಬ್ಭುತಾ ಧಮ್ಮಾ ಆನನ್ದೇ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಭಯವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅತ್ತಾನುವಾದಊಮಿ ಚ, ದ್ವೇ ಚ ನಾನಾ ದ್ವೇ ಚ ಹೋನ್ತಿ।
ಮೇತ್ತಾ ದ್ವೇ ಚ ಅಚ್ಛರಿಯಾ, ಅಪರಾ ಚ ತಥಾ ದುವೇತಿ॥

# (೧೪) ४. ಪುಗ್ಗಲವಗ್ಗೋ

## ೧. ಸಂಯೋಜನಸುತ್ತಂ

೧೩೧. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ।

“ಕತಮಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ? ಸಕದಾಗಾಮಿಸ್ಸ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ।

“ಕತಮಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ? ಉದ್ಧಂಸೋತಸ್ಸ ಅಕನಿಟ್ಠಗಾಮಿನೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ।

“ಕತಮಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ? ಅನ್ತರಾಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ।

“ಕತಮಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ? ಅರಹತೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಉಪಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಭವಪಟಿಲಾಭಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ಪಟಿಭಾನಸುತ್ತಂ

೧೩೨. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಯುತ್ತಪ್ಪಟಿಭಾನೋ, ನೋ ಮುತ್ತಪ್ಪಟಿಭಾನೋ; ಮುತ್ತಪ್ಪಟಿಭಾನೋ, ನೋ ಯುತ್ತಪ್ಪಟಿಭಾನೋ; ಯುತ್ತಪ್ಪಟಿಭಾನೋ ಚ ಮುತ್ತಪ್ಪಟಿಭಾನೋ ಚ; ನೇವ ಯುತ್ತಪ್ಪಟಿಭಾನೋ ನ ಮುತ್ತಪ್ಪಟಿಭಾನೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೫೨ ಆದಯೋ]। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂಸುತ್ತಂ

೧೩೩. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ? ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞೂ, ವಿಪಞ್ಚಿತಞ್ಞೂ, ನೇಯ್ಯೋ, ಪದಪರಮೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೫೨ ಆದಯೋ]। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಉಟ್ಠಾನಫಲಸುತ್ತಂ

೧೩೪. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಉಟ್ಠಾನಫಲೂಪಜೀವೀ ನ ಕಮ್ಮಫಲೂಪಜೀವೀ, ಕಮ್ಮಫಲೂಪಜೀವೀ ನ ಉಟ್ಠಾನಫಲೂಪಜೀವೀ, ಉಟ್ಠಾನಫಲೂಪಜೀವೀ ಚೇವ ಕಮ್ಮಫಲೂಪಜೀವೀ ಚ, ನೇವ ಉಟ್ಠಾನಫಲೂಪಜೀವೀ ನ ಕಮ್ಮಫಲೂಪಜೀವೀ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೬೭]। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಸಾವಜ್ಜಸುತ್ತಂ

೧೩೫. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೪೪ ಆದಯೋ] ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಾವಜ್ಜೋ, ವಜ್ಜಬಹುಲೋ, ಅಪ್ಪವಜ್ಜೋ, ಅನವಜ್ಜೋ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾವಜ್ಜೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾವಜ್ಜೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸಾವಜ್ಜೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸಾವಜ್ಜೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾವಜ್ಜೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ವಜ್ಜಬಹುಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾವಜ್ಜೇನ ಬಹುಲಂ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅನವಜ್ಜೇನ; ಸಾವಜ್ಜೇನ ಬಹುಲಂ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅನವಜ್ಜೇನ; ಸಾವಜ್ಜೇನ ಬಹುಲಂ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಅನವಜ್ಜೇನ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ವಜ್ಜಬಹುಲೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪವಜ್ಜೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನವಜ್ಜೇನ ಬಹುಲಂ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಸಾವಜ್ಜೇನ; ಅನವಜ್ಜೇನ ಬಹುಲಂ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಸಾವಜ್ಜೇನ; ಅನವಜ್ಜೇನ ಬಹುಲಂ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಂ ಸಾವಜ್ಜೇನ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪವಜ್ಜೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನವಜ್ಜೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನವಜ್ಜೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅನವಜ್ಜೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅನವಜ್ಜೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ

ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನವಜ್ಜೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ''ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಪಠಮಸೀಲಸುತ್ತಂ

**೧೩೬**. ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲೇಸು ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ, ಪಞ್ಞಾಯ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ।

''ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ, ಪಞ್ಞಾಯ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ।

''ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ, ಪಞ್ಞಾಯ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ।

''ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ, ಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ''ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ದುತಿಯಸೀಲಸುತ್ತಂ

**೧೩೭**. ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನ ಸೀಲಗರು ಹೋತಿ ನ ಸೀಲಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ನ ಸಮಾಧಿಗರು ಹೋತಿ ನ ಸಮಾಧಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ನ ಪಞ್ಞಾಗರು ಹೋತಿ ನ ಪಞ್ಞಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ।

''ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲಗರು ಹೋತಿ ಸೀಲಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ನ ಸಮಾಧಿಗರು ಹೋತಿ ನ ಸಮಾಧಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ನ ಪಞ್ಞಾಗರು ಹೋತಿ ನ ಪಞ್ಞಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ।

''ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲಗರು ಹೋತಿ ಸೀಲಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ಸಮಾಧಿಗರು ಹೋತಿ ಸಮಾಧಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ನ ಪಞ್ಞಾಗರು ಹೋತಿ ನ ಪಞ್ಞಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ।

''ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲಗರು ಹೋತಿ ಸೀಲಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ಸಮಾಧಿಗರು ಹೋತಿ ಸಮಾಧಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ, ಪಞ್ಞಾಗರು ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾಧಿಪತೇಯ್ಯೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ''ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ನಿಕಟ್ಠಸುತ್ತಂ

**೧೩೮**. ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಅನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ, ಅನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ, ಅನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಚ ಅನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಚ, ನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಚ ನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಚ।

''ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ [ಅರಞ್ಞೇ ವನಪತ್ಥಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ

ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಹೋತಿ ನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನಹೇವ ಖೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಹೋತಿ ನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನಹೇವ ಖೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವತಿ । ಸೋ ತತ್ಥ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಚ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವತಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನಿಕಟ್ಠಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ನಿಕಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಧಮ್ಮಕಥಿಕಸುತ್ತಂ

೧೩೯. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಅಪ್ಪಞ್ಚ ಭಾಸತಿ ಅಸಹಿತಞ್ಚ; ಪರಿಸಾ ಚಸ್ಸ [ಪರಿಸಾ ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಪು॰ ಪ॰ ೧೫೭] ನ ಕುಸಲಾ ಹೋತಿ ಸಹಿತಾಸಹಿತಸ್ಸ। ಏವರೂಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಏವರೂಪಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಅಪ್ಪಞ್ಚ ಭಾಸತಿ ಸಹಿತಞ್ಚ; ಪರಿಸಾ ಚಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಹೋತಿ ಸಹಿತಾಸಹಿತಸ್ಸ। ಏವರೂಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಏವರೂಪಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಬಹುಞ್ಚ ಭಾಸತಿ ಅಸಹಿತಞ್ಚ; ಪರಿಸಾ ಚಸ್ಸ ನ ಕುಸಲಾ ಹೋತಿ ಸಹಿತಾಸಹಿತಸ್ಸ। ಏವರೂಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಏವರೂಪಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಬಹುಞ್ಚ ಭಾಸತಿ ಸಹಿತಞ್ಚ; ಪರಿಸಾ ಚಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಹೋತಿ ಸಹಿತಾಸಹಿತಸ್ಸ। ಏವರೂಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಏವರೂಪಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ವಾದೀಸುತ್ತಂ

೧೪೦. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾದೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅತ್ಥಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾದೀ ಅತ್ಥತೋ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನೋ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾದೀ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನೋ ಅತ್ಥತೋ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾದೀ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಾದೀ ನೇವತ್ಥತೋ ನೋ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ವಾದೀ। ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಚತೂಹಿ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ

ಸಮನ್ನಾಗತೋ [ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅತ್ಥತೋ ವಾ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ವಾ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪುಗ್ಗಲವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸಂಯೋಜನಂ ಪಟಿಭಾನೋ, ಉಗ್ಘಟಿತಞ್ಞು ಉಟ್ಠಾನಂ।
ಸಾವಜ್ಜೋ ದ್ವೇ ಚ ಸೀಲಾನಿ, ನಿಕಟ್ಠ ಧಮ್ಮ ವಾದೀ ಚಾತಿ॥

# (೧೫) ೫. ಆಭಾವಗ್ಗೋ

### ೧. ಆಭಾಸುತ್ತಂ

೧೪೧. “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಭಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಚನ್ದಾಭಾ, ಸೂರಿಯಾಭಾ, ಅಗ್ಗಾಭಾ, ಪಞ್ಞಾಭಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಆಭಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ [ಚತಸ್ಸನ್ನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಸದ್ದನೀತಿಪದಮಾಲಾ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ] ಆಭಾನಂ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಭಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೨. ಪಭಾಸುತ್ತಂ

೧೪೨. “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಭಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಚನ್ದಪ್ಪಭಾ , ಸೂರಿಯಪ್ಪಭಾ, ಅಗ್ಗಿಪ್ಪಭಾ, ಪಞ್ಞಾಪಭಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಭಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಭಾನಂ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಪಭಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಆಲೋಕಸುತ್ತಂ

೧೪೩. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಲೋಕಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಚನ್ದಾಲೋಕೋ, ಸೂರಿಯಾಲೋಕೋ, ಅಗ್ಗಾಲೋಕೋ, ಪಞ್ಞಾಲೋಕೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಲೋಕಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಆಲೋಕಾನಂ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಲೋಕೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಓಭಾಸಸುತ್ತಂ

೧೪೪. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓಭಾಸಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಚನ್ದೋಭಾಸೋ, ಸೂರಿಯೋಭಾಸೋ, ಅಗ್ಗೋಭಾಸೋ, ಪಞ್ಞೋಭಾಸೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಓಭಾಸಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಓಭಾಸಾನಂ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞೋಭಾಸೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಪಜ್ಜೋತಸುತ್ತಂ

೧೪೫. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಜ್ಜೋತಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಚನ್ದಪಜ್ಜೋತೋ, ಸೂರಿಯಪಜ್ಜೋತೋ, ಅಗ್ಗಿಪಜ್ಜೋತೋ, ಪಞ್ಞಾಪಜ್ಜೋತೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪಜ್ಜೋತಾ। ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಜ್ಜೋತಾನಂ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಞಾಪಜ್ಜೋತೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಪಠಮಕಾಲಸುತ್ತಂ

೧೪೬. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಲಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ, ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸಾಕಚ್ಛಾ, ಕಾಲೇನ ಸಮ್ಮಸನಾ [ಕಾಲೇನ ಸಮಥೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಕಾಲೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಕಾಲಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ದುತಿಯಕಾಲಸುತ್ತಂ

೧೪೭. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಲಾ ಸಮ್ಮಾ ಭಾವಿಯಮಾನಾ ಸಮ್ಮಾ ಅನುಪರಿವತ್ತಿಯಮಾನಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪೇನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಂ, ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸಾಕಚ್ಛಾ, ಕಾಲೇನ ಸಮ್ಮಸನಾ, ಕಾಲೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಕಾಲಾ ಸಮ್ಮಾ ಭಾವಿಯಮಾನಾ ಸಮ್ಮಾ ಅನುಪರಿವತ್ತಿಯಮಾನಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪೇನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪರಿಪಬ್ಬತೇ ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ತಂ ಉದಕಂ ಯಥಾನಿನ್ನಂ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಪದರಸಾಖಾ ಪರಿಪೂರೇತಿ; ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಪದರಸಾಖಾ ಪರಿಪೂರಾ ಕುಸೋಬ್ಭೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ; ಕುಸೋಬ್ಭಾ ಪರಿಪೂರಾ ಮಹಾಸೋಬ್ಭೇ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ; ಮಹಾಸೋಬ್ಭಾ ಪರಿಪೂರಾ ಕುನ್ನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ; ಕುನ್ನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ; ಮಹಾನದಿಯೋ ಪರಿಪೂರಾ ಸಮುದ್ದಂ [ಸಮುದ್ದಂ ಸಾಗರಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಸಮುದ್ದಸಾಗರಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಕಾಲಾ ಸಮ್ಮಾ ಭಾವಿಯಮಾನಾ ಸಮ್ಮಾ ಅನುಪರಿವತ್ತಿಯಮಾನಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ಪಾಪೇನ್ತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೧೪೮. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಮುಸಾವಾದೋ, ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ, ಫರುಸಾ ವಾಚಾ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೋ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಾನೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಸುಚರಿತಸುತ್ತಂ

೧೪೯. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚೀಸುಚರಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸಚ್ಚವಾಚಾ, ಅಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ, ಸಣ್ಹಾ ವಾಚಾ, ಮನ್ತಭಾಸಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ವಚೀಸುಚರಿತಾನೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ಸಾರಸುತ್ತಂ

೧೫೦. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸೀಲಸಾರೋ, ಸಮಾಧಿಸಾರೋ, ಪಞ್ಞಾಸಾರೋ, ವಿಮುತ್ತಿಸಾರೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಾರಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಆಭಾವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಆಭಾ ಪಭಾ ಚ ಆಲೋಕಾ, ಓಭಾಸಾ ಚೇವ ಪಜ್ಜೋತಾ।
ದ್ವೇ ಕಾಲಾ ಚರಿತಾ ದ್ವೇ ಚ, ಹೋನ್ತಿ ಸಾರೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

ತತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

## ೪. ಚತುತ್ಥಪಣ್ಣಾಸಕಂ

# (೧೬) ೧. ಇನ್ದ್ರಿಯವಗ್ಗೋ

## ೧. ಇನ್ದ್ರಿಯಸುತ್ತಂ

**೧೫೧**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ಸದ್ಧಾಬಲಸುತ್ತಂ

**೧೫೨**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಬಲಾನೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

## ೩. ಪಞ್ಞಾಬಲಸುತ್ತಂ

**೧೫೩**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಪಞ್ಞಾಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಅನವಜ್ಜಬಲಂ, ಸಙ್ಗಹಬಲಂ [ಸಙ್ಗಾಹಬಲಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಬಲಾನೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

## ೪. ಸತಿಬಲಸುತ್ತಂ

**೧೫೪**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಅನವಜ್ಜಬಲಂ, ಸಙ್ಗಹಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಬಲಾನೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

## ೫. ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಸುತ್ತಂ

**೧೫೫**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲಂ, ಭಾವನಾಬಲಂ, ಅನವಜ್ಜಬಲಂ, ಸಙ್ಗಹಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಬಲಾನೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

## ೬. ಕಪ್ಪಸುತ್ತಂ

**೧೫೬**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಯದಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪೋ ಸಂವಟ್ಟತಿ, ತಂ ನ ಸುಕರಂ ಸಙ್ಖಾತುಂ - ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ।

"ಯದಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪೋ ಸಂವಟ್ಟೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ನ ಸುಕರಂ ಸಙ್ಖಾತುಂ - ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ।

"ಯದಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪೋ ವಿವಟ್ಟತಿ, ತಂ ನ ಸುಕರಂ ಸಙ್ಖಾತುಂ - ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ।

“ಯದಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪೋ ವಿವಟ್ಟೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ನ ಸುಕರಂ ಸಙ್ಖಾತುಂ - ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ, ಏತ್ತಕಾನಿ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ರೋಗಸುತ್ತಂ

**೧೫೭**. “ದ್ವೇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಗಾ। ಕತಮೇ ದ್ವೇ? ಕಾಯಿಕೋ ಚ ರೋಗೋ ಚೇತಸಿಕೋ ಚ ರೋಗೋ। ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಕಾಯಿಕೇನ ರೋಗೇನ ಏಕಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಂ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ದ್ವೇಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ತೀಣಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ಚತ್ತಾರಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ಪಞ್ಚಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ದಸಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ವೀಸತಿಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ತಿಂಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ಚತ್ತಾರೀಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ, ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ, ಭಿಯ್ಯೋಪಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ । ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸುದುಲ್ಲಭಾ [ದುಲ್ಲಭಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯೇ ಚೇತಸಿಕೇನ ರೋಗೇನ ಮುಹುತ್ತಮ್ಪಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಖೀಣಾಸವೇಹಿ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ರೋಗಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮಹಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ವಿಘಾತವಾ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಇತರೀತರಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ। ಸೋ ಮಹಿಚ್ಛೋ ಸಮಾನೋ ವಿಘಾತವಾ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಇತರೀತರಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಪಾಪಿಕಂ ಇಚ್ಛಂ ಪಣಿದಹತಿ ಅನವಞ್ಞಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ। ಸೋ ಉಟ್ಠಹತಿ ಘಟತಿ ವಾಯಮತಿ ಅನವಞ್ಞಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ। ಸೋ ಸಙ್ಖಾಯ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ಸಙ್ಖಾಯ ನಿಸೀದತಿ, ಸಙ್ಖಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ಸಙ್ಖಾಯ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಂ ಸನ್ಧಾರೇತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ರೋಗಾ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ನ ಮಹಿಚ್ಛಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ವಿಘಾತವನ್ತೋ ಅಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಇತರೀತರಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ, ನ ಪಾಪಿಕಂ ಇಚ್ಛಂ ಪಣಿದಹಿಸ್ಸಾಮ ಅನವಞ್ಞಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ, ನ ಉಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮ ನ ಘಟೇಸ್ಸಾಮ ನ ವಾಯಮಿಸ್ಸಾಮ ಅನವಞ್ಞಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ, ಖಮಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪಿಪಾಸಾಯ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಪರಿಹಾನಿಸುತ್ತಂ

**೧೫೮**. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ । “ಆವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

“ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - ‘ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ’। ಪರಿಹಾನಮೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ರಾಗವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ [ರಾಗವೇಪುಲ್ಲತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ದೋಸವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ, ಮೋಹವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ, ಗಮ್ಭೀರೇಸು ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಠಾನಾಠಾನೇಸು

ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖು ನ ಕಮತಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ'। ಪರಿಹಾನಮೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ।

"ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ನ ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ'। ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ರಾಗತನುತ್ತಂ [ರಾಗತನುತ್ತನಂ (ಕ॰)], ದೋಸತನುತ್ತಂ, ಮೋಹತನುತ್ತಂ, ಗಮ್ಭೀರೇಸು ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಠಾನಾಠಾನೇಸು ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖು ಕಮತಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ನ ಪರಿಹಾಯಾಮಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ'। ಅಪರಿಹಾನಮೇತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಭಿಕ್ಖುನೀಸುತ್ತಂ

೧೫೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಅಞ್ಞತರಂ ಪುರಿಸಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯೇನಯ್ಯೋ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದ - 'ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಆಬಾಧಿಕಿನೀ ದುಕ್ಖಿತಾ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಾ। ಸಾ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಹಿ - 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ಯೇನ ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ । "ಏವಂ, ಅಯ್ಯೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ತಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ -

"ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಆಬಾಧಿಕಿನೀ ದುಕ್ಖಿತಾ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಾ। ಸಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ, ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ - 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ಯೇನ ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ಯೇನ ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಕೇ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಏತದವೋಚ -

"ಆಹಾರಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ ಆಹಾರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। ಆಹಾರೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ತಣ್ಹಾಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ ತಣ್ಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। ತಣ್ಹಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ। ಮಾನಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। ಮಾನೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಮೇಥುನಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ। ಮೇಥುನೇ ಚ ಸೇತುಘಾತೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ।

"'ಆಹಾರಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ ಆಹಾರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। ಆಹಾರೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ'ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಭಗಿನಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ - 'ನೇವ ದವಾಯ ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ। ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ, ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ। ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ'ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಆಹಾರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆಹಾರಂ ಪಜಹತಿ।

‘ಆಹಾರಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ ಆಹಾರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। ಆಹಾರೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ’ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“‘ತಣ್ಹಾಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ ತಣ್ಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। ತಣ್ಹಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ’ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಭಗಿನಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಣಾತಿ – ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಕುದಾಸ್ಸು ನಾಮ ಅಹಮ್ಪಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ! ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಣ್ಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹತಿ। ‘ತಣ್ಹಾಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ ತಣ್ಹಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। ತಣ್ಹಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ’ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“‘ಮಾನಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। ಮಾನೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ’ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಭಗಿನಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಣಾತಿ – ‘ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಕಿರ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋ ಹಿ ನಾಮ ಆಯಸ್ಮಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸತಿ; ಕಿಮಙ್ಗಂ [ಕಿಮಙ್ಗ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೮೦; ಚೂಳವ॰ ೩೩೧; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೨೦] ಪನಾಹ’ನ್ತಿ! ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾನಂ ಪಜಹತಿ। ‘ಮಾನಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। ಮಾನೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ’ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ಮೇಥುನಸಮ್ಭೂತೋ ಅಯಂ, ಭಗಿನಿ, ಕಾಯೋ। ಮೇಥುನೇ ಚ ಸೇತುಘಾತೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಮಞ್ಚಕಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಚ್ಚಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಗಮಾ, ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯಾಹಂ ಏವಮಕಾಸಿಂ। ತಸ್ಸಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಆನನ್ದೋ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು, ಆಯತಿಂ ಸಂವರಾಯಾ”ತಿ। “ತಗ್ಘ ತಂ [ತಗ್ಘ ತ್ವಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭಗಿನಿ, ಅಚ್ಚಯೋ ಅಚ್ಚಗಮಾ, ಯಥಾಬಾಲಂ ಯಥಾಮೂಳ್ಹಂ ಯಥಾಅಕುಸಲಂ, ಯಾ ತ್ವಂ ಏವಮಕಾಸಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಗಿನಿ, ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋಸಿ, ತಂ ತೇ ಮಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮ। ವುದ್ಧಿ ಹೇಸಾ, ಭಗಿನಿ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಯೋ ಅಚ್ಚಯಂ ಅಚ್ಚಯತೋ ದಿಸ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋತಿ ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ಸುಗತವಿನಯಸುತ್ತಂ

೧೬೦. “ಸುಗತೋ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಸುಗತವಿನಯೋ ವಾ ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಗತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಗತೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಗತವಿನಯೋ? ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಗತವಿನಯೋ। ಏವಂ ಸುಗತೋ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಸುಗತವಿನಯೋ ವಾ ತದಸ್ಸ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನನ್ತಿ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ದುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ। ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋಪಿ ದುನ್ನಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ದುಬ್ಬಚಾ ಹೋನ್ತಿ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅಕ್ಖಮಾ ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅನುಸಾಸನಿಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ, ತೇ ನ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಂ ವಾಚೇನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಛಿನ್ನಮೂಲಕೋ ಸುತ್ತನ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಸರಣೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭನ್ತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ತೇಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಾಪಿ ಹೋತಿ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ಸುನಿಕ್ಖಿತ್ತೇಹಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ। ಸುನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋಪಿ ಸುನಯೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಸುವಚಾ ಹೋನ್ತಿ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಖಮಾ ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹಿನೋ ಅನುಸಾಸನಿಂ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ, ತೇ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ಪರಂ ವಾಚೇನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ನಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಕೋ [ಅಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೫೬] ಸುತ್ತನ್ತೋ ಹೋತಿ ಸಪ್ಪಟಿಸರಣೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭನ್ತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ತೇಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಾಪಿ ಹೋತಿ ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಅಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ ಅನಧಿಗತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಸಚ್ಛಿಕತಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ । ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಧಮ್ಮೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಇನ್ದ್ರಿಯವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸದ್ಧಾ ಪಞ್ಞಾ, ಸತಿ ಸಙ್ಖಾನಪಞ್ಚಮಂ।
ಕಪ್ಪೋ ರೋಗೋ ಪರಿಹಾನಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸುಗತೇನ ಚಾತಿ॥

# (೧೭) ೨. ಪಟಿಪದಾವಗ್ಗೋ

### ೧. ಸಂಖಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೬೧. “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೨. ವಿತ್ಥಾರಸುತ್ತಂ

೧೬೨. “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಕತಿಯಾಪಿ ತಿಬ್ಬರಾಗಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ರಾಗಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಪಕತಿಯಾಪಿ ತಿಬ್ಬದೋಸಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ದೋಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಪಕತಿಯಾಪಿ ತಿಬ್ಬಮೋಹಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಮೋಹಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಮುದೂನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಮುದುತ್ತಾ ದನ್ಧಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಕತಿಯಾಪಿ ತಿಬ್ಬರಾಗಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ರಾಗಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಪಕತಿಯಾಪಿ ತಿಬ್ಬದೋಸಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ದೋಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಪಕತಿಯಾಪಿ ತಿಬ್ಬಮೋಹಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ , ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಮೋಹಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಅಧಿಮತ್ತಾನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತತ್ತಾ ಖಿಪ್ಪಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಕತಿಯಾಪಿ ನ ತಿಬ್ಬರಾಗಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನಾಭಿಕ್ಖಣಂ ರಾಗಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಪಕತಿಯಾಪಿ ನ ತಿಬ್ಬದೋಸಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನಾಭಿಕ್ಖಣಂ ದೋಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಪಕತಿಯಾಪಿ ನ ತಿಬ್ಬಮೋಹಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನಾಭಿಕ್ಖಣಂ ಮೋಹಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಮುದೂನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಮುದುತ್ತಾ ದನ್ಧಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಕತಿಯಾಪಿ ನ ತಿಬ್ಬರಾಗಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನಾಭಿಕ್ಖಣಂ ರಾಗಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಪಕತಿಯಾಪಿ ನ ತಿಬ್ಬದೋಸಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನಾಭಿಕ್ಖಣಂ ದೋಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಪಕತಿಯಾಪಿ ನ ತಿಬ್ಬಮೋಹಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನಾಭಿಕ್ಖಣಂ ಮೋಹಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಅಧಿಮತ್ತಾನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ,

ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ । ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತತ್ತಾ ಖಿಪ್ಪಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಅಸುಭಸುತ್ತಂ

**೧೬೩**. "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ [ಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಞ್ಞೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞೀ [ಅನಭಿರತಸಞ್ಞೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ; ಮರಣಸಞ್ಞಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ [ಸೇಕ್ಖಬಲಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ - ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರಿಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ , ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಮುದೂನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಮುದುತ್ತಾ ದನ್ಧಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ; ಮರಣಸಞ್ಞಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ - ಸದ್ಧಾಬಲಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಅಧಿಮತ್ತಾನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತತ್ತಾ ಖಿಪ್ಪಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ - ಸದ್ಧಾಬಲಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಮುದೂನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಮುದುತ್ತಾ ದನ್ಧಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ? [ಕಥಾ॰ ೮೧೫ ಆದಯೋ] ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ - ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರಿಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ।

ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಅಧಿಮತ್ತಾನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತತ್ತಾ ಖಿಪ್ಪಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಪಠಮಖಮಸುತ್ತಂ

**೧೬೪**. "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅಕ್ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ದಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಸಮಾ ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕ್ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ [ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸತಿ, ರೋಸನ್ತಂ ಪಟಿರೋಸತಿ, ಭಣ್ಡನ್ತಂ ಪಟಿಭಣ್ಡತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕ್ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸತಿ, ರೋಸನ್ತಂ ನ ಪಟಿರೋಸತಿ, ಭಣ್ಡನ್ತಂ ನ ಪಟಿಭಣ್ಡತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಮಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ; ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ; ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ; ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ ; ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಮಾ ಪಟಿಪದಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಸಮೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ...ಪೇ॰... ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ... ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಸಮೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾ ಪಟಿಪದಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ದುತಿಯಖಮಸುತ್ತಂ

**೧೬೫**. "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅಕ್ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ದಮಾ ಪಟಿಪದಾ, ಸಮಾ ಪಟಿಪದಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕ್ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪಿಪಾಸಾಯ, ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅನಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕ್ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪಿಪಾಸಾಯ, ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ

ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖಮಾ ಪಟಿಪದಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಮಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ; ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಮಾ ಪಟಿಪದಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಸಮೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ… ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಸಮೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾ ಪಟಿಪದಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಉಭಯಸುತ್ತಂ

೧೬೬. “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ।

“ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ದುಕ್ಖಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ ಉಭಯೇನೇವ ಹೀನಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ಯಮ್ಪಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ದುಕ್ಖಾ, ಇಮಿನಾಪಾಯಂ ಹೀನಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ; ಯಮ್ಪಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾ, ಇಮಿನಾಪಾಯಂ ಹೀನಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ ಉಭಯೇನೇವ ಹೀನಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ದುಕ್ಖಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ ದುಕ್ಖತ್ತಾ ಹೀನಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ।

“ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಸುಖಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧತ್ತಾ ಹೀನಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಸುಖಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ ಉಭಯೇನೇವ ಪಣೀತಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ಯಮ್ಪಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಸುಖಾ, ಇಮಿನಾಪಾಯಂ ಪಣೀತಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ; ಯಮ್ಪಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾ, ಇಮಿನಾಪಾಯಂ ಪಣೀತಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಾ ಉಭಯೇನೇವ ಪಣೀತಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೧೬೭. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ -

“ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ । ಇಮಾಸಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಪದಾನಂ [ಚತಸ್ಸನ್ನಂ ಪಟಿಪದಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಕತಮಂ ತೇ ಪಟಿಪದಂ ಆಗಮ್ಮ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ”ನ್ತಿ?

“ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ । ಇಮಾಸಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಪದಾನಂ ಯಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ದುಕ್ಖಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಇಮಂ ಮೇ ಪಟಿಪದಂ ಆಗಮ್ಮ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಸಾರಿಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

**೧೬೮**. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ। ಇಮಾಸಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಪದಾನಂ ಕತಮಂ ತೇ ಪಟಿಪದಂ ಆಗಮ್ಮ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ”ನ್ತಿ?

“ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪಟಿಪದಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಾ ಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಪದಾ। ಇಮಾಸಂ, ಆವುಸೋ, ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಪದಾನಂ ಯಾಯಂ ಪಟಿಪದಾ ಸುಖಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಇಮಂ ಮೇ ಪಟಿಪದಂ ಆಗಮ್ಮ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಸಸಙ್ಖಾರಸುತ್ತಂ

**೧೬೯**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ। ಮರಣಸಞ್ಞಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ - ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರಿಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ । ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಅಧಿಮತ್ತಾನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ,

ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸೀ ಕಾಯೇ ವಿಹರತಿ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞೀ, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ। ಮರಣಸಞ್ಞಾ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ - ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರಿಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಮುದೂನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಮುದುತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ... ಪೇ॰... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ - ಸದ್ಧಾಬಲಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಅಧಿಮತ್ತಾನಿ ಪಾತುಭವನ್ತಿ - ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯಂ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಸೇಖಬಲಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ - ಸದ್ಧಾಬಲಂ, ಹಿರಿಬಲಂ, ಓತ್ತಪ್ಪಬಲಂ, ವೀರಿಯಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ। ತಸ್ಸಿಮಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಸೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಮುದುತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಅಸಙ್ಖಾರಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ಯುಗನದ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೭೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ -

"ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಂ [ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಂ (ಕ॰) ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೧ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಮಗ್ಗೇಪಿ] ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ, ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ।

"ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಥಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ಸಮಥಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಭಾವಯತೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತೋ ಭಾವಯತೋ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಪಸ್ಸನಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಸಮಥಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಪಸ್ಸನಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಸಮಥಂ ಭಾವಯತೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ । ತಸ್ಸ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತೋ ಭಾವಯತೋ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಂ ಯುಗನದ್ಧಂ ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಸ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಂ ಯುಗನದ್ಧಂ ಭಾವಯತೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತೋ ಭಾವಯತೋ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಧಮ್ಮುದ್ಧಚ್ಚವಿಗ್ಗಹಿತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ। ಹೋತಿ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ತಸ್ಸ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಜಾಯತಿ। ಸೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತಿ ಭಾವೇತಿ ಬಹುಲೀಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಆಸೇವತೋ ಭಾವಯತೋ ಬಹುಲೀಕರೋತೋ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀಯನ್ತಿ, ಅನುಸಯಾ ಬ್ಯನ್ತೀಹೋನ್ತಿ।

“ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ಸಬ್ಬೋ ಸೋ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ, ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪಟಿಪದಾವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಿತ್ಥಾರಾಸುಭಂ, ದ್ವೇ ಖಮಾ ಉಭಯೇನ ಚ।
ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಸಸಙ್ಖಾರಂ ಯುಗನದ್ಧೇನ ಚಾತಿ॥

## (೧೮) ೩. ಸಞ್ಚೇತನಿಯವಗ್ಗೋ

### ೧. ಚೇತನಾಸುತ್ತಂ

೧೭೧. [ಕಥಾ॰ ೫೩೯] “ಕಾಯೇ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಕಾಯಸಞ್ಚೇತನಾಹೇತು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ವಾಚಾಯ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ವಚೀಸಞ್ಚೇತನಾಹೇತು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಮನೇ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾಹೇತು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾವ।

“ಸಾಮಂ ವಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಪರೇ ವಾಸ್ಸ [ಪರೇ ವಾ ತಸ್ಸ (ಕ॰)] ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ।

“ಸಾಮಂ ವಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಪರೇ ವಾಸ್ಸ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ; ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ।

“ಸಾಮಂ ವಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಪರೇ ವಾಸ್ಸ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ; ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ವಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ।

“ಇಮೇಸು , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಸು ಅವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪತಿತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಯತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸೋ ಕಾಯೋ ನ ಹೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ, ಸಾ ವಾಚಾ ನ ಹೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ, ಸೋ ಮನೋ ನ ಹೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ, ಖೇತ್ತಂ ತಂ [ವತ್ಥುಂ ತಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ವತ್ಥುಂ ತಂ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಆಯತನಂ ತಂ ನ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅಧಿಕರಣಂ ತಂ ನ ಹೋತಿ ಯಂಪಚ್ಚಯಾಸ್ಸ ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ, ಯಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ಅತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾ ಕಮತಿ, ನೋ ಪರಸಞ್ಚೇತನಾ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ, ಯಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ಪರಸಞ್ಚೇತನಾ ಕಮತಿ, ನೋ ಅತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ, ಯಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ಅತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾ ಚ ಕಮತಿ ಪರಸಞ್ಚೇತನಾ ಚ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ, ಯಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ನೇವತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾ ಕಮತಿ, ನೋ ಪರಸಞ್ಚೇತನಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭಾ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ - ‘ತತ್ರ, ಭನ್ತೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ಅತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾ ಕಮತಿ ನೋ ಪರಸಞ್ಚೇತನಾ, ಅತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾಹೇತು ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಚುತಿ ಹೋತಿ। ತತ್ರ, ಭನ್ತೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ಪರಸಞ್ಚೇತನಾ ಕಮತಿ ನೋ ಅತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾ, ಪರಸಞ್ಚೇತನಾಹೇತು ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಚುತಿ ಹೋತಿ। ತತ್ರ, ಭನ್ತೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ಅತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾ ಚ ಕಮತಿ ಪರಸಞ್ಚೇತನಾ ಚ, ಅತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾ ಚ ಪರಸಞ್ಚೇತನಾ ಚ ಹೇತು ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಚುತಿ ಹೋತಿ। ತತ್ರ, ಭನ್ತೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ನೇವ ಅತ್ತಸಞ್ಚೇತನಾ ಕಮತಿ ನೋ ಪರಸಞ್ಚೇತನಾ, ಕತಮೇ ತೇನ ದೇವಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ’”ತಿ? “ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವಾ ತೇನ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ”ತಿ।

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ತಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಚುತಾ ಆಗಾಮಿನೋ ಹೋನ್ತಿ ಆಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ? ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ತಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಚುತಾ ಅನಾಗಾಮಿನೋ ಹೋನ್ತಿ ಅನಾಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತ”ನ್ತಿ? “ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ, ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ತತ್ಥ ಠಿತೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರೀ ಅಪರಿಹೀನೋ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಆಗಾಮೀ ಹೋತಿ ಆಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ।

“ಇಧ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತದಸ್ಸಾದೇತಿ, ತಂ ನಿಕಾಮೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಿತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ತತ್ಥ ಠಿತೋ ತದಧಿಮುತ್ತೋ ತಬ್ಬಹುಲವಿಹಾರೀ ಅಪರಿಹೀನೋ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅನಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ ಅನಾಗನ್ತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ।

“ಅಯಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ತಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಚುತಾ ಆಗಾಮಿನೋ ಹೋನ್ತಿ ಆಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ। ಅಯಂ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ತಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಚುತಾ ಅನಾಗಾಮಿನೋ ಹೋನ್ತಿ ಅನಾಗನ್ತಾರೋ ಇತ್ಥತ್ತ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ವಿಭತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೧೭೨. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ। “ಆವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

“ಅದ್ಧಮಾಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಓಧಿಸೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ। ತಮಹಂ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ ದೇಸೇಮಿ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಮಿ ವಿವರಾಮಿ ವಿಭಜಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಮಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ, ಸೋ ಮಂ ಪಞ್ಹೇನ। ಅಹಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ ಯೋ ನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸುಕುಸಲೋ।

“ಅದ್ಧಮಾಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಓಧಿಸೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ। ತಮಹಂ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ ದೇಸೇಮಿ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಮಿ ವಿವರಾಮಿ ವಿಭಜಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಮಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ, ಸೋ ಮಂ ಪಞ್ಹೇನ। ಅಹಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ ಯೋ ನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸುಕುಸಲೋ।

“ಅದ್ಧಮಾಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ನಿರುತ್ತಿಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಓಧಿಸೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ। ತಮಹಂ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ ದೇಸೇಮಿ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಮಿ ವಿವರಾಮಿ ವಿಭಜಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಮಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ, ಸೋ ಮಂ ಪಞ್ಹೇನ। ಅಹಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ ಯೋ ನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸುಕುಸಲೋ।

“ಅದ್ಧಮಾಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಓಧಿಸೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ। ತಮಹಂ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಆಚಿಕ್ಖಾಮಿ ದೇಸೇಮಿ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ ಪಟ್ಠಪೇಮಿ ವಿವರಾಮಿ ವಿಭಜಾಮಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋಮಿ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ, ಸೋ ಮಂ ಪಞ್ಹೇನ। ಅಹಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ ಯೋ ನೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸುಕುಸಲೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

**೩. ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ**

೧೭೩. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ?

“ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಛನ್ನಂ , ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ?

“ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಿ ಚ ನತ್ಥಿ ಚ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ?

“ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನೇವತ್ಥಿ ನೋ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ?

“ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ”।

“‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ - ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಿ ಚ ನತ್ಥಿ

ಚ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನೇವತ್ಥಿ ನೋ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ, ಆವುಸೋ, ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ?

“‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ವದಂ ಅಪ್ಪಪಞ್ಚಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ವದಂ ಅಪ್ಪಪಞ್ಚಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಿ ಚ ನತ್ಥಿ ಚ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ವದಂ ಅಪ್ಪಪಞ್ಚಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನೇವತ್ಥಿ ನೋ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ವದಂ ಅಪ್ಪಪಞ್ಚಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ। ಯಾವತಾ, ಆವುಸೋ, ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಗತಿ ತಾವತಾ ಪಪಞ್ಚಸ್ಸ ಗತಿ; ಯಾವತಾ ಪಪಞ್ಚಸ್ಸ ಗತಿ ತಾವತಾ ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಗತಿ। ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಪಪಞ್ಚನಿರೋಧೋ ಪಪಞ್ಚವೂಪಸಮೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

**೧೭೪**. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಏತದವೋಚ –

“ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ?

“ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ?

“ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಿ ಚ ನತ್ಥಿ ಚ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ?

“ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನೇವತ್ಥಿ ನೋ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ”ತಿ?

“ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ”।

“‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಿ ಚ ನತ್ಥಿ ಚ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನೇವತ್ಥಿ ನೋ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ । ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನಾವುಸೋ, ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ?

“‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ವದಂ ಅಪ್ಪಪಞ್ಚಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ವದಂ ಅಪ್ಪಪಞ್ಚಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಅತ್ಥಿ ಚ ನತ್ಥಿ ಚ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ವದಂ ಅಪ್ಪಪಞ್ಚಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ। ‘ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ನೇವತ್ಥಿ ನೋ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ, ಇತಿ ವದಂ ಅಪ್ಪಪಞ್ಚಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ। ಯಾವತಾ, ಆವುಸೋ, ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಗತಿ ತಾವತಾ ಪಪಞ್ಚಸ್ಸ ಗತಿ । ಯಾವತಾ ಪಪಞ್ಚಸ್ಸ ಗತಿ ತಾವತಾ ಛನ್ನಂ ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಗತಿ। ಛನ್ನಂ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಾಯತನಾನಂ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಪಪಞ್ಚನಿರೋಧೋ ಪಪಞ್ಚವೂಪಸಮೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಉಪವಾಣಸುತ್ತಂ

**೧೭೫**. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪವಾಣೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಿಜ್ಜಾಯನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚರಣೇನನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಿಜ್ಜಾಚರಣೇನನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಜ್ಜಾಚರಣೇನನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಿಜ್ಜಾಯನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚರಣೇನನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಿಜ್ಜಾಚರಣೇನನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಜ್ಜಾಚರಣೇನನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ’ತಿ, ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ – ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನಾವುಸೋ, ಅನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ವಿಜ್ಜಾಯ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಅನ್ತಕರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಸಉಪಾದಾನೋವ ಸಮಾನೋ ಅನ್ತಕರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ। ಚರಣೇನ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಅನ್ತಕರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಸಉಪಾದಾನೋವ ಸಮಾನೋ ಅನ್ತಕರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ। ವಿಜ್ಜಾಚರಣೇನ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಅನ್ತಕರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಸಉಪಾದಾನೋವ ಸಮಾನೋ ಅನ್ತಕರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ। ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಜ್ಜಾಚರಣೇನ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಅನ್ತಕರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅನ್ತಕರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ। ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಹಿ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಜ್ಜಾಚರಣೇನ। ಚರಣವಿಪನ್ನೋ ಖೋ,

ಆವುಸೋ, ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ। ಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ಅನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

## ೬. ಆಯಾಚನಸುತ್ತಂ

೧೭೬. "ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನೋ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ – 'ತಾದಿಸೋ ಹೋಮಿ ಯಾದಿಸಾ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ'ತಿ [ಅ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೧ ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ಆಗತಂ]। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಯದಿದಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ।

"ಸದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನಾ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ – 'ತಾದಿಸಾ ಹೋಮಿ ಯಾದಿಸಾ ಖೇಮಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಚಾ'ತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ, ಯದಿದಂ ಖೇಮಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣಾ ಚ।

"ಸದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಕೋ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನೋ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ – 'ತಾದಿಸೋ ಹೋಮಿ ಯಾದಿಸೋ ಚಿತ್ತೋ ಚ ಗಹಪತಿ ಹತ್ಥಕೋ ಚ ಆಳವಕೋ'ತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ, ಯದಿದಂ ಚಿತ್ತೋ ಚ ಗಹಪತಿ ಹತ್ಥಕೋ ಚ ಆಳವಕೋ।

"ಸದ್ಧಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಸಿಕಾ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಆಯಾಚಮಾನಾ ಆಯಾಚೇಯ್ಯ – 'ತಾದಿಸಾ ಹೋಮಿ ಯಾದಿಸಾ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ಚ ಉಪಾಸಿಕಾ ವೇಳುಕಣ್ಡಕಿಯಾ ಚ ನನ್ದಮಾತಾ'ತಿ। ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಲಾ ಏತಂ ಪಮಾಣಂ ಮಮ ಸಾವಿಕಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ, ಯದಿದಂ ಖುಜ್ಜುತ್ತರಾ ಚ ಉಪಾಸಿಕಾ ವೇಳುಕಣ್ಡಕಿಯಾ ಚ ನನ್ದಮಾತಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

## ೭. ರಾಹುಲಸುತ್ತಂ

೧೭೭. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಹುಲಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಯಾ ಚ, ರಾಹುಲ , ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಪಥವೀಧಾತು, ಪಥವೀಧಾತುರೇವೇಸಾ। 'ತಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ, ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

"ಯಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಆಪೋಧಾತು , ಆಪೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। 'ತಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ, ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಪೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

"ಯಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ತೇಜೋಧಾತು, ತೇಜೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। 'ತಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ, ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

“ಯಾ ಚ, ರಾಹುಲ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ವಾಯೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। ‘ತಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ, ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಾಸು ಚತೂಸು ಧಾತೂಸು ನೇವತ್ತಾನಂ ನ ಅತ್ತನಿಯಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಹುಲ, ಭಿಕ್ಖು ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಜಮ್ಬಾಲೀಸುತ್ತಂ

೧೭೮. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ [ತಸ್ಸ ಕೋ ಏತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಏವಂ ಖೋ ತಸ್ಸ (?) “ಏವಂ ಹಿ ತಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖವೇ ಜಮ್ಬಾಲಿಯಾ”ತಿ ಪಾಠೋ ವಿಯ], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಲೇಪಗತೇನ [ಲಸಗತೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹತ್ಥೇನ ಸಾಖಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಸೋ ಹತ್ಥೋ ಸಜ್ಜೇಯ್ಯಪಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಪಿ [ಗಯ್ಹೇಯ್ಯಪಿ (?)] ಬಜ್ಝೇಯ್ಯಪಿ [ಖಜ್ಜೇಯ್ಯಪಿ (ಸೀ॰)]; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ । ತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸುದ್ಧೇನ ಹತ್ಥೇನ ಸಾಖಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಸೋ ಹತ್ಥೋ ನೇವ ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ನ ಬಜ್ಝೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಮ್ಬಾಲೀ ಅನೇಕವಸ್ಸಗಣಿಕಾ। ತಸ್ಸಾ ಪುರಿಸೋ ಯಾನಿ ಚೇವ ಆಯಮುಖಾನಿ ತಾನಿ ಪಿದಹೇಯ್ಯ, ಯಾನಿ ಚ ಅಪಾಯಮುಖಾನಿ ತಾನಿ ವಿವರೇಯ್ಯ, ದೇವೋ ಚ ನ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ತಸ್ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಮ್ಬಾಲಿಯಾ ನ ಆಳಿಪ್ಪಭೇದೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಮ್ಬಾಲೀ ಅನೇಕವಸ್ಸಗಣಿಕಾ। ತಸ್ಸಾ ಪುರಿಸೋ ಯಾನಿ ಚೇವ ಆಯಮುಖಾನಿ ತಾನಿ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಯಾನಿ ಚ ಅಪಾಯಮುಖಾನಿ ತಾನಿ ಪಿದಹೇಯ್ಯ, ದೇವೋ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ತಸ್ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಮ್ಬಾಲಿಯಾ ಆಳಿಪ್ಪಭೇದೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ತಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏವಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾಪ್ಪಭೇದೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ನಿಬ್ಬಾನಸುತ್ತಂ

೧೭೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ”ತಿ?

“ಇಧಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಸತ್ತಾ ಇಮಾ ಹಾನಭಾಗಿಯಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮಾ ಠಿತಿಭಾಗಿಯಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮಾ ವಿಸೇಸಭಾಗಿಯಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮಾ ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ”ತಿ।

“ಕೋ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ”ತಿ? “ಇಧಾವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಸತ್ತಾ ಇಮಾ ಹಾನಭಾಗಿಯಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮಾ ಠಿತಿಭಾಗಿಯಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮಾ ವಿಸೇಸಭಾಗಿಯಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ಇಮಾ ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ಮಹಾಪದೇಸಸುತ್ತಂ

೧೮೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಭೋಗನಗರೇ ವಿಹರತಿ ಆನನ್ದಚೇತಿಯೇ [ಆನನ್ದೇ ಚೇತಿಯೇ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮೭) ಮಹಾವ॰ ೩೦೩ ಪನ ಅಞ್ಞಥಾ ಆಗತಂ]। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಪದೇಸೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ , ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಕತಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾಪದೇಸಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ, ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾನಿ [ಓಸಾರೇತಬ್ಬಾನಿ], ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರಿಯಮಾನಾನಿ [ಓಸಾರಿಯಮಾನಾನಿ] ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ನ ಚೇವ ಸುತ್ತೇ ಓತರನ್ತಿ [ಓಸರನ್ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮೮)] ನ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ನ ಚೇವ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ; ಇಮಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಗ್ಗಹಿತ'ನ್ತಿ। ಇತಿ ಹೇತಂ [ಇತಿ ಹಿದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಡ್ಡೇಯ್ಯಾಥ।

[ಏತ್ತಕೋ ಪಾಠೋ ದೀಘನಿಕಾಯೇ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಪೇಯ್ಯಾಲಮುಖೇನ ದಸ್ಸಿತೋ ಭವೇಯ್ಯ] "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ, ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ [ಏತ್ತಕೋ ಪಾಠೋ ದೀಘನಿಕಾಯೇ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಪೇಯ್ಯಾಲಮುಖೇನ ದಸ್ಸಿತೋ ಭವೇಯ್ಯ]। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ಸುತ್ತೇ ಚೇವ ಓತರನ್ತಿ ವಿನಯೇ ಚ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ; ಇಮಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುಗ್ಗಹಿತ'ನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಂ ಮಹಾಪದೇಸಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಆವಾಸೇ ಸಙ್ಘೋ ವಿಹರತಿ ಸಥೇರೋ ಸಪಾಮೋಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ, ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ನ ಚೇವ ಸುತ್ತೇ ಓತರನ್ತಿ ನ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ನ ಚೇವ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ; ತಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದುಗ್ಗಹಿತ'ನ್ತಿ। ಇತಿ ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಡ್ಡೇಯ್ಯಾಥ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಆವಾಸೇ ಸಙ್ಘೋ ವಿಹರತಿ ಸಥೇರೋ ಸಪಾಮೋಕ್ಖೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ, ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರಿಯಮಾನಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ಸುತ್ತೇ ಚೇವ ಓತರನ್ತಿ ವಿನಯೇ ಚ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ; ತಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸುಗ್ಗಹಿತ'ನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಂ ಮಹಾಪದೇಸಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಆವಾಸೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ। ತೇಸಂ ಮೇ ಥೇರಾನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ, ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ನ ಚೇವ ಸುತ್ತೇ ಓತರನ್ತಿ ನ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - 'ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ನ ಚೇವ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ; ತೇಸಞ್ಚ ಥೇರಾನಂ ದುಗ್ಗಹಿತ'ನ್ತಿ। ಇತಿ ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಡ್ಡೇಯ್ಯಾಥ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಆವಾಸೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ। ತೇಸಂ ಮೇ ಥೇರಾನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ, ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ಸುತ್ತೇ ಚೇವ ಓತರನ್ತಿ ವಿನಯೇ ಚ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - ‘ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ; ತೇಸಞ್ಚ ಥೇರಾನಂ ಸುಗ್ಗಹಿತ’ನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಂ ಮಹಾಪದೇಸಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಆವಾಸೇ ಏಕೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಆಗತಾಗಮೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ವಿನಯಧರೋ ಮಾತಿಕಾಧರೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಥೇರಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ, ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ನ ಚೇವ ಸುತ್ತೇ ಓತರನ್ತಿ ನ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - ‘ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ನ ಚೇವ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ; ತಸ್ಸ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ದುಗ್ಗಹಿತ’ನ್ತಿ। ಇತಿ ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಡ್ಡೇಯ್ಯಾಥ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಆವಾಸೇ ಏಕೋ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಹರತಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಆಗತಾಗಮೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ವಿನಯಧರೋ ಮಾತಿಕಾಧರೋ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಥೇರಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ, ಅಯಂ ವಿನಯೋ, ಇದಂ ಸತ್ಥುಸಾಸನ’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾನಿ, ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಾನಿ। ತಾನಿ ಚೇ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರಿಯಮಾನಾನಿ ವಿನಯೇ ಸನ್ದಸ್ಸಿಯಮಾನಾನಿ ಸುತ್ತೇ ಚೇವ ಓತರನ್ತಿ ವಿನಯೇ ಚ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ - ‘ಅದ್ಧಾ, ಇದಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ; ತಸ್ಸ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಸುಗ್ಗಹಿತ’ನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಂ ಮಹಾಪದೇಸಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾಪದೇಸಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಞ್ಚೇತನಿಯವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚೇತನಾ ವಿಭತ್ತಿ ಕೋಟ್ಠಿಕೋ, ಆನನ್ದೋ ಉಪವಾಣಪಞ್ಚಮಂ।
ಆಯಾಚನ-ರಾಹುಲ-ಜಮ್ಬಾಲೀ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮಹಾಪದೇಸೇನಾತಿ॥

# (೧೯) ೪. ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ

## ೧. ಯೋಧಾಜೀವಸುತ್ತಂ

೧೮೧. "ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಠಾನಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ದೂರೇಪಾತೀ ಚ, ಅಕ್ಖಣವೇಧೀ ಚ, ಮಹತೋ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಪದಾಲೇತಾ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯೋಧಾಜೀವೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಠಾನಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ದೂರೇಪಾತೀ ಚ, ಅಕ್ಖಣವೇಧೀ ಚ, ಮಹತೋ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಪದಾಲೇತಾ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದೂರೇಪಾತೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ , ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದೂರೇಪಾತೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಣವೇಧೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಖಣವೇಧೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮಹತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪದಾಲೇತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮಹನ್ತಂ ಅವಿಜ್ಜಾಕ್ಖನ್ಧಂ ಪದಾಲೇತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮಹತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪದಾಲೇತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ಪಾಟಿಭೋಗಸುತ್ತಂ

೧೮೨. [ಕಥಾ॰ ೬೨೪] "ಚತುನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಪಾಟಿಭೋಗೋ - ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

"ಕತಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ? 'ಜರಾಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಜೀರೀ'ತಿ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಪಾಟಿಭೋಗೋ - ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ; 'ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ ಮಾ ಬ್ಯಾಧಿಯೀ'ತಿ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಪಾಟಿಭೋಗೋ - ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ; 'ಮರಣಧಮ್ಮಂ ಮಾ

ಮೀಯೀ’ತಿ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಪಾಟಿಭೋಗೋ - ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ; ‘ಯಾನಿ ಖೋ ಪನ ತಾನಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅತ್ತನಾ ಕತಾನಿ ಪಾಪಕಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾನಿ ಪೋನೋಭವಿಕಾನಿ ಸದರಾನಿ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾನಿ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಕಾನಿ, ತೇಸಂ ವಿಪಾಕೋ ಮಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೀ’ತಿ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಪಾಟಿಭೋಗೋ - ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಪಾಟಿಭೋಗೋ - ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಸುತಸುತ್ತಂ

**೧೮೩**. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ [ಏವಂದಿಟ್ಠೀ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] - ‘ಯೋ ಕೋಚಿ ದಿಟ್ಠಂ ಭಾಸತಿ - ಏವಂ ಮೇ ದಿಟ್ಠನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತೋ ದೋಸೋ; ಯೋ ಕೋಚಿ ಸುತಂ ಭಾಸತಿ - ಏವಂ ಮೇ ಸುತನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತೋ ದೋಸೋ; ಯೋ ಕೋಚಿ ಮುತಂ ಭಾಸತಿ - ಏವಂ ಮೇ ಮುತನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತೋ ದೋಸೋ; ಯೋ ಕೋಚಿ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಭಾಸತಿ - ಏವಂ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾತನ್ತಿ, ನತ್ಥಿ ತತೋ ದೋಸೋ’”ತಿ।

“ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ದಿಟ್ಠಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ಸುತಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ಸುತಂ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ಮುತಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ಮುತಂ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ; ನ ಪನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದಿಟ್ಠಂ ಭಾಸತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಯಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದಿಟ್ಠಂ ಅಭಾಸತೋ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸುತಂ ಭಾಸತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ , ಏವರೂಪಂ ಸುತಂ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಯಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸುತಂ ಅಭಾಸತೋ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ಸುತಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಯಞ್ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮುತಂ ಭಾಸತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ಮುತಂ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಯಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮುತಂ ಅಭಾಸತೋ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ಮುತಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ ।

“ಯಞ್ಹಿ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಞ್ಞಾತಂ ಭಾಸತೋ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ನ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಯಞ್ಚ ಖ್ವಸ್ಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಞ್ಞಾತಂ ಅಭಾಸತೋ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಅಕುಸಲಾ

ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಏವರೂಪಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಭಾಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವದಾಮೀ''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಅಭಯಸುತ್ತಂ

**೧೮೪**. ಅಥ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

''ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - 'ನತ್ಥಿ ಯೋ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ನ ಭಾಯತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸಾ'''ತಿ। ''ಅತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಭಾಯತಿ, ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ; ಅತ್ಥಿ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ನ ಭಾಯತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ।

''ಕತಮೋ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಭಾಯತಿ, ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ಅವಿಗತಪೇಮೋ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ಅವಿಗತತಣ್ಹೋ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಗಾಳ್ಹೋ ರೋಗಾತಙ್ಕೋ ಫುಸತಿ। ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರೇನ ಗಾಳ್ಹೇನ ರೋಗಾತಙ್ಕೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಪಿಯಾ ವತ ಮಂ ಕಾಮಾ ಜಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಿಯೇ ಚಾಹಂ ಕಾಮೇ ಜಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಭಾಯತಿ, ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇ ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ಅವಿಗತಪೇಮೋ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ಅವಿಗತತಣ್ಹೋ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಗಾಳ್ಹೋ ರೋಗಾತಙ್ಕೋ ಫುಸತಿ। ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರೇನ ಗಾಳ್ಹೇನ ರೋಗಾತಙ್ಕೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಪಿಯೋ ವತ ಮಂ ಕಾಯೋ ಜಹಿಸ್ಸತಿ, ಪಿಯಞ್ಚಾಹಂ ಕಾಯಂ ಜಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಭಾಯತಿ, ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಕತಕಲ್ಯಾಣೋ ಹೋತಿ ಅಕತಕುಸಲೋ ಅಕತಭೀರುತ್ತಾಣೋ ಕತಪಾಪೋ ಕತಲುದ್ದೋ ಕತಕಿಬ್ಬಿಸೋ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಗಾಳ್ಹೋ ರೋಗಾತಙ್ಕೋ ಫುಸತಿ। ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರೇನ ಗಾಳ್ಹೇನ ರೋಗಾತಙ್ಕೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಕತಂ ವತ ಮೇ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಅಕತಂ ಕುಸಲಂ, ಅಕತಂ ಭೀರುತ್ತಾಣಂ; ಕತಂ ಪಾಪಂ, ಕತಂ ಲುದ್ದಂ, ಕತಂ ಕಿಬ್ಬಿಸಂ। ಯಾವತಾ, ಭೋ, ಅಕತಕಲ್ಯಾಣಾನಂ ಅಕತಕುಸಲಾನಂ ಅಕತಭೀರುತ್ತಾಣಾನಂ ಕತಪಾಪಾನಂ ಕತಲುದ್ದಾನಂ ಕತಕಿಬ್ಬಿಸಾನಂ ಗತಿ ತಂ ಗತಿಂ ಪೇಚ್ಚ ಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಭಾಯತಿ, ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ।

''ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಙ್ಖೀ ಹೋತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೀ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಗಾಳ್ಹೋ ರೋಗಾತಙ್ಕೋ ಫುಸತಿ। ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರೇನ ಗಾಳ್ಹೇನ ರೋಗಾತಙ್ಕೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಕಙ್ಖೀ ವತಮ್ಹಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೀ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ'ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ,

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಭಾಯತಿ, ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ। ಇಮೇ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತ್ತಾರೋ ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಸಮಾನಾ ಭಾಯನ್ತಿ, ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ ಮರಣಸ್ಸ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ನ ಭಾಯತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ವಿಗತಪೇಮೋ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ವಿಗತತಣ್ಹೋ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಗಾಳ್ಹೋ ರೋಗಾತಙ್ಕೋ ಫುಸತಿ। ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರೇನ ಗಾಳ್ಹೇನ ರೋಗಾತಙ್ಕೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಪಿಯಾ ವತ ಮಂ ಕಾಮಾ ಜಹಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಿಯೇ ಚಾಹಂ ಕಾಮೇ ಜಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ನ ಭಾಯತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇ ವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ವಿಗತಪೇಮೋ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ವಿಗತತಣ್ಹೋ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಗಾಳ್ಹೋ ರೋಗಾತಙ್ಕೋ ಫುಸತಿ। ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರೇನ ಗಾಳ್ಹೇನ ರೋಗಾತಙ್ಕೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಪಿಯೋ ವತ ಮಂ ಕಾಯೋ ಜಹಿಸ್ಸತಿ, ಪಿಯಞ್ಚಾಹಂ ಕಾಯಂ ಜಹಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ನ ಭಾಯತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಕತಪಾಪೋ ಹೋತಿ ಅಕತಲುದ್ದೋ ಅಕತಕಿಬ್ಬಿಸೋ ಕತಕಲ್ಯಾಣೋ ಕತಕುಸಲೋ ಕತಭೀರುತ್ತಾಣೋ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಗಾಳ್ಹೋ ರೋಗಾತಙ್ಕೋ ಫುಸತಿ। ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರೇನ ಗಾಳ್ಹೇನ ರೋಗಾತಙ್ಕೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಕತಂ ವತ ಮೇ ಪಾಪಂ, ಅಕತಂ ಲುದ್ದಂ, ಅಕತಂ ಕಿಬ್ಬಿಸಂ; ಕತಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಕತಂ ಕುಸಲಂ, ಕತಂ ಭೀರುತ್ತಾಣಂ। ಯಾವತಾ, ಭೋ, ಅಕತಪಾಪಾನಂ ಅಕತಲುದ್ದಾನಂ ಅಕತಕಿಬ್ಬಿಸಾನಂ ಕತಕಲ್ಯಾಣಾನಂ ಕತಕುಸಲಾನಂ ಕತಭೀರುತ್ತಾಣಾನಂ ಗತಿ ತಂ ಗತಿಂ ಪೇಚ್ಚ ಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ನ ಭಾಯತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಅಕಙ್ಖೀ ಹೋತಿ ಅವಿಚಿಕಿಚ್ಛೀ ನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ತಮೇನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಗಾಳ್ಹೋ ರೋಗಾತಙ್ಕೋ ಫುಸತಿ। ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರೇನ ಗಾಳ್ಹೇನ ರೋಗಾತಙ್ಕೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಕಙ್ಖೀ ವತಮ್ಹಿ ಅವಿಚಿಕಿಚ್ಛೀ ನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ'ತಿ। ಸೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ನ ಭಾಯತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಮರಣಸ್ಸ। ಇಮೇ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತ್ತಾರೋ ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಸಮಾನಾ ನ ಭಾಯನ್ತಿ, ನ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ ಮರಣಸ್ಸಾ"ತಿ।

"ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

#### ೫. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚಸುತ್ತಂ

**೧೮೫**. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಸಿಪ್ಪಿನಿಕಾತೀರೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೇ ಪಟಿವಸನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ ಅನ್ನಭಾರೋ ವರಧರೋ ಸಕುಲುದಾಯೀ ಚ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಸಿಪ್ಪಿನಿಕಾತೀರೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – "ಇತಿಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚಾನಿ, ಇತಿಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚಾನೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ತೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಏತದವೋಚ –

"ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ, ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ"ತಿ? "ಇಧ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ – 'ಇತಿಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚಾನಿ, ಇತಿಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚಾನೀ'"ತಿ।

"ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಇಧ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾ ಅವಜ್ಝಾ'ತಿ । ಇತಿ ವದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಚ್ಚಂ ಆಹ, ನೋ ಮುಸಾ। ಸೋ ತೇನ ನ ಸಮಣೋತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ। ಅಪಿ ಚ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಸಚ್ಚಂ ತದಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಾಣಾನಂಯೇವ ಅನುದ್ದಯಾಯ [ತದಭಿಞ್ಞಾಯ ಅನುದಯಾಯ (ಕ॰)] ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಸಬ್ಬೇ ಕಾಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ಇತಿ ವದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಚ್ಚಮಾಹ, ನೋ ಮುಸಾ। ಸೋ ತೇನ ನ ಸಮಣೋತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ। ಅಪಿ ಚ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಸಚ್ಚಂ ತದಭಿಞ್ಞಾಯ ಕಾಮಾನಂಯೇವ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಸಬ್ಬೇ ಭವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ…ಪೇ॰… ಭವಾನಂಯೇವ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ನಾಹಂ ಕ್ವಚನಿ [ಕ್ವಚನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಞ್ಚನತಸ್ಮಿಂ ನ ಚ ಮಮ ಕ್ವಚನಿ ಕತ್ಥಚಿ ಕಿಞ್ಚನತತ್ಥೀ'ತಿ। ಇತಿ ವದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಚ್ಚಂ ಆಹ, ನೋ ಮುಸಾ। ಸೋ ತೇನ ನ ಸಮಣೋತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನ ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಮಞ್ಞತಿ। ಅಪಿ ಚ ಯದೇವ ತತ್ಥ ಸಚ್ಚಂ ತದಭಿಞ್ಞಾಯ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಂಯೇವ ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಉಮ್ಮಗ್ಗಸುತ್ತಂ

**೧೮೬**. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೇನ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಲೋಕೋ ನೀಯತಿ, ಕೇನ ಲೋಕೋ ಪರಿಕಸ್ಸತಿ, ಕಸ್ಸ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಸಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ?

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ [ಉಮ್ಮಙ್ಗೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ [ಕಲ್ಯಾಣಾ (ಕ॰)] ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುಚ್ಛಸಿ – 'ಕೇನ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಲೋಕೋ ನೀಯತಿ, ಕೇನ ಲೋಕೋ ಪರಿಕಸ್ಸತಿ, ಕಸ್ಸ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಸಂ ಗಚ್ಛತೀ'"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಚಿತ್ತೇನ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಲೋಕೋ ನೀಯತಿ, ಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಕಸ್ಸತಿ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಸಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

“ಸಾಧು , ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - “‘ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ, ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುಚ್ಛಸಿ - ‘ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ಹೋತೀ’”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಬಹೂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಧಮ್ಮಾ ದೇಸಿತಾ [ಬಹು ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ (ಕ॰)] - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಾ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ಚತುಪ್ಪದಾಯ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ”ತಿ।

“ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - “‘ಸುತವಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ, ಸುತವಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತವಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ, ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುಚ್ಛಸಿ - ‘ಸುತವಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ, ಸುತವಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುತವಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಹೋತೀ’”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖುನೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಸುತಂ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ; ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಸುತಂ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ; ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಸುತಂ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ; ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಸುತಂ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - “‘ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಸಾಧು ಸಾಧು ಭಿಕ್ಖು! ಭದ್ದಕೋ ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ, ಭದ್ದಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಪುಚ್ಛಸಿ - ‘ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋತಿ , ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಹೋತೀ’”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಚೇತೇತಿ ಅತ್ತಹಿತಪರಹಿತಉಭಯಹಿತಸಬ್ಬಲೋಕಹಿತಮೇವ ಚಿನ್ತಯಮಾನೋ ಚಿನ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ವಸ್ಸಕಾರಸುತ್ತಂ

೧೮೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಜಾನೇಯ್ಯ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ - ‘ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ? “ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ। “ಜಾನೇಯ್ಯ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ - ‘ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ? “ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಟ್ಠಾನಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ। “ಜಾನೇಯ್ಯ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ - ‘ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ? “ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ। “ಜಾನೇಯ್ಯ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ - ‘ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ? “ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ‘ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ।

“ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ, ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ - ‘ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ। ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಟ್ಠಾನಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ। ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ’”ನ್ತಿ।

“ಏಕಮಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮಯಂ ತೋದೇಯ್ಯಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರಿಸತಿ ಪರೂಪಾರಮ್ಭಂ ವತ್ತೇನ್ತಿ - ‘ಬಾಲೋ ಅಯಂ ರಾಜಾ ಏಳೇಯ್ಯೋ ಸಮಣೇ ರಾಮಪುತ್ತೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಸಮಣೇ ಚ ಪನ ರಾಮಪುತ್ತೇ ಏವರೂಪಂ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋತಿ, ಯದಿದಂ ಅಭಿವಾದನಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಂ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮ’ನ್ತಿ। ಇಮೇಪಿ ರಞ್ಞೋ ಏಳೇಯ್ಯಸ್ಸ ಪರಿಹಾರಕಾ ಬಾಲಾ - ಯಮಕೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲೋ [ಪುಗ್ಗಲೋ (ಕ॰)] ಉಗ್ಗೋ ನಾವಿನ್ದಕೀ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸೋ, ಯೇ ಸಮಣೇ ರಾಮಪುತ್ತೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ, ಸಮಣೇ ಚ ಪನ ರಾಮಪುತ್ತೇ ಏವರೂಪಂ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಯದಿದಂ ಅಭಿವಾದನಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಂ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮನ್ತಿ। ತ್ಯಾಸ್ಸುದಂ ತೋದೇಯ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ನೇತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಭೋನ್ತೋ, ಪಣ್ಡಿತೋ ರಾಜಾ ಏಳೇಯ್ಯೋ ಕರಣೀಯಾಧಿಕರಣೀಯೇಸು ವಚನೀಯಾಧಿವಚನೀಯೇಸು ಅಲಮತ್ಥದಸತರೇಹಿ ಅಲಮತ್ಥದಸತರೋ’ತಿ? ‘ಏವಂ, ಭೋ, ಪಣ್ಡಿತೋ ರಾಜಾ ಏಳೇಯ್ಯೋ ಕರಣೀಯಾಧಿಕರಣೀಯೇಸು ವಚನೀಯಾಧಿವಚನೀಯೇಸು ಅಲಮತ್ಥದಸತರೇಹಿ ಅಲಮತ್ಥದಸತರೋ’”ತಿ।

“ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭೋ, ಸಮಣೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ರಞ್ಞಾ ಏಳೇಯ್ಯೇನ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಪಣ್ಡಿತತರೋ ಕರಣೀಯಾಧಿಕರಣೀಯೇಸು ವಚನೀಯಾಧಿವಚನೀಯೇಸು ಅಲಮತ್ಥದಸತರೇನ ಅಲಮತ್ಥದಸತರೋ, ತಸ್ಮಾ ರಾಜಾ ಏಳೇಯ್ಯೋ ಸಮಣೇ ರಾಮಪುತ್ತೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಸಮಣೇ ಚ ಪನ ರಾಮಪುತ್ತೇ ಏವರೂಪಂ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋತಿ, ಯದಿದಂ ಅಭಿವಾದನಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಂ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಂ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಭೋನ್ತೋ, ಪಣ್ಡಿತಾ ರಞ್ಞೋ ಏಳೇಯ್ಯಸ್ಸ ಪರಿಹಾರಕಾ - ಯಮಕೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲೋ ಉಗ್ಗೋ ನಾವಿನ್ದಕೀ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸೋ, ಕರಣೀಯಾಧಿಕರಣೀಯೇಸು ವಚನೀಯಾಧಿವಚನೀಯೇಸು ಅಲಮತ್ಥದಸತರೇಹಿ ಅಲಮತ್ಥದಸತರಾತಿ? ‘ಏವಂ, ಭೋ, ಪಣ್ಡಿತಾ ರಞ್ಞೋ ಏಳೇಯ್ಯಸ್ಸ ಪರಿಹಾರಕಾ - ಯಮಕೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲೋ ಉಗ್ಗೋ ನಾವಿನ್ದಕೀ ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸೋ, ಕರಣೀಯಾಧಿಕರಣೀಯೇಸು ವಚನೀಯಾಧಿವಚನೀಯೇಸು ಅಲಮತ್ಥದಸತರೇಹಿ ಅಲಮತ್ಥದಸತರಾ’”ತಿ।

“ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭೋ, ಸಮಣೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ರಞ್ಞೋ ಏಳೇಯ್ಯಸ್ಸ ಪರಿಹಾರಕೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತತರೋ ಕರಣೀಯಾಧಿಕರಣೀಯೇಸು ವಚನೀಯಾಧಿವಚನೀಯೇಸು ಅಲಮತ್ಥದಸತರೇಹಿ ಅಲಮತ್ಥದಸತರೋ, ತಸ್ಮಾ ರಞ್ಞೋ ಏಳೇಯ್ಯಸ್ಸ

ಪರಿಹಾರಕಾ ಸಮಣೇ ರಾಮಪುತ್ತೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ; ಸಮಣೇ ಚ ಪನ ರಾಮಪುತ್ತೇ ಏವರೂಪಂ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಯದಿದಂ ಅಭಿವಾದನಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಂ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮಂ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ, ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ - 'ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ। ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಟ್ಠಾನಂ ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವನ್ತಿ। ಏತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಂ ಜಾನೇಯ್ಯ - ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಯಂ ಭವ'ನ್ತಿ। ಹನ್ದ ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗಚ್ಛಾಮ। ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ ಬಹುಕರಣೀಯಾ"ತಿ। "ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ವಸ್ಸಕಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಗಧಮಹಾಮತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಉಪಕಸುತ್ತಂ

೧೮೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಉಪಕೋ ಮಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಉಪಕೋ ಮಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಅಹಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ - 'ಯೋ ಕೋಚಿ ಪರೂಪಾರಮ್ಭಂ ವತ್ತೇತಿ, ಪರೂಪಾರಮ್ಭಂ ವತ್ತೇನ್ತೋ ಸಬ್ಬೋ ಸೋ [ಸಬ್ಬಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನ ಉಪಪಾದೇತಿ। ಅನುಪಪಾದೇನ್ತೋ ಗಾರಯ್ಹೋ ಹೋತಿ ಉಪವಜ್ಜೋ'"ತಿ। "ಪರೂಪಾರಮ್ಭಂ ಚೇ, ಉಪಕ, ವತ್ತೇತಿ ಪರೂಪಾರಮ್ಭಂ ವತ್ತೇನ್ತೋ ನ ಉಪಪಾದೇತಿ, ಅನುಪಪಾದೇನ್ತೋ ಗಾರಯ್ಹೋ ಹೋತಿ ಉಪವಜ್ಜೋ। ತ್ವಂ ಖೋ, ಉಪಕ, ಪರೂಪಾರಮ್ಭಂ ವತ್ತೇಸಿ, ಪರೂಪಾರಮ್ಭಂ ವತ್ತೇನ್ತೋ ನ ಉಪಪಾದೇಸಿ, ಅನುಪಪಾದೇನ್ತೋ ಗಾರಯ್ಹೋ ಹೋಸಿ ಉಪವಜ್ಜೋ"ತಿ। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ , ಉಮ್ಮುಜ್ಜಮಾನಕಂಯೇವ ಮಹತಾ ಪಾಸೇನ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಉಮ್ಮುಜ್ಜಮಾನಕೋಯೇವ ಭಗವತಾ ಮಹತಾ ವಾದಪಾಸೇನ [ಮಹತಾ ಪಾಸೇನ (ಕ॰)] ಬದ್ಧೋ"ತಿ।

"ಇದಂ ಅಕುಸಲನ್ತಿ ಖೋ, ಉಪಕ, ಮಯಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಪದಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ - ಇತಿಪಿದಂ ಅಕುಸಲನ್ತಿ। ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ಅಕುಸಲಂ ಪಹಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಖೋ, ಉಪಕ, ಮಯಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಪದಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ - ಇತಿಪಿದಂ ಅಕುಸಲಂ ಪಹಾತಬ್ಬನ್ತಿ।

"ಇದಂ ಕುಸಲನ್ತಿ ಖೋ, ಉಪಕ, ಮಯಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಪದಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ - ಇತಿಪಿದಂ ಕುಸಲನ್ತಿ। ತಂ ಖೋ ಪನಿದಂ ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಖೋ, ಉಪಕ, ಮಯಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಪದಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಅಪರಿಮಾಣಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ - ಇತಿಪಿದಂ ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಉಪಕೋ ಮಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ

ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ರಞ್ಞೋ ಮಾಗಧಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುಸ್ಸ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಅಜಾತಸತ್ತು ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೋ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಉಪಕಂ ಮಣ್ಡಿಕಾಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಯಾವ ಧಂಸೀ ವತಾಯಂ ಲೋಣಕಾರದಾರಕೋ ಯಾವ ಮುಖರೋ ಯಾವ ಪಗಬ್ಭೋ ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಆಸಾದೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸತಿ; ಅಪೇಹಿ ತ್ವಂ, ಉಪಕ, ವಿನಸ್ಸ, ಮಾ ತಂ ಅದ್ದಸ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಸುತ್ತಂ

೧೮೯. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅತ್ಥಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಕಾಯೇನ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸತಿಯಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಚಕ್ಖುನಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಕಾಯೇನ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ? ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯೇನ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸತಿಯಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ? ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಯಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೋ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಚಕ್ಖುನಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ? ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುನಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೋ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ? ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾಯ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ಉಪೋಸಥಸುತ್ತಂ

೧೯೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

"ಅಪಲಾಪಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ ನಿಪ್ಪಲಾಪಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ ಸುದ್ಧಾ ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, ತಥಾರೂಪಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಯಥಾರೂಪಾ ಪರಿಸಾ ದುಲ್ಲಭಾ ದಸ್ಸನಾಯಪಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, ತಥಾರೂಪಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಯಥಾರೂಪಾ ಪರಿಸಾ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಪಾಹುನೇಯ್ಯಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಾ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯಾ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ, ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, ತಥಾರೂಪಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ । ಯಥಾರೂಪಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಅಪ್ಪಂ ದಿನ್ನಂ ಬಹು ಹೋತಿ ಬಹು ದಿನ್ನಂ ಬಹುತರಂ, ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, ತಥಾರೂಪಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ। ಯಥಾರೂಪಂ ಪರಿಸಂ ಅಲಂ ಯೋಜನಗಣನಾನಿಪಿ ದಸ್ಸನಾಯ ಗನ್ತುಂ ಅಪಿ ಪುಟೋಸೇನಾಪಿ, ತಥಾರೂಪೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ, (ತಥಾರೂಪಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಾ) [( ) ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ]।

“ಸನ್ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ದೇವಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ; ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ; ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ; ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಅರಿಯಪ್ಪತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದೇವಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ; ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದೇವಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬ್ರಹ್ಮಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಕರುಣಾ… ಮುದಿತಾ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ ತಥಾ ತತಿಯಂ ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬ್ರಹ್ಮಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಗ್ಗೋ [ಯೋಧಾಜೀವವಗ್ಗೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಯೋಧಾ ಪಾಟಿಭೋಗಸುತಂ, ಅಭಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಚ್ಚೇನ ಪಞ್ಚಮಂ।
ಉಮ್ಮಗ್ಗವಸ್ಸಕಾರೋ, ಉಪಕೋ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾ ಚ ಉಪೋಸಥೋತಿ॥

# (೨೦) ೫. ಮಹಾವಗ್ಗೋ

## ೧. ಸೋತಾನುಗತಸುತ್ತಂ

೧೯೧. "ಸೋತಾನುಗತಾನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾನಂ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾನಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾನಂ ಚತ್ತಾರೋ ಆನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೋತಾನುಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ [ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ (ಸೀ॰)] ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ಸುಖಿನೋ ಧಮ್ಮಪದಾ ಪ್ಲವನ್ತಿ [ಪಿಲಪನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ; ಅಥ ಸೋ ಸತ್ತೋ ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ ಹೋತಿ। ಸೋತಾನುಗತಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾನಂ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾನಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾನಂ ಅಯಂ ಪಠಮೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೋತಾನುಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಖಿನೋ ಧಮ್ಮಪದಾ ಪ್ಲವನ್ತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಯಂ ವಾ ಸೋ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ, ಯತ್ಥಾಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಚರಿ'ನ್ತಿ। ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ; ಅಥ ಸೋ ಸತ್ತೋ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಕುಸಲೋ ಭೇರಿಸದ್ದಸ್ಸ। ಸೋ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭೇರಿಸದ್ದಂ ಸುಣೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ನ ಹೇವ ಖೋ ಅಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ - 'ಭೇರಿಸದ್ದೋ ನು ಖೋ, ನ ನು ಖೋ ಭೇರಿಸದ್ದೋ'ತಿ! ಅಥ ಖೋ ಭೇರಿಸದ್ದೋತ್ವೇವ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೋತಾನುಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಖಿನೋ ಧಮ್ಮಪದಾ ಪ್ಲವನ್ತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಯಂ ವಾ ಸೋ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ, ಯತ್ಥಾಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಚರಿ'ನ್ತಿ। ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ; ಅಥ ಸೋ ಸತ್ತೋ ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ ಹೋತಿ। ಸೋತಾನುಗತಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ , ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾನಂ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾನಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾನಂ ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೋತಾನುಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಖಿನೋ ಧಮ್ಮಪದಾ ಪ್ಲವನ್ತಿ, ನಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಯಂ ವಾ ಸೋ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ, ಯತ್ಥಾಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಚರಿ'ನ್ತಿ। ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ; ಅಥ ಸೋ ಸತ್ತೋ ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಕುಸಲೋ ಸಙ್ಖಸದ್ದಸ್ಸ। ಸೋ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಖಸದ್ದಂ

ಸುಣೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ನ ಹೇವ ಖೋ ಅಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ - ‘ಸಙ್ಖಸದ್ದೋ ನು ಖೋ, ನ ನು ಖೋ ಸಙ್ಖಸದ್ದೋ’ತಿ! ಅಥ ಖೋ ಸಙ್ಖಸದ್ದೋತ್ವೇವ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೋತಾನುಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಖಿನೋ ಧಮ್ಮಪದಾ ಪ್ಲವನ್ತಿ, ನಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಯಂ ವಾ ಸೋ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ, ಯತ್ಥಾಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಚರಿ’ನ್ತಿ। ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ; ಅಥ ಸೋ ಸತ್ತೋ ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ ಹೋತಿ। ಸೋತಾನುಗತಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾನಂ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾನಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾನಂ ಅಯಂ ತತಿಯೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೋತಾನುಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಖಿನೋ ಧಮ್ಮಪದಾ ಪ್ಲವನ್ತಿ, ನಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನಪಿ ದೇವಪುತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಓಪಪಾತಿಕಂ ಸಾರೇತಿ - ‘ಸರಸಿ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಸರಸಿ ತ್ವಂ , ಮಾರಿಸ, ಯತ್ಥ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಚರಿಮ್ಹಾ’ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಸರಾಮಿ, ಮಾರಿಸ, ಸರಾಮಿ, ಮಾರಿಸಾ’ತಿ। ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ; ಅಥ ಸೋ ಸತ್ತೋ ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಸಹಾಯಕಾ ಸಹಪಂಸುಕೀಳಿಕಾ [ಸಹಪಂಸುಕೀಳಕಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ತೇ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ। ಅಞ್ಞೋ ಪನ [ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ತಮೇನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಹಾಯಕೋ ಸಹಾಯಕಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಇದಮ್ಪಿ, ಸಮ್ಮ, ಸರಸಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಮ್ಮ, ಸರಸೀ’ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಸರಾಮಿ , ಸಮ್ಮ, ಸರಾಮಿ, ಸಮ್ಮಾ’ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೋತಾನುಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಕಾಲಂ ಕುರುಮಾನೋ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ನ ಹೇವ ಖೋ ಸುಖಿನೋ ಧಮ್ಮಪದಾ ಪ್ಲವನ್ತಿ, ನಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನಪಿ ದೇವಪುತ್ತೋ ದೇವಪರಿಸಾಯಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಓಪಪಾತಿಕಂ ಸಾರೇತಿ - ‘ಸರಸಿ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಸರಸಿ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಯತ್ಥ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಚರಿಮ್ಹಾ’ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಸರಾಮಿ, ಮಾರಿಸ, ಸರಾಮಿ, ಮಾರಿಸಾ’ತಿ। ದನ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತುಪ್ಪಾದೋ; ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಸತ್ತೋ ಖಿಪ್ಪಂಯೇವ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ ಹೋತಿ। ಸೋತಾನುಗತಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾನಂ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾನಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾನಂ ಅಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಪಾಟಿಕಙ್ಖೋ। ಸೋತಾನುಗತಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾನಂ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾನಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾನಂ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಆನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೨. ಠಾನಸುತ್ತಂ

೧೯೨. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಾನಾನಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸಂವಾಸೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನ। ಸಂವೋಹಾರೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನ। ಆಪದಾಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥಾಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಸೋ

ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ , ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನ। ಸಾಕಚ್ಛಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಸಾ ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನಾತಿ।

[ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೨] "'ಸಂವಾಸೇನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಖಣ್ಡಕಾರೀ ಛಿದ್ದಕಾರೀ ಸಬಲಕಾರೀ ಕಮ್ಮಾಸಕಾರೀ, ನ ಸನ್ತತಕಾರೀ ನ ಸನ್ತತವುತ್ತಿ [ಸತತವುತ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]; ಸೀಲೇಸು ದುಸ್ಸೀಲೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಸೀಲವಾ'"ತಿ।

"'ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ದೀಘರತ್ತಂ ಖೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಖಣ್ಡಕಾರೀ ಅಚ್ಛಿದ್ದಕಾರೀ ಅಸಬಲಕಾರೀ ಅಕಮ್ಮಾಸಕಾರೀ ಸನ್ತತಕಾರೀ ಸನ್ತತವುತ್ತಿ; ಸೀಲೇಸು ಸೀಲವಾ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ದುಸ್ಸೀಲೋ'ತಿ। 'ಸಂವಾಸೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"'ಸಂವೋಹಾರೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವೋಹರಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಞ್ಞಥಾ ಖೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಏಕೇನ ಏಕೋ ವೋಹರತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ದ್ವೀಹಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ತೀಹಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ; ವೋಕ್ಕಮತಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಪುರಿಮವೋಹಾರಾ ಪಚ್ಛಿಮವೋಹಾರಂ; ಅಪರಿಸುದ್ಧವೋಹಾರೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧವೋಹಾರೋ'"ತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವೋಹರಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಯಥೇವ ಖೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಏಕೇನ ಏಕೋ ವೋಹರತಿ, ತಥಾ ದ್ವೀಹಿ, ತಥಾ ತೀಹಿ, ತಥಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ। ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ವೋಕ್ಕಮತಿ ಪುರಿಮವೋಹಾರಾ ಪಚ್ಛಿಮವೋಹಾರಂ; ಪರಿಸುದ್ಧವೋಹಾರೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧವೋಹಾರೋ'ತಿ । 'ಸಂವೋಹಾರೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಚೇಯ್ಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತಞ್ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"'ಆಪದಾಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥಾಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಸೋ ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನಾ'ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ, ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ, ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ತಥಾಭೂತೋ ಖೋ ಅಯಂ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೋ ತಥಾಭೂತೋ ಅಯಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಯಥಾಭೂತೇ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೇ ಯಥಾಭೂತೇ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ ಲೋಕಂ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ ಲೋಕೋ ಚ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ಅನುಪರಿವತ್ತತಿ - ಲಾಭೋ ಚ, ಅಲಾಭೋ ಚ, ಯಸೋ ಚ, ಅಯಸೋ ಚ, ನಿನ್ದಾ ಚ, ಪಸಂಸಾ ಚ, ಸುಖಞ್ಚ, ದುಕ್ಖಞ್ಚಾ'ತಿ। ಸೋ ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ತಥಾಭೂತೋ ಖೋ ಅಯಂ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೋ ತಥಾಭೂತೋ ಅಯಂ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಯಥಾಭೂತೇ ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೇ ಯಥಾಭೂತೇ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೇ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ ಲೋಕಂ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತಿ ಲೋಕೋ ಚ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ಅನುಪರಿವತ್ತತಿ - ಲಾಭೋ ಚ, ಅಲಾಭೋ ಚ, ಯಸೋ ಚ, ಅಯಸೋ ಚ, ನಿನ್ದಾ ಚ, ಪಸಂಸಾ ಚ, ಸುಖಞ್ಚ, ದುಕ್ಖಞ್ಚಾ’ತಿ। ಸೋ ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಭೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ರೋಗಬ್ಯಸನೇನ ವಾ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ, ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ‘ಆಪದಾಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥಾಮೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಸೋ ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನಾ’ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“‘ಸಾಕಚ್ಛಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಸಾ ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನಾ’ತಿ , ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಕಚ್ಛಾಯಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಯಥಾ ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ ಯಥಾ ಚ ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಯಥಾ ಚ ಪಞ್ಹಾಸಮುದಾಹಾರೋ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞವಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ನ ಚೇವ ಗಮ್ಭೀರಂ ಅತ್ಥಪದಂ ಉದಾಹರತಿ ಸನ್ತಂ ಪಣೀತಂ ಅತಕ್ಕಾವಚರಂ ನಿಪುಣಂ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯಂ। ಯಞ್ಚ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ ತಸ್ಸ ಚ ನಪ್ಪಟಿಬಲೋ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಾ ಅತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ದೇಸೇತುಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಪಟ್ಠಪೇತುಂ ವಿವರಿತುಂ ವಿಭಜಿತುಂ ಉತ್ತಾನೀಕಾತುಂ। ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞವಾ’”ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಉದಕರಹದಸ್ಸ ತೀರೇ ಠಿತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಪರಿತ್ತಂ ಮಚ್ಛಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಮಾನಂ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಯಥಾ ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಮಚ್ಛಸ್ಸ ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ ಯಥಾ ಚ ಊಮಿಘಾತೋ ಯಥಾ ಚ ವೇಗಾಯಿತತ್ತಂ, ಪರಿತ್ತೋ ಅಯಂ ಮಚ್ಛೋ, ನಾಯಂ ಮಚ್ಛೋ ಮಹನ್ತೋ’ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಕಚ್ಛಾಯಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಯಥಾ ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ ಯಥಾ ಚ ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಯಥಾ ಚ ಪಞ್ಹಾಸಮುದಾಹಾರೋ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞವಾ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ನ ಚೇವ ಗಮ್ಭೀರಂ ಅತ್ಥಪದಂ ಉದಾಹರತಿ ಸನ್ತಂ ಪಣೀತಂ ಅತಕ್ಕಾವಚರಂ ನಿಪುಣಂ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯಂ। ಯಞ್ಚ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ನ ಪಟಿಬಲೋ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಾ ಅತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ದೇಸೇತುಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಪಟ್ಠಪೇತುಂ ವಿವರಿತುಂ ವಿಭಜಿತುಂ ಉತ್ತಾನೀಕಾತುಂ। ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞವಾ’”ತಿ।

“ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಕಚ್ಛಾಯಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಯಥಾ ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ ಯಥಾ ಚ ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಯಥಾ ಚ ಪಞ್ಹಾಸಮುದಾಹಾರೋ, ಪಞ್ಞವಾ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಗಮ್ಭೀರಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಪದಂ ಉದಾಹರತಿ ಸನ್ತಂ ಪಣೀತಂ ಅತಕ್ಕಾವಚರಂ ನಿಪುಣಂ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯಂ। ಯಞ್ಚ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಪಟಿಬಲೋ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಾ ಅತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ದೇಸೇತುಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಪಟ್ಠಪೇತುಂ ವಿವರಿತುಂ ವಿಭಜಿತುಂ ಉತ್ತಾನೀಕಾತುಂ। ಪಞ್ಞವಾ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ’”ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಉದಕರಹದಸ್ಸ ತೀರೇ ಠಿತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹನ್ತಂ ಮಚ್ಛಂ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಮಾನಂ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಯಥಾ ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಮಚ್ಛಸ್ಸ ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ ಯಥಾ ಚ ಊಮಿಘಾತೋ ಯಥಾ ಚ ವೇಗಾಯಿತತ್ತಂ, ಮಹನ್ತೋ ಅಯಂ ಮಚ್ಛೋ, ನಾಯಂ ಮಚ್ಛೋ ಪರಿತ್ತೋ’ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಕಚ್ಛಾಯಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಯಥಾ ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಮ್ಮಗ್ಗೋ ಯಥಾ ಚ ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಯಥಾ ಚ ಪಞ್ಹಾಸಮುದಾಹಾರೋ, ಪಞ್ಞವಾ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಗಮ್ಭೀರಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಪದಂ ಉದಾಹರತಿ ಸನ್ತಂ ಪಣೀತಂ ಅತಕ್ಕಾವಚರಂ ನಿಪುಣಂ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯಂ। ಯಞ್ಚ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಪಟಿಬಲೋ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಾ ಅತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ದೇಸೇತುಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಪಟ್ಠಪೇತುಂ ವಿವರಿತುಂ ವಿಭಜಿತುಂ ಉತ್ತಾನೀಕಾತುಂ। ಪಞ್ಞವಾ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ’ತಿ।

“‘ಸಾಕಚ್ಛಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಸಾ ಚ ಖೋ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ನ ಇತ್ತರಂ; ಮನಸಿಕರೋತಾ, ನೋ ಅಮನಸಿಕರೋತಾ; ಪಞ್ಞವತಾ, ನೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನಾ’ತಿ , ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಭದ್ದಿಯಸುತ್ತಂ

೧೯೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಭದ್ದಿಯೋ ಲಿಚ್ಛವಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಭದ್ದಿಯೋ ಲಿಚ್ಛವಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

“ಸುತಂ ಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ - ‘ಮಾಯಾವೀ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆವಟ್ಟನಿಂ ಮಾಯಂ [ಆವಟ್ಟನೀಮಾಯಂ (ಸೀ॰), ಆವಟ್ಟನಿಮಾಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೭೦ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಜಾನಾತಿ ಯಾಯ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಾವಕೇ ಆವಟ್ಟೇತೀ’ತಿ। ಯೇ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಮಾಯಾವೀ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆವಟ್ಟನಿಂ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತಿ ಯಾಯ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಾವಕೇ ಆವಟ್ಟೇತೀ’ತಿ, ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ವುತ್ತವಾದಿನೋ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಅನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುಪಾತೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಅನಬ್ಭಕ್ಖಾತುಕಾಮಾ ಹಿ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತ”ನ್ತಿ?

“ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಮಾ ಅನುಸ್ಸವೇನ, ಮಾ ಪರಮ್ಪರಾಯ, ಮಾ ಇತಿಕಿರಾಯ, ಮಾ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾನೇನ, ಮಾ ತಕ್ಕಹೇತು, ಮಾ ನಯಹೇತು, ಮಾ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ, ಮಾ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ, ಮಾ ಭಬ್ಬರೂಪತಾಯ, ಮಾ ‘ಸಮಣೋ ನೋ ಗರೂ’ತಿ। ಯದಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಅತ್ತನಾವ ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ‘ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಾವಜ್ಜಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’ತಿ, ಅಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಪಜಹೇಯ್ಯಾಥ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭದ್ದಿಯ, ಲೋಭೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಹಿತಾಯ ವಾ ಅಹಿತಾಯ ವಾ”ತಿ? “ಅಹಿತಾಯ, ಭನ್ತೇ”। “ಲುದ್ಧೋ ಪನಾಯಂ, ಭದ್ದಿಯ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಲೋಭೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪಾಣಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆದಿಯತಿ, ಪರದಾರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಮುಸಾಪಿ ಭಣತಿ, ಪರಮ್ಪಿ ತಥತ್ತಾಯ [ತದತ್ಥಾಯ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೬೬] ಸಮಾದಪೇತಿ ಯಂಸ ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭದ್ದಿಯ, ದೋಸೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ...ಪೇ०... ಮೋಹೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ...ಪೇ०... ಸಾರಮ್ಭೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಹಿತಾಯ ವಾ ಅಹಿತಾಯ ವಾ”ತಿ? “ಅಹಿತಾಯ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಾರದ್ಧೋ ಪನಾಯಂ, ಭದ್ದಿಯ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾರಮ್ಭೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪಾಣಮ್ಪಿ ಹನತಿ, ಅದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆದಿಯತಿ, ಪರದಾರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಮುಸಾಪಿ ಭಣತಿ, ಪರಮ್ಪಿ ತಥತ್ತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ ಯಂಸ ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭದ್ದಿಯ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ ವಾ ಅಕುಸಲಾ ವಾ”ತಿ? “ಅಕುಸಲಾ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಾವಜ್ಜಾ ವಾ ಅನವಜ್ಜಾ ವಾ”ತಿ? “ಸಾವಜ್ಜಾ, ಭನ್ತೇ”। “ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಾ ವಾ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾ ವಾ”ತಿ? “ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಾ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಸಮತ್ತಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭದ್ದಿಯ, ಯಂ ತಂ ತೇ ಅವೋಚುಮ್ಹಾ - ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಮಾ ಅನುಸ್ಸವೇನ, ಮಾ ಪರಮ್ಪರಾಯ, ಮಾ ಇತಿಕಿರಾಯ, ಮಾ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾನೇನ, ಮಾ ತಕ್ಕಹೇತು, ಮಾ ನಯಹೇತು, ಮಾ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ, ಮಾ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ, ಮಾ ಭಬ್ಬರೂಪತಾಯ, ಮಾ ‘ಸಮಣೋ ನೋ ಗರೂ’ತಿ। ಯದಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಅತ್ತನಾವ ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ‘ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಾವಜ್ಜಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ, ಅಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಪಜಹೇಯ್ಯಾಥಾ’ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಮಾ ಅನುಸ್ಸವೇನ, ಮಾ ಪರಮ್ಪರಾಯ, ಮಾ ಇತಿಕಿರಾಯ, ಮಾ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾನೇನ, ಮಾ ತಕ್ಕಹೇತು, ಮಾ ನಯಹೇತು, ಮಾ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ, ಮಾ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ, ಮಾ ಭಬ್ಬರೂಪತಾಯ, ಮಾ ‘ಸಮಣೋ ನೋ ಗರೂ’ತಿ। ಯದಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಅತ್ತನಾವ ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ‘ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನವಜ್ಜಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ’ತಿ, ಅಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭದ್ದಿಯ, ಅಲೋಭೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಹಿತಾಯ ವಾ ಅಹಿತಾಯ ವಾ”ತಿ? “ಹಿತಾಯ, ಭನ್ತೇ”। “ಅಲುದ್ಧೋ ಪನಾಯಂ, ಭದ್ದಿಯ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಲೋಭೇನ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ನೇವ ಪಾಣಂ ಹನತಿ, ನ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ನ ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ಪರಮ್ಪಿ ತಥತ್ತಾಯ ನ ಸಮಾದಪೇತಿ ಯಂ’ಸ ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭದ್ದಿಯ, ಅದೋಸೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ...ಪೇ०... ಅಮೋಹೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ...ಪೇ०... ಅಸಾರಮ್ಭೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಹಿತಾಯ ವಾ ಅಹಿತಾಯ ವಾ”ತಿ? “ಹಿತಾಯ, ಭನ್ತೇ”। “ಅಸಾರದ್ಧೋ ಪನಾಯಂ, ಭದ್ದಿಯ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾರಮ್ಭೇನ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ನೇವ ಪಾಣಂ ಹನತಿ, ನ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ, ನ ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಮುಸಾ ಭಣತಿ , ಪರಮ್ಪಿ ತಥತ್ತಾಯ ನ ಸಮಾದಪೇತಿ ಯಂ’ಸ ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭದ್ದಿಯ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ ವಾ ಅಕುಸಲಾ ವಾ”ತಿ? “ಕುಸಲಾ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಾವಜ್ಜಾ ವಾ ಅನವಜ್ಜಾ ವಾ”ತಿ? “ಅನವಜ್ಜಾ, ಭನ್ತೇ”। “ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಾ ವಾ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾ ವಾ”ತಿ? “ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ ನೋ ವಾ? ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಸಮತ್ತಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭದ್ದಿಯ, ಯಂ ತಂ ತೇ ಅವೋಚುಮ್ಹಾ - ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಮಾ ಅನುಸ್ಸವೇನ, ಮಾ ಪರಮ್ಪರಾಯ, ಮಾ ಇತಿಕಿರಾಯ, ಮಾ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾನೇನ, ಮಾ ತಕ್ಕಹೇತು, ಮಾ ನಯಹೇತು, ಮಾ ಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕೇನ, ಮಾ ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ, ಮಾ ಭಬ್ಬರೂಪತಾಯ, ಮಾ ‘ಸಮಣೋ ನೋ ಗರೂ’ತಿ। ಯದಾ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಅತ್ತನಾವ ಜಾನೇಯ್ಯಾಥ - ‘ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಕುಸಲಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನವಜ್ಜಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮತ್ತಾ ಸಮಾದಿನ್ನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ , ಅಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಥಾ’ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಭದ್ದಿಯ, ಲೋಕೇ ಸನ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ತೇ ಸಾವಕಂ ಏವಂ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ - ‘ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಲೋಭಂ ವಿನೇಯ್ಯ [ವಿನೇಯ್ಯ ವಿನೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಿಹರಾಹಿ। ಲೋಭಂ ವಿನೇಯ್ಯ ವಿಹರನ್ತೋ ನ ಲೋಭಜಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ। ದೋಸಂ ವಿನೇಯ್ಯ ವಿಹರಾಹಿ। ದೋಸಂ ವಿನೇಯ್ಯ ವಿಹರನ್ತೋ ನ ದೋಸಜಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ। ಮೋಹಂ ವಿನೇಯ್ಯ ವಿಹರಾಹಿ। ಮೋಹಂ ವಿನೇಯ್ಯ ವಿಹರನ್ತೋ ನ ಮೋಹಜಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ। ಸಾರಮ್ಭಂ ವಿನೇಯ್ಯ ವಿಹರಾಹಿ। ಸಾರಮ್ಭಂ ವಿನೇಯ್ಯ ವಿಹರನ್ತೋ ನ ಸಾರಮ್ಭಜಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಸಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ’”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭದ್ದಿಯೋ ಲಿಚ್ಛವಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

“ಅಪಿ ನು ತಾಹಂ, ಭದ್ದಿಯ, ಏವಂ ಅವಚಂ - ‘ಏಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ಭದ್ದಿಯ, ಸಾವಕೋ ಹೋಹಿ; ಅಹಂ ಸತ್ಥಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಂವಾದಿಂ ಖೋ ಮಂ, ಭದ್ದಿಯ, ಏವಮಕ್ಖಾಯಿಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸತಾ ತುಚ್ಛಾ ಮುಸಾ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - ‘ಮಾಯಾವೀ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆವಟ್ಟನಿಂ ಮಾಯಂ ಜಾನಾತಿ ಯಾಯ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಾವಕೇ ಆವಟ್ಟೇತೀ’”ತಿ। “ಭದ್ದಿಕಾ , ಭನ್ತೇ, ಆವಟ್ಟನೀ ಮಾಯಾ। ಕಲ್ಯಾಣೀ, ಭನ್ತೇ, ಆವಟ್ಟನೀ ಮಾಯಾ। ಪಿಯಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ, ಪಿಯಾನಮ್ಪಿ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಖತ್ತಿಯಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ… ವೇಸ್ಸಾ … ಸುದ್ದಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಸುದ್ದಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ”ತಿ।

“ಏವಮೇತಂ, ಭದ್ದಿಯ, ಏವಮೇತಂ, ಭದ್ದಿಯ! ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ಭದ್ದಿಯ, ಖತ್ತಿಯಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ ಅಕುಸಲಧಮ್ಮಪ್ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಧಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ಭದ್ದಿಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ… ವೇಸ್ಸಾ… ಸುದ್ದಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ ಅಕುಸಲಧಮ್ಮಪ್ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಧಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಸುದ್ದಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಸದೇವಕೋ ಚೇಪಿ, ಭದ್ದಿಯ, ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ [ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯ (?)] ಅಕುಸಲಧಮ್ಮಪ್ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಧಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಸದೇವಕಸ್ಸಪಿಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮಾರಕಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಸ್ಸ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಇಮೇ ಚೇಪಿ, ಭದ್ದಿಯ, ಮಹಾಸಾಲಾ ಇಮಾಯ ಆವಟ್ಟನಿಯಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ ಅಕುಸಲಧಮ್ಮಪ್ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಧಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಇಮೇಸಮ್ಪಿಸ್ಸ ಮಹಾಸಾಲಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ( ) [(ಸಚೇ ಚೇತೇಯ್ಯುಂ) (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), (ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯುಂ) (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೪೪]। ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸಾ”ತಿ! ತತಿಯಂ।

## ೪. ಸಾಮುಗಿಯಸುತ್ತಂ

೧೯೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಲಿಯೇಸು ವಿಹರತಿ ಸಾಮುಗಂ ನಾಮ [ಸಾಪೂಗಂ ನಾಮ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕೋಲಿಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಾಮುಗಿಯಾ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಸಾಮುಗಿಯೇ ಕೋಲಿಯಪುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ –

"ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾನಿ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ [ಸೋಕಪರಿದ್ದವಾನಂ (ಸೀ॰)] ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸೀಲಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ, ಚಿತ್ತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ , ದಿಟ್ಠಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ, ವಿಮುತ್ತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ , ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಸೀಲಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ? ಇಧ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಸೀಲಪಾರಿಸುದ್ಧಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಿಂ ಸೀಲಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಪೂರಂ ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಸೀಲಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಚಿತ್ತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ? ಇಧ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಚಿತ್ತಪಾರಿಸುದ್ಧಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಿಂ ಚಿತ್ತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಪೂರಂ ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಚಿತ್ತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ದಿಟ್ಠಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ? ಇಧ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಭಿಕ್ಖು 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ದಿಟ್ಠಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಿಂ ದಿಟ್ಠಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ…ಪೇ॰… ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ದಿಟ್ಠಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ವಿಮುತ್ತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ? ಸ ಖೋ ಸೋ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಸೀಲಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಚಿತ್ತಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇಮಿನಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಜನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ, ವಿಮೋಚನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ವಿಮೋಚೇತಿ। ಸೋ ರಜನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ, ವಿಮೋಚನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತಂ ವಿಮೋಚೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಫುಸತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ವಿಮುತ್ತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಿಂ ವಿಮುತ್ತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಪೂರಂ ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ವಿಮುತ್ತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಂ।

“ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಬ್ಯಗ್ಘಪಜ್ಜಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಧಾನಿಯಙ್ಗಾನಿ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಮದಕ್ಖಾತಾನಿ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ವಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೧೯೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ವಪ್ಪೋ ಸಕ್ಕೋ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ವಪ್ಪಂ ಸಕ್ಕಂ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

“ಇಧಸ್ಸ , ವಪ್ಪ, ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದಾ। ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ವಪ್ಪ, ತಂ ಠಾನಂ ಯತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಾ ಆಸವಾ ಅಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ [ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ (ಕ॰)] ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ”ನ್ತಿ? “ಪಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಠಾನಂ। ಇಧಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಅವಿಪಕ್ಕವಿಪಾಕಂ। ತತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಾ ಆಸವಾ ಅಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ”ನ್ತಿ। ಅಯಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ವಪ್ಪೇನ ಸಕ್ಕೇನ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ -

“ಕಾಯ ನುತ್ಥ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ; ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ”ತಿ? “ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ವಪ್ಪಂ ಸಕ್ಕಂ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕಂ ಏತದವೋಚಂ - ‘ಇಧಸ್ಸ, ವಪ್ಪ, ಕಾಯೇನ ಸಂವುತೋ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತೋ ಮನಸಾ ಸಂವುತೋ ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದಾ। ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ವಪ್ಪ, ತಂ ಠಾನಂ ಯತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಾ ಆಸವಾ ಅಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ’ನ್ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ವಪ್ಪೋ ಸಕ್ಕೋ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಪಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಠಾನಂ। ಇಧಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಅವಿಪಕ್ಕವಿಪಾಕಂ। ತತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಾ ಆಸವಾ ಅಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ’ನ್ತಿ । ಅಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ , ವಪ್ಪೇನ ಸಕ್ಕೇನ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ; ಅಥ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ವಪ್ಪಂ ಸಕ್ಕಂ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಚೇ ಮೇ ತ್ವಂ, ವಪ್ಪ, ಅನುಞ್ಞೇಯ್ಯಞ್ಚೇವ ಅನುಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ, ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಞ್ಚ ಪಟಿಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯಾಸಿ, ಯಸ್ಸ ಚ ಮೇ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ಮಮೇವೇತ್ಥ ಉತ್ತರಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ - ‘ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ, ಇಮಸ್ಸ ಕೋ ಅತ್ಥೋ’ತಿ, ಸಿಯಾ ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ”ತಿ। “ಅನುಞ್ಞೇಯ್ಯಞ್ಚೇವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅನುಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಞ್ಚ ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಸ್ಸ ಚಾಹಂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ ಭಗವನ್ತಂಯೇವೇತ್ಥ ಉತ್ತರಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ - ‘ಇದಂ ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ, ಇಮಸ್ಸ ಕೋ ಅತ್ಥೋ’ತಿ? ಹೋತು ನೋ ಏತ್ಥ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ವಪ್ಪ, ಯೇ ಕಾಯಸಮಾರಮ್ಭಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಕಾಯಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ನವಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತಿ, ಪುರಾಣಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಿಜ್ಜರಾ ಅಕಾಲಿಕಾ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಾ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ [ವಿಞ್ಞೂಹೀತಿ (ಸೀ॰

ಪೀ॰ ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೩೬೪ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ]। ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ವಪ್ಪ, ತಂ ಠಾನಂ ಯತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಾ ಆಸವಾ ಅಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ವಪ್ಪ, ಯೇ ವಚೀಸಮಾರಮ್ಭಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ವಚೀಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ನವಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತಿ, ಪುರಾಣಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ। ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಿಜ್ಜರಾ ಅಕಾಲಿಕಾ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಾ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ವಪ್ಪ, ತಂ ಠಾನಂ ಯತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಾ ಆಸವಾ ಅಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ವಪ್ಪ, ಯೇ ಮನೋಸಮಾರಮ್ಭಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಮನೋಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತಸ್ಸ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ನವಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತಿ, ಪುರಾಣಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ। ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಿಜ್ಜರಾ ಅಕಾಲಿಕಾ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಾ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ವಪ್ಪ, ತಂ ಠಾನಂ ಯತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಾ ಆಸವಾ ಅಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ವಪ್ಪ, ಯೇ ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದಾ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ನವಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೋತಿ, ಪುರಾಣಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ। ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ನಿಜ್ಜರಾ ಅಕಾಲಿಕಾ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕಾ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕಾ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಪಸ್ಸಸಿ ನೋ ತ್ವಂ, ವಪ್ಪ, ತಂ ಠಾನಂ ಯತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ದುಕ್ಖವೇದನಿಯಾ ಆಸವಾ ಅಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ವಪ್ಪ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಛ ಸತತವಿಹಾರಾ ಅಧಿಗತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ; ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰.. ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ; ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸೋ ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನೋ 'ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನೋ 'ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; 'ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ವಪ್ಪ, ಥೂಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಛಾಯಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ ಆದಾಯ। ಸೋ ತಂ ಥೂಣಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ; ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಲಿಖಣೇಯ್ಯ; ಪಲಿಖಣಿತ್ವಾ ಮೂಲಾನಿ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ, ಅನ್ತಮಸೋ ಉಸೀರನಾಳಿಮತ್ತಾನಿಪಿ [ಉಸೀರನಾಳಮತ್ತಾನಿಪಿ (ಸೀ॰)]। ಸೋ ತಂ ಥೂಣಂ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ। ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಿಕಂ ಛೇತ್ವಾ ಫಾಲೇಯ್ಯ। ಫಾಲೇತ್ವಾ ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕರೇಯ್ಯ। ಸಕಲಿಕಂ ಸಕಲಿಕಂ ಕತ್ವಾ ವಾತಾತಪೇ ವಿಸೋಸೇಯ್ಯ। ವಾತಾತಪೇ ವಿಸೋಸೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಹೇಯ್ಯ। ಅಗ್ಗಿನಾ ಡಹೇತ್ವಾ ಮಸಿಂ ಕರೇಯ್ಯ । ಮಸಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಮಹಾವಾತೇ ವಾ ಓಫುಣೇಯ್ಯ ನದಿಯಾ ವಾ ಸೀಘಸೋತಾಯ ಪವಾಹೇಯ್ಯ। ಏವಂ ಹಿಸ್ಸ, ವಪ್ಪ, ಯಾ ಥೂಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಛಾಯಾ ಸಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ವಪ್ಪ, ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಛ ಸತತವಿಹಾರಾ ಅಧಿಗತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ; ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ; ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸೋ ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನೋ ‘ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನೋ ‘ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ”।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ವಪ್ಪೋ ಸಕ್ಕೋ ನಿಗಣ್ಠಸಾವಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಉದಯತ್ಥಿಕೋ ಅಸ್ಸಪಣಿಯಂ ಪೋಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ಉದಯಞ್ಚೇವ ನಾಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಉತ್ತರಿಞ್ಚ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಉದಯತ್ಥಿಕೋ ಬಾಲೇ ನಿಗಣ್ಠೇ ಪಯಿರುಪಾಸಿಂ। ಸ್ವಾಹಂ ಉದಯಞ್ಚೇವ ನಾಧಿಗಚ್ಛಿಂ, ಉತ್ತರಿಞ್ಚ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಹೋಸಿಂ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಯೋ ಮೇ ಬಾಲೇಸು ನಿಗಣ್ಠೇಸು ಪಸಾದೋ ತಂ ಮಹಾವಾತೇ ವಾ ಓಫುಣಾಮಿ ನದಿಯಾ ವಾ ಸೀಘಸೋತಾಯ ಪವಾಹೇಮಿ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ , ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಸಾಳ್ಹಸುತ್ತಂ

೧೯೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಸಾಳ್ಹೋ ಚ ಲಿಚ್ಛವಿ ಅಭಯೋ ಚ ಲಿಚ್ಛವಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಾಳ್ಹೋ ಲಿಚ್ಛವಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಸನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದ್ವಯೇನ ಓಘಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ – ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿಹೇತು ಚ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಹೇತು ಚ। ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ”ತಿ?

“ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾಳ್ಹ, ಅಞ್ಞತರಂ ಸಾಮಞ್ಞಙ್ಗನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಯೇ ತೇ, ಸಾಳ್ಹ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾವಾದಾ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಸಾರಾ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಅಲ್ಲೀನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ತೇ ಓಘಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣಾಯ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಸಾಳ್ಹ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಸಮಾಚಾರಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವಾ, ಅಭಬ್ಬಾ ತೇ ಞಾಣದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾಳ್ಹ, ಪುರಿಸೋ ನದಿಂ ತರಿತುಕಾಮೋ ತಿಣ್ಹಂ ಕುಠಾರಿಂ [ಕುಧಾರಿಂ (ಕ॰)] ಆದಾಯ ವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹತಿಂ ಸಾಲಲಟ್ಠಿಂ ಉಜುಂ ನವಂ ಅಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಜಾತಂ। ತಮೇನಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ; ಮೂಲೇ ಛೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ; ಅಗ್ಗೇ ಛೇತ್ವಾ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಸುವಿಸೋಧಿತಂ ವಿಸೋಧೇಯ್ಯ; ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಸುವಿಸೋಧಿತಂ ವಿಸೋಧೇತ್ವಾ ಕುಠಾರೀಹಿ ತಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಕುಠಾರೀಹಿ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ವಾಸೀಹಿ ತಚ್ಛೇಯ್ಯ; ವಾಸೀಹಿ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ಲೇಖಣಿಯಾ ಲಿಖೇಯ್ಯ; ಲೇಖಣಿಯಾ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಗುಳೇನ ಧೋವೇಯ್ಯ [ಧೋಪೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]; ಪಾಸಾಣಗುಳೇನ ಧೋವೇತ್ವಾ ನದಿಂ ಪತಾರೇಯ್ಯ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸಾಳ್ಹ, ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ನದಿಂ ತರಿತು”ನ್ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಅಸು ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಲಲಟ್ಠಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಾ ಅನ್ತೋ ಅವಿಸುದ್ಧಾ। ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ಸಾಲಲಟ್ಠಿ

ಸಂಸೀದಿಸ್ಸತಿ, ಪುರಿಸೋ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಸಾಳ್ಹ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾವಾದಾ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಸಾರಾ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಅಲ್ಲೀನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾ ತೇ ಓಘಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣಾಯ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಸಾಳ್ಹ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಸಮಾಚಾರಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವಾ, ಅಭಬ್ಬಾ ತೇ ಞಾಣದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ।

"ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಸಾಳ್ಹ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾವಾದಾ ನ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಸಾರಾ ನ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಅಲ್ಲೀನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ತೇ ಓಘಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣಾಯ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಸಾಳ್ಹ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರಾ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರಾ ಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಸಮಾಚಾರಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವಾ, ಭಬ್ಬಾ ತೇ ಞಾಣದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಸಾಳ್ಹ, ಪುರಿಸೋ ನದಿಂ ತರಿತುಕಾಮೋ ತಿಣ್ಹಂ ಕುಠಾರಿಂ ಆದಾಯ ವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹತಿಂ ಸಾಲಲಟ್ಠಿಂ ಉಜುಂ ನವಂ ಅಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಜಾತಂ। ತಮೇನಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ; ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ; ಅಗ್ಗೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಸುವಿಸೋಧಿತಂ ವಿಸೋಧೇಯ್ಯ; ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಸುವಿಸೋಧಿತಂ ವಿಸೋಧೇತ್ವಾ ಕುಠಾರೀಹಿ ತಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಕುಠಾರೀಹಿ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ವಾಸೀಹಿ ತಚ್ಛೇಯ್ಯ; ವಾಸೀಹಿ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ ನಿಖಾದನಂ ಆದಾಯ ಅನ್ತೋ ಸುವಿಸೋಧಿತಂ ವಿಸೋಧೇಯ್ಯ; ಅನ್ತೋ ಸುವಿಸೋಧಿತಂ ವಿಸೋಧೇತ್ವಾ ಲೇಖಣಿಯಾ ಲಿಖೇಯ್ಯ; ಲೇಖಣಿಯಾ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಗುಳೇನ ಧೋವೇಯ್ಯ; ಪಾಸಾಣಗುಳೇನ ಧೋವೇತ್ವಾ ನಾವಂ ಕರೇಯ್ಯ; ನಾವಂ ಕತ್ವಾ ಫಿಯಾರಿತ್ತಂ [ಪಿಯಾರಿತ್ತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಬನ್ಧೇಯ್ಯ; ಫಿಯಾರಿತ್ತಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನದಿಂ ಪತಾರೇಯ್ಯ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸಾಳ್ಹ, ಭಬ್ಬೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ನದಿಂ ತರಿತು"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅಸು ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಾಲಲಟ್ಠಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಾ, ಅನ್ತೋ ಸುವಿಸುದ್ಧಾ ನಾವಾಕತಾ [ಸುವಿಸುದ್ಧಕತಾ (ಕ॰)] ಫಿಯಾರಿತ್ತಬದ್ಧಾ। ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - 'ನಾವಾ ನ ಸಂಸೀದಿಸ್ಸತಿ, ಪುರಿಸೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ , ಸಾಳ್ಹ, ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾವಾದಾ ನ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಸಾರಾ ನ ತಪೋಜಿಗುಚ್ಛಾಅಲ್ಲೀನಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾ ತೇ ಓಘಸ್ಸ ನಿತ್ಥರಣಾಯ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಸಾಳ್ಹ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರಾ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರಾ ಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಸಮಾಚಾರಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವಾ, ಭಬ್ಬಾ ತೇ ಞಾಣದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾಳ್ಹ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಬಹೂನಿ ಚೇಪಿ ಕಣ್ಡಚಿತ್ರಕಾನಿ ಜಾನಾತಿ; ಅಥ ಖೋ ಸೋ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ತೀಹಿ? ದೂರೇಪಾತೀ ಚ, ಅಕ್ಖಣವೇಧೀ ಚ, ಮಹತೋ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಪದಾಲೇತಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾಳ್ಹ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ದೂರೇಪಾತೀ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಸಾಳ್ಹ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ, ಸಾಳ್ಹ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾಳ್ಹ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಅಕ್ಖಣವೇಧೀ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಸಾಳ್ಹ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ , ಸಾಳ್ಹ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾಳ್ಹ, ಯೋಧಾಜೀವೋ ಮಹತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪದಾಲೇತಾ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಸಾಳ್ಹ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ, ಸಾಳ್ಹ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಮಹನ್ತಂ ಅವಿಜ್ಜಾಕ್ಖನ್ಧಂ ಪದಾಲೇತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಮಲ್ಲಿಕಾದೇವೀಸುತ್ತಂ

೧೯೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಚ ಹೋತಿ ದುರೂಪಾ ಸುಪಾಪಿಕಾ [ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು “ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ಚ ಹೋತಿ ದುರೂಪೋ ಸುಪಾಪಕೋ”ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗಿಕವಸೇನ ದಿಸ್ಸತಿ] ದಸ್ಸನಾಯ; ದಲಿದ್ದಾ ಚ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಸ್ಸಕಾ ಅಪ್ಪಭೋಗಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ಚ?

“ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಚ ಹೋತಿ ದುರೂಪಾ ಸುಪಾಪಿಕಾ ದಸ್ಸನಾಯ; ಅಡ್ಢಾ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನಾ ಮಹಾಭೋಗಾ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ಚ?

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಅಭಿರೂಪಾ ಚ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ; ದಲಿದ್ದಾ ಚ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಸ್ಸಕಾ ಅಪ್ಪಭೋಗಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ಚ?

“ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಅಭಿರೂಪಾ ಚ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅಡ್ಢಾ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನಾ ಮಹಾಭೋಗಾ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ಚಾ”ತಿ?

“ಇಧ , ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕೋಧನಾ ಹೋತಿ ಉಪಾಯಾಸಬಹುಲಾ। ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ವುತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸಾ [ಸೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ನ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ। ಇಸ್ಸಾಮನಿಕಾ [ಇಸ್ಸಾಮನಕೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ; ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ಇಸ್ಸತಿ ಉಪದುಸ್ಸತಿ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧತಿ। ಸಾ ಚೇ ತತೋ ಚುತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸಾ [ಸೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಚ ಹೋತಿ ದುರೂಪಾ ಸುಪಾಪಿಕಾ ದಸ್ಸನಾಯ; ದಲಿದ್ದಾ ಚ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಸ್ಸಕಾ ಅಪ್ಪಭೋಗಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ಚ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಕೋಧನಾ ಹೋತಿ ಉಪಾಯಾಸಬಹುಲಾ। ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ವುತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಿಸಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪತಿ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸಾ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ। ಅನಿಸ್ಸಾಮನಿಕಾ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ; ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ನ ಇಸ್ಸತಿ ನ ಉಪದುಸ್ಸತಿ ನ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧತಿ। ಸಾ ಚೇ ತತೋ

ಚುತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಚ ಹೋತಿ ದುರೂಪಾ ಸುಪಾಪಿಕಾ ದಸ್ಸನಾಯ; ಅಡ್ಢಾ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನಾ ಮಹಾಭೋಗಾ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ಚ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಅಕ್ಕೋಧನಾ ಹೋತಿ ಅನುಪಾಯಾಸಬಹುಲಾ। ಬಹುಮ್ಪಿ ವುತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನಾಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸಾ ನ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ। ಇಸ್ಸಾಮನಿಕಾ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ; ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ಇಸ್ಸತಿ ಉಪದುಸ್ಸತಿ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧತಿ। ಸಾ ಚೇ ತತೋ ಚುತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಅಭಿರೂಪಾ ಚ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ; ದಲಿದ್ದಾ ಚ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಸ್ಸಕಾ ಅಪ್ಪಭೋಗಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ಚ।

“ಇಧ ಪನ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಅಕ್ಕೋಧನಾ ಹೋತಿ ಅನುಪಾಯಾಸಬಹುಲಾ। ಬಹುಮ್ಪಿ ವುತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನಾಭಿಸಜ್ಜತಿ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ ನ ಪತಿತ್ಥೀಯತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಸಾ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ। ಅನಿಸ್ಸಾಮನಿಕಾ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ; ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ನ ಇಸ್ಸತಿ ನ ಉಪದುಸ್ಸತಿ ನ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧತಿ। ಸಾ ಚೇ ತತೋ ಚುತಾ ಇತ್ಥತ್ತಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸಾ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಜಾಯತಿ ಅಭಿರೂಪಾ ಚ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ; ಅಡ್ಢಾ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನಾ ಮಹಾಭೋಗಾ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ಚ।

“ಅಯಂ ಖೋ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಚ ಹೋತಿ ದುರೂಪಾ ಸುಪಾಪಿಕಾ ದಸ್ಸನಾಯ; ದಲಿದ್ದಾ ಚ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಸ್ಸಕಾ ಅಪ್ಪಭೋಗಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ಚ। ಅಯಂ ಪನ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಚ ಹೋತಿ ದುರೂಪಾ ಸುಪಾಪಿಕಾ ದಸ್ಸನಾಯ; ಅಡ್ಢಾ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನಾ ಮಹಾಭೋಗಾ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ಚ। ಅಯಂ ಖೋ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಅಭಿರೂಪಾ ಚ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ; ದಲಿದ್ದಾ ಚ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಸ್ಸಕಾ ಅಪ್ಪಭೋಗಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ಚ। ಅಯಂ ಪನ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಮಾತುಗಾಮೋ ಅಭಿರೂಪಾ ಚ ಹೋತಿ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ; ಅಡ್ಢಾ ಚ ಹೋತಿ ಮಹದ್ಧನಾ ಮಹಾಭೋಗಾ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ ಚಾ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಮಲ್ಲಿಕಾ ದೇವೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಯಾ ನೂನಾಹಂ [ಸಾ ನೂನಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಯಂ ನೂನಾಹಂ (ಕ॰)] ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞಂ ಜಾತಿಂ [ಅಞ್ಞಾಯ ಜಾತಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕೋಧನಾ ಅಹೋಸಿಂ ಉಪಾಯಾಸಬಹುಲಾ, ಅಪ್ಪಮ್ಪಿ ವುತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಅಭಿಸಜ್ಜಿಂ ಕುಪ್ಪಿಂ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜಿಂ ಪತಿತ್ಥೀಯಿಂ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿಂ, ಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ದುರೂಪಾ ಸುಪಾಪಿಕಾ ದಸ್ಸನಾಯ।

“ಯಾ ನೂನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞಂ ಜಾತಿಂ ದಾತಾ ಅಹೋಸಿಂ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ, ಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಅಡ್ಢಾ [ಅಡ್ಢಾ ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಮಹದ್ಧನಾ ಮಹಾಭೋಗಾ।

“ಯಾ ನೂನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞಂ ಜಾತಿಂ ಅನಿಸ್ಸಾಮನಿಕಾ ಅಹೋಸಿಂ, ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ನ ಇಸ್ಸಿಂ ನ ಉಪದುಸ್ಸಿಂ ನ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧಿಂ, ಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತರಹಿ ಮಹೇಸಕ್ಖಾ। ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಾಜಕುಲೇ ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಞ್ಞಾಪಿ ಗಹಪತಿಕಞ್ಞಾಪಿ, ತಾಸಾಹಂ

ಇಸ್ಸರಾಧಿಪಚ್ಚಂ ಕಾರೇಮಿ। ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಅಕ್ಕೋಧನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನುಪಾಯಾಸಬಹುಲಾ, ಬಹುಮ್ಪಿ ವುತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನಾಭಿಸಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಕುಪ್ಪಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಪತಿಟ್ಠೀಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ನ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮಿ; ದಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ವತ್ಥಂ ಯಾನಂ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಂ। ಅನಿಸ್ಸಾಮನಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪರಲಾಭಸಕ್ಕಾರಗರುಕಾರಮಾನನವನ್ದನಪೂಜನಾಸು ನ ಇಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಉಪದುಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಇಸ್ಸಂ ಬನ್ಧಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಿಕಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಅತ್ತನ್ತಪಸುತ್ತಂ

೧೯೮. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೭೪; ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೭; ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೧೪; ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೫೭-೧೬೩] ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಸೋ ನೇವ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಚೇಲಕೋ ಹೋತಿ ಮುತ್ತಾಚಾರೋ ಹತ್ಥಾಪಲೇಖನೋ ನಏಹಿಭದ್ದನ್ತಿಕೋ ನತಿಟ್ಠಭದ್ದನ್ತಿಕೋ ನಾಭಿಹಟಂ ನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ ನ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯತಿ। ಸೋ ನ ಕುಮ್ಭಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಕಳೋಪಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಏಳಕಮನ್ತರಂ ನ ದಣ್ಡಮನ್ತರಂ ನ ಮುಸಲಮನ್ತರಂ ನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭುಞ್ಜಮಾನಾನಂ ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯಾ ನ ಪಾಯಮಾನಾಯ ನ ಪುರಿಸನ್ತರಗತಾಯ ನ ಸಙ್ಕಿತ್ತೀಸು ನ ಯತ್ಥ ಸಾ ಉಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ ನ ಯತ್ಥ ಮಕ್ಖಿಕಾ ಸಣ್ಡಸಣ್ಡಚಾರಿನೀ ನ ಮಚ್ಛಂ ನ ಮಂಸಂ ನ ಸುರಂ ನ ಮೇರಯಂ ನ ಥುಸೋದಕಂ ಪಿವತಿ। ಸೋ ಏಕಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಏಕಾಲೋಪಿಕೋ ದ್ವಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ದ್ವಾಲೋಪಿಕೋ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಸತ್ತಾಲೋಪಿಕೋ; ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ ದತ್ತಿಯಾ ಯಾಪೇತಿ ದ್ವೀಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ; ಏಕಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ ದ್ವಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅದ್ಧಮಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಭೋಜನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ।

"ಸೋ ಸಾಕಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ ಸಾಮಾಕಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ ನೀವಾರಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ ದದ್ದುಲಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ ಹಟಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ ಕಣಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ ಆಚಾಮಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ ಪಿಞ್ಞಾಕಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ ತಿಣಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ ಗೋಮಯಭಕ್ಖೋಪಿ ಹೋತಿ; ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋಪಿ ಯಾಪೇತಿ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜೀ।

"ಸೋ ಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ ಮಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ ಛವದುಸ್ಸಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ ತಿರೀಟಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ ಅಜಿನಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ ಅಜಿನಕ್ಖಿಪಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ ಕುಸಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ ವಾಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ ಫಲಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ ಕೇಸಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ ವಾಳಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ ಉಲೂಕಪಕ್ಖಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ; ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ; ಉಬ್ಭಟ್ಠಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಆಸನಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ; ಉಕ್ಕುಟಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತೋ; ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ; ಸಾಯತತಿಯಕಮ್ಪಿ

ಉದಕೋರೋಹನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಆತಾಪನಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಓರಬ್ಭಿಕೋ ಹೋತಿ ಸೂಕರಿಕೋ ಸಾಕುಣಿಕೋ ಮಾಗವಿಕೋ ಲುದ್ದೋ ಮಚ್ಛಘಾತಕೋ ಚೋರೋ ಚೋರಘಾತಕೋ ಗೋಘಾತಕೋ ಬನ್ಧನಾಗಾರಿಕೋ, ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ರಾಜಾ ವಾ ಹೋತಿ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಹೋತಿ ಮಹಾಸಾಲೋ। ಸೋ ಪುರತ್ಥಿಮೇನ ನಗರಸ್ಸ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಖರಾಜಿನಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿತೇಲೇನ ಕಾಯಂ ಅಬ್ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಮಗವಿಸಾಣೇನ ಪಿಟ್ಠಿಂ ಕಣ್ಡುವಮಾನೋ ನವಂ ಸನ್ಥಾಗಾರಂ ಪವಿಸತಿ, ಸದ್ಧಿಂ ಮಹೇಸಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಚ ಪುರೋಹಿತೇನ। ಸೋ ತತ್ಥ ಅನನ್ತರಹಿತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಹರಿತುಪಲಿತ್ತಾಯ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ಏಕಿಸ್ಸಾಯ ಗಾವಿಯಾ ಸರೂಪವಚ್ಛಾಯ ಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ರಾಜಾ ಯಾಪೇತಿ; ಯಂ ದುತಿಯಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ಮಹೇಸೀ ಯಾಪೇತಿ; ಯಂ ತತಿಯಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುರೋಹಿತೋ ಯಾಪೇತಿ; ಯಂ ಚತುತ್ಥಸ್ಮಿಂ ಥನೇ ಖೀರಂ ಹೋತಿ ತೇನ ಅಗ್ಗಿಂ ಜುಹತಿ [ಜುಹನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]; ಅವಸೇಸೇನ ವಚ್ಛಕೋ ಯಾಪೇತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ – ‘ಏತ್ತಕಾ ಉಸಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ವಚ್ಛತರಿಯೋ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಅಜಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ಉರಬ್ಭಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ, (ಏತ್ತಕಾ ಅಸ್ಸಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ಯಞ್ಞತ್ಥಾಯ,) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು] ಏತ್ತಕಾ ರುಕ್ಖಾ ಛಿಜ್ಜನ್ತು ಯೂಪತ್ಥಾಯ, ಏತ್ತಕಾ ದಬ್ಭಾ ಲೂಯನ್ತು ಬರಿಹಿಸತ್ಥಾಯಾ’ತಿ [ಪರಿಕಮ್ಮತ್ಥಾಯಾತಿ (ಕ॰)]। ಯೇಪಿಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ದಾಸಾತಿ ವಾ ಪೇಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಕಮ್ಮಕರಾತಿ ವಾ ತೇಪಿ ದಣ್ಡತಜ್ಜಿತಾ ಭಯತಜ್ಜಿತಾ ಅಸ್ಸುಮುಖಾ ರುದಮಾನಾ ಪರಿಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ಚ ಹೋತಿ ಅತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ಪರನ್ತಪೋ ಚ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ।

‘‘ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ? ಸೋ ಅನತ್ತನ್ತಪೋ ಅಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ। ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ। ಸೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ; ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ; ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ, ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ, ಅಪ್ಪಂ ವಾ

ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ, ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ।

"ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ, ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ। ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ದಿನ್ನಾದಾಯೀ ದಿನ್ನಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ, ಅಥೇನೇನ ಸುಚಿಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ। ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಹಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ। ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನ ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ನ ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ; ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ, ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ; ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ; ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ।

"ಸೋ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ರತ್ತೂಪರತೋ ವಿರತೋ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ। ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧಾರಣಮಣ್ಡನವಿಭೂಸನಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಆಮಕಧಞ್ಞಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಅಜೇಳಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿಣಗಮನಾನುಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟಮಾನಕೂಟಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನನಿಕತಿಸಾಚಿಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಛೇದನವಧಬನ್ಧನವಿಪರಾಮೋಸಆಲೋಪಸಹಸಾಕಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ।

"ಸೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಡೇತಿ, ಸಪತ್ತಭಾರೋವ ಡೇತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ , ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

"ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ; ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ

ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ; ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ; ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಬ್ಯಾಸೇಕಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

“ಸೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ ।

“ಸೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, (ಇಮಾಯ ಚ ಅರಿಯಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ,) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು। ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೬; ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ [ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಸೋ (ಕ॰)] ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪ್ಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹಾಯ ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹರತಿ ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥಿನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹರತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹರತಿ ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ...ಪೇ॰... (ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ) ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಇಮೇ ಆಸವಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ , ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ; ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ನೇವತ್ತನ್ತಪೋ ಹೋತಿ ನಾತ್ತಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ನ ಪರಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ। ಸೋ ನ ಅತ್ತನ್ತಪೋ ನ ಪರನ್ತಪೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ನಿಚ್ಛಾತೋ ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೀತೀಭೂತೋ ಸುಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

## ೯. ತಣ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೧೯೯. ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ತಣ್ಹಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಜಾಲಿನಿಂ ಸರಿತಂ ವಿಸಟಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ, ಯಾಯ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಉದ್ಧಸ್ತೋ ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ ತನ್ತಾಕುಲಕಜಾತೋ ಗುಲಾಗುಣ್ಠಿಕಜಾತೋ [ಕುಲಾಗುಣ್ಠಿಕಜಾತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೪.೧೯೯] ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಭೂತೋ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಸಂಸಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ ಜಾಲಿನೀ ಸರಿತಾ ವಿಸಟಾ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ಯಾಯ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಉದ್ಧಸ್ತೋ ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ ತನ್ತಾಕುಲಕಜಾತೋ ಗುಲಾಗುಣ್ಠಿಕಜಾತೋ ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಭೂತೋ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಸಂಸಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ ? ಅಟ್ಠಾರಸ ಖೋ ಪನಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಸ್ಸ ಉಪಾದಾಯ, ಅಟ್ಠಾರಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ ಬಾಹಿರಸ್ಸ ಉಪಾದಾಯ।

"ಕತಮಾನಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಸ್ಸ ಉಪಾದಾಯ? ಅಸ್ಮೀತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಇತ್ಥಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಏವಂಸ್ಮೀತಿ [ಏವಮಸ್ಮಿ (ಸೀ॰), ಏವಸ್ಮಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ವಿಭ॰ ೯೭೩ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಅಸಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಸತಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ [ಅಪಿಹ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ [ಅಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ [ಅಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಏವಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ [ಅಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ , ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಸ್ಸ ಉಪಾದಾಯ।

"ಕತಮಾನಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ ಬಾಹಿರಸ್ಸ ಉಪಾದಾಯ? ಇಮಿನಾಸ್ಮೀತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಏವಂಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಥಾಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಸಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಸತಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಏವಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಏವಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ ಬಾಹಿರಸ್ಸ ಉಪಾದಾಯ।

"ಇತಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಸ್ಸ ಉಪಾದಾಯ, ಅಟ್ಠಾರಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ ಬಾಹಿರಸ್ಸ ಉಪಾದಾಯ। ಇಮಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛತ್ತಿಂಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಾನಿ ಅತೀತಾನಿ ಛತ್ತಿಂಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ, ಅನಾಗತಾನಿ ಛತ್ತಿಂಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ , ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಛತ್ತಿಂಸ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ। ಏವಂ ಅಟ್ಠಸತಂ ತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಂ ಹೋನ್ತಿ।

"ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ ಜಾಲಿನೀ ಸರಿತಾ ವಿಸಟಾ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ಯಾಯ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಉದ್ಧಸ್ತೋ ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ ತನ್ತಾಕುಲಕಜಾತೋ ಗುಲಾಗುಣ್ಠಿಕಜಾತೋ ಮುಞ್ಜಪಬ್ಬಜಭೂತೋ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ಸಂಸಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

## ೧೦. ಪೇಮಸುತ್ತಂ

೧೦೦. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, (ಪೇಮಾನಿ) [( ) ನತ್ಥಿ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು] ಜಾಯನ್ತಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಪೇಮಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ, ಪೇಮಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ, ದೋಸಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ, ದೋಸಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇಮಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಇಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ। ತಂ ಪರೇ ಇಟ್ಠೇನ ಕನ್ತೇನ ಮನಾಪೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ, ತಂ ಪರೇ ಇಟ್ಠೇನ ಕನ್ತೇನ ಮನಾಪೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತೀ’ತಿ । ಸೋ ತೇಸು ಪೇಮಂ ಜನೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇಮಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇಮಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಇಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ। ತಂ ಪರೇ ಅನಿಟ್ಠೇನ ಅಕನ್ತೇನ ಅಮನಾಪೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ಮನಾಪೋ, ತಂ ಪರೇ ಅನಿಟ್ಠೇನ ಅಕನ್ತೇನ ಅಮನಾಪೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ದೋಸಂ ಜನೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇಮಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಸಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ। ತಂ ಪರೇ ಅನಿಟ್ಠೇನ ಅಕನ್ತೇನ ಅಮನಾಪೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ, ತಂ ಪರೇ ಅನಿಟ್ಠೇನ ಅಕನ್ತೇನ ಅಮನಾಪೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಪೇಮಂ ಜನೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಸಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಸಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ । ತಂ ಪರೇ ಇಟ್ಠೇನ ಕನ್ತೇನ ಮನಾಪೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಯೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಿಟ್ಠೋ ಅಕನ್ತೋ ಅಮನಾಪೋ, ತಂ ಪರೇ ಇಟ್ಠೇನ ಕನ್ತೇನ ಮನಾಪೇನ ಸಮುದಾಚರನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ದೋಸಂ ಜನೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಸಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಪೇಮಾನಿ ಜಾಯನ್ತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪೇಮಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ಯೋಪಿಸ್ಸ ಪೇಮಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ ಸೋಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ದೋಸಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ಯೋಪಿಸ್ಸ ದೋಸಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ ಸೋಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪೇಮಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ಯೋಪಿಸ್ಸ ಪೇಮಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ ಸೋಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ದೋಸಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ, ಯೋಪಿಸ್ಸ ದೋಸಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ ಸೋಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ನ ಹೋತಿ।

“ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪೇಮಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ, ಯೋಪಿಸ್ಸ ಪೇಮಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ ಸೋಪಿಸ್ಸ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ, ಯಮ್ಪಿಸ್ಸ ದೋಸಾ ಪೇಮಂ ಜಾಯತಿ ತಮ್ಪಿಸ್ಸ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ

ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ, ಯೋಪಿಸ್ಸ ದೋಸಾ ದೋಸೋ ಜಾಯತಿ ಸೋಪಿಸ್ಸ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನೇವ ಉಸ್ಸೇನೇತಿ ನ ಪಟಿಸೇನೇತಿ [ನ ಪಟಿಸ್ಸೇನೇತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನ ಧೂಪಾಯತಿ ನ ಪಜ್ಜಲತಿ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಝಾಯತಿ [ನ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ (ಸೀ॰), ನ ಪಜ್ಝಾಯತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಸ್ಸೇನೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವೇದನಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ , ಅತ್ತನಿ ವಾ ವೇದನಂ, ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಸಞ್ಞಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಞ್ಞಂ, ಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಖಾರವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ, ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಸ್ಸೇನೇತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಉಸ್ಸೇನೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವೇದನಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವೇದನಂ, ನ ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ಸಞ್ಞಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಞ್ಞಂ , ನ ಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ಸಙ್ಖಾರವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ, ನ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಉಸ್ಸೇನೇತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸೇನೇತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸತಿ, ರೋಸನ್ತಂ ಪಟಿರೋಸತಿ, ಭಣ್ಡನ್ತಂ ಪಟಿಭಣ್ಡತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸೇನೇತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಪಟಿಸೇನೇತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸತಿ, ರೋಸನ್ತಂ ನ ಪಟಿರೋಸತಿ, ಭಣ್ಡನ್ತಂ ನ ಪಟಿಭಣ್ಡತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಪಟಿಸೇನೇತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧೂಪಾಯತಿ? ಅಸ್ಮೀತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಇತ್ಥಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಏವಂಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಅಸಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಸತಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ ಏವಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧೂಪಾಯತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಧೂಪಾಯತಿ? ಅಸ್ಮೀತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸತಿ ಇತ್ಥಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಅಸಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಸತಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ ಏವಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಅಪಿಹಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಧೂಪಾಯತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಜ್ಜಲತಿ? ಇಮಿನಾ ಅಸ್ಮೀತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಏವಂಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಥಾಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಸಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಸತಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಏವಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಏವಂ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಜ್ಜಲತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಪಜ್ಜಲತಿ? ಇಮಿನಾ ಅಸ್ಮೀತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸತಿ ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಏವಂಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಥಾಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಸಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಸತಸ್ಮೀತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಏವಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಇತ್ಥಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಏವಂ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಪಿಹಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಇತ್ಥಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಏವಂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಪಜ್ಜಲತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜ್ಝಾಯತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಪಹೀನೋ ನ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪಜ್ಝಾಯತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಸಮ್ಪಜ್ಝಾಯತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಸಮ್ಪಜ್ಝಾಯತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಮಹಾವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸೋತಾನುಗತಂ ಠಾನಂ, ಭದ್ದಿಯ ಸಾಮುಗಿಯ ವಪ್ಪ ಸಾಳ್ಹಾ ಚ।
ಮಲ್ಲಿಕ ಅತ್ತನ್ತಾಪೋ, ತಣ್ಹಾ ಪೇಮೇನ ಚ ದಸಾ ತೇತಿ॥

ಚತುತ್ಥಮಹಾಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

**೫. ಪಞ್ಚಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ**

# (೨೧) ೧. ಸಪ್ಪುರಿಸವಗ್ಗೋ

## ೧. ಸಿಕ್ಖಾಪದಸುತ್ತಂ

೨೦೧. "ಅಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ; ಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮುಸಾವಾದೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನೇ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ"ತಿ [ಪು॰ ಪ॰ ೧೩೪]। ಪಠಮಂ।

## ೨. ಅಸ್ಸದ್ಧಸುತ್ತಂ

೨೦೨. "ಅಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ; ಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰…।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯೇ [ಅಸದ್ಧಾಯ (ಕ॰)] ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅಹಿರಿಕತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಕೋಸಜ್ಜೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚೇ [ಮುಟ್ಠಸಚ್ಚೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ದುಪ್ಪಞ್ಞತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಹಿರಿಮಾ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಹಿರಿಮತಾಯ [ಹಿರಿಸಮ್ಪದಾಯ (ಕ॰)] ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಓತ್ತಪ್ಪೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಬಾಹುಸಚ್ಚೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸತಿಉಪಟ್ಠಾನೇ [ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಸತ್ತಕಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೦೩. “ಅಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ ; ಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰…।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮುಸಾವಾದೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೇ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ, ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ದಸಕಮ್ಮಸುತ್ತಂ

**೧೦೪**. “ಅಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ ; ಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰…।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಸಮಾದಪೇತಿ…ಪೇ॰… ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಬ್ಯಾಪಾದೇ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ…ಪೇ॰… ಅತ್ತನಾ ಚ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅನಭಿಜ್ಝಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅಬ್ಯಾಪಾದೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸುತ್ತಂ

**೧೦೫**. “ಅಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ; ಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰…।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾಸತಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೯. ದಸಮಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೨೦೯. “ಅಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ; ಸಪ್ಪುರಿಸಞ್ಚ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ…ಪೇ॰… ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ …ಪೇ॰… ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ…ಪೇ॰… ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಅಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ…ಪೇ॰… ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೇ ಸಮಾದಪೇತಿ;

ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಪ್ಪುರಿಸತರೋ''ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಪಠಮಪಾಪಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೨೦೭. ''ಪಾಪಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಾಪೇನ ಪಾಪತರಞ್ಚ; ಕಲ್ಯಾಣಞ್ಚ, ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಕಲ್ಯಾಣತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ...ಪೇ॰...।

''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪೋ।

''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪೇನ ಪಾಪತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಸಮಾದಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪೇನ ಪಾಪತರೋ।

''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣೋ।

''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಕಲ್ಯಾಣತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಕಲ್ಯಾಣತರೋ''ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ದುತಿಯಪಾಪಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೨೦೮. ''ಪಾಪಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಾಪೇನ ಪಾಪತರಞ್ಚ; ಕಲ್ಯಾಣಞ್ಚ, ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಕಲ್ಯಾಣತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ಏವಂ...ಪೇ॰... ಏತದವೋಚ –

''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪೋ।

''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪೇನ ಪಾಪತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪೇನ ಪಾಪತರೋ।

''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣೋ।

''ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಕಲ್ಯಾಣತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ , ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ

ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣೇನ ಕಲ್ಯಾಣತರೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ತತಿಯಪಾಪಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೦೯. "ಪಾಪಧಮ್ಮಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಾಪಧಮ್ಮೇನ ಪಾಪಧಮ್ಮತರಞ್ಚ; ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಞ್ಚ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇನ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ...ಪೇ॰...।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಧಮ್ಮೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಧಮ್ಮೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಧಮ್ಮೇನ ಪಾಪಧಮ್ಮತರೋ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಸಮಾದಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಧಮ್ಮೇನ ಪಾಪಧಮ್ಮತರೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇನ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇನ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮತರೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ಚತುತ್ಥಪಾಪಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೧೦. "ಪಾಪಧಮ್ಮಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಾಪಧಮ್ಮೇನ ಪಾಪಧಮ್ಮತರಞ್ಚ; ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಞ್ಚ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇನ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮತರಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ...ಪೇ॰...।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಧಮ್ಮೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಧಮ್ಮೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಧಮ್ಮೇನ ಪಾಪಧಮ್ಮತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೇ ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಧಮ್ಮೇನ ಪಾಪಧಮ್ಮತರೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇನ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮತರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೇ

ಸಮಾದಪೇತಿ; ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇನ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮತರೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಪ್ಪುರಿಸವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಿಕ್ಖಾಪದಞ್ಚ ಅಸ್ಸದ್ಧಂ, ಸತ್ತಕಮ್ಮಂ ಅಥೋ ಚ ದಸಕಮ್ಮಂ।
ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಞ್ಚ ದಸಮಗ್ಗಂ, ದ್ವೇ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಅಪರೇ ದ್ವೇತಿ॥

## (೧೨) ೨. ಪರಿಸಾವಗ್ಗೋ

### ೧. ಪರಿಸಾಸುತ್ತಂ

೨೧೧. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸದೂಸನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ ಭಿಕ್ಖು (ಪೀ॰ ಕ॰)], ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಪರಿಸದೂಸನೋ; ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸದೂಸನಾ; ಉಪಾಸಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಪರಿಸದೂಸನೋ; ಉಪಾಸಿಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸದೂಸನಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪರಿಸದೂಸನಾ।

“ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಸಸೋಭನಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ ಪರಿಸಸೋಭನೋ ; ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸಸೋಭನಾ; ಉಪಾಸಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ ಪರಿಸಸೋಭನೋ; ಉಪಾಸಿಕಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವತೀ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾ ಪರಿಸಸೋಭನಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಪರಿಸಸೋಭನಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೨. ದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೨೧೨. “ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ? ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ, ವಚೀಸುಚರಿತೇನ, ಮನೋಸುಚರಿತೇನ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಅಕತಞ್ಞುತಾಸುತ್ತಂ

೨೧೩. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಅಕತಞ್ಞುತಾ ಅಕತವೇದಿತಾ [ಅಕತಞ್ಞುತಾಅಕತವೇದಿತಾಯ (ಸೀ॰)] - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ, ವಚೀಸುಚರಿತೇನ, ಮನೋಸುಚರಿತೇನ, ಕತಞ್ಞುತಾಕತವೇದಿತಾ [ಕತಞ್ಞುತಾಕತವೇದಿತಾಯ (ಸೀ॰)] - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಪಾಣಾತಿಪಾತೀಸುತ್ತಂ

೨೧೪. ...ಪೇ॰... ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಪಠಮಮಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೧೦೫. ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ... ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ದುತಿಯಮಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೧೦೬. ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ... ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಪಠಮವೋಹಾರಪಥಸುತ್ತಂ

೧೦೭. ...ಪೇ॰... ಅದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅಸುತೇ ಸುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅಮುತೇ ಮುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತವಾದೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅದಿಟ್ಠೇ ಅದಿಟ್ಠವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅಸುತೇ ಅಸುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅಮುತೇ ಅಮುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅವಿಞ್ಞಾತೇ ಅವಿಞ್ಞಾತವಾದೀ ಹೋತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ದುತಿಯವೋಹಾರಪಥಸುತ್ತಂ

೧೦೮. ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠೇ ಅದಿಟ್ಠವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುತೇ ಅಸುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಮುತೇ ಅಮುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ಅವಿಞ್ಞಾತವಾದೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುತೇ ಸುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಮುತೇ ಮುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತವಾದೀ ಹೋತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಅಹಿರಿಕಸುತ್ತಂ

೧೦೯. ...ಪೇ॰... ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ದುಸ್ಸೀಲಸುತ್ತಂ

೧೧೦. "ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ? ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪರಿಸಾವಗ್ಗೋ [ಸೋಭನವಗ್ಗೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪರಿಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ಅಕತಞ್ಞುತಾ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾಪಿ ದ್ವೇ ಮಗ್ಗಾ।
ದ್ವೇ ವೋಹಾರಪಥಾ ವುತ್ತಾ, ಅಹಿರಿಕಂ ದುಪ್ಪಞ್ಞೇನ ಚಾತಿ॥

# (೧೨) ೨. ದುಚ್ಚರಿತವಗ್ಗೋ

## ೧. ದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೧೧೧. ‘‘ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಮುಸಾವಾದೋ, ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ, ಫರುಸಾ ವಾಚಾ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೋ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಾನಿ। ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚೀಸುಚರಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸಚ್ಚವಾಚಾ, ಅಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ, ಸಣ್ಹಾ ವಾಚಾ, ಮನ್ತವಾಚಾ [ಮನ್ತಾ ವಾಚಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ವಚೀಸುಚರಿತಾನೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೧೧೨. ‘‘ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ; ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ।

‘‘ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ, ವಚೀಸುಚರಿತೇನ, ಮನೋಸುಚರಿತೇನ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ; ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

## ೩. ಅಕತಞ್ಞುತಾಸುತ್ತಂ

೧೧೩. ‘‘ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ, ಅಕತಞ್ಞುತಾ ಅಕತವೇದಿತಾ - ಇಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಣ್ಡಿತೋ… ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ, ವಚೀಸುಚರಿತೇನ, ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಕತಞ್ಞುತಾಕತವೇದಿತಾ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

## ೪. ಪಾಣಾತಿಪಾತೀಸುತ್ತಂ

೧೧೪. … ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ… ಪೇ॰… ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰…। ಚತುತ್ಥಂ।

## ೫. ಪಠಮಮಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೧೧೫. ... ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ದುತಿಯಮಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೧೧೬. ... ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸತಿ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಪಠಮವೋಹಾರಪಥಸುತ್ತಂ

೧೧೭. ... ಅದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅಸುತೇ ಸುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅಮುತೇ ಮುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತವಾದೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅದಿಟ್ಠೇ ಅದಿಟ್ಠವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅಸುತೇ ಅಸುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅಮುತೇ ಅಮುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಅವಿಞ್ಞಾತೇ ಅವಿಞ್ಞಾತವಾದೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ದುತಿಯವೋಹಾರಪಥಸುತ್ತಂ

೧೧೮. ... ದಿಟ್ಠೇ ಅದಿಟ್ಠವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುತೇ ಅಸುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಮುತೇ ಅಮುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ಅವಿಞ್ಞಾತವಾದೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುತೇ ಸುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ಮುತೇ ಮುತವಾದೀ ಹೋತಿ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತವಾದೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಅಹಿರಿಕಸುತ್ತಂ

೧೧೯. ... ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ...ಪೇ॰...। ನವಮಂ।

### ೧೦. ದುಪ್ಪಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೧೨೦. ... ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

### ೧೧. ಕವಿಸುತ್ತಂ

೧೨೧. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕವೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಚಿನ್ತಾಕವಿ, ಸುತಕವಿ, ಅತ್ಥಕವಿ, ಪಟಿಭಾನಕವಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಕವೀ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ದುಚ್ಚರಿತವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದುಚ್ಚರಿತಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅಕತಞ್ಞೂ ಚ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾಪಿ ದ್ವೇ ಮಗ್ಗಾ।
ದ್ವೇ ವೋಹಾರಪಥಾ ವುತ್ತಾ, ಅಹಿರಿಕಂ ದುಪ್ಪಞ್ಞಕವಿನಾ ಚಾತಿ॥

# (೨೪) ೪. ಕಮ್ಮವಗ್ಗೋ

## ೧. ಸಂಖಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೩೨. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ [ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰) (ದೀ॰ ನಿ॰ ૩.૩೧೨; ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೮೧)] ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ವಿತ್ಥಾರಸುತ್ತಂ

೨೩೩. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ [ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಝಂ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿ ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ [ವೇದಯತಿ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೬೩] ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸತ್ತಾ ನೇರಯಿಕಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಸೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ ಸಮಾನಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಸೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿ ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ ಏಕನ್ತಸುಖಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಪಿ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿಪಿ ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ

ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ ವೋಕಿಣ್ಣಸುಖದುಕ್ಖಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ದೇವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ವಿನಿಪಾತಿಕಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ, ಯಮಿದಂ [ಯಮ್ಪಿದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ, ಯಮಿದಂ [ಯಮ್ಪಿದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಸೋಣಕಾಯನಸುತ್ತಂ

**೨೩೪**. ಅಥ ಖೋ ಸಿಖಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಿಖಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಪುರಿಮಾನಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ದಿವಸಾನಿ ಪುರಿಮತರಾನಿ ಸೋಣಕಾಯನೋ ಮಾಣವೋ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕಿರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಾನಂ ಖೋ ಪನ ಅಕಿರಿಯಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಉಚ್ಛೇದಂ ಆಹ ಲೋಕಸ್ಸ - ಕಮ್ಮಸಚ್ಚಾಯಂ [ಕಮ್ಮಸಚ್ಚಾಯೀ (ಕ॰)], ಭೋ, ಲೋಕೋ ಕಮ್ಮಸಮಾರಮ್ಭಟ್ಠಾಯೀ'"ತಿ।

"ದಸ್ಸನಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸೋಣಕಾಯನಸ್ಸ ಮಾಣವಸ್ಸ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ; ಕುತೋ ಪನೇವರೂಪೋ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ! ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿ ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸತ್ತಾ ನೇರಯಿಕಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಸೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ , ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ ಸಮಾನಂ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಫಸ್ಸಾ

ಫುಸನ್ತಿ। ಸೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿ ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ ಏಕನ್ತಸುಖಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ದೇವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಮನೋಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ತಮೇನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ ಸಮಾನಂ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಪಿ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇಹಿಪಿ ಫಸ್ಸೇಹಿ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ವೇದನಂ ವೇದಿಯತಿ ವೋಕಿಣ್ಣಸುಖದುಕ್ಖಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ದೇವಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ವಿನಿಪಾತಿಕಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ತತ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಯಾ ಚೇತನಾ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಸುತ್ತಂ

**೨೩೪**. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ…ಪೇ॰… ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ…ಪೇ॰… ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

## ೫. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಸುತ್ತಂ

೨೩೬. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೇನ ಮಾತಾ [ಏಕಚ್ಚೋ ಮಾತರಂ (ಕ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತಾ ಹೋತಿ, ಪಿತಾ [ಪಿತರಂ (ಕ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೋ [ವೋರೋಪಿತಾ (ಕ॰)] ಹೋತಿ, ಅರಹಂ [ಅರಹನ್ತಂ (ಕ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೋ [ವೋರೋಪಿತಾ (ಕ॰)] ಹೋತಿ , ತಥಾಗತಸ್ಸ ದುಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ [ಉಪ್ಪಾದಿತಾ (ಕ॰)] ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ [ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಹೋತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ…ಪೇ॰… ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ…ಪೇ॰… ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

## ೬. ಅರಿಯಮಗ್ಗಸುತ್ತಂ

೨೩೭. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ…ಪೇ॰… ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ…ಪೇ॰… ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ…ಪೇ॰… ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸುತ್ತಂ

**೨೩೮**. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಿ...ಪೇ॰... ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ...ಪೇ॰... ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ...ಪೇ॰... ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಂ ಕಣ್ಹವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ...ಪೇ॰... ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕ್ಕಂ ಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಮ್ಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ...ಪೇ॰... ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕಂ ಅಕಣ್ಹಅಸುಕ್ಕವಿಪಾಕಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಮಯಾ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದಿತಾನೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಸಾವಜ್ಜಸುತ್ತಂ

**೨೩೯**. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಸಾವಜ್ಜೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ, ಸಾವಜ್ಜೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ, ಸಾವಜ್ಜೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ, ಸಾವಜ್ಜಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅನವಜ್ಜೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ, ಅನವಜ್ಜೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ, ಅನವಜ್ಜೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ, ಅನವಜ್ಜಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಸುತ್ತಂ

**೨೪೦**. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ, ಸಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

“ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ”ತಿ। ನವಮಂ।

## ೧೦. ಸಮಣಸುತ್ತಂ

**೨೪೧**. ‘‘‘ಇಧೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, (ಪಠಮೋ) ಸಮಣೋ, ಇಧ ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ತತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣೋ; ಸುಞ್ಞಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಸಮಣೇಹಿ ಅಞ್ಞೇಹೀ’ತಿ [ಸಮಣೇಹಿ ಅಞ್ಞೇತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಏತ್ಥ ಅಞ್ಞೇಹೀತಿ ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಸಚ್ಚಾಭಿಞ್ಞೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೧೪; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೪೦] - ಏವಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ಸೀಹನಾದಂ ನದಥ।

‘‘ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಸಮಣೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಸಮಣೋ।

‘‘ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಹೋತಿ, ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರೋತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ।

‘‘ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಸಮಣೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯೋ ಸಮಣೋ।

‘‘ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣೋ।

‘‘‘ಇಧೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ತತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣೋ; ಸುಞ್ಞಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಸಮಣೇಭಿ ಅಞ್ಞೇಹೀ’ತಿ - ಏವಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ಸೀಹನಾದಂ ನದಥಾ’’ತಿ। ದಸಮಂ।

## ೧೧. ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಿಸಂಸಸುತ್ತಂ

**೨೪೨**. ‘‘ಸಪ್ಪುರಿಸಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಆನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅರಿಯೇನ ಸೀಲೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಅರಿಯೇನ ಸಮಾಧಿನಾ ವಡ್ಢತಿ, ಅರಿಯಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ವಡ್ಢತಿ, ಅರಿಯಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಡ್ಢತಿ - ಸಪ್ಪುರಿಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಆನಿಸಂಸಾ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ’’ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಕಮ್ಮವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಂಖಿತ್ತ ವಿತ್ಥಾರ ಸೋಣಕಾಯನ,
ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ।
ಸಾವಜ್ಜಞ್ಚೇವ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂ,
ಸಮಣೋ ಚ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಿಸಂಸೋತಿ॥

# (೧೫) ೫. ಆಪತ್ತಿಭಯವಗ್ಗೋ

## ೧. ಸಙ್ಘಭೇದಕಸುತ್ತಂ

೧೪೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಅಪಿ ನು ತಂ, ಆನನ್ದ, ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸನ್ತ"ನ್ತಿ? "ಕುತೋ ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮಿಸ್ಸತಿ [ವೂಪಸಮ್ಮಿಸ್ಸತಿ (?)]! ಆಯಸ್ಮತೋ , ಭನ್ತೇ, ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಬಾಹಿಯೋ ನಾಮ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಸಙ್ಘಭೇದಾಯ ಠಿತೋ। ತತ್ರಾಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ನ ಏಕವಾಚಿಕಮ್ಪಿ ಭಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತೀ"ತಿ।

"ಕದಾ ಪನಾನನ್ದ, ಅನುರುದ್ಧೋ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಅಧಿಕರಣೇಸು [ಅಧಿಕರಣೇಸು ತೇಸು (ಕ॰)] ವೋಯುಞ್ಜತಿ! ನನು, ಆನನ್ದ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಅಧಿಕರಣಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ತುಮ್ಹೇ ಚೇವ ವೂಪಸಮೇಥ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ ಚ।

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಆನನ್ದ, ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಭೇದೇನ ನನ್ದತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧಾನನ್ದ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಅಸುಚಿ ಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತೋ ಅಸ್ಸಮಣೋ ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ ಅನ್ತೋಪೂತಿ ಅವಸ್ಸುತೋ ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಸಚೇ ಖೋ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ - ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಅಸುಚಿ ಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕಮ್ಮನ್ತೋ ಅಸ್ಸಮಣೋ ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ ಅನ್ತೋಪೂತಿ ಅವಸ್ಸುತೋ ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ಮಂ ಸನ್ತಾ ನಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವಗ್ಗಾ ಪನ ಮಂ ನ ನಾಸೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಂ, ಆನನ್ದ, ಪಠಮಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಭೇದೇನ ನನ್ದತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಸಚೇ ಖೋ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ - ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ಮಂ ಸನ್ತಾ ನಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವಗ್ಗಾ ಪನ ಮಂ ನ ನಾಸೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಂ, ಆನನ್ದ, ದುತಿಯಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಭೇದೇನ ನನ್ದತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ [ಜೀವಿತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಕಪ್ಪೇತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಸಚೇ ಖೋ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ - ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೋ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತೀತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ಮಂ ಸನ್ತಾ ನಾಸೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವಗ್ಗಾ ಪನ ಮಂ ನ ನಾಸೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಂ, ಆನನ್ದ, ತತಿಯಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಭೇದೇನ ನನ್ದತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಲಾಭಕಾಮೋ ಹೋತಿ ಸಕ್ಕಾರಕಾಮೋ ಅನವಞ್ಞತ್ತಿಕಾಮೋ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಸಚೇ ಖೋ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ - ಲಾಭಕಾಮೋ ಸಕ್ಕಾರಕಾಮೋ ಅನವಞ್ಞತ್ತಿಕಾಮೋತಿ, ಸಮಗ್ಗಾ ಮಂ ಸನ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತಿ; ವಗ್ಗಾ ಪನ ಮಂ ಸಕ್ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಾನೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪೂಜೇಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಂ, ಆನನ್ದ, ಚತುತ್ಥಂ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಭೇದೇನ ನನ್ದತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಚತ್ತಾರೋ ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಪಾಪಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಭೇದೇನ ನನ್ದತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ಆಪತ್ತಿಭಯಸುತ್ತಂ

**೨೪೪**. “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪತ್ತಿಭಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೋರಂ ಆಗುಚಾರಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ – ‘ಅಯಂ ತೇ, ದೇವ, ಚೋರೋ ಆಗುಚಾರೀ। ಇಮಸ್ಸ ದೇವೋ ದಣ್ಡಂ ಪಣೇತೂ’ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಗಚ್ಛಥ , ಭೋ, ಇಮಂ ಪುರಿಸಂ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಥಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ರಞ್ಞೋ ಪುರಿಸಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ತತ್ರಞ್ಞತರಸ್ಸ ಥಲಟ್ಠಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಪಾಪಕಂ ವತ, ಭೋ, ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ ಗಾರಯ್ಹಂ ಸೀಸಚ್ಛೇಜ್ಜಂ। ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ರಞ್ಞೋ ಪುರಿಸಾ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ಪಚ್ಛಾಬಾಹಂ ಗಾಳ್ಹಬನ್ಧನಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಖುರಮುಣ್ಡಂ ಕರಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಸರೇನ ಪಣವೇನ ರಥಿಕಾಯ ರಥಿಕಂ ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಪರಿನೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣತೋ ನಗರಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ! ಸೋ ವತಸ್ಸಾಹಂ [ಸೋ ವತಸ್ಸಾಯಂ (ಸೀ॰)] ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ [ಪಾಪಂ ಕಮ್ಮಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನ ಕರೇಯ್ಯಂ [ನ ಕರೇಯ್ಯ (ಸೀ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೩ ಪಾಳಿಯಾ ತದಟ್ಠಕಥಾಯ ಚ ಸಂಸನ್ದೇತಬ್ಬಂ] ಗಾರಯ್ಹಂ ಸೀಸಚ್ಛೇಜ್ಜ’ನ್ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಏವಂ ತಿಬ್ಬಾ ಭಯಸಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಪಾರಾಜಿಕೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ಅನಾಪನ್ನೋ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಆಪನ್ನೋ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಕಾಳವತ್ಥಂ [ಕಾಳಕಂ ವತ್ಥಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಧಾಯ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿತ್ವಾ ಮುಸಲಂ ಖನ್ಧೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಕಾಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಗಾರಯ್ಹಂ ಮೋಸಲ್ಲಂ, ಯೇನ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ’ತಿ। ತತ್ರಞ್ಞತರಸ್ಸ ಥಲಟ್ಠಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಪಾಪಕಂ ವತ, ಭೋ, ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ ಗಾರಯ್ಹಂ ಮೋಸಲ್ಲಂ। ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಕಾಳವತ್ಥಂ ಪರಿಧಾಯ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿತ್ವಾ ಮುಸಲಂ ಖನ್ಧೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಕಾಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವಕ್ಖತಿ – ‘ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಗಾರಯ್ಹಂ ಮೋಸಲ್ಲಂ, ಯೇನ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ತಂ ಕರೋಮೀತಿ। ಸೋ ವತಸ್ಸಾಹಂ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯಂ ಗಾರಯ್ಹಂ ಮೋಸಲ್ಲ’ನ್ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಏವಂ ತಿಬ್ಬಾ ಭಯಸಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ಅನಾಪನ್ನೋ ವಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಆಪನ್ನೋ ವಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಕಾಳವತ್ಥಂ ಪರಿಧಾಯ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿತ್ವಾ ಭಸ್ಮಪುಟಂ [ಅಸ್ಸಪುಟಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಖನ್ಧೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಕಾಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಗಾರಯ್ಹಂ ಭಸ್ಮಪುಟಂ। ಯೇನ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ತಂ ಕರೋಮೀ’ತಿ। ತತ್ರಞ್ಞತರಸ್ಸ ಥಲಟ್ಠಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಪಾಪಕಂ ವತ, ಭೋ, ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ ಗಾರಯ್ಹಂ ಭಸ್ಮಪುಟಂ। ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಕಾಳವತ್ಥಂ ಪರಿಧಾಯ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿತ್ವಾ ಭಸ್ಮಪುಟಂ ಖನ್ಧೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಜನಕಾಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವಕ್ಖತಿ – ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಗಾರಯ್ಹಂ ಭಸ್ಮಪುಟಂ; ಯೇನ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ತಂ ಕರೋಮೀತಿ। ಸೋ ವತಸ್ಸಾಹಂ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯಂ ಗಾರಯ್ಹಂ ಭಸ್ಮಪುಟ’ನ್ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಏವಂ ತಿಬ್ಬಾ ಭಯಸಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು , ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ – ಅನಾಪನ್ನೋ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಆಪನ್ನೋ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಕಾಳವತ್ಥಂ ಪರಿಧಾಯ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಕಾಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಗಾರಯ್ಹಂ ಉಪವಜ್ಜಂ। ಯೇನ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ತಂ

ಕರೋಮೀ’ತಿ। ತತ್ರಞ್ಞತರಸ್ಸ ಥಲಟ್ಠಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಪಾಪಕಂ ವತ, ಭೋ, ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿ ಗಾರಯ್ಹಂ ಉಪವಜ್ಜಂ। ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಕಾಳವತ್ಥಂ ಪರಿಧಾಯ ಕೇಸೇ ಪಕಿರಿತ್ವಾ ಮಹಾಜನಕಾಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವಕ್ಖತಿ - ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕಾಸಿಂ ಗಾರಯ್ಹಂ ಉಪವಜ್ಜಂ; ಯೇನ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅತ್ತಮನಾ ಹೋನ್ತಿ ತಂ ಕರೋಮೀತಿ। ಸೋ ವತಸ್ಸಾಹಂ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯಂ ಗಾರಯ್ಹಂ ಉಪವಜ್ಜ’ನ್ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ ಏವಂ ತಿಬ್ಬಾ ಭಯಸಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಅನಾಪನ್ನೋ ವಾ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಆಪನ್ನೋ ವಾ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಆಪತ್ತಿಭಯಾನೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಸಿಕ್ಖಾನಿಸಂಸಸುತ್ತಂ

**೨೪೫**. “ಸಿಕ್ಖಾನಿಸಂಸಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ ಪಞ್ಞುತ್ತರಂ ವಿಮುತ್ತಿಸಾರಂ ಸತಾಧಿಪತೇಯ್ಯಂ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಾನಿಸಂಸಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಅಪ್ಪಸನ್ನಾನಂ ಪಸಾದಾಯ ಪಸನ್ನಾನಂ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ತಥಾ ತಥಾ ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಖಣ್ಡಕಾರೀ ಹೋತಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಕಾರೀ ಅಸಬಲಕಾರೀ ಅಕಮ್ಮಾಸಕಾರೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಿಕಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಿಕಾ ಸಿಕ್ಖಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ತಥಾ ತಥಾ ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಖಣ್ಡಕಾರೀ ಹೋತಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಕಾರೀ ಅಸಬಲಕಾರೀ ಅಕಮ್ಮಾಸಕಾರೀ, ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಾನಿಸಂಸಂ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞುತ್ತರಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಾ ದೇಸಿತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಾ ದೇಸಿತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ತಥಾ ತಥಾಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮವೇಕ್ಖಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞುತ್ತರಂ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಮುತ್ತಿಸಾರಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಾ ದೇಸಿತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಾ ದೇಸಿತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ತಥಾ ತಥಾಸ್ಸ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಫುಸಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಮುತ್ತಿಸಾರಂ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಾಧಿಪತೇಯ್ಯಂ ಹೋತಿ? ‘ಇತಿ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಸಿಕ್ಖಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಅಜ್ಝತ್ತಂಯೇವ ಸತಿ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ‘ಇತಿ ಅಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಿಕಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪರಿಪೂರಂ ವಾ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಿಕಂ ಸಿಕ್ಖಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಅಜ್ಝತ್ತಂಯೇವ ಸತಿ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ‘ಇತಿ ಅಸಮವೇಕ್ಖಿತಂ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮವೇಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸಮವೇಕ್ಖಿತಂ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಅಜ್ಝತ್ತಂಯೇವ ಸತಿ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ‘ಇತಿ ಅಫುಸಿತಂ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಫುಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಫುಸಿತಂ ವಾ ಧಮ್ಮಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನುಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ - ಅಜ್ಝತ್ತಂಯೇವ ಸತಿ ಸೂಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಾಧಿಪತೇಯ್ಯಂ ಹೋತಿ। ‘ಸಿಕ್ಖಾನಿಸಂಸಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ ಪಞ್ಞುತ್ತರಂ ವಿಮುತ್ತಿಸಾರಂ ಸತಾಧಿಪತೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

## ೪. ಸೇಯ್ಯಾಸುತ್ತಂ

೨೪೬. “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇಯ್ಯಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಪೇತಸೇಯ್ಯಾ, ಕಾಮಭೋಗಿಸೇಯ್ಯಾ , ಸೀಹಸೇಯ್ಯಾ, ತಥಾಗತಸೇಯ್ಯಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇತಸೇಯ್ಯಾ? ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇತಾ ಉತ್ತಾನಾ ಸೇನ್ತಿ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೇತಸೇಯ್ಯಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಭೋಗಿಸೇಯ್ಯಾ? ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಭೋಗೀ ವಾಮೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೇನ್ತಿ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಭೋಗಿಸೇಯ್ಯಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಹಸೇಯ್ಯಾ? ಸೀಹೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಗರಾಜಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ, ಅನ್ತರಸತ್ಥಿಮ್ಹಿ ನಙ್ಗುಟ್ಠಂ ಅನುಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ। ಸೋ ಪಟಿಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪುರಿಮಂ ಕಾಯಂ ಅಬ್ಭುನ್ನಾಮೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಕಾಯಂ ಅನುವಿಲೋಕೇತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಸ್ಸತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ವಿಸಟಂ ವಾ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ಅನತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಸ್ಸತಿ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ವಿಸಟಂ ವಾ, ತೇನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಹಸೇಯ್ಯಾ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸೇಯ್ಯಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸೇಯ್ಯಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

## ೫. ಥೂಪಾರಹಸುತ್ತಂ

೨೪೭. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೂಪಾರಹಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ತಥಾಗತೋ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಥೂಪಾರಹೋ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಥೂಪಾರಹೋ, ತಥಾಗತಸಾವಕೋ ಥೂಪಾರಹೋ, ರಾಜಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಥೂಪಾರಹೋ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಥೂಪಾರಹಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

## ೬. ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಸುತ್ತಂ

೨೪೮. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಪ್ಪುರಿಸಸಂಸೇವೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸವನಂ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಯಾ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

## ೭. ಬಹುಕಾರಸುತ್ತಂ

೨೪೯. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸ ಬಹುಕಾರಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಪ್ಪುರಿಸಸಂಸೇವೋ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸವನಂ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ, ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸ ಬಹುಕಾರಾ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

## ೮. ಪಠಮವೋಹಾರಸುತ್ತಂ

೨೫೦. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನರಿಯವೋಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠವಾದಿತಾ, ಅಸುತೇ ಸುತವಾದಿತಾ, ಅಮುತೇ ಮುತವಾದಿತಾ, ಅವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತವಾದಿತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ

ಅನರಿಯವೋಹಾರಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ದುತಿಯವೋಹಾರಸುತ್ತಂ

**೨೫೦**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯವೋಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅದಿಟ್ಠೇ ಅದಿಟ್ಠವಾದಿತಾ, ಅಸುತೇ ಅಸುತವಾದಿತಾ, ಅಮುತೇ ಅಮುತವಾದಿತಾ, ಅವಿಞ್ಞಾತೇ ಅವಿಞ್ಞಾತವಾದಿತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯವೋಹಾರಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ತತಿಯವೋಹಾರಸುತ್ತಂ

**೨೫೧**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನರಿಯವೋಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ದಿಟ್ಠೇ ಅದಿಟ್ಠವಾದಿತಾ, ಸುತೇ ಅಸುತವಾದಿತಾ, ಮುತೇ ಅಮುತವಾದಿತಾ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ಅವಿಞ್ಞಾತವಾದಿತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅನರಿಯವೋಹಾರಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

### ೧೧. ಚತುತ್ಥವೋಹಾರಸುತ್ತಂ

**೨೫೨**. “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯವೋಹಾರಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠವಾದಿತಾ, ಸುತೇ ಸುತವಾದಿತಾ, ಮುತೇ ಮುತವಾದಿತಾ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತವಾದಿತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅರಿಯವೋಹಾರಾ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಆಪತ್ತಿಭಯವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಭೇದಆಪತ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾ ಚ, ಸೇಯ್ಯಾ ಥೂಪಾರಹೇನ ಚ।
ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿ ಬಹುಕಾರಾ, ವೋಹಾರಾ ಚತುರೋ ಠಿತಾತಿ॥

ಪಞ್ಚಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

# (೧೭) ೭. ಅಭಿಞ್ಞಾವಗ್ಗೋ

## ೧. ಅಭಿಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

**೨೫೪**. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ? ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ [ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ (ಕ॰)] - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಅವಿಜ್ಜಾ ಚ ಭವತಣ್ಹಾ ಚ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ? ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ? ವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿ ಚ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

## ೨. ಪರಿಯೇಸನಾಸುತ್ತಂ

**೨೫೫**. "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನರಿಯಪರಿಯೇಸನಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜರಾಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ; ಅತ್ತನಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ; ಅತ್ತನಾ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಮರಣಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ; ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಅನರಿಯಪರಿಯೇಸನಾ।

"ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಪರಿಯೇಸನಾ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಜರಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ; ಅತ್ತನಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ; ಅತ್ತನಾ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಮರಣಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಮತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ; ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಚತಸ್ಸೋ ಅರಿಯಪರಿಯೇಸನಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

## ೩. ಸಙ್ಗಹವತ್ಥುಸುತ್ತಂ

**೨೫೬**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದಾನಂ, ಪೇಯ್ಯವಜ್ಜಂ [ಪಿಯವಾಚಾ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ४.३२ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಅತ್ಥಚರಿಯಾ, ಸಮಾನತ್ತತಾ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂನೀ"ತಿ।

### ೪. ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

**೨೫೭**. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ [ಮಾಲುಙ್ಕ್ಯಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಏತ್ಥ ಇದಾನಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಕಿಂ ದಹರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಕ್ಖಾಮ; ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತ್ವಂ ಜಿಣ್ಣೋ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದಂ ಯಾಚಸೀ"ತಿ! "ದೇಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ; ದೇಸೇತು ಸುಗತೋ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ [ಭಗವತೋ ಸಾವಕೋ (ಕ॰)] ಅಸ್ಸ"ನ್ತಿ।

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ , ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದಾ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಚೀವರಹೇತು ವಾ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು ವಾ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸೇನಾಸನಹೇತು ವಾ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಇತಿಭವಾಭವಹೇತು ವಾ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಚತ್ತಾರೋ ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದಾ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯತೋ ಖೋ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ , ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, 'ಭಿಕ್ಖು ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಕುಲಸುತ್ತಂ

**೨೫೮**. "ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಾನಿ ಭೋಗೇಸು ಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾನಿ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ, ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ನಟ್ಠಂ ನ ಗವೇಸನ್ತಿ, ಜಿಣ್ಣಂ ನ ಪಟಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಅಪರಿಮಿತಪಾನಭೋಜನಾ ಹೋನ್ತಿ, ದುಸ್ಸೀಲಂ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ಆಧಿಪಚ್ಚೇ ಠಪೇನ್ತಿ। ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಾನಿ ಭೋಗೇಸು ಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾನಿ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ , ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ।

"ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಾನಿ ಭೋಗೇಸು ಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾನಿ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ, ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ನಟ್ಠಂ ಗವೇಸನ್ತಿ, ಜಿಣ್ಣಂ ಪಟಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಪರಿಮಿತಪಾನಭೋಜನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸೀಲವನ್ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ವಾ ಪುರಿಸಂ ವಾ ಆಧಿಪಚ್ಚೇ ಠಪೇನ್ತಿ। ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಾನಿ ಭೋಗೇಸು ಮಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾನಿ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ, ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

## ೯. ಪಠಮಆಜಾನೀಯಸುತ್ತಂ

೧೮೯. “ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

## ೭. ದುತಿಯಆಜಾನೀಯಸುತ್ತಂ

೧೯೦. “ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ, ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ, ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ, ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ, ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ,

ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ, ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವಿಹರತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ, ಥಾಮವಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಹೋತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

"ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಬಲಸುತ್ತಂ

**೨೬೧**. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ವೀರಿಯಬಲಂ, ಸತಿಬಲಂ, ಸಮಾಧಿಬಲಂ, ಪಞ್ಞಾಬಲಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಬಲಾನೀ"ತಿ । ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಅರಞ್ಞಸುತ್ತಂ

**೨೬೨**. "ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಲಂ ಅರಞ್ಞವನಪ್ಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಕಾಮವಿತಕ್ಕೇನ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೇನ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೇನ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ ಜಳೋ ಏಲಮೂಗೋ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಲಂ ಅರಞ್ಞವನಪ್ಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ।

"ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂ ಅರಞ್ಞವನಪ್ಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೇನ, ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೇನ, ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೇನ , ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಅಜಳೋ ಅನೇಲಮೂಗೋ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಲಂ ಅರಞ್ಞವನಪ್ಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಿತು"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

### ೧೦. ಕಮ್ಮಸುತ್ತಂ

**೨೬೩**. "ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಸಾವಜ್ಜೇನ

ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ, ಸಾವಜ್ಜೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ, ಸಾವಜ್ಜೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ, ಸಾವಜ್ಜಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಖತಂ ಉಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಸಾವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ।

"ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅನವಜ್ಜೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ, ಅನವಜ್ಜೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ, ಅನವಜ್ಜೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ, ಅನವಜ್ಜಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖತಂ ಅನುಪಹತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ, ಅನವಜ್ಜೋ ಚ ಹೋತಿ ಅನನುವಜ್ಜೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ಬಹುಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅಭಿಞ್ಞಾವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪರಿಯೇಸನಾ, ಸಙ್ಗಹಂ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ।
ಕುಲಂ ದ್ವೇ ಚ ಆಜಾನೀಯಾ, ಬಲಂ ಅರಞ್ಞಕಮ್ಮುನಾತಿ॥

# (೧೭) ೭. ಕಮ್ಮಪಥವಗ್ಗೋ

### ೧. ಪಾಣಾತಿಪಾತೀಸುತ್ತಂ

೧೮೪. "ಚತೂಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೨. ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀಸುತ್ತಂ

೧೮೫. "ಚತೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ? ಅತ್ತನಾ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ…ಪೇ॰…।

"ಅತ್ತನಾ ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰…। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀಸುತ್ತಂ

೧೮೬. … ಅತ್ತನಾ ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೇ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೇ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ…ಪೇ॰…।

ಅತ್ತನಾ ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ…ಪೇ॰…। ತತಿಯಂ।

### ೪. ಮುಸಾವಾದೀಸುತ್ತಂ

೧೮೭. … ಅತ್ತನಾ ಚ ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮುಸಾವಾದೇ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಮುಸಾವಾದೇ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ…ಪೇ॰…।

ಅತ್ತನಾ ಚ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ…ಪೇ॰…। ಚತುತ್ಥಂ।

### ೫. ಪಿಸುಣವಾಚಾಸುತ್ತಂ

೧೬೮. … ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ…ಪೇ॰…।

ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಮಂ।

### ೬. ಫರುಸವಾಚಾಸುತ್ತಂ

೧೬೯. … ಅತ್ತನಾ ಚ ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ…ಪೇ॰…।

ಅತ್ತನಾ ಚ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ…ಪೇ॰…। ಛಟ್ಠಂ।

### ೭. ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಸುತ್ತಂ

೧೭೦. … ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೇ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೇ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ…ಪೇ॰…।

ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰…। ಸತ್ತಮಂ।

### ೮. ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಸುತ್ತಂ

೧೭೧. … ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ…ಪೇ॰…।

‘‘ಅತ್ತನಾ ಚ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅನಭಿಜ್ಝಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಯ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಯ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಮಂ।

### ೯. ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೭೨. ... ಅತ್ತನಾ ಚ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಬ್ಯಾಪಾದೇ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದೇ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ...ಪೇ॰...।

ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಅಬ್ಯಾಪಾದೇ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಅಬ್ಯಾಪಾದೇ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ...ಪೇ॰...। ನವಮಂ।

## ೧೦. ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೨೭೩. ... ಅತ್ತನಾ ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ...ಪೇ॰...।

ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಾದಪೇತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚ ಸಮನುಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ - ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತೂಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇತಿ। ದಸಮಂ।

ಕಮ್ಮಪಥವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

# (೨೮) ೮. ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ

### ೧. ಸತಿಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

**೨೭೪**. “ರಾಗಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು… ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

### ೨. ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಸುತ್ತಂ

**೨೭೫**. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ…ಪೇ॰… ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

### ೩. ಇದ್ಧಿಪಾದಸುತ್ತಂ

**೨೭೬**. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ; ವೀರಿಯಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

### ೪-೩೦. ಪರಿಞ್ಞಾದಿಸುತ್ತಾನಿ

**೨೭೭-೩೦೩**. “ರಾಗಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ… ಪಹಾನಾಯ… ಖಯಾಯ … ವಯಾಯ… ವಿರಾಗಾಯ… ನಿರೋಧಾಯ… ಚಾಗಾಯ… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ…ಪೇ॰…। ತಿಂಸತಿಮಂ।

### ೩೧-೫೧೦. ದೋಸಅಭಿಞ್ಞಾದಿಸುತ್ತಾನಿ

**೩೦೪-೭೮೩**. “ದೋಸಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಮೋಹಸ್ಸ… ಕೋಧಸ್ಸ… ಉಪನಾಹಸ್ಸ… ಮಕ್ಖಸ್ಸ… ಪಳಾಸಸ್ಸ… ಇಸ್ಸಾಯ… ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ… ಮಾಯಾಯ… ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ… ಥಮ್ಭಸ್ಸ… ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ… ಮಾನಸ್ಸ… ಅತಿಮಾನಸ್ಸ… ಮದಸ್ಸ… ಪಮಾದಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ… ಪರಿಞ್ಞಾಯ… ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ… ಪಹಾನಾಯ… ಖಯಾಯ… ವಯಾಯ… ವಿರಾಗಾಯ… ನಿರೋಧಾಯ… ಚಾಗಾಯ… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ದಸುತ್ತರಪಞ್ಚಸತಿಮಂ।

ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಚತುಕ್ಕನಿಪಾತಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।